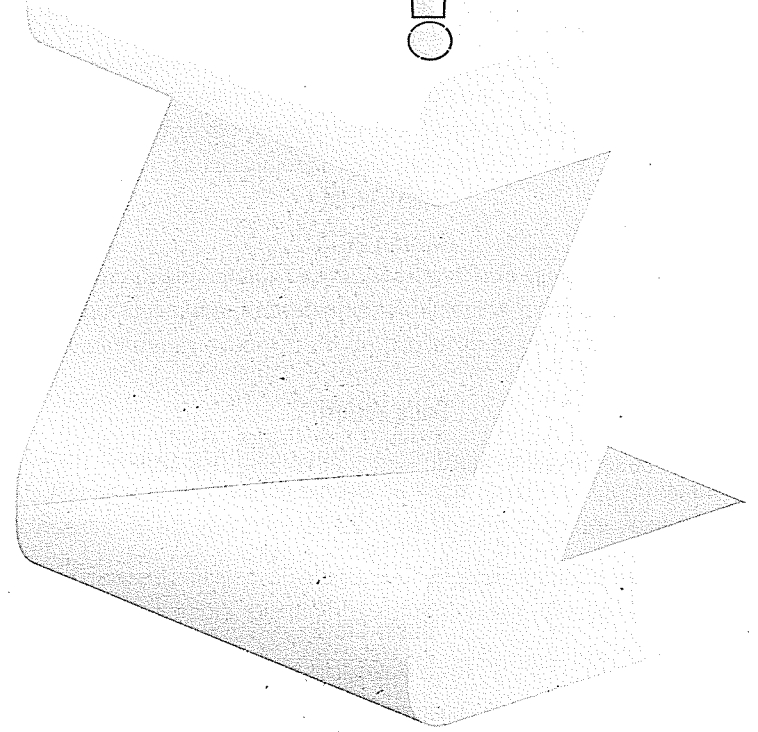
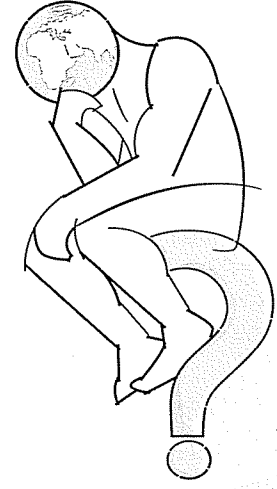


YGS

Felsefe

Soru Bankası



DERGİSİ YAYINLARI
Zirve

Önsöz

Sevgili öğrenciler

Üniversiteye artık **YGS** ve **LYS** ile girilebiliyor. LYS'ye girebilmek için YGS'nin başarılmaması gerekiyor. Bu kitapta YGS'nin kapsamına giren "**Felsefe**" dersinin konuları işlenmektedir.

Felsefe sorularının kafa karıştırmayan, seçeneklerde birden fazla cevapla karşı karşıya bırakmayan nitelikte olması çok önemlidir. Bunun bilincinde olarak elinizdeki soru bankasını size sunduk. Soruları çözerken bunun ayırdına varacağınızı umuyoruz.

Felsefe dersi okullarımızda zorunlu dersler kapsamındadır. Bundan dolayı kitap **SÖZEL ALAN, EŞİT AĞIRLIK ALANI** ve **SAYISAL ALAN** öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmıştır.

Kitaptaki soruları, gereken önemi vererek çözdüğünüzde sınavda zorlanmadığınızı göreceksiniz. Sorular üslup ve nitelik bakımından özgündür. Bu bakımdan beğenileceğine yönelik inancımız tamdır.

YGS'yi kazanma ve LYS'ye girme koşulunu elde etmede bu kitabın size yardımcı olması en büyük amacımızdır. Bu amacımızın sizinle başarıya dönüşmesi en büyük kıvanç kaynağımız olacaktır.

Başarılar dileriz.

Bayram AKBAŞ
Seyit Mennan AKYAR
Metin ÇALIŞKAN

İçindekiler

Bölüm 1 >> Felsefeyle Tanışma

Felsefeyle Tanışma Test (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9) 8

Bölüm 2 >> Bilgi Felsefesi

Bilgi Felsefesi Test (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10) 30

Bölüm 3 >> Varlık Felsefesi

Varlık Felsefesi Test (1 - 2 - 3 - 4 - 5) 52

Bölüm 4 >> Ahlak Felsefesi

Ahlak Felsefesi Test (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7) 64

Bölüm 5 >> Sanat Felsefesi

Sanat Felsefesi Test (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7) 80

Bölüm 6 >> Din Felsefesi

Din Felsefesi Test 98

Bölüm 7 >> Siyaset Felsefesi

Siyaset Felsefesi Test (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6) 102

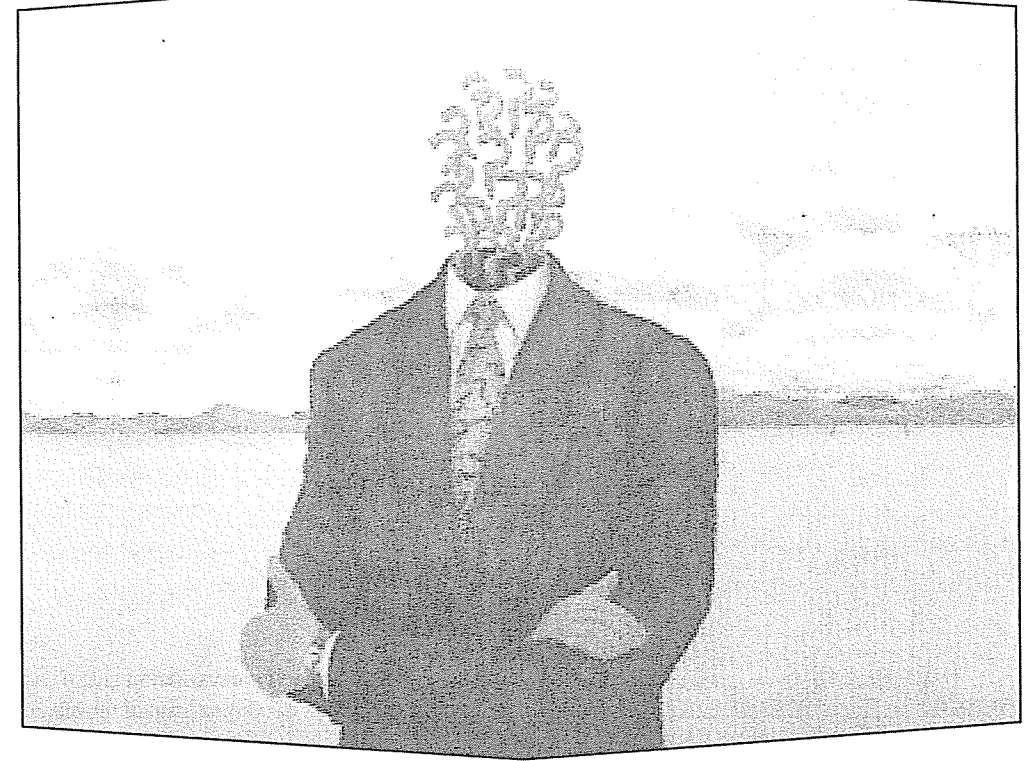
Bölüm 8 >> Bilim Felsefesi

Bilim Felsefesi Test (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6) 118

Cevap Anahtarı 131

Bölüm

1



Felsefeyle Tanışma

1. • Felsefi her öğretiyi, ortaya çıktığı toplumsal, siyasal ve kültürel koşullar içinde değerlendirmek gerekir.
- Felsefi bir öğretinin, gerçeklerden kopuk olacağını düşünmek uygun değildir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Her felsefi bilgi, ileri bir düşünce sistemini yansıtır.
- B) Felsefi bilgiler gerçekliğe bağlı olarak şekillenir ve değer kazanır.
- C) Felsefe, dilde bir söylem olarak vardır.
- D) Felsefi düşünce kendi başına bir değerdir.
- E) Felsefe, kendi içinde tutarlı düşünceler olarak vardır.

2. Filozoflar idam cezasının, nükleer silahsızlanmanın ya da ötenazinin olumlu ya da olumsuz taraflarını sonsuza kadar tartışabilirler; ama hiçbir zaman kesin sonuca ulaşmazlar. Bu durum, merak ettikleri sorulara yanıt bekleyen insanların felsefeye kuşkuyla bakmasına neden olabilir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Gerçeği anlama ve tanıma isteğinde olanlar, felsefede mutlak açıklamalar bulamazlar.
- B) Felsefe, insanın daha iyi bir yaşam arzusuna karşılık gelir.
- C) Düşünme etkinliği, felsefeye olan gereksinimi açığa çıkarır.
- D) Filozoflar, tartıştıkları konularla felsefenin ilgi alanını genişletirler.
- E) Filozofların görüşlerinin farklılıklar göstermesi, düşüncenin bir zenginliği olarak algılanır.

Zirve

3. İnsan önceleri mitolojik bir yaklaşımla var olanı kavramaya çalışmıştı. O dönemlerde efsane, mit gibi anlatılanların doğrultusunda evren açıklanmaktaydı. Mitoslardan sonra dinsel açıklamalarla kendini ve evreni, dünyayı anlamaya çalışmıştı. Fakat insanoğlu ne mitsel ne de dinsel öğreti ile yetindi. O, kendi aklı ve düşüncesiyle var olan her şeyi sorgulayarak felsefeyi ortaya çıkardı.

Bu parçaya göre felsefeyi ortaya çıkaran nedir?

- A) İnsanın doğa üzerindeki egemenliğini artırması
- B) Farklı açıklamaların birbirleriyle uzlaştırılması
- C) Gerçeğe ilişkin her tür bilgi olanağının yadsınması
- D) İnsandaki bilme isteğine sınırlama getirilmesi
- E) Gerçeğin bilgisinin rasyonel açıklamalarla temellendirilmesi

4. Felsefe sorularının cevaplanması için, bir eylemde bulunmak gerekmez; çünkü felsefenin soruları pratikteki yönelmelerin ötesinde yer alan sorulardır. Erdemli olmak nedir? sorusu, yürekli ya da korkak kişilerin eylemleri incelemeye alınarak cevaplanmaz.

Bu görüşü aşağıdaki yargılardan hangisi desteklemektedir?

- A) Felsefe, insan yaşamının her anında ortaya çıkar.
- B) Felsefenin soruları ancak düşüncede cevaplanabilir.
- C) Felsefe etkinliğini anlamak için öncelikle insanı tanımak gerekir.
- D) İnsan, düşünce olmadan da felsefe yapabilir.
- E) Felsefe soruları, özgür ortamlarda kendini gösterir.

5. Felsefe, daha çok edinilmiş bilgiler üzerinde düşünmeye, onlar hakkında soruşturmaya yöneliyor. Felsefede, zihnin kendisi üzerine dönen, kendisine yönelen bir iç düşünme söz konusudur.

Bu parçada felsefenin hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Özgür düşünmeye dayandığından
- B) Kendi etkinliği üzerinde yoğunlaşıp, onu sorguladığından
- C) Bilimlerden yararlandığından
- D) Toplumsal koşullardan etkilendiğinden
- E) Akıl ilkelerinden yararlandığından

6. Filozof, bu ya da şu koşula, duruma ya da kişiye bağlı olarak değişiklik göstermeyen, mutlak doğruları ve kesin bilgileri bildiğini ileri süren bir kimse değildir. O, bilgiyi ve bilgeliği seven, arayan, ele geçirmek için uğraşan kimsedir.

Bu parçadan filozofla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sürekli bir gerçeklik arayışı içindedir.
- B) Değerlere yönelik sorgulamalarda bulunur.
- C) Akıl ilkelerinden yararlanır.
- D) Toplumsal yaşama yönelik görüşler ileri sürer.
- E) Bilgi arayışında tutarlı olmaya çalışır.

7. Felsefenin varlık nedenlerinden biri, dogmaları ve bunlarla temellendirilen geleneksel inanışları sorgulamaktır. Düşüncenin dogmatik inançlardan ayrıldığı nokta, insanlık için yeni bir aşamayı simgelemektedir. Bu yolla özgün çözümlere ulaşılır.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini desteklemektedir?

- A) Felsefe evrensel nitelikteki konuları ele alır.
- B) Felsefenin konulara yaklaşımı öznelidir.
- C) Felsefe, bilimin gelişmesine katkıda bulunur.
- D) Felsefi düşünce belirli refah ortamında doğar.
- E) Felsefe, anlamaya yönelik eleştirel olma çabasının ürünüdür.

8. Filozof, varlık hakkındaki görüşünü kendine özgü bir düşünce sistemi içinde ortaya koyar. Bu nedenle bütün felsefe sistemleri filozofların kişiliklerini yansıtır.

Bu parçada felsefenin hangi özelliğine yer verilmiştir?

- A) Tutarlı olması
- B) Subjektif olması
- C) Sistemli olması
- D) Evrensel olması
- E) Genelin bilgisi olması

9. Özgünlük, kendisini daha çok insan ve toplumla ilgili alanlarda gösterir. Filozof, problemlere bakarken ister istemez üyesi olduğu toplumun ya da savunduğu düşüncenin etkisi altındadır. Bundan dolayı felsefede, tamamen objeye bağlı bilimin objektifliğinden söz edilemez. Felsefe, filozofun damgasını taşır, eseri kendisine bağlıdır. Felsefedeki özgünlük, filozofun eserlerdeki damgasıyla anlaşılır.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Yığılan bir bilgi olması
- B) Sistemli ve düzenli olması
- C) Evrensel olması
- D) Özel olması
- E) Akıl ilkelerine dayanması

10. İnsan kendini, içinde bulunduğu bu şaşırtıcı dünyanın anlamını, yaşamın ve kişisel varlığının amacını bilmek ister. Yaşamın amacı nedir ve nasıl yaşanmalıdır? Felsefe bu tür sorulara kesin yanıtlar bulmak için değil, onlar üzerinde düşünmek, akla yakın görünen yanıtları gözden geçirmek için çabalar. Felsefe için kısaca, 'Ruhun, evren üzerindeki serüveninin bir tasviridir.' denilebilir.

Bu parçaya göre felsefe ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Düşünceleri nesnel temellere bağlar.
- B) Tüm varolanları kendi içinde sınıflamaya tabi tutar.
- C) İnsanlara faydalı olma amacı güder.
- D) Bilimin verilerinden yararlanır.
- E) Anlamaya yönelik sorgulamada bulunur.

Zirve

11. Öğrenilen bilgilerin geçerliliğini sürekli ve eleştirel olarak değerlendirmek, felsefi tavrın gereğidir. Aksi halde mevcut bilgilere ilgi duyan insanlar, heyecanlı çağrılarını ya da kötü bir biçimde düzenlenmiş kanıtların altında kolayca ezilebilir; onlar için belli bir bakış açısına tutsak olma tehlikesi vardır. Bundan korunmanın yolu, her an açık fikirli, kavrayışlı ve eleştirel olmayı sürdürmektir. Böyle bir tutumun benimsenmesi, kuşkuyu bilinçli ve sürekli olarak kullanmayı gerektirir.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Bilimlerin doğuşuna kaynaklık etmesi
B) Akıl ilkelerine dayanması
C) Her türlü bilgiyi sorgulaması
D) Değişik konularla ilgilenmesi
E) Çağın koşullarından etkilenmesi

12. "Yaşamın amacı nedir?" "Bir şeyi doğru ya da yanlış kılan nedir?" "Güzellik nedir?" türünden felsefi sorular üzerinde düşünme, aşağıdakilerden hangisinde işlevseldir?

- A) Gerçeği anlama ve tanımaya yönelmede
B) Düşünme yetisini sınırlamada
C) Doğal eğilimleri ortaya çıkarmada
D) Toplumsal koşulları iyileştirmede
E) Düşünce tarihini başlatmada

13. Felsefi çalışma, sürekli olarak bir alternatif arama alışkanlığı demektir. Bu yaklaşım, öğrencileri temel sorunlar konusunda filozofların benimsediği bakış açılarının kısırtıcı çeşitliliğiyle karşı karşıya bırakır. Öğrenciler fikirlerin bu çeşitliliğini incelemekle, mümkün olanın sınırları hakkında düşünmeye zorlanırlar. Amaç zihni açmak, düşünülebilir şeyler alanını araştırmaktır.

Bu parça, aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Felsefe, özgür ve bağımsız ortamlarda gelişir.
B) Felsefi çaba, dünyaya egemen olma isteğine dayanır.
C) Felsefe etkinliği, düşünce birikimlerinden beslenir.
D) Felsefi görüşler, evreni bütünlüğü içinde vermeye çalışır.
E) Felsefi inceleme, fikirler dünyasına bir çağrıdır.

14. Felsefe, bilimlerin sonuçlarından yararlanarak varlık hakkında tümel bir açıklama yapar; bilimlerin belirli ve sınırlı varlık alanlarını bir varlık bütünlüğü içinde birleştirerek tümel bir dünya görüşü ortaya koyar.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Cevaplardan çok sorulara önem verir.
B) İlkelerle akıl yoluyla ulaşır.
C) Olgulara dayanma zorunluluğu yoktur.
D) Konulara yaklaşımı öznelidir.
E) Evreni ve varlığı bir yönüyle değil, bütünüyle açıklamaya çalışır.

15. Felsefe, gerçeği arama çabasının ürünüdür.

Aşağıdakilerden hangisi felsefenin bu amacına uygun bir etkinliktir?

- A) Bilimsel araştırma tekniklerini geliştirme
B) İnsanların yeteneklerini geliştirme
C) Dünyanın anlamını ve yaşamın amacını irdeleme
D) Toplumların evrimini inceleme
E) Davranışları etkileyen faktörleri belirleme

16. Uygarlık, felsefenin bir ürünüdür. Her ne kadar uygarlık felsefenin gelişmesine katkı sağlasa da, felsefe uygarlık tarihine en çok etki eden ve ona yön verendir. Uygarlığın özelliklerini, yapısını, gelişimini ve köklerini tanımlayan ve belirleyen felsefenin kendisidir. Böylece felsefe, kültürün değişmesini sağlar ve felsefe olmadan uygarlık olmaz.

Bu parçadan aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Uygarlıklar felsefe birikimlerinin üzerinde yükselirler.
B) Her düşünce, toplumun ortak eğilimlerini dile getirir.
C) Filozoflar, içinde bulundukları toplumdan dışlanan insanlardır.
D) Toplumların gelişimi mitolojik inançların güçlenmesiyle başlamıştır.
E) Bazı kültürler felsefi düşünceleri dışlama eğilimi taşırlar.

1. "Felsefi sorunların özelliklerinden biri de, eski sorunların değişen zamanlarda yeniden ortaya çıkmasıdır. Yüzyıllar önce uzun uzadıya tartışılmış ve terkedilmiş bir sorun, hiç beklenmedik bir zamanda yeniden tartışılmaya, önem kazanmaya başlayabilir."

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Felsefi sorunlar her durumda yeniden irdelenebilir.
B) Felsefe, doğru bilgiye ulaşma çabasıdır.
C) Felsefe, kesin doğruların sunulduğu bilgidir.
D) Felsefede ayrıntılar, bilgiden daha önemlidir.
E) Felsefede elde edilen bilgilerin doğruluğu tartışılmaz.

2. Felsefe, insanın kendisi, yaşamı, içinde yaşadığı toplum ve evren üzerine düşünme faaliyetinin sonucunda ortaya çıkmış bir disiplindir. Felsefede, bilginin temelinde bulunan bir takım doğrulara ve insan davranışını yöneten ilkelere ulaşma çabası olduğu gibi, bir düşünme faaliyeti olarak insanların kendileri ve yaşamlarının anlamı üzerine yönelme de söz konusudur.

Buna göre, aşağıdaki sorulardan hangisi felsefenin alanı içerisinde yer almaz?

- A) İnsan yaşamının amacı nedir?
B) Evrenin sınırları var mıdır?
C) Bilime hangi uluslar katkıda bulunmuştur?
D) Bilgilerimizin kaynağı ve değeri nedir?
E) Sanat insan için ne anlam taşır?

3. İlkçağda köleliğin yaygın olduğu dönemde yaşamış bazı Yunan filozofları, köleliği doğal bir durum olarak göstermeyi çalışmışlardır. Büyük İtalyan fikir adamı Machiavelli de, siyasi birlikten yoksun İtalya'yı milli birliğe ulaştırmak için "Hükümdar" adlı eserinde, hükümdar için her şeyi meşru saymıştır.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefenin topluma etkisi kaçınılmazdır.
B) İnançların çeşitliliği zararlıdır.
C) Toplumun felsefeye etkisi yadsınamaz.
D) Felsefede yeni görüşlerin varlığı yadigarıdır.
E) Filozoflar çıkarıcı anlayışa sahiptir.

4. Felsefe, insanın kendisi, yaşamı, bilgisi, toplum, dünya ve evrene ilişkin sorular üzerinde düşünmesiyle ortaya çıkan bir disiplindir. Felsefi bir soruyu cevaplamak için yapılması gereken, düşündürmektir. Cevap yolu eylemden değil, düşünceden geçer.

Aşağıdakilerden hangisi felsefenin ele aldığı konulardan biri değildir?

- A) Bilimlerin yöntemini irdeleme
B) Evreni ve insan yaşamını yorumlama
C) Bilginin kaynağını sorgulama
D) Bilgi çeşitlerini karşılaştırma
E) Doğa olaylarını kontrol altına alma

5. • Felsefe; insanı, evreni, değerleri anlamak için sürdürülen en geniş araştırma çabası, birleştirici ve bütünleştirici bir açıklama gayretidir.
• Felsefe; kişinin kendisini ve çevresini anlama, açıklama çabasıdır.

Yukarıda verilenlere göre, aşağıdakilerden hangisi felsefenin amacı olamaz?

- A) Evreni tanımak
B) İnsanın ve yaşamın amacını yorumlamak
C) Değerlerin ne olduğunu anlamak
D) İnsanları sınıflandırmak
E) Varlığın bilgisine ulaşmak

6. Felsefenin problemlerinden biri olan "varlık", tek ve yalın biçimde hemen açıklanabilecek bir kavram ya da sorun değildir; çünkü felsefe tarihi içinde varlık hakkında çok şey söylenmesine rağmen, son söz söylenebilmiş değildir. Bu durum felsefenin özü gereğidir.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği söz konusu edilmektedir?

- A) Kesin açıklamalara ulaşmasının olanaksız olması
B) İnsan yaşamında işlevsel olması
C) Tutarlı görüş ve bilgiler içermesi
D) Sorguladığı kavramların zamanla değişmesi
E) İnsanın anlama isteğine karşılık gelmesi

7. Filozof, felsefenin çağrısına kulak verir. Bu çağrı kavramların, inanışların, kültürel kabullerin, geleceğin dünya görüşümüzün önüne geçmemesi için, düşünmenin uyanıklığına bir çağrıdır.

Bu parçaya göre felsefenin çağrısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olması gerekene yönelerek, ideal olanın peşinde olma
B) Otorite kabul edilen görüşlere saygıyı pekiştirme
C) İnsan doğasına olan güveni tazeleme
D) Tutkuları harekete geçirerek, haz elde etme
E) Önyargılardan arınarak, bilinçli davranma

8. Felsefe için;

Descartes; "Hikmeti incelemektir."

Bergson; "Maddeyi konu edinen bilimlerden ayrı bir sahası ve ayrı bir yöntemi olan bağımsız bir disiplindir."

Farabi; "İnsanın kendini bilip tanınmasıdır." der.

Bu açıklamalardan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Filozof, bulunduğu çağın özelliklerini taşır.
B) Filozoflar eleştirel bir düşünceye sahiptir.
C) Bir filozofun görüşü başka bir filozofu etkiler.
D) Filozoflar toplumdan bağımsız yaşarlar.
E) Filozoflar aynı konuda birbirlerinden bağımsız düşüncelere sahip olabilirler.

9. Filozof, kendisine sunulan bilgileri ve inançları sorgulayarak gerçek bilgiyi, bilgeliği arar. İnsanoğlunun yaşamını anlamlı kılacak, yaşanmaya değer hale getirecek ve mutluluğa ulaştıracak ilkeleri ve kuralları bulmak ister.

Bu parçaya göre filozofun amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlak olanın, kuşkulu olmayı sağladığını göstermek
B) Farklı düşünceler arasında bir tutarlılığın bulunmasına çalışmak
C) Eleştirel bir tavırla, yaşam için gerekli bilgiyi aramak
D) İçinde yaşadığı toplumun üretimine yön vermek
E) Olaylar karşısında sezgilere güvenilmesi gerektiğini göstermek

10. Felsefe, düşünme etkinliği olarak bilgelik veya bilginin peşinden koşmak ise bir değeri vardır. Felsefe, maddi kazanç vermese de, insana manevi kazanç, yani düşünme çeşitliliği verir. Felsefe, ruh güzelliği sağlar, mutluluğu amaçlar. Kısaca felsefe yaşama sanatını öğretir.

Bu parçada daha çok aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Felsefenin işlevi
B) Felsefenin yöntemi
C) Felsefenin doğuşu
D) Felsefenin bölümleri
E) Felsefenin bilimlerle ilişkisi

11. Felsefe, ya her insanı ilgilendiren bir sorun diye anlaşılır ya da çetin sayılarak onunla ilgilenmenin umutsuz insan işi olduğu kanısına varılır. Felsefeden ya olağanüstü açıklamalar beklenir ya da boş düşüncelerle bir tutularak bir yana bırakılır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılır?

- A) Felsefi düşünce ilk insanla birlikte var olmuştur.
B) Felsefi düşünceler yaşanan toplumsal olaylardan etkilenir.
C) Felsefe, bilimin ele aldığı konuları sorgular.
D) Felsefenin ne olduğu konusunda kesin bir belirlenim yoktur.
E) Felsefe, insanlara eleştirel düşünme alışkanlığı kazandırır.

12. "Philosophia", bilgeliğe karşı duyulan sevgiyi ifade eder. Filozof, kesin bilgilere ya da mutlak hakikatlere sahip olduğunu sanan kimse değildir. Bilgeliği ve bilgiyi seven, arayan, ele geçirmek için çaba harcayan kimsedir.

Bu açıklamaya göre, filozof kime denir?

- A) Gerçeğe ulaşma çabasında olana
B) Her bilgiden yararlanmasını bilene
C) Toplumda farklı fikirler ileri sürene
D) Bilginin önemini kavrayana
E) Her bilgiye değer verene

1. Felsefede filozof, ortaya koyduğu düşünce sistemini aklın ve mantığın denetimi altında oluşturur. Bu nedenle felsefe sistemleri kendi içinde çelişki taşımaz.

Bu parçada felsefe sistemlerinin hangi niteliği üzerinde durulmuştur?

- A) Düşünce birikimlerini yansıtmaması
B) Gerçeğin bilgisini araması
C) Toplumsal koşullardan etkilenmesi
D) Tutarlı bir düşünce oluşturması
E) Öznel yaklaşımları yansıtmaması

2. "Felsefe, yolda olmak demektir."

Jaspers, bu sözle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Felsefede bilginin aranmasının asıl olduğunu
B) Felsefe ile bilimin amacının aynı olduğunu
C) Felsefenin hedefine ulaştığını
D) Felsefenin sistemli ve düzenli bilgiler içerdiğini
E) Felsefi bilginin akla dayandığını

3. - Ortaçağ'da, felsefe dinin egemenliği altındadır.
- Rönesans'ta, doğa görüşü ile birlikte artık felsefe dünyevileşmiştir.
- Yakınçağ'da, toplumlarda meydana gelen büyük sosyo - ekonomik değişimler felsefi düşünceyi zenginleştirmiştir.

Bu belirlemelere dayanarak ulaşılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe, düşünceler tarihidir.
B) Felsefe, toplumsal baskılardan arındırılmalıdır.
C) Felsefe bilmek, toplumu anlamak için yeterlidir.
D) Felsefi düşünceler toplumsal yaşantıya göre şekillenmiştir.
E) Toplumsal bunalımlar yeni bilimlerin doğuşunu sağlamıştır.

4. Felsefe, insanı, evreni ve değerleri anlamak için sürdürülen en geniş bir açıklamadır. Felsefenin özü, herhangi bir bilgiye sahip olmak değil, bilgiyi aramak ve amaç edinmektir. Bu nedenle felsefede cevaplardan çok sorular önemlidir.

Bu parçaya dayanarak, felsefeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kendi içinde tutarlıdır.
B) Gerçeğe sorularla ulaşmaya çalışır.
C) Kişisel ve yaratıcıdır.
D) Birleştirici ve bütünleştiricidir.
E) Bilimsel verilerden yararlanır.

5. Felsefe, genel olarak varlığın ne olduğunu sorgular. Onun niteliğini, ilk neden ve ilkelerini araştırır. Varlık felsefesi, bu konularda sorulan sorulara çeşitli şekilde cevaplar verir; "Varlık vardır, yoktur, oluşumdur, düşüncedir, maddedir." gibi

Bu durum felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Felsefi düşünce akla dayanır.
B) Felsefenin uzun bir geçmişi vardır.
C) Felsefe, birikimli ilerlemez.
D) Felsefe genel geçer bilgilere ulaşmaz.
E) Felsefe ile bilim karşılıklı olarak birbirlerini beslerler.

6. Sosyoloji, toplumu; psikoloji, davranışları; fizik, madde ve enerjiyi; biyoloji, canlıları inceler. Felsefe ise genel olarak bunların özünü açıklamaya çalışır.

Bu bilgilerden, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Teknolojideki yenilikler bilimlerin gelişmesiyle sağlanır.
B) Felsefenin kesin bilgiye ulaşma kaygısı yoktur.
C) Düşüncedeki gelişmeler, bilimsel çalışmaların temel dayanağıdır.
D) Felsefe genelin bilgisini ararken, ilk nedenlerine yönelir.
E) Bilim ve felsefe karşılıklı olarak birbirlerini beslerler.

7. • Felsefede filozof, dünyaya belli bir bakış ve açıklama biçimine sahiptir.
- Tarih boyunca her filozof, kendinden önce gelen filozofların görüşlerinden farklı, kimi zaman da onlara zıt görüşlerle ortaya çıkmıştır.
 - Felsefede filozof sayısı kadar farklı açıklama ortaya konmuştur.

Bu bilgilerde söz konusu edilen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Filozoflar felsefi birikimlerden beslenir.
- B) Felsefenin soruları bilimlere temel oluşturur.
- C) Filozoflar kendilerini günlük yaşamdan soyutlayamaz.
- D) Felsefe, bilgelik sevgisidir.
- E) Felsefede öznel bilgiler ortaya çıkar.

8. Felsefede asıl olan, soru sormaktır. Felsefenin soruları diğer araştırma alanlarının sorularından ve günlük yaşamda karşılaştığımız sorulardan farklıdır. Örneğin bir fizikçi ışık hakkında, "Işık nedir?" sorusunu sormasına karşın, "Işığın anlamı nedir?" diye sormaz. Bu, felsefeye ait bir sorudur.

Bu parçada felsefi soruların hangi özelliği üzerinde durulmaktadır?

- A) Kesin bir cevabı yoktur.
- B) Gerçeğin özünü anlamaya yöneliktir.
- C) Akıl ilkelerine göre oluşturulur.
- D) Evrendeki olayları yansıtır.
- E) Öznellik taşır.

9. Felsefe, hakikati arama çabasının ürünüdür; bilgiyi sevmedir; ona varmak özleyişiyle yoluna düşmedir; ona ulaşmak için bir çabadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin amacını belirtir?

- A) Ortaya çıkan bütün bilgilerin doğru olduğunu göstermek
- B) Bir defada ortaya konan ve bütün zamanlar için geçerli olan bilgilere ulaşmak
- C) Bir bilgiye sahip olmaktan çok, bilgiyi aramak
- D) İnsan bilgisinin doğruluğunun gösterilmesine çalışmak
- E) Bilgisiz yaşamın dünya gerçeğini örttüğünü göstermek

10. • Felsefe, insanın aklını veya diğer düşünme yetilerini kullanarak varolan hakkında soru sorup, cevap arama etkinliğidir.
- Felsefe, insanı, evreni, değerleri anlamak için sürdürülen en geniş araştırma çabası, birleştirici ve bütünleştirici bir açıklama gayretidir.
 - Felsefe, evrenin doğası, inançların temellen-dirilmesi ve eylemlere ilişkin akla dayalı, eleştirel ve sistematik düşünme faaliyetidir.

Bu bilgilerde aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Felsefe ile bilim ilişkisine
- B) Felsefenin tanımına
- C) Felsefenin doğuşuna
- D) Felsefenin işlevine
- E) Felsefenin yöntemine

11. Felsefi bir sistemin kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturması, konu ve kavramlarının açıklanmasında çelişkili hükümlere yer verilmemesi aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Konuların, çağın koşullarına göre değerlendirilmesine
- B) Mantık ilkelerine uyulmasına
- C) Her türlü soruya tümel yaklaşımına
- D) Düşünme sorunlarını irdelemesine
- E) Bilgilerinin evrensel nitelikte olmasına

12. Kendi dogmalarından kuşku duymayan, kazanılmış bilgilerine sıkı sıkıya bağlı kalan bir bakış, felsefi bakış olamaz. Peşin hükümlerden, çevrenin kabul ettirdiği inanış ve tutkular, alışkanlıklardan sıyrılmadan, onlara dışarıdan bakıp sorgulamadan felsefe yapılamaz. Felsefe her zaman hakikat sevgisi ve arayışına yönelik sorgulama çabası olarak var olmuştur.

Felsefe bu parçada vurgulanan niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştirel olması
- B) Bilimlerden yararlanması
- C) Akıl ilkelerine uyması
- D) Evrensel olması
- E) Genel bilgilere ulaşması

1. Felsefe için, "Her şey hakkında hiç bir şey bilme-mektir." dense de felsefesiz bir yaşam düşünülemez. Bir bakıma felsefe her şeyin kuramıdır. Kendisi bizlere doğrudan somut bir şey vermese de somut şeylere nasıl ulaşılacağını gösterir ve karşılaştığımız sorunlara çeşitli çözüm yolları önerir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Felsefe olgusal gerçekliğin kendisidir.
- B) Felsefe yaşamın zorunlu bir yüzüdür.
- C) Felsefe, gerçeğe ulaşmak için yöntem sunar.
- D) Felsefe yaşamda işlevseldir.
- E) Felsefe hakkında yanlış kabuller vardır.

2. Bir düşünürün kişisel birikimleri ve yaşantıları onun düşünce sistemini etkiler.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her düşünce, içinde geliştiği topluma göre biçim kazanır.
- B) Düşünce sistemlerinin gelişmesinde olgusal olana yönelmenin etkisi vardır.
- C) Düşünce adamları arasındaki işbirliği gelişmenin ön koşuludur.
- D) Kişisel olma, düşünceyi bir eylem aracı olmaktan çıkarır.
- E) Her düşünür kendi birikimlerini yansıtır.

3. Filozoflar arasındaki görüş ayrılıklarına karşın bütün felsefi temellendirmeler amaçları bakımından genele yöneliktir. Temellendirilmesi hedeflenen değerler bütün insanların her zaman, her yerde yönedikleri varsayılan değerlerdir.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki niteliklerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Sürekli bir arayışı ifade ettiği
- B) Doğaüstünü yadsıyarak akla değer verdiği
- C) İçinde bulunulan dönemin karakteristik niteliklerinden etkilendiği
- D) Özneliği içerisinde kuşatıcı bir bakışa sahip olduğu
- E) Temel gereksinimlerin karşılanması sonucu geliştiği

4. Geleneksel düşüncenin dışına çıkamayan insan, doğruluğun ne olduğuna yönelik olarak sadece varsayımlara sahiptir. Filozof ise kendisine doğru diye sunulan ya da kabul ettirilmeye çalışılan düşüncelerin dışına çıkabilen, onlara farklı gözlerle bakabilen insandır.

Bu parçaya göre filozofu diğer insanlardan ayıran temel nitelik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varolanlara yönelik tüm bilgilere sahip olması
- B) Yaşam biçimlerine saygı duyması
- C) Doğaüstü varlıklara güven duyması
- D) Düşüncelere önem vermesi
- E) Eleştirel bir tutuma sahip olması

5. Farklı disiplin ürünlerinin birleştiricisi olarak felsefe, farklı özelliklerdeki bilgilerin bölünüp parçalanmalarına karşı çıkarken, bu bilgilerin üzerinde tıpkı dansın beden üzerinde oynadığı belirleyici bir rolü oynar.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bütüncü görüşe varması
- B) Akıl ilkelerine dayanması
- C) Eleştirel olması
- D) Kendini düşünceyle sınırlaması
- E) Bilimlere ışık tutması

6. İnsanla ilgili bütün alanlar felsefenin temel konularını oluşturmaktadır. Felsefe açısından insanı ilgilendiren olayların birinin diğerinden daha değerli veya değersiz olduğu söylenemez.

Bu parçada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe öğrenmenin bazı güçlüklerinin olduğu
- B) Felsefenin konularının zamanla değiştiği
- C) Felsefenin konularının önemi bakımından bir sıralamaya tabi tutulamayacağı
- D) Felsefede soruların daha önemli olduğu
- E) Felsefenin bütüncül bakışa sahip olduğu

7. Sağduyu, her tür çevreye dönüklüğün bağıdır. Sağduyunun aktif olduğu yerde, var olan şeyler birbirleriyle ilişki kurmaya çalışır. Sağduyu, uyuklayan kökenleri uyandırır, gizli olanı serbest bırakır, rekabetin gerçek olmasını sağlar. Gerçekliğin eksik, taraflı olarak görünmesini sağlayan aldatmacaları yok eder. Filozof, başarılarını borçlu olduğu sağduyuyu ne kadar övse azdır.

Bu parçada sağduyunun işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dogmalara bağlanma
- B) Görüş ayrılıklarını ortadan kaldırma
- C) Sorumluluğu paylaşırma
- D) Düşünceyi etkin kılma
- E) Önyargıları pekiştirme

8. Fizik, kimya, biyoloji gibi doğa bilimleri ile uğraşan bir insanın bu bilimlerin tarihini bilme zorunluluğu yoktur. Ancak felsefe ile ilgilenen birinin, onun tarihini bilmesi sadece yararlı değil aynı zamanda gereklidir. Çünkü felsefede derinleşmek, filozofların hangi koşullarda ve nasıl düşündüklerini, birbirlerinden nasıl etkilendiklerini anlamakla gerçekleşir. Felsefe yapmak, bunu gerektirir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimler birikimli olarak ilerler.
- B) Felsefe, tarihine bağımlıdır.
- C) Bilim ve felsefe birbirinden beslenir.
- D) Farklı düşünceler felsefenin gelişimini etkiler.
- E) Toplumsal yaşam düşünceleri etkiler.

9. Felsefe yolda olmak, sorular sorabilmektir. Çocukların konuşmaya başladıktan sonra en çok yaptıkları şey, soru sormaktır. Sadece bu bile insanın doğal olarak felsefeye yatkınlığına yönelik bir işaret sayılabilir.

Bu parçada felsefeye yatkınlık aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Doğayı, yaşam için kontrol altına alma girişimine
- B) Deneyimleri, ortak yaşama aktarma isteğine
- C) Gerçeği tanıma isteğinin sorularla dile getirilmesine
- D) Problemlere kalıcı çözümler bulma düşüncesine
- E) İnançları etkin kılma beklentisine

10. Filozof, evrenin yapı ve düzenini, madde ve düşünce ilişkisini, bilgilerin güvenilirlik derecesini, iyinin, güzelin ve doğrunun niteliklerini, insanın değer ve amaçlarını, özgürlük ve ölümsüzlüğün anlamlarını, insanın ve evrenin bir başlangıcının ve sonunun olup olmadığını bilmek ister. Onun tüm çabası bilme amaçlıdır.

Buna göre filozofun çabasının temelinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Evrenin düzenini değiştirme isteği
- B) Yararlı bilgiye duyulan özlem
- C) Doğaüstünü aydınlatma amacı
- D) Anlama ve gerçeği görme ihtiyacı
- E) Kültürel ortamı zenginleştirme düşüncesi

11. Felsefede varılan görüşlerin insan, evren ve değerler açısından düzenli bilgilerden oluşması gerekir. Bu durumda felsefenin ele aldığı konuların, temelde varlık kavramına bağlı kalınarak değerlendirilmesi bir zorunluluk olmaktadır. Çünkü felsefe, düzenliliğini ve sürekliliğini koruyan zihinsel bir çabadır.

Felsefenin bu parçada vurgulanan niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağımsız olma
- B) Sistemli olma
- C) Kapsamlı olma
- D) Özgün olma
- E) Eleştirel olma

12. Filozof, evrenin yapı, işleyiş ve düzenini, yaşamın değer ve amacını, madde ve düşünce ilişkisini, bilgilerimizin güvenilirlik derecesini, iyinin, güzelin ve doğrunun niteliklerini bilmek isteyen bir insan olarak karşımıza çıkar. O, bütün bunları bilmek isterken yarar sağlamayı değil, merak ettiği sorulara cevap bulmayı, böylece anlama ve gerçeği görme ihtiyacını gidermeyi amaçlamaktadır.

Bu parçaya dayanarak filozofun eylemi ile ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her bilgi, insanı gerçek olana yaklaştırır.
- B) Felsefede sorulan sorulara farklı yanıtlar verilir.
- C) Kavramları sorgulaması düşünce dünyasındaki çatışmalarından bağımsız değildir.
- D) Düşünce üretiminde yaşam koşullarının niteliğini yadsımaz.
- E) Pratik bir sonuca ulaşma değil, bilgeliğe yönelik bir çaba içindedir.

1. Herhangi bir tarihsel dönemde ortaya çıkmış bir felsefe öğretisi, o çağın kültürel yapısından da, kendisinden önceki felsefi düşünce ve öğretilerden de etkilenir. Yani kültürün felsefi boyutu, sadece kültürel bir başkaldırı değildir; edebiyat, müzik, resim ve heykelde olduğu gibi hem mevcut kültürden etkilenme hem de bir başkaldırı vardır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal koşulların olgunlaşması düşünce çeşitliliğinin sağlanmasında işlevseldir.
- B) Felsefe, kültürden etkilendiği gibi kültürü de biçimlendirir.
- C) Her düşünce, onu ortaya koyan tarafından biçimlendirilir.
- D) Felsefenin evrenselliği, bütünü kucaklayan bakış açısında aranmalıdır.
- E) Her dönem kendine özgü bir düşünce öğretisi ile anılır.

2. "Felsefeyi salt bir düşünme eylemi olarak değil, aynı zamanda bir yaşam biçimi olarak görmek gerekir."

Bu cümlede vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar düşüncelerini özgürce ifade etmelidirler.
- B) Felsefe pratik yaşamın içindedir.
- C) Her düşünce, çağını aşar.
- D) Felsefe düşünsel bir etkinlik olarak kalmalıdır.
- E) Hiçbir filozof zamanında anlaşılmaz.

3. Herhangi bir nesneyi düşünürken aynı zamanda hep o nesneye ilişkin kendi düşüncesi hakkında da düşünen felsefeye, ikinci dereceden düşünme, kendine dönük düşünme, düşünce hakkında düşünme de denir.

Felsefe ile ilgili bu görüşün öne sürülmesinin gerekçesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Düşünce süreçlerinin birbirinden bağımsız olması
- B) Düşüncenin yalnızca olgulara dayanmaması
- C) Filozoflar arasındaki düşünce alışverişi
- D) Zihnin, kendi düşüncesi üzerine dönmesi
- E) Düşünceye konu olan nesnelerin mutlak bilgisinin bulunmaması

4. Bir filozof, bir başka meslektaşının bir temele oturtulmuş ama sonuna kadar geliştirilmemiş bir düşüncesinden işe başlar ve bu düşünce üzerinde çalışmaya devam ederse, bu işi ilk kıvılcımlarını borçlu olduğu düşünürün ulaştığı yerden farklı bir noktaya ulaşabilir. Ancak hangi düşüncenin daha ileri olduğunu ifade etmek mümkün değildir.

Bu parçaya göre farklı düşüncelerden hangisinin daha ileri seviyede olduğunun söylene-memesi felsefenin hangi niteliğinden kaynaklanır?

- A) Gerçeği görmeyi amaçlamasından
- B) Toplumsal yapıdan etkilenmesinden
- C) Düşünceye değer vermesinden
- D) Yöntem kullanmasından
- E) Öznel olmasından

5. Bugün sahip olduğumuz bilgi birikimi ile düşünme düzeyinin değerini anlamak, ancak günümüz felsefe problemlerini tartışabilme gücüne sahip olmak ve bize bırakılmış tarihsel mirası bilmekle mümkündür.

Bu görüşte düşünme düzeyinin değerini anlama aşağıdakilerden hangisine bağlanmaktadır?

- A) Doğaüstünü yadsımaya
- B) Düşünce üretmeye
- C) Geçmiş düşünce birikimini bilmeye
- D) Geçmiş filozofları sorgulamaya
- E) Tutarlı olmaya

6. Felsefenin özü yolda olmada, aramadadır. Aramanın, doğru soru ve yöntemle yapıldığında bilgiyle sonuçlanması da çok doğaldır. Fakat her yeni bilginin, her yeni bulmanın, yeni bir aramaya kapı araladığı, yeni kimi soruları da beraberinde getirdiği iyi bilinmektedir. Bu durum felsefeyle uğraşanların yazgısıdır bir bakıma. Arayış hiç bitmez. Her bulma yeni bir arayışın sorusunu da birlikte getirir.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Akıl ve mantık ilkelerine dayanma
- B) Kesinlik ve bitmişlik taşımama
- C) Her toplumu farklı biçimde etkileme
- D) Bağımsız ortamlarda gelişme
- E) Düşünce süreçlerini sorgulama

7. Felsefe, yaşamın üzerinde bir etkinlik alanı değildir; yaşamı açıkladığı, ona yeni yorumlarla birlikte açılımlar getirebildiği zaman felsefedir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefesiz bir yaşam düşünülemez.
B) Felsefe sorularla düşünmektir.
C) Felsefe, yaşam içinde bir arayıştır.
D) Her düşünce sistemi kendi içinde tutarlıdır.
E) Varolmak düşünmeyi gerekli kılar.

8. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de pek çok kimse kendi kendine insan, yaşam, varlık, ölüm ve değerlerle ilgili sorular soruyorlar. İşte bu soruları sorarak onlara cevaplar aramaya başlayan insanlar ister istemez felsefenin içine girmiş demektir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her soru felsefi bir nitelik taşımayabilir.
B) İnsanlar yaşamın farklı dönemlerinde farklı sorulara ağırlık vermişlerdir.
C) Yanıt verilebilen sorular yaşamda işlevsel olan sorulardır.
D) Felsefe tarihi birbirini eleştiren düşünceler tarihidir.
E) İnsanlar yaşamı sorgulamaya başladıklarında felsefeye adım atmış sayılırlar.

9. Belli bir alan için felsefe yapamayız; bir kent için, bir bölge için, bir ülke için felsefe yapamayız. Felsefe dar alanlarda ya da dar alanlar için bilgi üretmeye yatkın değildir. Felsefede ortaya koyacağımız her bilgi bütün insanla, dünyanın her yerindeki insanla ilgili olacaktır. Hatta felsefede ortaya koyacağımız her bilgi şimdiyle ilgili olduğu kadar geçmişle, geçmişle ilgili olduğu kadar gelecekle de ilgili olacaktır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Felsefe, eylemden çok düşünsel bir çaba içinde var olur.
B) Felsefe yapmak, en genel çerçevede en genel kavramlarla düşünmektir.
C) Her düşünme çağının bir açılımıdır.
D) Filozof edindiği bilgi ile değil, bilgi edinmek için harcadığı çaba ile var olur.
E) Felsefe yalnızca ortaya konulan düşünsel bir çaba olarak değerlendirilemez.

10. Filozof kesin bilgilere, mutlak hakikatlere ermiş kişi değildir. Bilgiyi ve bilgeliği seven, ele geçirmek için çaba harcayan kimsedir. Önyargılarından, içinde bulunduğu çevrenin kendisine kabul ettirmek istediği inançlardan uzak durabilen, bunları irdeleyebilen kişidir.

Bu parçaya dayanarak felsefe ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Eleştirel olma
B) Arayış içinde olma
C) Bilgi peşinde koşma
D) Taraf olmama
E) Sonuca değer verme

11. Filozof, ele aldığı konu hakkında sürekli soru sorar. Bu sorulara tutarlı ve sistemli yanıtlar arar, bu yanıtları akla dayanarak temellendirmeye çalışır. Ancak filozofun sorduğu sorulara benzer cevaplar bulmak neredeyse olanaksızdır. Bu nedenle felsefe tarihi, benzer sorulara farklı yanıtlarla dolu bir düşünceler tarihidir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Soru sormak öğrenmenin ilk kapidir.
B) Her temellendirme yeni bir felsefi arayışa yol açar.
C) Filozof, mantık ilkeleri çerçevesinde öznel bir arayış içindedir.
D) Filozof kendisini bilgi birikiminden soyutlayamaz.
E) Filozof düşünsel bir haz peşindedir.

12. Felsefe yapmak büyük çoğunluğumuzun tartışmaya gerek duymadan benimsediğimiz inançları incelemektir. Örneğin çoğumuz yalan söylemenin yanlış olduğunu bilir ve inanırız, ancak bunun yanlış olmasının dayandığı gerekçeler üzerinde hiç düşünmemişizdir. Oysa felsefi tavır bu gerekçeleri belirler.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki niteliklerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Kesinliğinin olmaması
B) Öznel olduğu
C) Yöntem kullandığı
D) Birikimli olduğu
E) Sorgulamaya dayandığı

1. Felsefe, gerçeği anlama çabasının ürünüdür. Filozof eldekilerini bu amacı bakımından sürekli ayıklar, eleştirel bir süzgeçten geçirir.

Bu parçanın aşağıdaki yargılardan hangisi ile ilgisi açık değildir?

- A) Felsefede bitmişlik yoktur.
B) Felsefe, yolda olmaktadır.
C) Felsefe, kazanılmış bilgiler üzerine döner.
D) Felsefe, sonuçtan çok sürece önem verir.
E) Felsefe, her düşüncede ortaya çıkar.

2. Yaşamı açıklamaya yönelik tanrısal anlatı olan mitler, "Bu evren nereden gelip nereye gidiyor?" "Bu dünyada insanın yeri ve yazgısı nedir?" sorularına cevap bulmaya çalışır. Bu cevaplar da oldukları gibi benimsenir; çünkü bunlar inanç konusudur. Ancak öyle bir an gelir ki, insan mitsel açıklamalar karşısında eleştirici bir tavır takınır; bunlara gözü kapalı inanmaz olur. İşte felsefe böyle bir durumda ortaya çıkmıştır.

Bu parçada felsefenin doğuşu aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) Deneyimlerden yararlanma düşüncesine
B) İnanç konularını pekiştirme eğilimine
C) Belli bir refah düzeyine ulaşılmasına
D) Bilinenler karşısındaki sorgulayıcı tavra
E) Özgür düşünceye sınırlama getirilmesine

3. İnsanın karşı karşıya olduğu tehlike, kendini beğenmişliği; varabileceği en uç noktaya varmış olduğunu düşünmesidir. Olanakların yolunu gösteren inanç, yolunu kesen bir varlık olur o zaman.

Bu parçaya göre insan için tehlikeli olan durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dogmatik bir tavrıla kendini beğenme
B) Hoşgörülü tavrıdan uzak durma
C) Eleştirel bir tavır sergileme
D) Farklı görüşlere açık olma
E) Açıklamalarını akla dayandırma

4. "İnsan, yalnız bilmek için bilmek ister."

Bu cümleye göre bilme isteği aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Yararlı olma düşüncesinden
B) Sorumluluk bilincinden
C) İşbirliği gereksiniminden
D) Bilgelik sevgisinden
E) Tutarlı olma amacından

5. İnsanın merakı, karşılaştığı olaylar karşısındaki şaşkınlığı, kuşkusu onu daha bir tetiklemiş, derinliğine düşünmeye yöneltmiştir. İşte başlangıçta gelişigüzel olan bu bilme isteğine verilen yanıtlar, giderek sistemleşmiş ve felsefenin doğup gelişmesine ortam hazırlamıştır.

Bu parçada felsefenin doğuşuna neden olan aşağıdaki etkenlerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Çağın koşulları
B) Gerçeği tanıma isteği
C) Özü kavrama çabası
D) Sorgulayıcı tavır
E) Düzenli düşünce üretimine geçiş

6. Felsefe ile uğraşanlara, felsefe problemlerinin içine girmek için büyük filozofların önemli eserlerini okumaları öğütlenir. Yeni yetişen biri, belli bir bilgi malzemesi sağladıktan sonra felsefenin bazı alanları üzerinde durabilir. Onun, burada neler yapılmış ise onları görmesi, inceden inceye üzerinde durması gerekir. Ancak böyle bir inceleme, ona, bilinmeyenlerin bilgisini sağlayabilecektir.

Bu parçaya göre büyük filozofların eserlerinin okunmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimlerin doğuşuna kaynaklık etmeleri
B) Çağın koşullarından etkilenmiş olmaları
C) Bilinenlerin dışına çıkmada temel oluşturmaları
D) Eleştirel düşünmeye değer vermeleri
E) Bilinenlerden hareket etmeleri

Zirve

Zirve

7. Felsefe, her zaman üstün bir düşünür kişiliğinin çevresinde toplanan seçkinlerin işi olmuştur; fakat, felsefi dünya görüşü hiçbir zaman insanlık tarihinin gidişi üzerinde etkisiz kalmaz. Bütün tarih, aslında seçkinlerin ve onları izleyenlerin ürünüdür. Felsefi seçkinler zümresinin etkileyici gücüne Platon ve Aristoteles'in kilise üzerindeki, Kant, Fichte, Schelling ve Hegel'in özgürlük savaşları Almanya'sında politika, askerlik, edebiyat ve eğitim alanındaki etkileri örnektir.

Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefe, konularını çağa göre değerlendirir.
B) Filozof, içinde yaşadığı toplumun sosyal değerlerinden etkilenir.
C) Felsefi düşünüş filozofun yaşadığı yerin doğa koşullarından etkilenir.
D) Filozof, içinde yaşadığı toplumu etkiler.
E) Filozof, sosyal nitelikteki olaylarla ilgilenir.

8. Yunanlılar, doğruya ve bilgiye, doğrunun ve bilginin kendisi için yönelmiş olan bir felsefenin ilk yaratıcılarıdır.

Bu cümleye göre Yunan felsefesinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yararlı olanı ortaya çıkarma
B) Doğayı kontrol altına alma
C) Otorite görüşlere bağlanma
D) Düşünceye sınır koyma
E) Bilmek için bilme

9. Felsefenin eleştirel olması, kendisine konu alacağı her alandaki görüşü, inancı, bilgiyi, kuşku ile karşılayan bir bakış açısıyla değerlendirmesi ile ortaya çıkar. Örneğin Sokrates, içinde yaşadığı toplumda egemen olan dini, ahlaki görüşleri eleştirerek onların yerine kendi görüşlerini geçirmek istemiştir.

Bu parçaya göre felsefenin eleştireliliği aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Akıl ilkelerine dayalı tutarlı görüşler ortaya koymasına
B) Birikimli olarak ilerleme göstermemesine
C) Sorgulamaya yönelik bir tavrın sonucunda ortaya çıkmasına
D) Genellemeye dayanan bilgi olmasına
E) Çağın koşullarının ve kişisel yaşantıların düşünce sistemlerini etkilemesine

10. İnsan, aklını, yalnızca varlığını ayakta tutmak için gerekli pratik bilgiler edinmek yolunda kullanmakla yetinmez. Din ile geleneğin açıklamalarıyla yetinmeyip, bilmek ve anlamak isteğine kendi aklıyla ulaşmaya çalışır. İşte felsefe böyle bir durumda doğmuştur.

Bu parçada felsefenin doğuşu aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) Otorite görüşlere saygıyla bağlanmaya
B) Doğayı denetim altında tutma isteğine
C) Beslenme, barınma, korunma gereksinimlerini giderme çabasına
D) Kutsal inancın gereklerini yerine getirmeye
E) İnsanın, bilmek için bilmek isteğine

11. Ne kadar düşünür varsa o kadar da felsefeden söz edebiliriz. Bu felsefeler sorunlarımızı doğrudan çözmeler bile onların nasıl çözülebileceklerine ilişkin yollar önerirler; doğrudan karın doyurmasalar bile iyi yemek yapma ve karnını doyurma yollarını gösterirler bizlere. Böylece çözüm olanaklarının kapısını sürekli açık tutmuş olurlar.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Felsefenin yaşama herhangi bir katkısı yoktur.
B) Felsefe, düşünme için elverişli olanaklar sunar.
C) Düşünceye etki eden pek çok faktör vardır.
D) Filozof, gerçekliklerden hareket ederek gerçek üstüne ulaşır.
E) İnsanoğluna verilen değeri bilimlere borçludur.

12. Felsefede, bilimde olduğu gibi herkes tarafından kabul edilen doğrulara rastlama olanağı yoktur. Çünkü her felsefi görüş kişisel bir bakış açısını yansıtır.

Bu parçaya göre felsefeyi bilimden farklı kılan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yöntem kullanması
B) Akla dayanması
C) Tutarlı olması
D) Özne olması
E) Kendini yenilemesi

1. Felsefe, salt gerçeği arama iddiasındadır, bulma değil.

Bu cümlede felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sonuçtan çok, sürece önem vermesi
B) Eleştirel olması
C) Olması gerekeni açıklaması
D) Tutarlı görüşlere ulaşması
E) Çağın koşullarından etkilenmesi

2. Atina, bir zamanlar savaş için hazırladığı filoyu ticaret için kullandı ve Akdeniz coğrafyasına açıldı. Deniz yolculukları Atinalıları yıldızları bilmeye, evrenin sırlarını araştırmaya götürdü. Her bilginin yeni bir bilginin oluşumuna katkıda bulunması nedeniyle bu şehir devleti, bütün bunların sonucunda felsefi düşüncenin merkezi oldu.

Bu parçaya göre, felsefi düşüncenin Atina'da doğuşunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her tür bilgiden kuşku duyulması
B) Kültürel etkileşimde bulunulması
C) Doğanın yapısını anlamaya ve bilinmeye çalışılması
D) Geleneksel düşüncenin sorgulanması
E) İnanç konularının pekiştirilmesi

3. Her filozof, sanatçı gibi evreni yeniden ve kendince kurma çabası içindedir. Nasıl ki sanatçı gerçekliği olduğu gibi yansıtmıyorsa, olup biteni olduğu gibi aktarmaya özenmiyorsa, filozof da yoneldiği sorunları kendince kavramlaştırmaya ve temellendirmeye çalışır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Filozofun düşünce sistemi öznel görüşler içerir.
B) Felsefi görüşlerin sanat yönü ağır basar.
C) Filozoflar ele alacakları konuları çevrelerinin yönlendirmesiyle seçerler.
D) Filozofun gerçekçi yorumları, onu saygın yapar.
E) Filozoflar görüşlerini oluştururken sanat akımlarından kopamazlar.

4. Felsefi görüşler bir tarih sürecinde ortaya çıkar. Filozofların yaşadıkları dönemlere yönelik tarihsel bilgiler bilinmezse felsefi görüşleri anlamak zorlaşır.

Bu parçada felsefeyle ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Tarihinden soyutlanamayacağı
B) Tarih bilimini değerli kıldığı
C) Tarihin her döneminde var olduğu
D) Tarihe zenginlik kattığı
E) Birikimlerinin, tarihi aştığı

5. Aristoteles için felsefe, varlığın ilk ilkelerinin bilgisiydi. Bu bakımdan bilimlerin ayrı ayrı ele aldığı olgu sınıflarının hepsini açıklayacak en genel ilkelere ulaşmaya çalışmak durumundaydı.

Aristoteles bu parçada, felsefenin hangi temel özelliğini vurgulamıştır?

- A) Çağının koşullarından etkilenmesi
B) Bilimlerin doğuşuna kaynaklık etmesi
C) Farklı bakış açılarına sahip olması
D) Mantık ilkelerine bağlı kalması
E) Birleştirici ve bütünleştirici olması

6. Felsefe, sürekli bir "hayır" deyiş aracılığı ile "evet"i bulma çabasıdır. "Evet" bulunduğu zaman, onu da ırdeleyip eleştirerek aşmaya çalışmak; yani yeniden "hayır" demek çabasıdır. İnsan düşünce-sinin nesnesini ve kendini sürekli olarak evirip çevirmesi, düşünmesi, ırdelemesi ve kendisinden uzaklaşmışlığının bilincine vararak yeniden kendine dönmesidir.

Bu parçada sözü edilen durum felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisine bir örnektir?

- A) Bir tavır olarak sürekli kendini yenileyen ve hiç bitmeyen bir etkinlik olmasına
B) Değişik konularda açıklamalarda bulunmasına
C) Görüşlerini oluştururken çağının koşullarından etkilenmesine
D) Açıklamalarında akıl ilkelerine bağlı kalmasına
E) Olması gerekene ilişkin bilgilere ulaşmasına

7. Felsefenin en eski merkezlerinden biri olan Antik Yunan'da, felsefe, "bilgelik sevgisi" anlamına gelmekteydi. Bu genel anlamından dolayı Antik Yunan'da her tür araştırmacıya, varlığın hakikatini keşfetmeye çalışan tüm düşünörlere "filozof" adı verilmişti; çünkü bunlar görünüşün gerisindeki gerçek varlığın hakikatini keşfetmeye çalışmaktaydılar.

Bu parça filozoflarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Güçlü sezgilere sahiptirler.
B) Mutlak bilgiye ulaşmaya çalışırlar.
C) Çevrelerini etkileme güçleri vardır.
D) Akıl ilkelerinden destek alırlar.
E) Bilgi birikiminden yararlanırlar.

8. Yalnız kendi kendini eleştirecek ve nedenler ileri sürerek kendi kendini haklı göstermeye çabala-yabilecek bir düşöncenin bulunduğu yerde felsefe vardır.

Bu cümleye göre felsefi düşöncenin temelinde aşağıdakilerden hangisi bulunmaktadır?

- A) Görüşleri sorgulama ve temellendirme çabası
B) Yeni olana ulaşma düşöncesi
C) Gereksinimlerin çeşitlilik göstermesi
D) Bilgide yılların birikiminin sağlanması
E) Düşönsel olanın değerli görülmesi

9. İnsan için önemli olan, yalnızca felsefe okumak ve felsefe bilmek değildir, felsefe yapmaktır; felsefi davranabilmek veya felsefi bir tutum takınabilmektir. Felsefe yapmak, felsefi hissetmeyi ve felsefi düşönmeyi gerektirir. Felsefe yapmak, varlığı ve bilgiyi bir bütün, insan yaşamıyla ilgili olay ve problemleri çok boyutlu olarak görmek ve her yönüyle kavramaya çalışmak anlamına gelir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değö-nilmemiştir?

- A) Soru sormanın felsefe açısından önemine
B) İnsan yaşamında neyin önemli olması gerektiğine
C) Felsefe etkinliğinin gerektirdiği koşullara
D) Felsefe etkinliğinin sınırlarına
E) İnsan yaşamının felsefi olarak değörlenendirilme biçimine

10. Felsefe, başka bir amaç gütmeyen yalnız anlamaya yönelik bir düşönuş ve çabadır.

Bu cümlede vurgulanan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe, eleştirel bir bakıştır.
B) Felsefi çaba gerçeğı bilme isteğıne dayanır.
C) Düşönce dünyası yeniliklere açıktır.
D) Bilgi ihtiyacı insanlarda ortakır.
E) Felsefi tavır, bilimlere bir tepkidir.

11. Gerçeğı bilme ve tanıma yolunda bitmeyen bir derinleşme çabasına yönelten düşönmeye biçimine felsefe denir.

Aşağıdakilerden hangisi felsefenin işlevlerinden biri değildir?

- A) Bilgileri temellendirme
B) Bilinenlerin özüne yönelme
C) Varsayımları irdeleme
D) Otorite görüşlere bağlanma
E) Gerçeğı anlama isteğı uyandırma

12. "Felsefe eğitiminde önemli olan, kalıplaşmış, donmuş bilgiler edinmek değildir; tam tersine soru sormak, araştırmak, düşönsel denemeler yapmaktır."

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Varolmak, algılamak demektir.
B) Düşönuyorum, o halde varım.
C) Felsefe değöl, felsefe yapmak öğörenilir.
D) Felsefe, yaşam üzerine üretilen düşöncelerden oluşur.
E) İnsan, her heyin ölçüsüdüdür.

13. Bir konunun lehindeki ve aleyhindeki temellendirmeleri analiz etmek suretiyle, hayatın diğör alanlarına taşınabilecek olan beceriler, tartışma ustalığı kazandığımız için, felsefi düşönmeyi yöntemleri geniş bir alan meydana getiren bir durumlar çeşitliliğö içinde çok yararlı olabilir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Felsefenin sorguladığı alanlar
B) Felsefenin gelişim süreci
C) Felsefenin yaşamdaki işlevi
D) Felsefenin tarihsel yönü
E) Felsefenin sınırlılıkları

1. Felsefede filozoflar akıl yürütür ve bir takım argümanlar geliştirirler. Ama bu akıl yürütme veya argümantasyon, bir kanıtlamadan çok, bir gerekçelendirme ve haklılandırma işlemine karşılık gelir. Bu yüzden felsefede, matematiksel bir kuram veya bir fizik yasasıyla aynı düzeyde "doğrular" yoktur. İşte bundan dolayı, felsefede herkesi bağlayan genel geçer sonuçlar çıkmaz.

Bu parçaya dayanarak felsefe bilgisi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Cevapları sorularından daha önemlidir.
B) Kesin sonuçlara ulaşmak olanaksızdır.
C) Evreni ve varlığı bütünüyle açıklama çalışır.
D) Sorguladığı kavramlar zaman içinde değışir.
E) Düşönmeye sürecinin her aşamasında yer alır.

2. Felsefe yapmak, bütün insanla ilgili yargılar ortaya koyabilmektir. Bir Alman, İngiliz ve Fransız felsefesinden söz ediyoruz ama bu felsefelerin tümü insanı Alman, İngiliz ya da Fransız olarak değöl, insan olarak ele alıyolar. Bir İngiliz felsefesinin, Alman ya da Fransız felsefesinin özelliklerini saptayabiliriz, ama baktığınız zaman tümünün, tüm filozofların insana yöneldiğini göröyoruz.

Bu parçada felsefenin hangi niteliğı üzerinde durulmaktadır?

- A) İncelediğı konunun geneline yönelik olması
B) Yaşamın anlamını ortaya koyması
C) Mantık ilkelerini temel alması
D) Farklı bakış açılarını barındırması
E) Güçlü sezgilere dayanması

3. Felsefe, akılcı bir bilgidir. Onun her çağdaki işlevi ne olursa olsun, en büyük katkısı düşöncenin uyandırılmasına yaptığı olmuştur. Felsefe, yaşamsal önemi olan problemleri ortaya koyarak, bu problemler hakkında insanın düşönmeyi, problemlere çözümler bulmasını teşvik eder.

Bu parçada felsefenin akılcı olması aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Evrensel problemlerle uğraşmasına
B) Düşönceyi harekete geçirmesine
C) Yığılmalı bir bilgi etkinliğı olmasına
D) Doğruluğunun denetlenememesine
E) Araştırma alanının çok geniş olmasına

4. Felsefe, her yerde ve her zaman vardır; geleneksel atasözleriyle, geçerli bilgelik formülleriyle, benimsenmiş görüşlerle, ayrıca eğitilmiş kişilerin diliyle, siyasi kavramlarla ve özellikle tarihin ilk çağlarından başlayarak mitoslarla halk arasında yayılmıştır.

Bu parçaya dayanarak felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Anlama ve gerçeğı görme ihtiyacını giderir.
B) Bilimlerin doğuşuna kaynaklık etmiştir.
C) Sorularının cevaplarına uzun uğraşlardan sonra ulaşılabilir.
D) Günlük yaşam üzerindeki etkisini görmek güçtür.
E) Yaşamla iç içedir.

5. Felsefe uğraşı, her şeyden önce bir "düşönmeye çabası"dır. Böylece akıl, edindiğı bilgileri yeniden gözden geçirir, tartışır. Yaşam deneyimimiz ne denli zengin, bilimsel ve teknik bilgilerimiz ne denli derin olursa olsun, bu bilgiler üzerinde düşönmek, onları sorgulamak, yani "yeniden gözden geçirip tartışmak" felsefenin uğraşıdır.

Bu yaklaşımın temelinde felsefeye ilişkin aşağıdaki görüşlerden hangisi vardır?

- A) Felsefe, özgür düşönce ortamlarında doğar.
B) Felsefi görüşler çağın koşullarının ürünüdür.
C) Felsefenin özö, bir bilgiye sahip olmaktan çok, onu aramaktır.
D) Filozoflar, felsefi sistemlerini oluştururken farklı kaynaklardan beslenirler.
E) Felsefe, çözülmemiş problemlerin çözümüne ışık tutar.

6. Sanı ve ön kabullerimizin farkına varmadığımız sürece zihinsel olarak özgür sayılmayız. Bunların farkına varmamak, bunların sonuçlarının yol açtıklarının kölesi olmak demektir. İşte felsefenin yapmaya çalıştığı, sanı ve ön kabullerimizin farkına varmamızı sağlamaktır.

Bu işlev, felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır?

- A) Çağın koşullarından etkilenme
B) Her tür bilgiyi irdeleme
C) Konulara yaklaşımında öznel olma
D) Olması gerekeni inceleme
E) Olgulara dayanma zorunluluğı taşıyama

7. Felsefe, bireyleri yaşamın anlamını sorgulama ve bu sorgulamanın sonucuna uygun bir biçimde yaşamaya yöneltir. Bu bakımdan amaç da, yalnızca kuramsal bilgi elde etmek ve vermek değil, ama aynı zamanda, doğru davranışlarda bulunmamızı sağlamak; ahlaklı yaşamın yollarını öğretmektir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe, yaşamda işlevseldir.
B) Felsefe, uzlaşılabilir görüşlerin alanıdır.
C) Felsefe, boş zaman uğraşlarından biridir.
D) Felsefe, elverişli ortamlarda gelişim gösterir.
E) Felsefe, bilgelğe ulaşma çabasıdır.

8. Filozof, kendisini şu ya da bu biçimde kabul etmiş olan ya da sunulan inançları, görüşleri, bilgileri irdeler ve eleştirir; doğru olanı, gerçek bilgiyi, bilgelği arar; insan yaşamını anlamlı kılacak, yaşamaya değer duruma getirecek ve mutluluğa ulaştıracak ilkeleri ve kuralları bulmak ister; bunlara uygun olarak yaşamaya çalışır. Bu ilkeleri ve kuralları iyice araştırıp, akılla bulunmuş temeller üzerinde kurmaya yönelir.

Bu parçaya dayanarak filozofla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sorgulayıcı bir anlayışa sahiptir.
B) Bilgelğe ulaşma çabası içindedir.
C) Düşüncelerini eylemlerine de yansıtır.
D) Önceki düşünürlerin görüşlerini benimser.
E) Bilgilerini mantık ilkeleriyle temellendirir.

9. Felsefeyi felsefe yapan şey, insan yaşamının anlamıyla ilgili sorulara yanıt vermekten çok, sorular sormak, problem görebilmektir. Çünkü, insan için önemli olan, yalnızca felsefe okumak ve felsefeyi bilmek değildir; felsefe yapmaktır, felsefi davranabilmektir. Felsefe yapmak ise, felsefi hissetmeyi ve felsefi düşünmeyi gerektirir.

Bu parçaya göre felsefe yapmanın temelinde aşağıdakilerden hangisi bulunmalıdır?

- A) Felsefe ile ilgili bilgi birikimine sahip olmak
B) Felsefe tarihindeki görüşleri benimsemek
C) İnsan yaşamıyla ilgili sorunları fark edebilmek
D) İnsan yaşamıyla ilgili düşünceleri yadsımak
E) Felsefenin yaşamdaki işlevini görmek

10. Ben Platon'u bilmiyorum, Kant'ı, Descartes'ı, Auguste Comte'u bilmiyorum ama felsefe yapabilirim demek, çocuğun bile yapmayacağı bir şeydir. Ancak sağlam bir felsefe bilgisinin üzerine yeni felsefi görüşler ortaya koyabilirsiniz.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefede üretilen düşünceler arasında tutarsızlıklar olabilir.
B) Felsefede üretilen bilgilerin doğruluğu ya da yanlışlığı tartışma konusu yapılamaz.
C) Aynı çağda geliştirilen felsefe görüşlerinin iddiaları birbirine yakındır.
D) Felsefe yapmak, temel bilgilere sahip olmayı gerektirir.
E) Felsefi sorunları irdelemenin belirlenmiş tek yolu yoktur.

11. Düşünmek, hayır demektir. Dikkat edin, "evet" işareti uyuyan bir adamın işaretidir, uyanıklıkta insan, tersine, başını kaldırır ve "hayır" der.

Bu parçada, düşünmek aşağıdakilerden hangisi ile bağdaştırılmış olabilir?

- A) Uyanık bilinçlilikle
B) Doğmatik düşünceyle
C) Toplumsal uyumla
D) Çevresel beklentilerle
E) Alışılmış düşüncelerle

12. Filozof, sadece düşünen değil, aynı zamanda düşüncelerini yaşama geçiren insan olmalıdır. Çünkü özellikle bizim, kafası bilgi ile doldurulmuş, zamanını sadece kendi zihnini doyurmaya yönelik olarak harcayan filozoflar ordusuna ihtiyacımız yoktur. Özellikle aksiyon adamına, düşündüğünü uygulayan, toplum insanına ihtiyacımız vardır.

Bu parçada filozofun aşağıdaki niteliklerden hangisine sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır?

- A) Mutlak bilgiye ulaşmaya çalışması
B) Düşüncelerinin birbiriyle tutarlı olması
C) Eyleme dönük olması
D) Eleştirel olması
E) Sezgilerinin güçlü olması

13. Bazı insanlar, felsefeden hiç etkilenmemiş olduklarını zannederler ki, kendilerine yanıldıklarını söylemek gerekir. Gerçek odur ki, günlük yaşamlarına rehberlik eden ve üzerinde hiç düşünmeden kullandıkları çoğu prensip, değer, ilke, özdeyiş, atasözü, klişe, slogan, tekerleme, vs. belirli felsefelerin ürünüdür.

Bu parçaya dayanarak felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Pratik amaca yönelik değildir.
B) Yaşamla iç içedir.
C) Gelişmiş bir düşünce biçimidir.
D) Anlamsız söylemler alanıdır.
E) Eleştirel bir bakış açısidir.

14. Filozof, kendisinin de içinde bulunduğu ve bir parçasını oluşturduğu dünyayı anlamak ve kavramak için kendisine sunulan her türlü bilgi, deney, algı ve sezgi sonuçlarından oluşan düşünceleri analiz eder, açıklığa kavuşturur. Fakat filozof, bununla yetinmez; yani dünyayı parçalanmış bir halde bırakmaz; analize paralel olan başka bir düşünme tarzı ile, üzerinde düşünülmüş, çözümlenmiş, aydınlığa kavuşturulmuş malzemeden hareketle dünyayı yeniden inşa eder, bir birlik ve bütünlüğe kavuşturur.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefi düşünce her seferinde kendi üzerine döner.
B) Felsefi düşünce bütünden parçaya, parçadan bütüne yönelir.
C) Felsefi düşünce kendini dil aracılığıyla sunar.
D) Filozof için önemli olan düşüncelerini yaymaktır.
E) Felsefe, kurmaca bir dünyaya yönelir.

15. Çağdaş bir yazar, çok haklı olarak felsefi düşünce için "her yabancı konunun iyi olduğu"nu söylemiştir. Hatta buna "her iyi konunun da ona yabancı olduğu"nu eklemiştir. Bununla demek istediği, felsefenin boş bir düşünme olmaması, gerçeğin şu veya bu alanıyla ilgili değerli bilgilerden beslenen bir düşünme olmasıdır.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Sistemli düşünceleri içermesi
B) Gerçeğin bilgisine ulaşmaya çalışması
C) Konularına eleştirel olarak yaklaşması
D) Düşünce üzerine bir düşünme olması
E) Pratik yaşama yönelik olmaması

16. Bir öyküde, kral adamlarını önemli bir iş için sınamak istemiş. Onları büyük ve kapalı bir kapının önüne getirip açmalarını istemiş. Fakat adamları kapının büyüklüğünü ve kapalı olduğunu görüp açmayı denememişler bile. Sadece bir vezirin yanına giderek onu şöyle bir gözden geçirmiş ve elleriyle yoklamış, açmak için çeşitli yolları denemiş, en sonunda kuvvetle yüklendiğinde ağır kapı açılmış. Meğer kapı zaten tam kapalı değilmiş ve açmak için deneme isteği ve yüreklilikle davranma cesaretinden başka bir şey gerekmiyormuş. Böylece kral önemli görevi kapıyı açan vezire vermiş. Filozoflar da bu öyküdeki vezir gibi araştırdıkları konulara çekinmeden yaklaşma cesareti gösterirler.

Parçadaki benzetmede filozofun aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sorunların üzerine yüreklilikle gitmesi
B) Bilgelğe ulaşmaya çalışması
C) Toplumsal değerleri sorgulaması
D) Akıl ilkelerinden yararlanması
E) Kişisel yanıtları elde etmeye çalışmaları

17. Hikaye bu ya, bir fabrika sahibi, çok değerli saatini kaybediyor. Bulana ödülleri vaat ediyor. Ertesi gün, fabrikaya küçük bir çocuk geliyor. "Saatini bulabilirim" diyor. Patron, "Oğlum, bu kadar işin arasında bir de seni ayak altında istemiyorum. Fabrikanın üretimini engellersin. Birkaç gün sonra herkes gittiğinde fabrikaya gel ve ödülü kazan." Birkaç gün sonra, çocuk fabrikaya geliyor; fabrika sessiz, herkes evine gitmiş. Çocuk, patronun saatini kaybettiği katta biraz dolaşarak ve on dakika sonra saatle geri dönüyor. Patron şaşkın durumda, çocuğa saati bulmayı nasıl başardığını soruyor. "Kaç gündür herkes bu saati aradı. Sen nasıl çabucak buldun?" diyor. Çocuk yanıt veriyor: "Sadece saatin tik taklarını dinledim." Filozoflar da bu çocuk gibidir, ilgili konuya dikkat keserler.

Parçadaki benzetmeye göre, filozofu başkalarının farketmediklerini görmeye iten neden aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Tutarlı olması
B) Olması gerekeni incelemesi
C) Geneli açıklaması
D) Çevresinden etkilenmesi
E) Duyarlılık sahibi olması

1. Felsefe, gizli kahraman gibidir. Biraz araştırırsanız insanların doğa karşısında çok güçsüz olarak yaşadığı dönemlerden bu güne kadar ki tüm değişimlerin ve gelişimlerin nedeni felsefedir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefenin varlığı, uygarlık tarihi ile eş anlamlı değerlendirilemez.
B) Felsefe, uygun bir ortam bulduğunda hemen kendisini gösterir.
C) Felsefenin insan ürünü bilgi olması güvenilirliğini azaltmaktadır.
D) İnsan yaşamındaki tüm olumlu değişimlerin kökeninde felsefe vardır.
E) Felsefe, kendisinden ayrılan bilimler sayesinde değer kazanmıştır.

2. Felsefe ile uğraşmak için henüz çok erken ya da çok geç olduğunu söyleyen, mutluluğu için uygun zamanın daha gelmemiş ya da geçmiş olduğunu söyleyen kimseye benzer. Şu halde ihtiyar ya da genç, zaman geçirmeden felsefe ile uğraşmalıdır.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe yapmak, soru sormakla başlar.
B) Felsefe, insanın var oluşunu yansıtarak ele alır.
C) Felsefe, somut sonuçlara nasıl ulaşılacağını gösterir.
D) Felsefe, insan yaşamı için bir zorunluluktur.
E) Felsefe, insan deneyiminin sonucu oluşmuştur.

3. Felsefe bilgisi, insan, varlık, bilgi ve değer hakkında olan sistemli ve düzenli bir bilgidir. Felsefedeki düzenlilik, mantık ilkelerinin temele alınmasından ve felsefi akıl yürütmelerin tutarlı akıl yürütmeler olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu parçaya göre filozofun, görüşlerini oluştururken aşağıdakilerin hangisinden kaçındığı söylenebilir?

- A) Etki altında kalmaktan
B) Savlarını temellendirmekten
C) Öngöründe bulunmaktan
D) Çelişkili açıklamalardan
E) Sorunu dile getirmekten

4. Bir mesleğin gereklerini yapmada bilimsel bilgi bize daha tam ve daha kesin bilgiler sağlar. Ancak yaşama ilişkin deneyimimiz ne kadar zengin, bilimsel veya teknik bilgilerimiz ne kadar derin olursa olsun, bunların hiçbirisi felsefenin yerini tutmaz. Filozof olmak, bu bilgi üzerine düşünmek, kendini sorgulamak, soruşturmak demektir.

Bu parçaya göre, felsefenin dışındaki etkinliklerin yetersizliği aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) İnsan yaşamının tüm yönlerini yansıtmamalarından
B) Sonuçlarının bazen insanlık için zarar verici olmasından
C) Elde ettikleri bilgileri irdelememelerinden
D) İnsan yaşamının belirli bir yönünü ele almalarından
E) Evrensel anlamda bilgi ortaya koyamamalarından

5. Filozofların ortaya koyduğu düşünceler tüm insanlığa aittir. Felsefi görüşler, evreni ve varlığı bütünüyle açıklamaya çalışır. İnsan yaşamına giren her şey felsefenin konusu olabilir. Konu alanına giren varlık, bilgi ve değer problemleri, yüzyıllardan beri düşünürlerin üzerinde çalıştığı; tüm insanlığa açıklamalarını sundukları problemlerdir.

Bu parçadaki bilgiler aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Felsefenin sistemliliğinin
B) Felsefenin evrenselliğinin
C) Felsefenin pratik yaşama katkısının
D) Felsefe sorularının öneminin
E) Felsefenin toplumsal yaşama etkisinin

6. Felsefe, sürekli ve kesintisiz bir araştırma faaliyetidir.

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle paralellik gösterir?

- A) Felsefe bilgisi evrenseldir.
B) Felsefe, birikimli ilerleme özelliğine sahip değildir.
C) Felsefe birleştirici ve bütünleştiricidir.
D) Felsefe akıl ilkelerine bağlıdır.
E) Felsefede bitmişlik yoktur.

7. Temellendirme, felsefede sürekli olduğu için cevaplar da sürekli değişken olacaktır. Filozoflar arasındaki bu temellendirme farklılığı ve farklı sonuçlara ulaşma, felsefenin tutarlı olmasını engellemez. Tutarlı olmak, başlangıç ile adım adım giderek ulaşılan sonuç arasında çelişkinin olmadığını ifade eder. Felsefe sistemlerindeki baş özelliklerden biri de bu olmak durumundadır.

Bu parçada felsefe ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Bilgilerinin dayanağının olduğu
B) Öznel görüşlere ulaşıldığı
C) Mantık ilkelerinden güç aldığı
D) Sorgulamalara dayandığı
E) Yenilenen bilgilerden oluştuğu

8. Felsefe, düşünmeyi öğreten bir sanattır. Bizler insanız; akıl sahibi bir varlık olarak insanın en temel özelliği, düşünmesini bilmesi ve düşündüğünü çeşitli şekillerde diğer insanlara aktarmasıdır. Bu farklılığı bilinçli bir şekilde ortaya koymak ancak felsefe ile olanaklıdır. İnsanın doğası onun düşünmesi gerektiğini söyler. Felsefe, insanın aklını veya diğer düşünme yeteneklerini kullanarak var olan hakkında soru sorup, cevap arama etkinliğidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Felsefenin tarihsel kökeni
B) Felsefenin gerekliliği
C) Felsefenin geliştiği ortam
D) Felsefe sorularının nitelikleri
E) Felsefenin diğer alanlarla ilişkisi

9. Felsefenin temelinde insanın soru sorabilme yeteneği vardır. Felsefede ele alınan konular ve problemler, sorulan sorulara bağlıdır. Bundan dolayı felsefenin konuları ve alt dalları, sorulan sorularla ilişkili olarak belli başlıklar altında toplanır.

Aşağıdakilerin hangisindeki soru, karşısında verilen felsefenin alt dalı ile ilişkili değildir?

- A) Bilginin kaynağı nedir? - Bilgi felsefesi
B) Bilimin değeri nedir? - Bilim felsefesi
C) İyi nedir? - Estetik
D) İdeal düzen olanaklı mıdır? - Siyaset felsefesi
E) Evrenin ilk ögesi nedir? - Varlık felsefesi

10. Sokrates, diyalektik yöntemi, yani sorular ve yanıtlarla gerçeği arama yöntemini felsefenin merkezine yerleştirmiştir. Bu yöntem bütün öğretim biçimleri için aynı ölçüde uygun olmamakla beraber, insanları zaten bildiklerini sandıkları şeyleri yeniden araştırmaya yöneltmenin eşsiz bir yoludur.

Buna göre diyalektik yöntem, insanı aşağıdakilerin hangisinden korur?

- A) Olaylara farklı bakmaktan
B) Her şeyin nedenini sormaktan
C) Saplantılı düşüncelerden
D) Sorunların üzerine gitmekten
E) Eleştirel tavırdan

11. Zihin, bilimsel bilgiye ulaşınca orada durmaz; o, bilgi üzerinde düşünmeye başlar. İnsan zihni, aslında hiçbir sonuç ile kolayca tatmin olmaz ve daha ileriye arar ve düşünür. Bu, hem insanlığa yeni ufuklar açar hem de insana mutluluk verir. İşte felsefi bilgiye böyle ulaşılır.

Bu parçaya göre felsefe hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilimlerin ortak noktasıdır.
B) Varolanı betimler.
C) Sorunların farkedilmesini sağlar.
D) Görünenlerin ötesine geçilmesidir.
E) Bilimsel bulguların insanlığın yararına sunulmasıdır.

12. Felsefe sadece 'şunu' ya da 'bunu' konu edinir denilemez. Felsefe her şeyi konu edinir; her varolan hangi bağlamda olursa olsun, felsefenin konusu olabilir.

Bu parçadan, aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Felsefenin bakışında, varolan geniş kuşatımlı olarak belirir.
B) Filozof, kendince konu belirir ve kendince inceler.
C) Felsefe, birçok düşünsel etkinlik gibi kendini dilde sunar.
D) Felsefe, varolanı o şey yapan nitelikler üzerinde yoğunlaşır.
E) Felsefe tarihi, düşünceler tarihi olarak görülebilir.

13. Felsefenin bir tanımını vermek oldukça zordur. Bunun en önemli nedeni, hemen bütün felsefe tanımlarının tartışmalı olmasıdır. Bu ise büyük ölçüde felsefe denen faaliyet ya da disiplinin anlamının veya felsefe anlayışlarının tarihin akışı içinde çağdan çağa, hatta filozoftan filozofa kökten bir biçimde değişmesidir.

Parçaya göre, felsefenin tanımının yapılmasını zorlaştıran nedir?

- A) Değerlendirilmesinde öznelliğin öne çıkması
- B) Evrensel bir bilgi alanı olması
- C) Sistemli bir yapıya sahip olması
- D) Bilimsel düşünceden etkilenmesi
- E) Sorularının kendi cevaplarını içermesi

14. Filozof da herkes gibi ayakkabı bağı koptuğunda ya da treni kaçırdığında argo konuşmaktan kendini alamaz; bir çiviye bastığında ya da dilini dişlediğinde herkes gibi o da ne duyduğu acıyı ne de kızgınlığını gizleyecektir. Filozoflar yaşamlarını yoluna koymada hiç kimseden daha başarılı değildir.

Parçada, filozoflarla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştirel bakış açısına sahiptirler.
- B) Sezgileri güçlüdür.
- C) Diğer insanlarla benzeşirler.
- D) Çevrelerini etkileme güçleri vardır.
- E) Düşünceleri birbirleriyle tutarlıdır.

15. "Evrenin kaynağı ve temeli nedir?", "İnsan yaşamının anlamı ve amacı nerededir?" gibi sorulara karşılık bulmaya çalışan ilk düşünürlere Eski Yunanistan'da rastlıyoruz. Bu düşünürler, dinlerin ve mitosların (efsanelerin) bu çeşit sorulara verdikleri cevaplarla yetinmemişler; düşünceye dayanan karşılıklar bulmaya çalışmışlardır.

Parçada sözü edilen düşünürler, felsefi sorulara yanıt bulmak için ne yapmışlardır?

- A) Saplantılarını yanıt olarak ileri sürmüşlerdir.
- B) Sorularını cesaretle dile getirememişlerdir.
- C) Yönlendirmelere açık olmuşlardır.
- D) Aklın ışığından destek almışlardır.
- E) Çoğunluğun görüşlerini benimsemişlerdir.

16. Bilim dünyada yer alan şeyleri betimlerken, felsefenin onları sınıfladığını söylemek gerekir. Bilim bilgi verirken, felsefe, bilginin ne olduğunu, neyi ve nasıl bilebileceğimizi irdeler. Öyleyse felsefe, varolan şeylerle ilgili olarak akla dayalı bir açıklama sağlar; bilimlerin ayrı ayrı ele aldığı olgu sınıflarının tümünü birden açıklayacak en genel ilkelere ulaşmaya çalışır.

Bu parçadan felsefe ile ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılabilir?

- A) Çağının değerlerine bağlı olduğu
- B) Kesin bir doğruya ulaşamadığı
- C) Doğruluğunun ve yanlışlığının tartışamadığı
- D) Birleştirici ve bütünleştirici olduğu
- E) Bilgelik sevgisi olduğu

17. Felsefe, ilkece üzerinde düşünülmesi olanaklı bütün her şeyi düşünen, varolan her şeyi bütün yönleriyle sorgulayan, alabildiğine çok yönlü araştırmalar bütününü olarak hem bilginin hem de "yaşam bilgeliği"nin peşinde koşma etkinliğidir.

Parçadan, felsefe ile ilgili hangi sonuca ulaşamaz?

- A) Eleştirel bir disiplindir.
- B) Başkalarının düşüncelerini benimsetir.
- C) Birleştirici ve bütünleştiricidir.
- D) Bilgiye yönelir.
- E) Bilinenle yetinmez.

18. Felsefenin neden Eski Yunan'da başladığını açıklamak için öne sürülen bir görüş de şudur: Eski Yunan'da demokrasi vardı. Fikirlerin kamusal alana çıkarılıp rahatça tartışılabildiği bir atmosfer vardı. Böylece mitolojiye bağlı olmayan bir bilme biçimi çıkabildi ortaya. Bunun için fizikçi filozoflar, mitolojinin dünyasını kolaylıkla gözardı edebildiler.

Parçaya göre, felsefenin ortaya çıkmasında rol oynayan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üretim fazlasının oluşması
- B) Yeni buluşlar ve keşifler
- C) Hızlı nüfus artışı
- D) Başka toplumlarla kültürel etkileşim
- E) Özgür düşünce ortamı

Bilim

2



Bilgi Felsefesi

1. Felsefe bilgisinin doğruluğu ve yanlışlığı bilimlerde olduğu gibi araştırma konusu edilemez. Yani herkes için ortak, bütün zamanlar için geçerli bir doğruluk değerini herhangi bir felsefi sistem içinde düşünme söz konusu olamaz. Kaldı ki aynı konuda, aynı hareket noktasından ve aynı verilerden yararlanmaya kalksalar bile, kişisel bakış farklılıklarından dolayı filozofların sistemleri birbirinin aynı olmaz.

Bu parçada felsefe bilgisinin hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Tutarlı olması
B) Yığılan bir bilgi olması
C) Evrensel bir bilgi olması
D) Öznel görüşleri içermesi
E) Birikimli ilerlemesi

2. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel çalışmayı sürdürmeye ve daha ileriye götürmeye neden olan faktörler arasında gösterilebilir?

- A) Merak ve hayret duygusu
B) Kişilik özellikleri
C) Kalıplaşmış düşünceler
D) Duygu ve algılama gücü
E) Araştırma olanaklarının sınırlılığı

3. Bilimsel bilgide "iyi" ve "kötü"ye göre bir ayrım yoktur. Buna göre bilim, insana daha iyi insan olma bakımından yüksek değer ve erdemli olmanın yolunu göstermez.

Burada, bilimsel bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Birikimli olarak ilerler.
B) Yönteme başvurur.
C) Akla uygundur.
D) Olması gerekeni belirlemez.
E) Kendini yeniler.

4. • Bulutlar karardı, yağmur yağacak.
• Papatyalar öksürüğe iyi gelir.
• Mantar çok biterse kış uzun olur.

gündelik bilgiye ait örneklerdir.

Bu örneklerle aşağıdakilerden hangisinde gündelik bilginin özelliklerine yer verilmiştir?

- A) Duyu organları aracılığıyla, yöntemsiz olarak elde edilir.
B) Sistemli yöntemlerle elde edilen ve kontrol edilebilen, kısmen birleştirilmiş bilgidir.
C) Her tür bilginin genel bileşimini ortaya koyar.
D) Bilimsel bilgileri irdeleyerek, sonuçlarını yorumlar.
E) Kavramlar arasında bilinçli bağlantı kurulmasıyla elde edilir.

5. Felsefe, önceden kazanılmış bilgiler üzerine bir bilgidir. Felsefede yeni birşeyler öğrenilmesinin yanında zaten hazır olan bilgiler evren, insan ve değer bütünlükleri içerisinde yeniden ele alınmaktadır.

Bu parçada felsefe bilgisinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Kendi üzerine dönmektedir.
B) Sistemli ve düzenli bilgilerden oluşur.
C) Kendi içinde tutarlıdır.
D) Olgulara dayanmaz.
E) Evrensel bir bilgi niteliği taşır.

6. Bilimsel bilgi, bağlı olduğu yasaları araştırmaya dayalı incelediği için olasılığa yer vermez.

Burada bilimsel bilginin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Genel yasalara ulaşma
B) Akıl ve mantık ilkelerine dayanma
C) Örnekleme yoluna başvurma
D) Bilgileri kesin olarak açıklama
E) Birikimli olarak ilerleme

7. – Yöntemli olarak elde edilir.
– Birikimli olarak ilerleme gösterir.
– Sistemli ve düzenli bilgiler bütünüdür.

Bu özellikler, aşağıdaki bilgi türlerinden hangisine aittir?

- A) Felsefe bilgisi
B) Sanat bilgisi
C) Gündelik bilgi
D) Dini bilgi
E) Bilimsel bilgi

8. Bilimsel bilginin, genel geçerliliği olan bir bilgi olması **daha çok** aşağıdakilerden hangisiyle yakından ilgilidir?

- A) İlerleme göstermesiyle
B) Nesnel sonuçlara ulaşmasıyla
C) Uzmanlık alanlarına ayrılmasıyla
D) Neden - sonuç ilişkisini incelemesiyle
E) Eleştirel olmasıyla

9. Batlamyus, yer merkezli sistemini kurmuştur. Kopernik bunu değiştirerek dairesel yörüngeli ve güneş merkezli gök sistemini kurmuştur. Kepler, Kopernik'in görüşüne karşı çıkarak, yörüngenin dairesel değil elips şeklinde olduğunu söylemiştir.

Bu durum bilimin hangi özelliğiyle ilgilidir?

- A) Nesnel olma
B) Evrensel olma
C) Genellemelere ulaşma
D) Yeniliklere açık olma
E) Yöntem kullanma

10. Bilimin başta gelen ve onu mantık, matematik, felsefe gibi diğer düşünce disiplinlerinden ayırt edici özelliği, olgusal oluşudur.

Buna göre bilim hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilimsel önermelerin doğruluğu ya da yanlışlığı temel sorundur.
B) Bilim, konusuyla ilgili olarak eleştireci tavır alır.
C) Bilim, genelleyicidir ve akıl ilkelerine uygun hareket eder.
D) Bilimsel önermelerin tümü, doğrudan ya da dolaylı olarak var olan gerçekleri dile getirir.
E) Bilimin ulaştığı sonuçların verilere dayanma zorunluluğu yoktur.

11. Bilim tarafsız, kişilere göre değişmeyen, genel geçerliliği olan bir bilgidir.

Burada bilimsel bilginin hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Nesnel olma
B) Birikimli olarak ilerleme
C) Pratik yarar sağlama
D) Geçerli bir yöntem kullanma
E) Akıl ilkelerine dayanma

12. Bilgi, ilgili olduğu alana ve elde edilme yöntemlerine göre türlerine ayrılmaktadır. Bilgiler, kendilerine özgü ayırıcı yanlarıyla diğer bilgi türlerinden ayrılmaktadır.

Aşağıdaki bilgi türlerinden hangisinin özelliği yanlış olarak verilmiştir?

- A) Gündelik bilgi, düzensizdir.
B) Dini bilginin kaynağı ilahîdir.
C) Sanat bilgisi duygulara dayanır.
D) Bilimsel bilgi rastlantısaldır.
E) Teknik bilginin pratik yararları vardır.

13. Platon; "Çözümde önemli olan, sonucun doğru veya yanlış olması değildir, çözümün genel gidiş yoludur." sözünde aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) Hoşgörünün
B) Yöntemin
C) Doğrunun
D) Kuşkunun
E) Merakın

14. Bilgi, yalnızca algıdan ibaret olsaydı, o zaman nesnel bir bilgiye sahip olma imkânı ortadan kalkacaktı. Çünkü algılar herkese göre değiştiğinden, bilgi, algının kendisi sayıldığı taktirde herkes için aynı olan nesnel bir bilgi ideali ortadan kalkacaktı. Oysa evrende nesnel bilgi vardır.

Platon'un bu görüşünün temelinde aşağıdaki varsayımlardan hangisi vardır?

- A) Genel geçer, mutlak bilgi algıların dışındadır.
B) Doğru bilginin ölçütü algılardır.
C) Bütün bilgiler öznedir.
D) Bilginin kaynağı belirlenemez.
E) Herkes için geçerli bir bilgi yoktur.

Zirve

1. Bilim, bugün yeryüzüne yepyeni bir görünüm kazandırmıştır. İnsanın yaşayış şeklini büyük ölçüde değiştirmiş, ulaşım araçları ile mesafeler kısaltmış, elektrik sayesinde geceler aydınlanmış, iletişim araçlarıyla haberleşme süreleri kısaltmıştır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmuştur?

- A) Araştırmalarda yöntem kullanılması
B) Bilimin pratik amaçlar için kullanılması
C) Araştırmalarda varsayımlardan hareket edilmesi
D) Gözlem yaparken çeşitli araçlardan yararlanılması
E) Bilimlerde akla dayalı ve tarafsız bilgiler ortaya konulması

2. Bilimsel açıklamalar özel bir olayı değil, aynı cinsten olan olay grubunun hepsini birden kapsar. Sıvı, gaz, ses, düşme... vb. hakkında yapılan açıklamalar ve bulunan formüller bütün sıvılara, gazlara, düşmelere aittir. Buna göre bir olay hakkında verilecek yargı, onun bütün grubuna ait verilmiş olan yargının aynısı olacaktır.

Bu durum bilimsel bilgilerin hangi özelliğini ifade eder?

- A) Tutarlı olması
B) Genel olması
C) Yöntem kullanması
D) Birikimli ilerleme göstermesi
E) Kesin olması

3. Her dönemde bilimlerin ortaya koyduğu gerçekler aynı olmasına karşın, aynı gerçeklere dayanan felsefe sistemleri başka başkadır. Bu durum felsefe sistemlerinin ve felsefe bilgisinin kişiselliğini gözler önüne serer.

Bu parçada felsefe bilgisinin hangi özelliğine yer verilmiştir?

- A) Genel olması
B) Birikimli olarak ilerlememesi
C) Öznel olması
D) Çelişkiler yer vermemesi
E) Sistemli olması

4. Fizik, fiziksel varlığı; biyoloji, organik varlığı; psikoloji, insanın psişik yönünü; tarih ise, tarihi gerçekliği araştırır. Buna karşılık felsefede, "Varlık nedir?" sorusu sorularak ilkçağ'dan günümüze gelinceye kadar varlığın ve evrenin en son noktadaki bütünlüğünün ele alınması vardır.

Bu parçada felsefenin bilimlerden farklılığı olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Varlığı genel ve kapsamlı açıklaması
B) Tutarlı bilgilerden oluşması
C) Varolanlara yönelmesi
D) Varlık hakkında çeşitli görüşler ortaya koyması
E) Bilme ve anlama gereksinimine cevap vermesi

5. Matematik, biyoloji, tarih gibi bilimlerin varlığı parçalar ve parçaladıkları bu varlıktan belli bir parçayı kendilerine konu edinerek incelemelerde bulunurlar. Felsefe ise varlığı parçalayarak değil, bütün olarak bilmek ister. Bunun sonucu olarak da tek tek bilimlerde bölünmüş olarak karşımıza çıkan varlık bilgisi, felsefede evren görüşünün bütünlüğü içinde birleşir.

Bu parçada felsefe bilgisinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Akıl ilkelerine uygunluğu
B) Yığılan bir bilgi olduğu
C) Eleştirel olduğu
D) Birleştirici ve bütünleştirici olduğu
E) Subjektif görüşleri içerdiği

6. Felsefi bilginin varmış olduğu sonuçlar, bilimsel bilgi gibi deney ve gözlemlerle sınanamaz. Felsefi bilginin doğruluğunun ya da yanlışlığının araştırılması söz konusu değildir. Düşünce yoluyla ulaşıldığı için sonuçlarına da mutlak doğru ya da yanlış denilemez.

Bu parçada felsefi bilginin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Birikimli olarak ilerlememesi.
B) Evreni tümel olarak kavramak ister.
C) Sonuçları kesinlik taşımaz.
D) Eleştireldir.
E) Genellenebilir özellik taşır.

7. Bilimin, doğruluğu gösterilebilir, kanıtlanabilir önermelerden oluşmasına karşılık, felsefe bilgisinin böyle bir özelliği yoktur. Filozoflar kendi bakış açılarının, hayal güçlerinin sonucu olarak aynı konuda birbirlerinden farklı açıklamalarda bulunurlar.

Bu parçaya göre felsefenin aşağıdaki niteliklerinden hangisi onu bilimden ayırır?

- A) Akıl ilkelerinden yararlanması
B) Gerçeğin arayışı içinde olması
C) Öznel görüşlere dayanması
D) Büyük düşüncelerin oluşumunda etkili olması
E) Sistemli ve düzenli olması

8. İnsanı inceleyen bir çok bilim vardır. Örneğin tıp, insanın hastalıklarıyla; biyoloji, organik yapıyla; psikoloji, insanın psişik özellikleriyle uğraşır. Fakat bu bilimlerin insanın varlık yapısı, kendisinin ne olduğu, evrendeki yeri, varlık koşulları gibi problemlerle uğraşmamaktadırlar. Bu problem alanlarıyla felsefe ilgilenmektedir.

Bu parçaya göre felsefenin bilimlerden ayrılan yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konusunu açıklamada çelişkilerden arınması
B) Konusunu, kapsamlı ve kuşatıcı ele alması
C) Düşünce birikiminden etkilenmesi
D) Uygulanabilir yanlarının bulunması
E) Tutarlı bilgilere ulaşması

9. Pozitif bilgi birikimi arttıkça ve bilimsel çalışma geliştikçe, felsefe metafizikten daha fazla kopar ve felsefenin kuramları sağlamlaşır. Çünkü her bilimsel hareket bir felsefe hareketi oluşturur. Her yeni felsefe de bilim için bir güç kaynağı olur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Felsefe ve bilimin birbirinden beslendikleri
B) Bilimlerin bazı dönemlerde felsefeyi dışladıkları
C) Doğaüstünün bilimsel kabul edildiği dönemlerin bulunduğu
D) Bilim ve felsefenin her zaman örtüşmediği
E) Felsefenin yol göstericiliğinde bilimin geliştiği

10. Felsefi düşünce, kendisine veri olarak ele aldığı her türlü malzemeyi akıl süzgecinden geçirir.

Bu cümlede felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sorgulayıcıdır.
B) Birikime dayanır.
C) Toplumsal yaşamdan etkilenir.
D) Anlama ihtiyacına dayanır.
E) Varolana yönelir.

11. Bilim tek tek olgularla değil, aynı türden olguların ortak yönleriyle ilgilenir.

Bu cümlede bilimin aşağıdaki niteliklerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Olguya dayanma
B) Nesnel olma
C) Genelleyici olma
D) Yöntem kullanma
E) Birikimli ilerleme

12. Bilimsel bilginin her yerde aynı değeri taşıması, bilim adamının kişiliğinin işe karışmamasına bağlıdır. Böylece bilimsel bilginin kişilere göre değişmemesi sağlanır.

Bu parçada bilimsel bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Tutarlı olması
B) Nesnel olması
C) Birikimli olarak ilerlemesi
D) Yöntemli olması
E) Nedensel ilişkileri açıklaması

13. İnsan, ateşin ısıttığını, soğukun üşüttüğünü, yiyeceğin açlığı giderdiğini, mevsimlerin birbirini takip ettiğini bilir. Bu tür bilgiler bilinçli bir araştırma sonucu değil; farkında olunmaksızın kazanılır. Sistemli bir yapıya sahiptir ve kişinin deneyimleri sonucunda ortaya çıkmıştır.

Bu parçada aşağıdaki bilgi türlerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Gündelik düzensiz bilgi
B) Sanat bilgisi
C) Felsefi bilgi
D) Bilimsel bilgi
E) Dini bilgi

1. Tek tek bilimler doğa ve insana ilişkin sorunları ele alıyor olsa da, felsefenin bu alanlara ilişkin sorunları ele alış tarzı bilimlerin ele alışından farklıdır.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisine ilişkin bir açıklama yapılmaktadır?

- A) Felsefe bilimlerin kökeni kabul edilir.
B) Felsefe sonuçtan çok sürece önem verir.
C) Felsefe, bilimlerden yöntem bakımından ayrılır.
D) Bilim bilgisi genel, felsefe bilgisi daha geneldir.
E) Felsefe ile bilim akıl ve mantık ilkelerinden yararlanır.

2. Bir bilim adamı yasa haline getirdiği araştırma bulgularıyla ilgili olarak, "Konuyla ilgili belirli bir sayıda gözlem yaptım ve bu gözlem sonuçlarını birleştirdim." demiştir.

Bilim adamı bu sözlerle, aşağıdakilerden hangisini belirtmektedir?

- A) Bilimin, bilim adamlarının dayanışmalı çalışmalarıyla ilerlediğini
B) Teknolojinin bilime bağlı olarak ilerleme gösterdiğini
C) Bilimsel çalışmalarda toplumsal yararın düşünülmesi gerektiğini
D) Bilimsel çalışmalarda bireysel özelliklerin etkili olduğunu
E) Bilimsel çalışmaların genelleme ile sonuçlandığını

3. Bilim, tek tek olaylarla değil, olgu türleriyle uğraşır. Ortak nitelikleri olan bir olgu grubunu, örneğin hareket ya da düşme olayını inceler. Ulaştığı sonuçlar da bir tek hareket ya da düşme olayı için değil, tüm hareket ya da düşme olayları için geçerlidir.

Bu parçada bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Yararlı olması
B) Eleştireci olması
C) Mantıksal olması
D) Genelleyici olması
E) Birikimli ilerlemesi

4. Tatilimi ailemin bulunduğu yerde geçirdim. Bir sabah kalktığımızda babam dedi ki: "Bugün hava iyi olacak." Ben de: "Nereden biliyorsun baba?" dedim. "Ben de babamdan duymuştum. Ötücü kuşlar şarkı söylemeye erken başlamışlarsa, hava iyi olacak demektir. Öğle vaktinde durup akşama doğru tekrar ötmeye başlarsa, ertesi gün de hava iyi olacak demektir." dedi.

Bu parçada babanın çocuğuna söyledikleri aşağıdaki bilgi türlerinden hangisini örneklendirir?

- A) Bilimsel bilgi
B) Teknik bilgi
C) Felsefe bilgisi
D) Sanat bilgisi
E) Gündelik bilgi

5. Bilimsel bilgi tarih boyunca artış göstermiştir. Bugün bir lise öğrencisi, Newton'un kendisinden daha fazla şey bilmektedir. Bu, fizik alanına Newton zamanından bu yana sürekli yeni bilgilerin akması, eski bilgilere eklenmiş ve onların hacmini çoğaltmış olmasından ötürüdür.

Bu parçada bilimsel bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Var olanı incelemesi
B) Birikimli ilerlemesi
C) Eleştirel olması
D) Yöntemli elde edilmesi
E) Genellemelere ulaşması

6. Dünyamızı saran karanlığa bilim adamı daha çok akıl, sanat adamı daha çok sezgiyle ışık salıyor; biri mantıkla, biri coşkuyla kazanıyor; biri öğretirken, biri sarsarak uyarıyor bizi.

Bu parçaya dayanarak bilim ve sanatla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Farklı kaynaklardan dayanak alan etkinliklerdir.
B) Ortak alanlar üzerinde bilgi ortaya koyarlar.
C) Karşılıklı olarak birbirlerinin verilerinden yararlanırlar.
D) Birbirleriyle rekabet ederler.
E) Aynı sorulara yanıt bulmaya çalışırlar.

7. Bugün felsefe özellikle en genel anlamda insan sorunlarıyla, bu arada bilgi sorunlarıyla ilgileniyor. Onun kanatları altında yaşayan pek çok bilgi alanı bilim olup gidince o iyiden iyiye rahatladı.

Bu parçaya göre felsefeyi rahatlatan durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefeye yeni alanların eklenmesi
B) Filozofların ortak bilgilerde uzlaşması
C) Bilim alanlarının felsefeden kopması
D) Felsefeyi destekleyen bilgilerin artması
E) Diğer bilim alanlarının felsefe ile var olması

8. İçinde bulunduğumuz bilim çağında, felsefe, bir bilim olma iddiasında değildir. Bilim, kendi alanında egemen olup çıkmıştır: Euklides'le matematik, Galilei ile fizik, Lavoisier ile kimya; Claude Bernard ile biyoloji, pozitif bilimler olmuşlardır. Filozofların uzun süre kendi "av alanı" olarak kullandıkları insanı bile, bilim ele geçirmiştir: Psikoloji ve sosyoloji, insan davranışlarının incelenmesine deneme yöntemini ve ölçmeyi getirmişlerdir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe ve bilim birbirinden farklıdır.
B) Bilimler kendilerine göre alan belirlemişlerdir.
C) Belirli bilimler, belirli bilim adamlarıyla anılırlar.
D) Felsefenin incelediği bazı alanlar bilime konu olmuştur.
E) Felsefe, bilimlerin yöntemlerini belirlemiştir.

9. Sanat, güzeli arama, bulma veya yaratma anlamına gelen bir etkinliktir. Akıl ilkelerine bağlı kalınarak akıl yürütme yolu ile ulaşılan bir bilgi değildir. Temel olarak duyguların yaratıcı ifadesi veya dışavurumdur Sanatçıya yol gösteren, sanatçının sezgisidir.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Güzellik algısı bir ölçüye dayanır.
B) Sanatçı, genel bir ilkeyi eserinde duyurur.
C) Sanat bilgisi öznelir.
D) Sanat güzelliği üzerinde uzlaşım vardır.
E) Estetik beğeni sanat eseriyle sınırlıdır.

10. Felsefede söz konusu olan düşünce, kendi üzerine dönmüş olan ve kendisini konu alan bir düşüncedir. Buna göre filozof doğrudan doğruya doğa, tarih, toplum üzerinde eleştireci bir bakış açısıyla düşünebileceği gibi, çeşitli bilimler tarafından sağlanan malzeme üzerine de düşünebilir; kendi düşüncesinin ürünü olarak ortaya koyduğu bir düşünce üzerinde de düşünebilir.

Bu parçada sözü edilen durum, felsefenin hangi niteliğine bir örnektir?

- A) Her türlü bilgiyi irdelemesine
B) İkelere akıl yoluyla ulaşmasına
C) Bilimsel düşünceden yararlanmasına
D) Yığılmalı bir bilgi olmasına
E) Evrensel nitelikli konuları ele almasına

11. – Kurbağalar yumurtalarını suyun derinliklerine bıraktıklarında, o yaz sıcak ve nemli geçecek demektir.
– Keçiler kuyruklarını kısar ve aşağı çevirirlerse yağmur geliyor demektir.

Yukarıdakiler insanların yöntemli ve sistemli olarak değil, yaşantılarına bağlı olarak ortaya koydukları bilgilerdir.

Bu bilgiler aşağıdakilerden hangisini örneklemektedir?

- A) Bilimsel bilgi
B) Felsefe bilgisi
C) Gündelik bilgi
D) Teknik bilgi
E) Sanat bilgisi

12. Bilim bize hem bireysel ve hem de toplumsal yaşantımızda, teknoloji yoluyla büyük yararlar sağlar. Bilim sayesinde teknoloji üreten insan, dünyadaki yaşantısının süresini uzatabilir, temel problemlerini çözebilir, yaşamını niteliksel olarak ve manevi bakımdan geliştirilebilir. Bilim, bundan dolayı bir toplumun itici gücüdür. Toplumun üretim tarzını ve itici gücünü belirler.

Bu parça bilimsel bilginin hangi özelliğini örneklendirmektedir?

- A) Akıl ilkelerinden dayanak almasını
B) Kişiselikten bağımsız olmasını
C) Pratik değere sahip olmasını
D) Meraklı tavırdan beslenmesini
E) Tek tek olgularla değil, olgu türleriyle ilgilenmesini

1. Sezgi, insanı doğrudan bir sezgi ve kavrayışla eşyanın bilgisine sahip kılan üstün bir yetidir. O, aldatan duyulardan veya eşyayı parçalayan akıldan farklı olarak, bizi doğrudan doğruya kendisinden şüphe edilemez, apaçık, bütünsel bir bilgi ile hakikatin sırrına erişir.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilgi elde etmede bireysel özelliklerin önemli olduğu
B) Sezginin, diğer bilgi kaynaklarından daha üstün bir nitelik taşıdığı
C) Bilgi edinmede pratik olanın aranması gerektiği
D) Her insanın sezgi yetisini tam olarak kullanamadığı
E) Bilgiye ulaşmada insanların kullanabilecekleri birçok yol bulunduğu

Zirve

2. Belli bir konu üzerinde hiçbir şey öğrenmemiş bir insanın, çok şey öğrenmiş bir insanın ya da detaylarını tanıma imkanına kavuşmuş insanın bilgileri arasında fark vardır. İnsanlar bu bilgilerine göre dünyayı tanırlar; bu bilgilerine göre düşünme olanağına kavuşurlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İnsanlar bilgi sahibi olmaktan çok, bilgeliğin peşinden koşarlar.
B) İnsanlar, bilgilerinin derecelerine göre gerçeği tanırlar.
C) Düşünme şekilleri üzerinde başkalarıyla olan etkileşimlerin rolü vardır.
D) Gerçeği tanımanın yolu, dış dünyanın algılanmasından geçer.
E) Bir bilgi, başka bilgilerle doğrulandıkları ölçüde gerçeklik kazanır.

3. Duyularımız, durmadan değişen ve içinde bir çok varlığın bulunduğu bir gerçeği tanıtmaktadır bize. Ama bu değişen ve çokluk gösteren gerçek, bir hayaldir; bir kuruntu ve aldanıştır. Asıl varlık, ne ortaya çıkan ne kaybolan bir şeydir; değişikliğe uğramaz, sınırı yoktur, bölünmez. Kendi kendinin aynısıdır ve tümdür.

Parmenides bu görüşünde aşağıda verilenlerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Asıl gerçekliğin dışındaki her şeyin bir yanılgıdan ibaret olduğunu
B) Herşeyin, insan bilgisinin sınırları içinde olduğunu
C) Varlığın oluşumunda farklı süreçlerin olduğunu
D) Varlığın açıklanmasında doğa üstü güçlere başvurma yanlılığını
E) Her insanın doğuştan bilgiyle donatıldığını

4. Felsefi bir tavır olarak kuşkuculuğu en iyi temsil eden Sokrates'tir. Sokrates, kendi çağında var olan dini, ahlâki, siyasi ve bilimsel görüşleri eleştirerek Atinalı gençleri sorgulayıcı düşünmeye davet etmiştir. Sokrates gençlere çeşitli sorular sorarak onları sorgulamaya, eleştirmeye ve düşünmeye yönlendirmeyi amaçlamıştır. Eleştirici düşünmenin ancak var olanlar üzerine şüphe duyulmaya başlanmasıyla ortaya çıktığını savunmuştur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Kuşku duyma, filozof olmak için yeterlidir.
B) Sorgulayıcı olma düşünmeye zarar verir.
C) Kuşkucu olma felsefi tavrın sonucudur.
D) Filozoflar çağlarının yaşam anlayışına bağlıdır.
E) Sorgulanan bilgiler çağlara göre değişir.

5. Aşağıdakilerden hangisi "bilginin kaynağı"nı belirten bir açıklamadır?

- A) Dinin öğretilerine dayanan bilgi, hakikattir.
B) Zihnimizdeki bütün bilgiler duyuma dayanır ve deneyden çıkarılırlar.
C) Birbirini destekleyen bilgiler doğrudur.
D) Bilgilerin doğruluğu insana sağladığı fayda ölçüsündedir.
E) İnsan bilgisinden şüphe edileceğinden, hiçbir konuda hüküm verilmemelidir.

6. Bilgi ve yöntem anlayışında Spinoza felsefesinin çıkış noktası, "Tanrı bilgisi" kavramıdır. Spinoza'ya göre bütün varolanları Tanrı, belli ve değişmez bir düzene göre kendi özünden türetmiştir; kökleri Tanrı'da olan bütün bu nesnelerin ideleri de onda olacaktır. Dolayısıyla Tanrı kavramını bilince, bu kavramın kapsadığı bütün öteki ideleri de, bunların birbirine olan bağlantılarını da bilmiş oluruz.

Spinoza'nın bu görüşünden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Gerçek olan herşeyin kaynağı akıldır.
B) İnsan, düşüncesiyle varlığın gerçekliğini kavrayabilir.
C) Tanrı idesi bütün bilgilerin kaynağıdır.
D) Gerçeğe ulaşmanın yolu, bütün bilgilerden şüphe etmektir.
E) Gerçeğin bilgisi Tanrı'nın bilgisine dayanmaz.

7. Sofistler MÖ 5. yüzyılda Yunanistan'da ortaya çıkmışlardır. "Gezgin öğretmenler" olarak da bilinen bu filozoflara göre genel geçer değişmez hakikatlar yoktur. Hakikat ve değerler, toplumlara ve hatta insanlara göre değişir. Onların gördüğü olan bu düşünceleri şüpheliğe yol açan bir bilgi anlayışını ortaya çıkarmıştır.

Bu parçaya göre Sofistler'in aşağıdaki görüşlerden hangisini savundukları söylenebilir?

- A) Fayda sağlayan bilgi doğrudur.
B) Her bilgi, başka bilgilerle desteklenir.
C) Mutlak bir doğruya ulaşmak olanaksızdır.
D) Sezgiye dayanan bilgi doğrudur.
E) Bilgiler doğru olduğu kadar geçerlilik kazanır.

8. Madde, eylemsiz ve durgun olan bir varlıktır ve bunu zekâ inceler. Yaşama gelince o, değişme, eylem ve atılım demektir. Biyolojik bir temeli olan ve alet yapmaya yarayan zekâ bu atılımcı yaşamı kavrayamaz. Bunu kavrayacak başka bir yetiye ihtiyaç vardır; bu yeti sezgidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "sezgi"nin işlevini belirtir?

- A) Madde dünyasını statik haliyle bildirir.
B) Sürekli ve dinamik gerçekliğin bilgisini verir.
C) Varlık hakkında doğuştan bilgi kazandırır.
D) Evrendeki olayların deneysel bilgisini sağlar.
E) Doğa olaylarının pratik faydasına çalışır.

9. Bir düşünürü göre bilgi, tez ve antitez sonucu elde edilen sentezle oluşur. Örneğin, "özgür nedenlerin bulunduğunu" savunan tez karşısında ileri sürülen, "Her şey zorunlu bağlılıktır ve özgürlük ancak bir kuruntudan ibarettir." antitezi biraraya gelir ve bir sentez oluşturulursa hakikat elde edilir.

Bu parçaya göre, düşünür bilginin oluşmasını nasıl açıklamaktadır?

- A) Evrenin tanınmasıyla
B) İradenin güçlenmesiyle
C) Evrensel ahlâk yasasıyla
D) Karşıtların uzlaştırılmasıyla
E) Eleştirinin artmasıyla

10. Gerek Gazali gerekse Descartes, kendisinden şüphe edilmesi asla mümkün olmayan kesin bilgiyi ararlar. Bunun için kendilerine bilgi veya doğru diye sunulan şeyleri gözden geçirirler. Bundan daha da önemlisi, bu doğruların veya bilgilerin kaynaklarını, yani duyular ve akli ele alıp, onların bize şaşmaz ve kesin bilgiyi vermekte ne kadar güvenilir olduklarını araştırırlar.

Düşünürlerin bu görüşlerine dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilginin yararını öne çıkarmışlardır.
B) Bilginin kaynağı ile değerini sorgulamışlardır.
C) Bilgi edinmede deneyin önemini savunmuşlardır.
D) Bilgide Tanrının etkisine yer vermişlerdir.
E) Doğru bilginin ölçütünü doğada aramışlardır.

1. William James'e göre yaşamımızın bize kazandırdığı kanıların tek ve son doğruluk ölçütü, onların yaşam içinde doğrulanmasıdır. Doğruluğun kendisi bile doğrulanışını insanın eylemlerinde bulur. Bundan dolayı önemli olan, bir iş ve eylemde, işe yarama ve çözüm ortaya koymadır. Bunu ortaya koyabilen bilgi doğrudur.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğru bilgi, pratik yaşamda işe yarayandır.
B) Doğru bilgi, Tanrının insana bağışladığı bir ışıktır.
C) Doğru bilgi, aklın ilkelerine ters düşmeyendir.
D) Doğru bilgi, deneyimlerimizin ortaya koyduklarıdır.
E) Doğru bilgi, dilin yapısına uygun olandır.

2. Bilgi duyulardan mı geliyor; duyu öncesi zihin yeteneklerinden mi? Bilgi nasıl oluşur? Ham malzemenin zihinde bilgi haline gelmesinde hangi etkenlerin rolü vardır? Bilginin elde edilmesinde "sezgi"nin rolü var mıdır; varsa bu rol ne derece önemlidir?

Bu sorular aşağıdakilerden hangisini belirlemeye yöneliktir?

- A) Bilginin değerini B) Bilginin kaynağını
C) Bilgi türlerini D) Doğru bilgiyi
E) Bilginin sınırlarını

3. Sokrates, kendinden önceki düşünürlerin tuttuğu yolun tersini benimsemiştir. Dış gerçekle ve doğayla değil, insan ve ahlâkla ilgilenmiştir. Onun inceleme ve açıklamaları ahlâksal yaşayışa, erdeme yönelmiş, onunla felsefe tarihinde ilk olarak ve kesin bir biçimde insan zihni, kendini incelemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sokrates'i kendinden önceki düşünürlerden ayıran bir özellik değildir?

- A) Kendine özgü konu belirleyerek, açıklamalarda bulunması
B) Kendinden önceki düşünürlerden etkilenmesi
C) Felsefesinde insanı temele alması
D) İnsanların eylemlerini sorgulaması
E) Doğayı, açıklamalarının dışında tutması

4. Locke, bilgilerimizin, duyularımızın zihnimizde izler bırakmaları ile zamanla biçimlendikleri görüşündedir. Algılar ise bilgi yolunda ilk aşama olup, tüm bilgi gereçlerinin toplanmasına yarar.

Locke'un parçadaki görüşünde anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgiler akıl yetisine dayanmaktadır.
B) Bilgiler doğuştan geldiği için doğrudan kabul edilmelidir.
C) Bilgiler zihinsel etkinlik sürecinden gelmektedir.
D) Bilgiler, yaşantılar sonucu deneyimlerden ortaya çıkmaktadır.
E) İnsan zihnine yerleşmiş bilgiler hakikat olarak kabul edilmelidir.

5. Pozitivizm, bilgiyi bilimsel bilgiye, bilgi nesnesini de olgulara indirgediği için, bu durumun dışında kalan töz, ruh, geist, tanrı, öz vb. gibi metafizik unsurları reddeder. Bilim dışında hiçbir bilginin değeri olmadığını öne sürerek, bilime giden yolu açar.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi pozitivizmin görüşüyle çelişir?

- A) Metafizik, algısal dayanaktan yoksundur.
B) Bilimsel bilgi doğru ve güvenilirdir.
C) Olguların arkasındaki gerçeğe ulaşılabilir.
D) Gerçeğe ulaşmada deney ve gözlem en önemli yöntemlerdir.
E) Bilim dışındaki bilgilerin doğruluk değeri belirlenemez.

6. Platon'a göre bilgi ne duyumla başlar, ne de duyuma ihtiyaç gösterir. İçine duyumun karıştığı bir bilgi, bilgi değildir. Bilginin kaynağı yalnızca akıldır; çünkü ancak akıl, bilimsel veya felsefi bilginin gerçekliğine ulaşabilir. Duyum, akla yardımcı olmak şöyle dursun, ona bir engeldir.

Bu parçada Platon'un aşağıdaki görüşlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Gerçek, duyusal alanın üstündedir.
B) İdeal devlet, adalet ideasına dayanır.
C) Bu dünyadaki varlıklar sonludur.
D) Güzel değeri, idealar düzeninde bulunur.
E) İnsan yaşamının temel amacı mutluluktur.

7. Bilgi bakımından empirik ya da duyuusal bilgiye hiç değer vermeyen Herakleitos, gözlerin ve kulakların kötü tanıklar olduğunu öne sürerek, rasyonalizmin savunuculuğunu yapmıştır.

Bu parçaya dayanarak Herakleitos'un bilgi görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Düşünürler çevresindeki olayların etkisiyle hareket etmelidir.
B) Elde edilen sonucun gerçeğe uygunluğu deneyle belirlenir.
C) Felsefenin yöntemi ile bilimlerin yöntemi aynıdır.
D) Her türlü bilgiye akıl yoluyla ulaşılabilir.
E) Gözlenen olayların yansız olarak ortaya konulması doğru bilgiyi verir.

8. Locke bir eserinde, doğuştan düşüncelerin olmadığı savıyla söze başlar. Locke'un bu savı, Descartes'in "doğuştan ideler" öğretisine karşıt bir görüştür; çünkü Descartes, yeniçağ felsefesinde insanda doğuştan düşüncelerin olduğunu ilk olarak ileri süren düşünürdür.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki sorulardan hangisini açıklamaya yöneliktir?

- A) Bilginin kaynağı nedir?
B) İnsan yaşamının amacı nedir?
C) Doğru bilgiye ulaşılabilir mi?
D) Güzel olan nedir?
E) Doğru bilginin ölçütü nedir?

9. Bilgi felsefesinin ana konusu, bilginin kendisidir. Bilgi felsefesi bilgiyi konu edinirken, bilginin "ne" olduğunu, "nasıl" elde edildiğini, bilgiyi elde eden ve onu kullanan insan ile nesneler arasında hangi "bilgi bağları" kullanılarak nasıl bir etkileşim sağlandığını ele alır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bilgi felsefesinin cevap aradığı sorulardan biri değildir?

- A) Bilgilerimiz duyuma mı yoksa deneye mi dayanmaktadır?
B) Gerçeği bilmek olanaklı mıdır?
C) Kesin ve doğru bilginin ölçütü nedir?
D) Bilimi niteleyen özellikler nelerdir?
E) Bilginin kaynağı nedir?

10. Bilgi kuramının ilk sorusu, bilginin olanaklı olup olmadığıdır. Bu soruya olumlu cevap verenler genellikle felsefe tarihinde "dogmatik filozoflar" olarak adlandırılırlar. Bu filozoflar, doğru bilginin insanoğlu tarafından elde edilebileceğine yönelik bir inanca sahiptirler. Onlara göre, insanlar belirli bir takım ilkelere uygun akıl yürütmelerde bulunsurlarsa kesinliğinden kuşku duyulmayan bilgilere ulaşabilirler.

Dogmatik filozoflara göre, bilginin elde edilmesinde temel ölçüt aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Bilgi birikimine dayanma
B) Filozofun kişisel yaşantısına uygun düşme
C) Elde edilen bilgilerin başka düşünürlerce desteklenmesi
D) Filozofun kendi kişiliğini yansıtmaması
E) Düşünce yasalarına uygun olmak

11. Septiklerin kuşkuculuğu ile Descartes'in kuşkuculuğu birbirinden farklıdır. Septiklerde kuşku, apaçık bir doğrunun olanaksızlığını kanıtlamaya çalışırken; Descartes, kuşku ile apaçık, matematikteki gibi kesin bilgilere ulaşılabilirliğini savunmuştur.

Bu parçaya göre, Descartes'in kuşkuculuğunu Septiklerin kuşkuculuğundan ayıran nitelik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuşkuyu amaç edinmesi
B) Kuşkunun çelişki barındırdığını savunması
C) Kuşkuya güvenmemesi
D) Kuşkuyu yöntem olarak kullanması
E) Kuşkunun kendisini irdelemesi

12. Platon, matematiğin oluşumunda duyuların rolü olmadığını, onun saf bir zihinsel ürün olduğunu ileri sürer. Bundan onun çıkardığı sonuç, doğru bilginin ancak aklın ürünü olabileceği, duyulara dayanan bir bilimin ise mümkün olamayacağı biçimindedir.

Platon bu görüşünde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Bilginin kişilere göre değiştiğini
B) Gerçek bilginin akılla elde edildiğini
C) Faydalı bilginin aranması gerektiğini
D) Her bilgiye güvenilebileceğini
E) İnsanın sürekli bir arayış içinde olduğunu

1. – Bilgi doğuştan mıdır yoksa aklın, deneyin ya da sezginin mi ürünüdür?
– Bilgi duyulardan mı geliyor, duyu öncesi zihin yeteneklerinden mi geliyor?
– Ham malzemenin bilgi haline gelmesinde hangi etkenlerin rolü vardır?

Bu sorular aşağıdakilerden hangisini belirlemeye yöneliktir?

- A) Bilginin kaynağını
B) Bilginin değerini
C) Bilginin nesnesini
D) Bilginin imkânını
E) Bilginin sınırlarını

2. • Gündelik deneyimlerimiz bize, bilgi kaynaklarımız olan duyularımızın yanıltıldığını göstermiştir.
• İnsanlık tarihi hakkındaki bilgilerimiz, yanlış olduğunu kabul ettiğimiz bir çok şeyi, geçmişte insanların yanlışlar doğrular olarak kabul ettiklerini görmemize imkan vermiştir.

Bu bilgiler aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Akla dayanan bilgiler, doğru bilgidir.
B) Doğru bilgiye ulaşmak olanaksızdır.
C) Bilgi kaynağı olarak sadece duyulara güvenebiliriz.
D) Sanılar, doğru bilgiye ulaşmayı sağlarlar.
E) Nesnel bilgilere ulaşılabilir.

3. Bir elimizi sıcak, diğer elimizi soğuk suya batırırım. Sonra her ikisini de ılık suya batırırım. Sonuçta her iki elimizin algısı farklı olacak ve kaptaki ılık su, gerçek ısıyla algılanamayacaktır.

Bu bilgi aşağıdaki görüşlerden hangisini desteklemek için kullanılabilir?

- A) Genel - geçer bilgi yoktur.
B) Evrende hiçbir bilgi yoktur.
C) İnsanların bilgileri ortaktır.
D) İnsanların sahip olduğu değerler değişmez.
E) Akıl, varlıkların mutlak bilgisine sahiptir.

4. Platon'a göre ölümsüz olan ruh, bu dünyadaki var oluşundan önceki var oluşunda gerçek bilgiye sahip olmuştur. İnsan ruhu bir beden içine hapsedikten sonra, bu gerçek ve doğru bilgiyi unuttur. Gerçek bilgi, genel kavramların bu dünyaya gelmezden önce kazanılmış olan bilgisinin hatırlanmasından ibarettir.

Platon'un bu görüşüne dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğaüstü güçlerin inandırıcılıkları yoktur.
B) Varlığın gerçek yapısına ulaşılabilir.
C) Evrensel doğrulardan söz edilemez.
D) İnsanların topluma uyum sorunu vardır.
E) Bilgi, insan zihninde doğuştan hazır olarak vardır.

5. "Dış evren, olduğu gibi değil, insanın onu algıladığı gibi bilinmektedir."

Kant bu sözünde, algılayanın hangi özelliğini vurgulamaktadır?

- A) Özne olduğunu
B) Deneyden geldiğini
C) Duyumlara bağlı olduğunu
D) Zamanla geliştiğini
E) Zihnimizde var olduğunu

6. Bilgilerimiz görmek, işitmek, koklamak gibi duyularımızdan oluşur. Bu nedenle aynı su, bir ele sıcak öteki ele soğuk; aynı içecek birine ekşi, ötekine tatlı gelir. Duyuların bilgisiyle kesin yargıda bulunulamayacağından, çıkar yol; "Bana öyle geliyor ki" demektir. Çünkü bana öyle gelen bir şey, bir başkasına farklı görünebilmektedir.

Protagoras, bu görüşünde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Mutlak bir bilginin olmadığını
B) Her insanın bilgiye ulaşabileceğini
C) Varlığın bilgisinin sınırlı olduğunu
D) İnsanın kendine hakim olmasında bilginin önemli olduğunu
E) Çok bilginin insanı mutluluktan uzaklaştıracığını

7. Bilgi, yalnızca algıların bildirdikleriyle eş olsaydı, o zaman, "İnsan her şeyin ölçüsüdür." diyen Protagoras haklı olurdu. Bu durumda nesnel bir bilgi olmazdı; çünkü algılarımız görelidir. Bu nedenle aynı suyun bir ele sıcak öteki ele soğuk gelmesi gibi güvenilir olmayan bir bilgiye sahip olacaktık. Bu tür bilgilerde "Bana öyle geliyor." demekten öte gidemezdik.

Platon, bu görüşünde aşağıdakilerden hangisini eleştirmektedir?

- A) Bütün bilgilerin idealara dayandığı savını
B) Varlığın, ideayı yansıttığı ölçüde gerçek olduğu bilgisini
C) Bütün bilgilerin algılara dayandırılması gereğini
D) Bilginin, filozofların kendini arayışı olduğu savını
E) İnsanın duygularını kontrol edebildiği ölçüde mutlu olacağı öngörüsünü

8. Sofistlere göre, "Herkes için geçerli genel doğrular yoktur. Bir kişi için doğru olan, bir başkası için yanlış ya da kötü olabilir."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sofistlerin temel görüşlerinden biri değildir?

- A) Mutlak bilgiye ulaşmak imkânsızdır.
B) İnsanın değişmez bilgiye ulaşma olanağı vardır.
C) Kişisel görüşler birbirinden farklıdır.
D) Bilgiye algılar yoluyla ulaşıldığından, öznedir.
E) Herşey değiştiğinden, genel - geçer bilgiye ulaşamaz.

9. Sofistler, öğrencilerine genel - geçer doğru bilginin olmadığını söylemişlerdir. Doğruluğun ve değer yargılarının toplumlara, tek tek insanlara göre değiştiğini dile getirmişlerdir.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi sofistlerin görüşünü yansıtır?

- A) Mutlak bilgi yoktur.
B) Bilginin doğruluğunun ölçüsü akıldır.
C) İnsanların ortak doğruları vardır.
D) Deneye dayanmayan bilgilerin doğruluğu yoktur.
E) Bilgiler hem duyuma hem de akla dayanır.

10. Bilginin en önemli kaynaklarından akıl ve duyunun bizi bazen yanılttığı bilinen bir gerçektir. Bu gerçekten hareket eden bazı kuşkucu filozoflar şöyle düşünmüşlerdir. "Akıl ve duyu bizi bazen yanıltıyorsa, her zaman yanıltmadığını nereden bilebiliriz. Birşeyi bilebilmek için elde edilebilecek bütün kanıtlara sahip olmak olanaksız olduğundan, doğru bilgi de olanaksızdır."

Buna göre, kuşkucu filozofların savundukları temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğru bilgi, kişilere göre değişmeyendir.
B) Bilginin oluşumunda insan çok önemlidir.
C) İnsan bilgisi sınırlıdır.
D) Gerçeğin bilgisine ulaşmak olanaksızdır.
E) Bilgiye ulaşabilmek için düşünceyi kullanmak gerekir.

11. Bir obje, ancak algılayanın o andaki durumuna nasıl görünmüşse, öyle bilinir. Bu durumda, herkesin doğru olarak kabul edeceği bir yargıya varmanın olanağı yoktur.

Bu parçadaki görüşün temelinde aşağıdaki yargılardan hangisi bulunmaktadır?

- A) Her sanı mutlaklıdır.
B) Duyumlar, gerçeğin mutlak bilgisini verir.
C) Genel geçer bir bilgi olamaz.
D) Varolan, düşünülmüş olandır.
E) Hiç kimse bilerek yanlış yapmaz.

12. Aristoteles'e göre tüm kavramlarımız denemeler ve algılarla elde edilir. Akılda, algıların izin vermediği hiçbir şey bulunmaz. Ancak kavramların oluşması için, algıların getirdiği şeyleri aklın aktif bir şekilde işlemesi, gerekli olanları gereksiz olanlardan ayıklaması gerekir.

Aristoteles'in bu görüşünden aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgilerimiz doğuştan gelir.
B) İnsan bilgi elde etmeye şüpheyle başlar.
C) Objektif bir bilgiye ulaşmak olanaksızdır.
D) Bilgilerimizin verileri duyumdan gelir, onları akıl biçimlendirir.
E) Hiçbir bilgi, insanı doğru eyleme götürmez.

1. Gazali'ye göre, olgular arasındaki nedensellik ilişkisi olumsuzdur. Buna göre, bulut ile yağmur arasındaki ilişki kesin değil, olumsal bir ilişki olur. İnsanlar neden - sonuç ilişkisinin her zaman gerçekleşeceğini düşünse de, gerçekte öyle bir durum yoktur. Nedenler olsa bile bazen sonuçlar ortaya çıkmayabilir.

Gazali, bu görüşünde aşağıdaki yargılardan hangisini savunmaktadır?

- A) Bilginin kaynağı akıldır.
B) İnsan bilgisinin sınırı yoktur.
C) Doğru bilgiye duyumlarla ulaşılır.
D) Nedensellik ilişkisi zorunlu değildir.
E) Doğru bilgiye ulaşmak mümkün değildir.

2. Ancak doğru olduğu apaçık bilinen şeylerin doğru olarak kabul edilmesi gerekir. Ancak kendisinden kuşku duyulamayacak derecede açık ve seçik olarak kavranan şeyler hakkında yargıda bulunulabilir. Yanılgı ve yanlışlıklar, buna dikkat etmekten kaynaklanır.

Bu görüşe göre bilgide yanılgı ve yanlışların önüne geçmenin yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünceyi sınırlama
B) Mutlak olanı kavrama
C) Öznel olanı savunma
D) Bilinmeyenlerden hareket etme
E) Tümel görüşe dayanma

3. Aristoteles; bir duyusunu kaybedenin bir dünyayı kaybedeceğini söyler. Gerçekten de görme duyusundan yoksun biri için, renkler ve biçimler dünyasının var olamayacağı açıktır.

Bu parçada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyuların bilgisi yanıltıcı ve yetersizdir.
B) Bütün düşüncelerin kaynağı, akıldır.
C) İnsan içgörülerini aracılığıyla varlığın özünü erer.
D) Duyusal bir etki olmadığında da varlık var olmaya devam eder.
E) İnsan nesneler dünyası ile duyuları aracılığıyla ilişki kurar.

4. • Pyrrhon, hiçbir şeyin bilinmeyeceğini savunduğundan hiç kitap yazmadı.
• Timon, bilimin temeli olabilecek açık ve seçik bir ilkenin varlığını reddetti.
• Arkesilaos, öğrencilerine tüm önemli konularda son yargının verilmemesi gerektiğini öğretti.

Bu düşünürlerin bilgi görüşleri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilginin gerçekliği konusunda şüpheli görüşü savunmuşlardır.
B) Gerçeğin bilinebilir olduğunu ileri sürmüşlerdir.
C) Yaşam için yararlı olanın peşinden gitmişlerdir.
D) Bilginin kaynağı konusunda farklı görüşler ileri sürmüşlerdir.
E) Doğru bilgiyi aklın verdiğini savunmuşlardır.

5. Protagoras'a göre, bilgi duyu algısına dayanır. Algılar, içinde bulunulan koşullara göre değiştiği için aynı kalan bir algı ve bu algıya dayanan genel geçer bir bilgi olamaz.

Bu görüşlerine göre, Protagoras'ın bilgi kuramıyla ilgili aşağıdaki yaklaşımlardan hangisini benimsediği söylenebilir?

- A) Relativizm B) Empirizm C) Kritisizm
D) Entüisyonizm E) Rasyonalizm

6. Felsefe tarihindeki pek çok filozofa göre bilgi olanaklıdır. Bilginin olanaklı olduğunu kabul etmeleri nedeniyle bu filozoflar dogmatik bilgi kuramcıları olarak anılmaktadır.

Parçadaki filozofların dogmatik olarak nitelendirilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çelişkili açıklamalardan kaçınmaları
B) Olması gerekene ilişkin açıklamalarda bulunmaları
C) Bilgi konusunda görüş ortaya koymaları
D) Bilginin doğruluğundan kuşku duymaları
E) Bilginin insan için erişilebilir olduğunu savunmaları

7. Gerçek filozoflar öncelikle bilgi kuramlarını oluştururlar. Bu, onların felsefelerinin temelidir. Bilgi kuramının özelliklerine bakarak bir filozofu akılcı, gerçekçi, varoluşçu, sezgici diye nitelendirebiliriz.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık, tüm varolanların bütünüdür.
B) Düşünürlerin temel sorunu, insandır.
C) Bilgi kuramı, bir felsefeye temel özelliğini kazandırır.
D) Felsefi bakış, dizgesel bir bütünlüğü gerektirir.
E) Bir bilgi kuramı oluşturmak demek, sınırlı bir kavrayış geliştirmek demektir.

8. Yaşam ve bilinç, bilimsel olarak ele alınamaz; onları matematiksel yollarla inceleyen ve çözümleyen bilim adamı onları kesip biçer, anlamlarını kaçıır. Oysa bilimin ideali, hareketsiz bir dünya olmalıdır. Süre, hareket ve yaşam bilimde yanıl-samaya neden olur.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi savunulmaktadır?

- A) Bilim, akış halindeki gerçekliği kavrayamaz.
B) Bilimsel veri, olgusalığin doğrudan bir görünüşüdür.
C) Matematik dışında bilimsel çaba yoktur.
D) Bilim adamı yanılsama yapa yapa ilerler.
E) Yaşamı bütünüyle yakalayan bilim dalları vardır.

9. Su dolu bir bardağın içindeki kaşık kırık görünmektedir. Gerçekte kırık olmadığı halde kırık görülmesi, duyu deneyimizin bir yanılsamasıdır. Bu örnekteki gibi, bilgi kaynağımız olan duyular sık sık hataya düşmemize neden oluyorsa, kesin ve doğru bilgiyi hiçbir zaman bilemeyiz.

Bu parçada doğru bilginin olanaksızlığı aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) Olayların nedensel ilişki içinde olmasına
B) Duyuların çeşitlilik göstermesine
C) Bilgilerin zaman içinde yenilenmesine
D) Bilginin bireyler için taşıdığı anlamın değişkenliğine
E) Duyuların yanıltıcılığına

10. Gorgias: "Hiçbir şey var değildir, olsa bile bilinemez, bilinse bile başkasına aktarılamaz. Doğru diye bilinen bilgilere kuşkuyla bakmamız gerekir. Çünkü onların değişmez olduklarını kanıtlayan hiçbir şey yoktur." demektedir.

Bu görüşünde Gorgias'ın aşağıdakilerden hangisine taraftar olduğu söylenebilir?

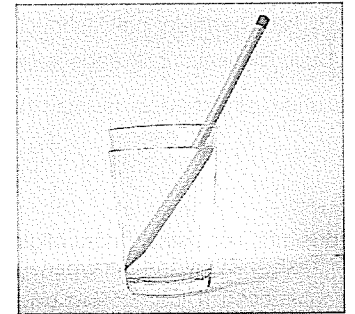
- A) Mutlak bilginin yadsınmasına
B) Dogmatik tavrın korunmasına
C) Bilimsel yaklaşımların geçerli kılınmasına
D) Yararlı bilginin araştırılmasına
E) Bilgilerin çelişkilerden arındırılmasına

11. İnsan, varlık hakkında duyuları hiç kullanmaksızın yalnızca akıl yoluyla gerçek ve kesin bir bilgiye ulaşabilir. Çünkü aklın yasalarıyla varlığın yasaları aynıdır. Akla uygun olan gerçek, gerçek olan da akla uygundur.

Bu görüş aşağıdaki yargılardan hangisiyle çelişir?

- A) Akıl, bilgi kaynağıdır.
B) İnsan, aklıyla her şeyi bilebilir.
C) Gerçeğin bilgisi düşüncede yer alır.
D) Bilgi, aklın bildirdikleriyle sınırlıdır.
E) Doğru bilgi, deneyimlerden gelir.

12.



Yukarıdaki resimde gözümüz suyun içindeki kalemin kırık olduğu bilgisini vermekte, zihnimiz ise kalemin kırık olduğu bilgisini doğru kabul etmemektedir.

Buna göre "doğru"nun ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilginin tekrarlanması
B) Duyulara açık gelmesi
C) Üzerinde uzlaşılmış olması
D) Pratik yarar sağlaması
E) Önceki bilgilerle uyumu

1. Bir kahin, bilinmesi akla uygun düşmeyecek bazı şeyleri bildiğini iddia eder. Ama kuşkucu bir insan, kahinin bilgisinin nereden geldiğini araştıracaktır. Kahinin ne söylediğinin yanı sıra söz konusu bilgiyi nasıl elde ettiğini, aynı zamanda bilgisinin güvenilir olup olmadığını irdelenecektir.

Bu parçada kuşkucu tavrın, bilgi kuramının hangi sorununa odaklanacağı belirtilmektedir?

- A) Bilginin sınırına
- B) Bilginin çeşitlerine
- C) Kuşkuculuğun temellendirilmesine
- D) Bilginin kaynağı ve değerine
- E) Bilimsel açıklamanın niteliğine

2. Önergeler olguların resimleridir. Önergeler aynı zamanda düşüncelerin dille ifadesidir. Biz önermeleri kullanarak düşünürüz. Dış dünya, olgular toplamıdır. Her olgunun günlük dilde karşılığı olan bir önerme vardır. O halde dille dünya arasında doğrudan ilişki bulunmaktadır.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi savunulmaktadır?

- A) Dil, sezgiyi kullanarak dünyayı açıklar.
- B) Dil, dünyayı resmederek onu temsil eder.
- C) Dildeki kelimeler, olgusal dünyayı veremez.
- D) Dildeki önermeler pratik sonuçlar gerektirir.
- E) Duyu izlenimleri dille ifade edilemez.

3. Bir düşünür, kendisine, doğru bilginin ölçütü konusunda ne düşündüğünü soran bir arkadaşına, "Gecenin sessizliğinde hafif ve uzun süreli bir vızıltı duyarsam eğer, vızıltının gerçekten de var olup olmadığını bilmek isteyebilirim. Burada yapacağım şey, başkaların da aynı şeyi duyup duymadıklarını sormaktır. Eğer sesi başkaları da duymuşsa, ben de kulaklarıma inanırım." demiştir.

Düşününün bu sözlerine göre doğru bilginin ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Elde edilen bilgiler üzerinde uzlaşılması
- B) Yeni bilgilerin öncekilerle tutarlı olması
- C) Bilginin reddedilemeyecek kesinlikte olması
- D) Bilginin pratik yaşamda kullanılabilmesi
- E) Bilginin ele aldığı nesnel gerçekliğe uyması

4. Elimizle tuttuğumuz taşı yere bırakınca onun düştüğünü görüyoruz ve ancak ondan sonradır ki "bırakılan taş düşer" bilgisini edinebiliyoruz. Bunu yaşamadan önce, bu konuda hiçbir bilgimiz olamaz. Bize bu gereçleri veren duyarlılıktır.

Bu görüşü öne süren bir kişi, bilgi edinmede aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) Doğrudan gelen bilgilerin hatırlanmaya çalışılmasının
- B) Dil çözümlemeleri yaparak çok anlamlılığı ortadan kaldırmının
- C) Aklın, duyarlılığıyla gelen izlenimleri biçimlendirmesinin
- D) Elde edilen bilginin yaşamda pratik sonuçları olup olmadığını test etmenin
- E) Bilgilerin deneyimler aracılığıyla sonradan kazanıldığının

5. Zihnin bilgideki temel ayırıcı etkinliği deneyimden gelen ham ve işlenmemiş malzemeyi bir sentezden geçirmek ve bu malzemeyi birleştirip, ona bir birlik kazandırmaktır. Zihin söz konusu sentezi, herşeyden önce, çeşitli deneyimlerimizi belirli kalıplar içine yerleştirerek gerçekleştirir. Söz konusu kalıplar, zaman ve mekandır. Buna göre, biz nesneleri zorunlulukla zaman ve mekan içinde olan şeyler olarak algılarız.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Zihnimiz için bilginin yararı, her şeyden önceklidir.
- B) Zihnimiz gelen verileri belirli ilkeler bağlamında değerlendirir.
- C) Zaman ve mekana bağlı bilgiler bugün doğru, yarın yanlış olabilir.
- D) Zihnin elde ettiği bilgilerin tümünden kuşku lanılmalıdır.
- E) Zihin bir kere bilgiyi elde ederse, artık ondan kuşku lanmaya gerek yoktur.

6. – Protagoras'a göre, tüm bilgilerimiz duyumdan gelir. Duyum insandan insana değişir. Bir şey bana nasıl görünüyorsa benim için öyledir. Rüzgar üşüyen için soğuk, üşümeyen için soğuk değildir.
- Gorgias'a göre, hiçbir şey var değildir. Var olsaydı bile bilinemez. Bilinse bile başkalarına aktarılamaz.

Protagoras ve Gorgias'a ait olan yukarıdaki görüşlerde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğru bilgiden kuşku duyulmamalıdır.
- B) Bilgi ile ilgili kuşkular ortadan kaldırılmalıdır.
- C) Bilgiler, bilinenlerle sınırlı değildir.
- D) Doğru bilgiye ulaşmak olanaksızdır.
- E) Doğru bilgi için kuşku, araç olarak kullanılmalıdır.

7. İnsan, bilgi yolunda duyulardan da akıldan da yararlanabilir; ancak bu yetiler insana gerçek varlığın bilgisini veremez. Çünkü, gerçek ve kesin bilgi mistik bir duyusla elde edilir. Bu bilgi türü, insan gönlüne yüce ve manevi bir algı olarak iner.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Gerçek, anlama yetisinin kategorileri aracılığıyla kavranır.
- B) Gerçeğe insanın özüne ait olan öğelerle ulaşılabilir.
- C) Gerçek, gözlem ve deneyler yoluyla kavranabilir.
- D) Gerçek içgörü ile sezilebilir.
- E) Gerçek ideasından pay alanlar dışında hiçbir şey doğru değildir.

8. Evde kapanıp derslerime çalışabileceğim gibi, dışarıda gezip eğlenebilirim de. Burada bana, derslerime çalışmayı tercih ettirecek olan sezgidir. Bu sezgiye göre hareket edersem iyi ve ahlaki olanı yapmış olurum. Bu demektir ki, "Kendi sezgine uy ki hem kendin hem de başkası için iyi olanı yapmış olursun."

Bu parçadaki görüşleri savunan bir filozofun felsefenin aşağıdaki yaklaşımlarından hangisinin temsilcisi olduğu söylenebilir?

- A) Empirizm
- B) Entüisyonizm
- C) Rasyonalizm
- D) Materyalizm
- E) Fenomenolojizm

9. İnsanlara yeni bir şey öğretmek mümkün olmadığı gibi saygın bir şey de değildir. Çünkü bilgiler insan aklında doğuştan vardır. Yapılması gereken şey bilgileri ruhun derinliklerinden gün ışığına çıkartmak, doğurtmaktır. Bunun yolu da karşılıklı konuşmadır, diyalogdur. Uygun sorularla doğurtulamayacak bilgi yoktur.

Bu parçadaki görüşün kabul ettiği varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşam bilgi için değil; bilgi yaşam içindir.
- B) Hiçbir bilgimiz yoktur ki, kaynağını duyulardan almış olmasın.
- C) Nesnelerle ilgili önyargılar paranteze alınırsa doğru bilgilere ulaşılabilir.
- D) Bilgi insanın sorgulama yoluyla düşündürülmesi ile açığa çıkarılabilir.
- E) Akıl, duyulardan gelen izlenimlerle desteklenmelidir.

10. Nesnesi olmayan bir özneyi düşünmek olanaksızdır; çünkü özne olmak, bir nesnenin ayırımında olmaktır. Buna karşılık her nesne de ancak bir öznenin karşısında nesnedir. Bu ilişki mutlak ve evrensel bir biçimde karşılıklıdır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki görüşlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Soyut olan gerçeklik olamaz.
- B) Gerçekliği somutlukta aramak yanlıştır.
- C) Gerçeklik ve nesne birbirinden bağımsızdır.
- D) Gerçeklik, nesne ile öznenin birliğidir.
- E) Somut varlıklar algılamalarla sınırlanamaz.

11. • Bir düşünce yararlıdır, çünkü doğrudur; bir düşünce doğrudur çünkü yararlıdır.
- Hakikat bilgi, insan gönlüne yüce ve manevi bir ışık olarak iner.
- Akla uygun olan gerçek, gerçek olan da akla uygundur.

Bu yargılarda aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilginin etik yönü
- B) Bilginin oluşum süreci
- C) Doğru bilginin ölçütü
- D) Görelî bilginin temellendirilmesi
- E) Öznenin, bilgi oluşumunda yeri

1. Geçenlerde bir arkadaşım, günümüz eğitim anlayışı üzerine bir tartışma yaptık. Fakat ben arkadaşımın tartışma biçimini beğenmedim. Çünkü ortaya attığı düşüncelerinin dayanağını sorduğumda, bana doyurucu cevaplar veremedi. Eğer bir insan, bir konuda tartışırken ortaya yeni bazı düşünceler veya iddialar ortaya koyuyorsa, mutlaka bunların dayanaklarını da belirtmelidir. Dayanaksız bir düşünceyi kabullenmem mümkün değil.

Bu parçadaki kişinin arkadaşının tartışma biçimini beğenmemesinin nedeni aşağıdakilerin hangisinin yetersizliğindendir?

- A) Temellendirmenin B) Kuşkucu tavrın
C) İfade zenginliğinin D) Yaratıcılığın
E) Yorumlamanın

2. Bir nesne kendisine uzaktan bakıldığında başka, yanına yaklaşıldığında başka; suyun içinde başka, suyun dışında başka görünür. Bir yiyecek ya da içecek, hasta olduğumuz zaman, sağlıklı olduğumuz zamana göre başka bir tat verir. İşte buradan, duyulara dayanarak bildiğimizi sandığımız konularda hiçbir zaman tam anlamıyla emin olamayacağımız sonucu çıkar.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Duyumlardan geçmeyen bilgi, düşüncede var olamaz.
B) Akıl ilkeleri, duyu verilerinin bir ürünüdür.
C) Duyular nesneleri olduğu gibi değil, görüldüğü gibi yansıtır.
D) İnsan, akıl kaynaklı bilgilerini duysal verilerle onaylamalıdır.
E) Duyular insan bilgisinin tek kaynağı olmalıdır.

3. Düşünülebilecek hiçbir konuda kesin bilgi diye bir şeyin olmadığını düşünüyorum. Olsa bile, insanın elindeki verilerle kesin bilgilere ulaşmasının olanaklı olduğunu sanmıyorum. Nesnel bir bilginin, nesnel bir bilmenin bana göre, olanağı yoktur.

Bunları söyleyen kişinin görüşü, bilgi kuramıyla ilgili aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uymaktadır?

- A) Kuşkuculuk B) Pragmatizm C) Empirizm
D) Sezgicilik E) Fenomenolojizm

4. Birkaç ay önceydi, yeni kitabımda yayınlamak için seçtiğim şiirleri gözden geçiriyordum. Baktım şiirlerden birisi bana çok mantıksız geldi. "Kim hazırlamış bu şiiri?" dedim kendi kendime. Sonra bir de baktım, meğer benim gençliğimde yazdığım bir şiirmiş; kendi şiirime bakıyormuşum. O şiir birden çok güzel, orjinal bir şiir olup çıkıverdi.

Bir şaire ait olan bu sözler aşağıdakilerden hangisine bir örnektir?

- A) Bilgilerimizin dış dünyayı yorumlamamıza yardımcı olduğuna
B) Evrensel bilgilerin bireysel kanı ve düşüncelerden arınık olduğuna
C) Doğrudan kavrama yetimiz olan sezginin bilgilerimizin tek kaynağı olduğuna
D) Değerlendirmelerimizin sübjektif algılara bağlı olduğuna
E) Algılama ile nesnenin gerçekliğine ulaşılama-yacağına

5. Felsefede yargıların deney ve gözlem yoluyla doğrulanması söz konusu olmadığından, gerekçe ve dayanak göstererek temellendirme yoluna gidilir. Felsefe, temellendirmek istediği kavram ya da soruları derinliğine, genişliğine araştırır ve aydınlatmaya çalışır. Bunu da genellikle çözümleme ve betimleme yoluyla yapar.

Felsefenin bilgilerini temellendirirken parçada ifade edilen yolu kullanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgilerinin doğrudan kanıtlanmaya elverişsiz olması
B) Olgusal olan bilgileri kendisine konu olarak alabilmesi
C) İnsan yaşamını ilgilendiren tüm sorunları ele alması
D) İnsanlığın kültürel mirasını oluşturan bilgi birikimine katkıda bulunması
E) Gerektiğinde diğer bilimlerin bulgularından yararlanması

6. Acaba bilginin elde edilmesinde genel olarak aklın rolü mü daha önemlidir, yoksa aklın dış dünyadan duyular yoluyla edindikleri mi? Bilgide temel ve belirleyici olan, akıl mı yoksa deney ve deneyimlerimiz midir? Hiçbir deneye, deneyime dayanmadan sahip olduğumuz bilgiler var mıdır? Bilgide aklın ve deneyin rolü nedir?

Bu parçadaki sorular aşağıdakilerden hangisini belirlemeye yöneliktir?

- A) Bilginin kaynağını
B) Bilginin sınırlarını
C) Bilginin doğruluğunu
D) Bilginin yaşamdaki işlevini
E) Bilginin oluşumunu

7. Kant, "Bilgilerin deneyimle başladığına kuşku yoktur. Deneyden gelen, bilginin malzemesi, hammaddesidir. Fakat deneyin sağladığı bilgilerin aklın sağladığı biçime ihtiyacı vardır. Bilginin içeriğini deney, biçimini akıl sağlar." demektedir.

Kant, bu parçada aşağıdakilerden hangisini anlatmak istiyor olabilir?

- A) Bilgiye sadece düşünme yoluyla ulaşılabilir.
B) Hiçbir bilgi yoktur ki, doğru olmasın.
C) Nesnelerin doğru bilgisine ulaşamaz.
D) Bugün doğru olan bilgi, yarın yanlış olabilir.
E) Bilgide deney ve akıl birlikte hareket etmelidir.

8. İnsan zihnine her şey belirli bir zaman ve mekan aralığında görünür. Bu aralıkların çözülebilen bütünlüğü ve bilinebilen yasaları vardır. Bilginin düzenliliği bu yasalarla sağlanmıştır. Bilginin yanlışları çağrılan karışıklığı, gerçeklikle aramızdaki bir bağlantı kopukluğundan gelir. Zihin nesnel karmaşıklığı kavrayamadığı zaman, karışıklığa düşer. Yanlış bilgi bu karışıklıktan doğar.

Bu parçaya göre bilgidaki yanlışlığın nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aynı konudaki bilgi fazlalığı
B) Dış dünya ile ilgili ilkelerle bağlantı eksikliği
C) Düşünürlerin farklı bilgiler ortaya koyması
D) Zamanla yeni bilgilerin ortaya çıkması
E) Bilginin toplumlara göre değişmesi

9. İnsanda yoğun ve derin düşünce, ormanda yolunu kaybetmiş bir adam için, ormanın dışına çıkma sorunu ile; bilim adamı için, insanın dokusunun niçin canlılığını kaybettiği, denizde neden gelgit hareketlerinin meydana geldiği problemi ile karşılaştığı anda ortaya çıkar. Birinci durumda günlük bir çevre, ikinci durumda ise bilimsel bir çevre ile karşı karşıya gelişimiz söz konusudur. Bunların çözüm yollarının aranması bilgi edinme eyleminin gerçekleştirilmesi demektir.

Bu parçaya göre bilgi edinmenin temelinde aşağıdakilerden hangisi bulunmaktadır?

- A) Sezgilerle hareket etme
B) Bu konuda uzman olanlara danışma
C) Karşılaşılan sorunlara çözüm arayışı
D) Doğru bilgidan kuşkulanan
E) Soru sorma

10. Felsefe yapmak, bilgi üretmek, gerçekliğin bilgisine yükselmek demektir. Bilgide, yargıların gerçekliğe uygun olması birinci koşuldur. Gerçekliği gözönünde tutmadan bilgi üretmek sonu belirsiz bir yola girmekten başka bir şey olamaz.

Bu parçada bilgi felsefesi ile ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Doğruluk B) Fenomen C) İdea
D) Zeka E) Temellendirme

11. I. Nesnelerin gerçek yapısı kavramaz.
II. Öyleyse nesneler karşı tutumumuz yargıdan kaçınmak olmalıdır
III. Ancak bu tutumlardır ki insanı ruhsal dinginliğe ulaştırabilir.

Bu belirlemelerdeki görüşlerin temelinde bulunan varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşılan bilgilerden kuşkulandırılmamalıdır.
B) Doğru bilgiye ulaşınca kuşku bırakılmalıdır.
C) Doğru bilgiye ulaşmak olanaksızdır.
D) Doğruluğu kesin olan bilgilerden kuşku duyulmamalıdır.
E) Her şeyden kuşku duymak düşüncenin gücünü sınırlar.

1. Yazı yazarken parmaklarımın arasında tuttuğum bir nesnenin, yani kalemin özü 'kalem' türüdür. Masa-mı kaplayan kırmızı örtüye baktığım zaman, duyularımla bu somut şeyi algıları, ancak aynı zamanda zihnim de kırmızılığın özünün neden meydana geldiğinin bilincine varır. Burada kırmızılığın özünün bilincine varırken deneyim söz konusudur. Bununla birlikte, bu deneyim beş duyu aracılığıyla gerçekleşen duyu deneyi değildir. Burada söz konusu olan deney, zihinsel bir deneyimdir.

Bunları söyleyen kişinin görüşü, bilgi kuramıyla ilgili aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uymaktadır?

- A) Kuşkuculuk B) Pragmatizm C) Empirizm
D) Sezgicilik E) Fenomenolojizm

2. Hegel'e göre insan, varlık hakkında duyuları hiç kullanmaksızın yalnızca düşüncesi ile doğru ve kesin bir bilgiye ulaşabilir. Çünkü düşünce yasalarıyla varlığın yasaları aynıdır.

Aşağıdaki yargılardan hangisi Hegel'in bu parçadaki görüşleriyle çelişir?

- A) Akıl ilkeleri deneyden gelir.
B) Bilgi konusunda deneye ihtiyaç yoktur.
C) Doğru bilginin kaynağı akıldır.
D) Gerçek olan akla uygundur.
E) Akla uygun olan gerçektir.

3. Bir kuram olarak empirizm, bilginin kaynağının deneyim olduğunu öne sürerken, yöntem olarak empirizm, bilgiye ulaşmak istiyorsak eğer deneyimi kullanmanın, deneysel araştırmanın önemini vurgular. Deneyim yoluyla veri toplayarak, verileri değerlendirmenin, gözlemden başlayan tümevarımsal akıl yürütmenin gerekliliğine işaret eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi empirizmin savunduğu görüşlerden biri değildir?

- A) Bilgilerin kökeninde duyu organları vardır.
B) Duyusal alanın ötesinin bilgisine ulaşamaz.
C) Yaşantılar bilgi birikimi oluşturur.
D) Bilgide özel yargılardan genel yargılara ulaşılmalıdır.
E) Bilgi deneyle başlar ama deneyle bitmez.

4. Duyular asıl gerçeği, yani nesnelerin artık bölünemeyen son parçalarını bilebilecek gibi keskin değildir. Renkleri görmemiz, sesleri işitemiz, sıcaklığı duyulamamız, tatlıyı, acıyı tatmamız ancak bir duyu yanılsamasıdır. Duyu bilgisi nesnelerin iç dokusunu, gerçek yapısını göremez.

Bu parçadaki görüş aşağıdakilerden hangisini desteklemek için kullanılabilir?

- A) Doğrulardan kuşkuyla kaçınılmalıdır.
B) Doğru bilgiye ulaşamaz.
C) Bugün doğru olan, yarın da doğrudur.
D) Yanlışlanmayan her bilgi doğrudur.
E) Kesin yargıya ancak kuşkuyla varılabilir.

5. William James'e göre bizim için inanılması en iyi olan şey, "doğru"dur. Fakat bu doğrunun bazı yaşamsal çıkarılara, denenmiş ve iyilik getiren diğer inançlara aykırı olmaması şarttır.

William James'in bu görüşüne göre "doğru" aşağıdakilerden hangisini içermelidir?

- A) Sürekliliği B) Değişkenliği
C) Karşıtlıkları D) Sorgulamayı
E) İşlevselliği

6. Dış dünyayı duyularla algıları; oysa duyular bizi aldatır. Gördüğümü sandığım şeyin aslında gördüğümü sandığım şey olmadığını fark ederim. Belkide dışımızdaki nesneler dünyası bir hayaldir; bir gerçekliği yoktur. O halde yapılması gereken, açık seçik bilgiye ulaşmaya kadar her şeyden kuşku duymaktır.

Bu parçadaki kuşkucu tavrın sahibi hakkında aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Kuşkuyu bir amaç olarak görmektedir.
B) Mutlak bilgiyi hiçbir zaman olanaklı görmemektedir.
C) Gerçeğin içgörü ile kavranabileceği görüşünü taşır.
D) Kuşkudan, bir yöntem olarak yararlanmaktadır.
E) Gerçek olanın bilinmeyeceğini savunur.

7. Pyrrhon'a göre evrendeki her şey aynıdır. Değişik bir şey yoktur. Evren ne düşünce ile kavranabilir ne de üstüne bir yargıya varılabilir. Hiçbir tutanağımız yoktur; hiçbir tarafa yönelemeyiz. Gerçeği doğrudan doğruya bilemediğimize göre, gerçek üstüne yargılardan sakınmalıyız.

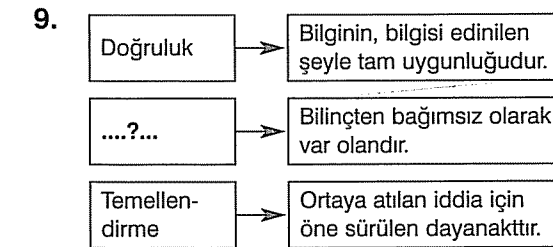
Pyrrhon, bu görüşlerine aşağıdakilerden hangisini dayanak almaktadır?

- A) Sezgi, her türlü bilginin kaynağıdır.
B) Kesin bilgiye ulaşmak olanaksızdır.
C) Kendisinden önceki bilgi birikimini sorgulamayan filozof olamaz.
D) Şüphe, kesin yargıların temel kaynağıdır.
E) Bir bilginin doğruluğu, yanlışlanmamasına bağlıdır.

8. Septikler, herhangi bir konu hakkında doğru ya da yanlış şeklinde yargıda bulunulamayacağını savunurlar. Onların bu görüşleri günlük olaylar ve pratik işlerle ilgili değil, felsefi gerçekler ve ilkelere hakkındadır. Septisizm gerçeği bütünüyle inkar etmek değildir. Çünkü inkar da bir yargıdır.

Bu parçaya dayanarak septiklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğru bilginin olanaksızlığını savunurlar.
B) Günlük yaşamı görüşlerinin dışında tutarlar.
C) Yargıyı askıya alma tavrını sürdürürler.
D) Kuşkuları, felsefe konuları ile ilgilidir.
E) Doğru bilgiye, aramaktan vazgeçilince ulaşabileceğini savunurlar.



Bu eşleştirme tablosundaki boş yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Anlama B) Ön deyi C) Yöntem
D) Gerçeklik E) Vicdan

10. Comte'a göre duyuların sağladığı gerçekleri bilmek bunların doğru bilgisini edinmek mümkündür. Bu bilgi olayların özünü ve gerçek nedenlerini değil, olayların yasalarını bu yasaların bilgisini verir.

Comte'un bu görüşünün temelinde aşağıdaki düşüncelerden hangisi yer alır?

- A) Duyular, tüm insanlarda farklı bilgi verir.
B) Olguları kaynak alan bilgilerin doğruluğundan şüphe edilemez.
C) Hiçbir şey var değildir; var olsaydı bile bilinemezdi.
D) Bilgiler, algılayananın içinde bulunduğu duruma göre değişir.
E) Bir şeyin gerçek açıklamasına ulaşmak mümkün değildir.

11. Bilgi deneyle başlar fakat deneyle sona ermez. İnsan zihninde önsel bir bilgi vardır; bir kısım bilgi de sonradan elde edilir.

Bu parçaya göre, bilginin elde edilmesinde aşağıdakilerden hangisinde verilen eşleştirmedekilerin ikisi de etkilidir?

- A) Akıl - fayda
B) Sezgi - olgu
C) Akıl - deneyim
D) Fenomen - sezgi
E) Kuşku - duyu

12. Hume'a göre doğada, olgular arasındaki neden - sonuç ilişkisi bir zorunluluk değil alışkanlıktır. Necessellik düşüncesi, deneyimlerimizin sonucu olan bir düşüncedir. Biz her zaman bir nedenin ardından belli bir sonucu görmeye alışmışızdır.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Kavramlar açık seçik tanımlanmadan doğru bilgiye ulaşamaz.
B) Yaşamın değişmesi doğruların da değişmesini gerektirir.
C) Ne kadar aranırarsa aransın, doğru bilgiye ulaşamaz.
D) Bilgilerin temelinde izlenimler bulunmaktadır.
E) Varlığına gereksinim duyulan teke bilgi, faydalı olmalıdır.

13. Pyrrhon'a göre ne duyularımıza ne de aklımıza güvenmeli; her hangi bir tarafa eğilim göstermeden yargıyı askıya almamız. Her şeyle ilgili olarak onu inkar veya tasdik etmek yerine, tasdik veya inkar etme olanağı bulunmadığını söyleyerek, bu tavırdan ısrarlı olmalıyız.

Pyrrhon'un bu görüşünün dayandığı varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kesin yargıya ancak kuşku duyularak ulaşılabilir.
- B) İnsan doğruluğu kanıtlanan bilgilere yönelmelidir.
- C) Gerçek olanla gerçek olmayan arasındaki ilişkiyi akıl belirler.
- D) Yargılarımız ne doğru ne de yanlıştır.
- E) İnsan, bildiği şeyleri başkalarına onaylatmalıdır.

14. Hume'a göre düşünme, duyularla edindiğimiz malzemeyi birleştirmek, değiştirmek, genişletmek ya da daraltabilmektir. Tüm fikirlerimiz, izlenimlerin temeli üzerinde meydana gelir ve canlı olan izlenimlerin soluklaşmış yansımalarıdır.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi Hume'un görüşünü belirtmez?

- A) Her bilginin temeli duyumlardır.
- B) Fikirlerin oluşması duyumlara bağlıdır.
- C) Düşünme, algılanan izlenimlerle gerçekleşir.
- D) Duyumlar, fikirlerden daha canlıdır.
- E) Fikirlerin kazanılması duyumlardan öncedir.

15. İzlenimlerin doğruluğunu, öznel durumlardan bağımsız olarak saptama olanağı verecek nesnel bir ölçüt yoktur. Bu nedenle bizim görünüşle yetinip, nesnelerin gerçek doğasıyla, gerçekliğin kendisiyle ilgili olarak yargıyı askıya almamız gerekir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İnsan belirsiz bir yapıda ortaya çıkar.
- B) Herşey nedensellik içinde ortaya çıkar.
- C) Duyuların bilgisi gerçeği yansıtır.
- D) İnsan bilmediği şeyleri öğrenmelidir.
- E) Nesnelerin gerçek yapısı kavranamaz.

16. Sofistlere göre evrensel bir ahlâk yasası ve bilgi kuramına ulaşamaz. Doğanın ve evrenin sırları kesin olarak çözülemez ve bilinemez. İnsanların olayları ve nesneleri algılayışları özeldir. Gerçek, herkese göre farklı bir anlam taşır.

Bu parçaya göre Sofistlerin genel yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefi sorulara verilen cevaplar ortaktır.
- B) Evrenin sırları bir gün gelip çözülecektir.
- C) Doğanın sırları ancak bilimsel bilgiyle çözülebilir.
- D) Felsefi bilgi doğayı değil, insanı konu almalıdır.
- E) Herkesin üzerinde uzlaşabileceği kesin bir bilgi yoktur.

17. Bilgiler algıya dayanır. Algı ise, algılayanın içinde bulunduğu koşullara göre değişir. Değişmeyen bir algı olmadığına göre, değişmeyen bir bilgi ve bilgi değeri olamaz.

Protagoras'ın bu düşüncesinden çıkartılacak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Algılar her insanda aynıdır.
- B) Mutlak bilgiye ulaşamaz.
- C) Bilgiler her insanda aynıdır.
- D) Doğanın bilgisi genel geçerdir.
- E) Yaşamın bir anlamı yoktur.

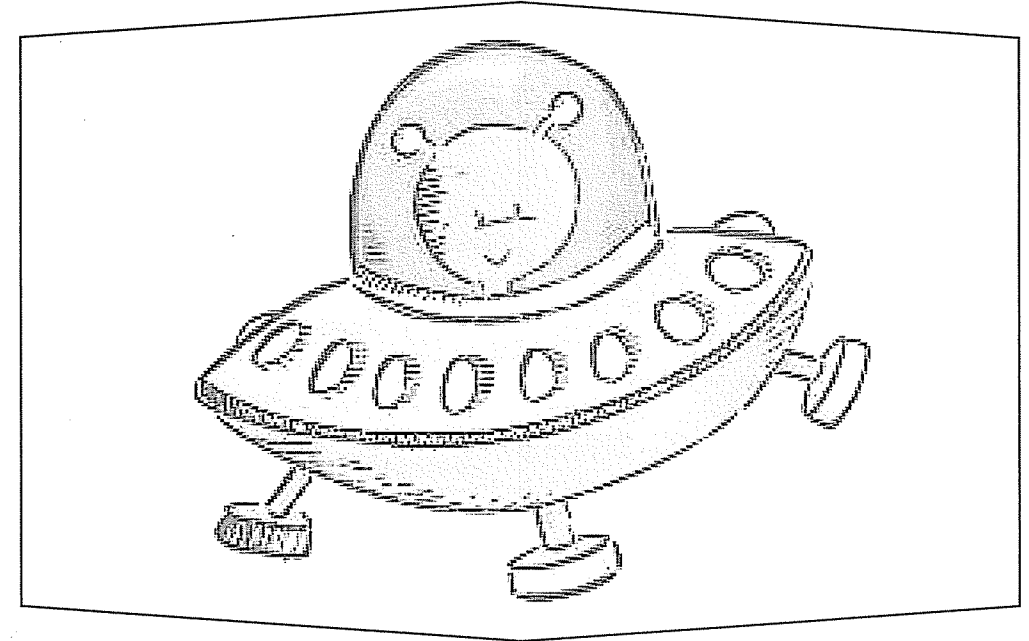
18. Pozitivizm'e göre bilginin sınırları, duysal olanın ötesindeki bir dünyayı kapsayamaz; çünkü bilgilerimiz, deney verileri ve bu verilerin akıl yürütme yollarıyla çıkartılan yeni bilgilerle sınırlıdır. Bilgilerimizin sınırlarını bilimler belirler. Bilimsel bilginin dışındaki bilgilerin doğruluğu ve değeri her zaman tartışılabilir.

Buna göre pozitivizm aşağıdaki bilgilerden hangisini yadsır?

- A) Evrenin başlangıcı ve bitişi bellidir.
- B) Su, iki hidrojen ile bir oksijenin birleşiminden oluşur.
- C) Balıklar solungaçları ile yüzerler.
- D) Dünya kendi ekseninde ve Güneş'in etrafında döner.
- E) Üçgenin iç açıları toplamı 180 derecedir.

Bolum

3



Varlık Felsefesi

1. Felsefe tarihinde metafizik, var olanı tanımlamak için varlığın gerisinde, ona temel olan şeyi arayan bir disiplin haline gelmiştir. Metafizik sistemleri kuran filozoflar, asıl varlığın gerisinde bu temel şeyin olduğunu düşünmüşlerdir. Görünen varlığın ise, bu asıl varlığın görünüşü olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi öne sürülmektedir?

- A) Varlığın sadece görünenlerden ibaret olmadığı
B) Her bilginin insanı doğru davranışa götürmeyeceği
C) Varlık açıklamalarında filozofların yansız olduğu
D) Varlığın bilinemez bir yapıda olduğu
E) Varolan şeylerin sadece bir görüntüden ibaret olduğu

2. Hegel, var olan tek şey olarak ruh veya tin (Geist) dediği bir ilkeden hareket eder. Bu ruh veya tinin statik ve değişmez bir yapıda olduğunu düşünmez. Tersine o, her şeyin sürekli bir akış ve evrim içinde olduğu görüşündedir. Hegel'e göre bu evrimin kendisine göre gerçekleştiği yasa veya evrimin mantığı diyalektiktir; yani bu gelişim, tez, anti-tez ve sentez adımlarıyla ilerleyen çatışmacı bir gelişimdir.

Hegel'in bu görüşüne dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Varlık, temelde tinsel bir töz olarak bulunur.
B) Varlık, tinin gelişim sürecinde bir aşamadır.
C) Doğa, tinin kendini gerçekleştirme sürecinde ortaya çıkar.
D) Düşünme yetisi insanlara göre değişme gösterir.
E) Her şey, bir yasaya göre değişen sürekli bir oluş halindedir.

3. Demokritos'a göre hareket, atomların temel özelliğidir. Atomlar boşlukta farklı hızlarda düşerler. Bu düşüşte büyük olanları küçüklerine çarparak onların yönlerini değiştirir. Etrafımızda gördüğümüz her şey bu çarpmaların ürünü olarak meydana gelir. Demokritos, evrenden her türlü rastlantıyı kovar. Yerine her şeyin birbirine bağlı olduğu, belirlenmiş bir olgular ve varlıklar topluluğunu koyar.

Aşağıdakilerden hangisi Demokritos'un bu görüşünü özetler?

- A) Evrendeki her şey mekanik bir zorunlulukla ortaya çıkmaktadır.
B) Varlık, hem düşünceden hem maddeden oluşmaktadır.
C) Evrendeki her şey sürekli bir oluş halindedir.
D) Evrende bulunanlar insanın doğasına ters düşer.
E) Evrende nasıl bir düzen olduğu belirlenemez.

4. Materyalizme göre, var olan her şey maddedir; maddi değilmiş gibi görünen duyum, düşünce, zihin gibi olaylar veya varlıklar da maddenin hareket ve değişmelerine indirgenebilir. Her şey mekanik bir nedensellik sonucu ortaya çıkar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi materyalizmin görüşüdür?

- A) Her şey sürekli değişme halindedir.
B) Var olan şeyler bize başka türlü görünse de maddi niteliktedir.
C) Gerçekliğin özünde tinsel nitelikli varlıklar bulunur.
D) Duyularla algılanamayan varlıkların nitelikleri belirlenemez.
E) Maddi varlıkların bilinmesi, maddi olmayan varlıkların bilinmesine bağlıdır.

5. Zenon'a göre biz, atılan bir okun hareket ettiğini sanırız. Oysa ok, hedefe varmak için atıldığı yer ile hedef arasındaki mesafenin her bir noktasını teker teker geçmek zorundadır. Her noktada ayrı ayrı bulunmak, durmak demek olduğuna göre, ok bütün uçuş sürecinde duruyor demektir.

Zenon bu örneğiyle aşağıda verilenlerden hangisini öne sürmektedir?

- A) Varlığın oluşumunu
B) Hareketin bir yanılgı olduğunu
C) İnsanın, varlığın özüne erebileceğini
D) Evrenin mekanik olarak hareket ettiğini
E) Gerçeğin bilgisine ulaşılabileceğini

6. Platon, tüm değişimlerden öte, mutlak ve değişmez olanı bulmak peşindedir. Sonunda, duysal dünyanın üzerinde, doğadaki tüm olup bitenlerden daha gerçek olduğunu öne sürdüğü ideaları bulmuştur. Platon'a göre bütün varlıklar, varlıklarını bu idealarından almışlardır. İdealar, fikirlere karşılık gelir ve doğuştandır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Gerçeklik, insan düşüncesinde yer alır.
B) Mutlak, değişmez ve gerçek olan, idealarlardır.
C) Gerçek olan tek şey duysal varlıklardır.
D) Nesneler ideaların görüntüsüdür.
E) Mutlak ve değişmez olanın bilgisini akıl verebilir.

7. Önce, bir durumdan ötekine geçtiğimi saptıyorum; ısınıyorum ya da üşüyorum, neşeliyim ya da kederliyim, çalışıyorum ya da hiçbir şey yapmıyorum; beni çevreleyen şeye bakıyorum ya da başka bir şey düşünüyorum. Duyular, duygular, istekler, tasarımlar; işte varlığımın aralarında paylaştığı değişimler ve sıra sıra boyandığı renkler.

Bergson'un bu görüşünün dayandığı temel varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık atomlardan oluşmuştur.
B) İnsan kendi varlığını kavrayamaz.
C) Varlık, hem düşünce hem maddedir.
D) Varlık, düşünceye konu olmasa da vardır.
E) Varlık sürekli değişim içerisindedir.

8. Kant'a göre insan aklındaki bilgilerde, "kaçınmadığı sorular yüzünden tedirgin olmak" gibi garip bir alın yazısı vardır. Gerçekte bu sorular aklın kendi yapısından çıkar, ama bunlara kendisi de cevap veremez. Çünkü bu sorular insan aklının her türlü gücünün üstüne çıkar.

Kant bu görüşünde aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Sanat bilgisine
B) Din problemine
C) Metafizik alana
D) Ahlâk ilkelerine
E) Siyaset kavramlarına

9. "Tanrı" veya "doğru" idesi, "daire" veya "eşitlik" düşüncesi duyu deneyinden hiçbir şekilde türetilmeyen gerçekliklerdir. Dış dünyada gördüğümüz ya da kağıda çizdiğimiz hiçbir daire, bir merkezden eşit uzaklıktaki noktaların toplamı olarak, daire tanımına tam olarak uymaz.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine işaret edilmektedir?

- A) İdeal varlıklara
B) Karşıtların çatışmasına
C) Düşüncenin yanıltıcılığına
D) Bilimin yararına
E) Evrenin düzenine

10. Işık ile karanlık, iyi ile kötü, yüksek ile alçak, başlangıç ile son bir ve aynı şeydir. Canlı ölü haline gelecek, ölü canlanıp hayata kavuşacaktır. Aslında, oluştan başka bir şey yoktur. Oluş, karşıtların çatışmasının bir sonucudur. Nitekim "Çatışma, evrenin yasasıdır ve savaş her şeyin anasıdır; bütün varlıkların kraliçesidir."

Herakleitos bu görüşünde aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Her varlığın, içinde belirsizlik taşıdığını
B) İdeaların, varlığın özü olduğunu
C) Varlığın birbiriyle çatışan karşıtlardan doğduğunu
D) Eleştirel bakışın felsefede yeri olmadığını
E) Dünya barışı için karşıtlıkların yok edilmesi gerektiğini

1. Platon'a göre bu dünyada algıladığımız nesne ve olgular birer görüntüdür. Gerçeği görüntülerde değil, onların gerisinde yer alan "idea"larda aramak gerekir. Görüntüleri, duyularımız yoluyla öğreniriz; oysa ideaları anlamanın biricik aracı akıldır.

Platon'un bu görüşüne dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Algıladığımız nesneler sadece birer yansımadır.
B) İdeaları kavramanın yolu akıldan geçer.
C) Gerçeği, görünenlerin gerisinde aramak gerekir.
D) Gerçek, duyuşsal algıların konusu olan varlıklardır.
E) Duyuların ötesinde mutlak bir gerçeklik vardır.

2. Ressamın tablosundaki çok sayıdaki farklı renk, onun paletindeki dört temel rengi farklı oranlarda karıştırmasının sonucu olarak ortaya çıkar.

Bu örnek aşağıdaki görüşlerden hangisini desteklemek için kullanılabilir?

- A) Doğada, renklerin karşılık geldiği varlıklarda canlılık vardır.
B) Nesnelerin değişimi dönüşümlüdür.
C) Evren bütünüyle aynı varlıklarla kaplıdır.
D) Evrendeki farklı maddeler, farklı oranlarda birleşen kök maddelerden meydana gelir.
E) Değişmenin ve oluşun gerçekliği hiçbir şekilde kabul edilemez.

3. Whitehead'a göre, var olan her şey değişim halindedir. Örneğin, bir elma önce yeşildir, sonra kızarır ya da sararır. Dünya'da daima yeniyi ve yenilenmeye doğru bir eğilim vardır.

Bu parçaya göre Whitehead'ın varlık görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık, oluştur.
B) Varlık, düşüncedir.
C) Varlık, maddedir.
D) Varlık, görünüşdür.
E) Varlık, madde ve ruhtur.

4. Kant'a göre, varlığın "fenomen" ve "numen" olarak iki yönü vardır. Fenomen, bizim yaşadığımız dünyada bulunan ve bilgisini elde edebildiğimiz yönüdür. Numen ise duyularımızı aşan ve salt akılla hissedebildiğimiz yönüdür. Varlığın numen alanıyla ilgili kesin bilgiler ortaya koymak mümkün değildir.

Kant'ın bu görüşlerine dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Varlıkların fenomeni bilinebilir.
B) İnsanın, fenomeni dışında bir gerçekliği yoktur.
C) Duyuları aşan alanın gerçek bilgisine ulaşılamaz.
D) Numen alandaki bilgiler mutlak değildir.
E) Varlık tek bir alana indirgenemez.

5. Herakleitos, varlık hakkında şu görüşleri ortaya atar: "Her şey değişir; her şey akar. Bir nehre iki kez giremezsiniz; çünkü ikinci seferinde o nehir aynı nehir değildir. Değişenin altında değişmeyen hiçbir şey yoktur. Varlık oluştur".

Buna göre Herakleitos, varlık hakkında aşağıdaki görüşlerden hangisini savunmaktadır?

- A) Bazı varlıklar değişmeden kalır.
B) İnsan, evreni akılla kavrayamaz.
C) Her şey sürekli bir akış içindedir.
D) Başında ve sonunda aynı kalan nesne vardır.
E) Varlık varsa, değişme yoktur.

6. "Gerçekten var olan nedir?" sorusuna, "Şu görmüş olduğumuz tek tek nesnelerdir; şu masa, şu insan, şu ağaç, gibi objelerdir. Yoksa Platon'un dediği gibi görmediğimiz idealar değildir."

Aristoteles bu görüşünde gerçek varlıkların hangi özelliğe sahip olduğunu vurgulamaktadır?

- A) Somut ve tekil olduğunu
B) Aklın ürünü olduğunu
C) Kullanılabilir ve yararlı olduğunu
D) Düşünsel ve soyut olduğunu
E) Gözlenemeyen ancak kavranabilir olduğunu

7. Gerçek varlıklar, insan bilincinden bağımsız olarak dış dünyada bulunurlar. İnsan onları algılasa da algılamasa da onlar vardır.
- Düşünsel varlıklar, hayalin yarattığı varlıklardır. Ancak bilinçte vardır; yok olmaz, değişmez, sabit kalır.

Bu bilgilerde varlıkların gerçek varlıklar ve düşünsel varlıklar olarak sınıflanmasında aşağıdakilerden hangisi ölçüt alınmıştır?

- A) Bilimsel gerçeklere uygun olması
B) Yaygın olmaları
C) Olgusal olup olmamaları
D) İnsanlara yarar sağlamaları
E) Otoritelerin düşüncelerine uygun olmaları

8. Ontoloji, "kendinden varlığı", bir başka deyişle "mutlak olanı" ele alan bir felsefe disiplindir. Varlığı yalnızca varolması bakımından, yani başka belirtilerini göz önüne almadan kavramaya çalışır. Metafizik ise doğa ötesi sorunlarla ilgili akılcı açıklamaları içeren bir felsefe disiplindir. Ontoloji genel varlıkla ilgilenirken, metafizik yalnızca doğa üstü soyut varlıklarla ilgilenir.

Bu parçaya göre metafizik, ontolojiden hangi bakımdan ayrılmaktadır?

- A) Akla dayalı açıklamalar yapması
B) Varlığı düşünme konusu yapması
C) Varlığa eleştirel yaklaşması
D) Varlık hakkında genel bilgiler vermesi
E) Duyusal alanın ötesini açıklamaya yönelmesi

9. Bilime göre varlık, dış nesnel gerçeklikte var olan her tür olgusal ve edimsel şeydir. Bilim, varlığa realist olarak yaklaşır. Realizme göre, insan zihninden bağımsız olarak bir varlık alanı vardır. Bilim bu görüşü olduğu gibi benimseyerek, varlığın dış dünyada nesnel olarak var olduğunu kabul eder.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi bilimin inceleme alanına giren bir varlık örneği değildir?

- A) Atom B) Su C) Hidrojen
D) Anka kuşu E) Van Gölü

10. Duyularımızla bilip tanıyamadığımız varlıkları konu edinen felsefe dalına metafizik denir. Metafizik, evrenin, Tanrının ve ruhun ne olduğu sorusuna cevap vermeye çalıştığı gibi, insanın var oluşunu kavrama, yorumlama çabası olarak da karşımıza çıkar.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi metafizik konuların ayırıcı yönünü belirtir?

- A) Araştırmayla sınırlıdır.
B) Duyum ve algıları aşar.
C) Tutarlıdır.
D) Yenilenebilir niteliktedir.
E) Bilgisi düzenlidir.

11. Varlıkla ilgili ortaya konan görüşlerden biri de, varlığın atomlardan oluştuğu hakkındadır. Bu görüşe göre, atomlar sonsuz derecede küçük ve sonsuz sayıdadırlar. Aralarında sadece büyüklük ve biçim farkı vardır. Kendi özlerinden gelen bir hareketlilik içindedirler. Birleşerek ve ayrılarak nesneler ve canlılar dünyasını oluştururlar; boşluk içerisinde hareket ederler.

Bu parçada varlıkla ilgili hangi görüşe yer verilmiştir?

- A) Varlığı, madde olarak kabul eden
B) Varlığı, yanlış olarak kabul eden
C) Varlığı, düşünce olarak kabul eden
D) Varlığı, tinsel olarak kabul eden
E) Varlığı, hem düşünce hem madde olarak kabul eden

12. Bazı filozoflara göre, "düşünce" olmayan herşey sadece yokluktur; zira biz ancak düşünceyi düşünebiliriz ve eşyadan söz etmek için elimizde bulundurduğumuz bütün kelimeler de ancak düşünceleri ifade edebilir.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her şeyin varlığı düşünceye dayanır.
B) Düşüncelerin tutarlı olması zorunludur.
C) İnsan duyular yoluyla çevresini algılar.
D) Kelimeler, insanların birbirini anlamasına yarar.
E) Tarihten soyutlanmış düşünceler olamaz.

1. Metafizik varlıktan söz edildiğinde, şu ya da bu bilimin özel araştırma nesnesine az çok benzer olan herhangi bir şeyin düşünülmemesi gerekir. Aynı zamanda bunun, daima kesinlikle aynı olan, hiçbir ölçüde değişime, zamanın ve mekanın etkilerine bağlı olmayan bir varlık olması gerekir. Dolayısıyla metafizik söz konusu olduğunda zaman ve mekana göre değişebilecek olan, sadece konunun sunuş tarzıdır.

Buna göre metafizik varlığın aşağıdaki özelliklerden hangisine kesinlikle sahip olmadığı söylenebilir?

- A) Yenilenebilir olma
B) Soyut olma
C) Konuşulabilir olma
D) Kavranabilir olma
E) Düşüncede yer alma

2. • Çözülmesinin olanaksız olması
• Bir çok çözüm yolu önerilebilmesi
• Sonuna kadar çözülemediği için de daima yeni baştan ele alma zorunluluğuna sahip olması

Bu tür problemlerle ilgili sorulara yanıt arayan disiplin aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Siyaset B) Metafizik C) Bilim
D) Estetik E) Sosyoloji

3. – Thales, her şeyin başının, kökünün su veya sıvı olduğunu savunmuştur. Her şey sudan gelir ve suya döner.
– Anaximandros'a göre bütün varlıkların aslı, "sonsuz ve sınırsız" olandır.
– Anaximenes'e göre her şeyin aslı olan ilk madde "hava"dır. Bütün evreni ayakta tutan, bir hava, bir soluktur.

Bu belirlemelerde Thales, Anaximandros ve Anaximenes'in varlık felsefesinin aşağıdaki sorularından hangisine verdikleri cevaplar yer almaktadır?

- A) İçinde yaşadığımız evren kendiliğinden mi olmuştur?
B) Gerek zamansal gerek uzaysal olarak evrenin bir başı ve sonu var mıdır?
C) Varlık, bir tek şey midir yoksa birden fazla unsur mu vardır?
D) Varlık, özünde nedir?
E) Varlığın öncesi ve sonrası var mıdır?

4. Taoculuk, yerle göğün arasında boşluk görür. Boşluğun çoğaldığını ve yayıldığını ileri sürer. Taoculuk, bu boşluk düşüncesi ile varlığı reddeden nihilizme yaklaşmaktadır.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisinin temellendirilmesine ilişkin bir görüş yer almaktadır?

- A) İdeal düzenin olanaklılığı sorunu
B) Varlıkta öz ve biçim sorunu
C) Varlığın, ne olduğu sorunu
D) Varlıktaki değişim sorunu
E) Varlığın var olup olmadığı sorunu

5. Canlı - cansız, bitki - hayvan, insan - ruh her şeyin temelinde atom vardır. Atomlar yapısal olarak aynı oldukları halde hareket alanları, hareket hızları, ağırlıkları, dizilişleri farklılık gösterdiği için dünyadaki farklı maddeler oluşmaktadır. İnsan duyu organları ile ancak maddenin dış görünüşü hakkında bilgi sahibi olabilir. Ama maddenin temelini oluşturan atomlar hakkında bilgi edinilemez. Bu nedenle de maddelere ait bilgilerimiz doğruluktan yoksundur ve karanlıktır.

Bu parçadaki görüşleri savunan bir filozofun felsefenin aşağıdaki yaklaşımlarından hangisinin temsilcisi olduğu söylenebilir?

- A) Empirizm B) Materyalizm
C) Rasyonalizm D) Entüisyonizm
E) Fenomenolojizm

6. Evren, nesnelerden değil, olaylardan oluşmuştur. Olaylar bütünden ayıramadığı için evrenin bütünüyle olan ilişkisini açıklamadan, bir nesneyi belirlemek veya tanımlamak olanaksızdır. Çünkü, bir nesneyi tanımlamak, onu bir grupta veya bir bütünle ilişkilendirmekle olanaklıdır.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Evrende var sanılan şeyler aslında yoktur.
B) Varolmak algılanmaya bağlıdır.
C) Varlığın kökeninde maddesiz formlar bulunur.
D) Tüm varlıklar, birbirleriyle ilişkileri içinde var olurlar.
E) Evrende gerçekliğin itici gücü maddedir.

7. Demokritos'a göre, evren doluluk ve boşluktan oluşmuştur. Dolu kısım, bölünemez küçük parçacıklar, yani atomlar tarafından doldurulmuştur; bunlar ölümsüz ve yalındırlar. Nitelikleri aynı ama biçimleri ayırdır. Varlıklar bu atomların bir araya gelmelerinden oluşmuşlardır ve bir arada bulundukları sürece vardır; şayet bunları oluşturan atomlar bir nedenle dağılırsa yok olur giderler. Evrende gözlemlenen değişim, atomların birleşmesi ve dağılmasından ibarettir.

Demokritos'un bu parçadaki görüşleri aşağıdaki yargılardan hangisinin temelini oluşturur?

- A) Varlık, oluştur.
B) Varlık, maddedir.
C) Varlık, ideadır.
D) Varlık, hem madde hem de ideadır.
E) Varlık, fenomendir.

8. Felsefe ve bilimler insanın anlama ve bilme merakından doğmuştur. Bilimler, evrenin bazı yönlerini inceledikleri halde felsefe bize evren hakkında birleştirilmiş ve bütünleştirilmiş bilgiler vermek ister. Felsefe bu amaca ulaşmak için diğer bilimlerin verilerinden yararlanır. Bilimler olayların nasıl meydana geldiklerini araştırır. Felsefe, niçin sorusuna cevap vermeye çalışır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefe ve bilimler için ortaktır?

- A) Evrenin belirli yönlerini ele alarak inceleme
B) Evren hakkında genel bilgilere ulaşma
C) Olayların oluşum biçimini sorgulama
D) Olayları açıklamaya yönelir.
E) Varlıkların bilgisini elde etme

9. Aristoteles'e göre varlık bir tek şeydir; varolan ise o varlığın içindeki birçok şeydir. Bir tek varlık vardır ve o bir tek varlığı oluşturan, varolanlardır. Gerçek görünüş gerek oluş, varolanda ortaya çıkar.

Bu parçaya göre Aristoteles'in varlık konusunda aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenemez?

- A) Varolan, varlıklardan bağımsız bir unsurdur.
B) Varolan, çoklu bir yapı olarak kabul edilmelidir.
C) Varlık, kendisini oluş olarak göstermektedir.
D) Varolan, varlıklarla bir bütündür.
E) Varolan varlığın görünüşleridir.

10. Evrende durağan hiçbir şey yoktur. Her şey sürekli bir değişim, oluş içindedir. Doğa gibi insanın kendisi de bedeni ve ruhuyla sürekli bir değişim halindedir. Evren boyuna akan, durmadan değişen dönüşümlü olarak yok olup, yeniden ortaya çıkan bir süreç, bir oluştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya uygun bir yargıdır?

- A) Varolmak, algılanmış olmaktır.
B) İnsan aynı nehirde iki kez yıkanamaz.
C) İnsan, ruhsuz bir makinedir.
D) Düşünüyorum, öyleyse varım.
E) Nedensellik, bir alışkanlıktan ibarettir.

11. Felsefe, varlığı ve varolanla ilişkili olayları bir bütün olarak ve her şeyiyle açıklamak ister. Bu şekilde de bilimlerin parçaladığı varlık alanlarını birleştirmek, bilimler arasındaki bağı göstermek ister. Felsefe, tüm varlık dünyasını yöneten ilkeleri bulup açıklamak ister.

Bu parçada belirtilen konular, felsefenin aşağıdaki disiplinlerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Epistemoloji B) Estetik C) Ontoloji
D) Etik E) Din

12. Savaş, yıkım ve yeniden oluşum, bu değişimin şeklidir. Çelişki, hep vardır ve sürekliliği sağlar. Zıtlıklar, uyuşmadığı durumda, savaşta, uyuşmak için hareket ederler. "Savaş, her şeyin babası, her şeyin kralıdır; kimine tanı der, kimini insan kimini köle yapar, kimini özgür." Zıtlıkların savaşı, bu zıtlıkları sürekli birbirine çevirir. Logos, birliğin ifadesidir, değişim hep yaşanır ve burada süreklilik savaş ile devam eder. Böylece çokluk, aslında bize birliği gösterir.

Bu parçadaki örnekler oluşum ve değişim sürecinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğunun göstergesidir?

- A) Paradigmanın
B) Kaos ortamının
C) Algılanmış olmanın
D) Maddenin hareketlerinin
E) Karşıtların birliğinin

Zirve

Zirve

1. Kant, "İnsan aklı, bilgisinin belli bir türünde özel bir yazgıyla karşı karşıyadır. İnsan aklı bu bilgisinde öyle sorular tarafından rahatsız edilmektedir ki, akıl onları ne yadsıyabiliyor, ne de yanıtlayabiliyor" demektedir.

Kant'ın bu parçada vurguladığı sorulara aşağıdaki disiplinlerden hangisi tarafından yanıt aranmaktadır?

- A) Etik B) Epistemoloji C) Metafizik
D) Estetik E) Bilim

2. Düşünsel varlık, duyularla algılanamayan, uzay ve zaman dışı olan ve gerçekliği bulunmayan varlıktır.

Buna göre;

- I. Otomobil
II. Doğal sayılar
III. Eyfel Kulesi
IV. Deniz kızı
V. Boğaz Köprüsü

varlıklarından hangisi ya da hangileri düşünsel varlıktır?

- A) I. ve II. B) III. ve IV. C) II. ve IV.
D) I. ve V. E) III. ve V.

3. Herakleitos'a göre evrenin ana maddesi olan ateş, bütün varlıkları değişikliğe uğratır. Bu değişiklik bazen bir varlık içindeki gelişme şeklinde, bazen de başka bir varlığa dönüşme şeklinde ortaya çıkar. Başka varlığa dönüşmeyi biz çoğu kez yok olma; yeni oluşumu da, yokluktan var olma olarak niteleriz.

Herakleitos, bu parçadaki görüşlerinde aşağıdakilerden hangisini söz konusu etmektedir?

- A) Varlığın var olma koşullarını
B) Varlık konusundaki görüşlerin eksikliğini
C) Var olma ile yok olmanın farklı yönlerini
D) Var olma ile yok olmanın değişimi getirdiğini
E) Varlığın kökenindeki unsurların niteliklerini

4. Koltuğunda oturarak camdan dışarıyı seyreden bir insan, koltuğun sertliğini, döşemesinin kayganlığını beyinde hisseder. Mutfaktan gelen kahve kokusu gerçekte mutfakta, yani uzağında değil, beyinin içindedir. Camdan gördüğü deniz manzarası, kuşlar, ağaçlar ise yine beyinde oluşan görüntülerdir. Kendisine kahve ikram eden dostu ve kahvenin güzel tadı da yine beyinde oluşur.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Algılamada belirleyici olan insandır.
B) Algılananlar insandan bağımsızdır.
C) İnsan, algılamalarında yanılabilir.
D) Varolanlar insanın algısına bağlı değildir.
E) Duyular olmadan da algılama olabilir.

5. • Soğuk ısınır, sıcak soğur, yaş kurur, kuru nemlenir.
• Ölümsüzler ölümlü, ölümlüler ölümsüzdür; birbirlerinin ölümlerini yaşarlar, yaşamlarını da ölürler.
• Ateş toprağın ölümünü yaşar, hava ateşin, su havanın ölümünü yaşar, toprak da suyun.

Bu örneklerle aşağıdaki kavramlardan hangisi açıklanmaktadır?

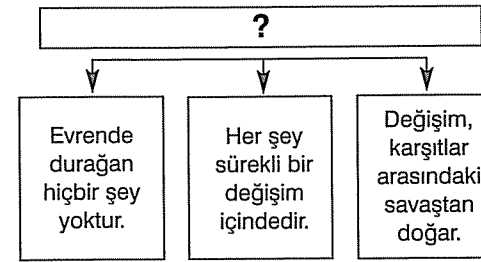
- A) Evrensel dönüşüm B) Töz
C) Paradigma D) Kaos
E) Zorunlu varlık

6. Aristoteles, varlığın arkasındaki son şeyi "salt form"; Spinoza, "Tanrı", Kant, "temel varlık", Hegel ise "mutlak ruh" olarak kabul etmiştir.

Parçada verilenler aşağıdakilerin hangisine dayanak yapılabilir?

- A) Varlığın, bilimin sunduğu bilgileri aşmaması gerektiğine
B) Evrende her şeyin mekanik bir nedensellikte oluştuğuna
C) Varlık konusunda asıl olanın filozoflar olmadığına
D) Filozofların varlık hakkındaki görüşlerinin uzlaşım içermediğine
E) Varlığın temelini oluşturan unsurun aynı olduğuna

7.



Diyagramdaki soru işareti olan yere aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- A) Varlık, oluştur.
B) Varlık, ideadır.
C) Varlık, maddedir.
D) Varlık, hem idea hem de maddedir.
E) Varlık, fenomendir.

8. Hegel, metafiziği aklın nesnelere bakış biçimi, aklın dünyayı yorumlama şekli olarak görür.

Buna göre, Hegel'in metafiziği ne olarak gördüğünü söylenebilir?

- A) Bilimin eşdeğeri olarak
B) Reddedilecek bir etkinlik olarak
C) Sorgusuz sualsiz benimsenecek bilgi alanı olarak
D) Bilimlerin çatışma alanı olarak
E) Yöntem olarak

9. Ruh ve beden, zamanı doğru olarak gösteren iki saat gibi çalışmaktadır. Bedenden gelen uyarımları ilgili kaslara yönelterek hareketi sağlama ruhun görevidir. Ruh, bedenin uyarımlarını algılar ve bunlara tepkide bulunurken, ruhun istek ve eğilimleri de bedensel hareketlere yansır. Şu halde beden ve ruh, birbirleri karşısında hem etkin hem de edilgin olabilen birer güç kaynağıdır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ruh ve beden arasında karşılıklı etkileşim vardır.
B) İnsan, ruh ve beden olarak iki ayrı bölümden oluşmuştur.
C) Ruh ve beden iki ayrı özyapıya sahiptir.
D) Ruh ve beden, aynı işleyiş yasalarıyla kendi başlarına vardır
E) Beden her zaman ruh üzerinde baskın durumdadır.

10. Bilim, varolan dünyasını bir bütün olarak inceleyemez, parçalayarak inceler. Fizik ve kimya maddesi, biyoloji canlıyı, astronomi gök cisimlerini ve olaylarını, sosyal bilimler insan tabiatını ve insanların kendi aralarındaki olayları inceler.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Bilim, parçacı bir bakış açısıyla varlığa yaklaşır.
B) Bilim, ancak insan bilgisi olarak bir anlam taşır.
C) Bilim, varlık konusunda geneli ortaya koyan açıklamalar yapar.
D) Bilim, nesneler dünyasının ötesini de inceleme alanı olarak kabul eder.
E) Dünyadaki tek tek nesneler, görünüşlerin arkasındaki var olanı verir.

11. Bilimler varlığı çeşitli alanlara bölerek değişik açılardan ele alıp incelerken, felsefe bir "temel disiplin" gibi varlığı bütün olarak inceler.

Bu parçaya göre felsefenin bilimden farkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığı açıklığa kavuşturmak istemesi
B) Merak ve hayretin sonucu olması
C) Tutarlı bilgiler ortaya koyması
D) Varlığı genel olarak ele alması
E) Akıl ilkelerinden destek alması

12. Kant, metafiziği aklın kurgusal (spekülatif) bilgisi olarak görür ve onun yolunu bilimin yolu kadar güvenli bulmaz.

Bu parçada Kant ile ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Metafiziğe kuşkucu bir bakış açısıyla yaklaşmıştır.
B) Metafizikle ilgili olan her şeyi doğrudan reddetmiştir.
C) Metafiziğin kuşku duyulamaz bir alan olduğu anlayışını benimsemiştir.
D) Metafiziğin sistemli olması için gereken katkıyı yapmıştır.
E) Metafiziği, değer olarak bilimden ayrı görmüştür.

1. Nasıl ki gözümüzü kapadığımız zaman eşya yok olmakta, açtığımız zaman tekrar görünmektedir; öyle ise varlık ve yokluk bizim algılama biçimimizdedir, gerçekte değildir.

Bu parçada vurgulanan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nesnelerin kendileri, algılayanlardan bağımsızdır.
B) Belirsiz değerler, varlık ve yokluk konusunda çatışma yaratırlar.
C) Varlık ve yokluk konusunda asıl olan öznedir.
D) Soyut varlıkların varlığı bireyin dışındadır.
E) Bazı şeylerin varlığı somuttur.

2. Görünüşlerin gerisinde bir gizli güç veya varlık kabul etmeye, felsefe bakımından gerek yoktur; çünkü bu, bizi hemen metafizik kurgulara götürür. Her kurgu yeni kurgulara sürükleyeceği için, realite dünyasından uzaklaşıp hayaller dünyasında yaşamaya başlarız.

Bu parçada, görünüşlerin arkasında gizli güç aramamaya gerekçe olarak ne gösterilmektedir?

- A) Dış dünyanın bilinemezliği
B) Soyut varlıkların daha önemli olması
C) Olguların sınırlı yapısı
D) Gerçek dünyadan uzaklaşma olasılığı
E) Belirsiz değerlerin varlığı

3. Aristoteles'e göre, varlık algıdan ibaret olmayıp, tersine var olduğu için algı vardır; bizden tamamen bağımsız, gerçek bir dünya vardır.

Bu parçada anlatılmak istenen nedir?

- A) Asıl olan algılayan olduğu
B) Değişimin varlığı önemsiz kıldığı
C) Asıl olanın nesne olduğu
D) Varlığın bilimle eşdeğer olmadığı
E) Soyut varlıkların tartışılmaz olduğu

4. Parmenides'e göre, salt aklın kavradığı varlık vardır ve yokluğa yer bırakmaz. Var ile yok arasındaki karşıtlık, duyular dünyasına ve bu anlam karşılığını kullanan dile aittir. Parmenides yokluğun olmadığından hareketle, Varlık'ın, değişime ve harekete yer bırakmayan bölünmez, parçalanmaz, her yerinde aynı kalan, başlamayan ve bitmeyen, geçmişe ve geleceğe karışmayan, hep şimdi olan tam bir doluluk olduğunu ileri sürmektedir.

Parmenides'in savunduğu bu görüşle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlık'ın, kendi dışındaki varlıklarla anlam kazandığını belirtmektedir.
B) Her yeri dolduran varlık'ın, bütünlük gösterdiğini belirtmektedir.
C) Varlık'ı kavramanın, hareket olanakları ile gerçekleştirdiğini anlatmaktadır.
D) Varlık ile yokluk arasındaki ayrımın anlamsız olduğunu dile getirmektedir.
E) Bilinmeyenlerden hareketle, bilinenlere ulaşabileceğini açıklamaktadır.

5. Empedokles doğadaki değişimi, doğal varlıkların sürekli doğan ve ölen oluşumunu "kökler" dediği, kendileri değişmeyen dört temel maddenin (ateş, hava, su ve toprak) belli oranlarda karışması ve ayrılmasıyla açıklıyor. Bu dört maddenin, kendi özelliklerini kaybetmeksizin parçacıklar halinde uçuşarak birbirlerinin deliklerine girdiklerini, onların birbirlerini çekme veya itme hareketini birleştirici veya ayırıcı bir güç olan "aşk"ın ve onun karşıtı "nefret"in doğurduğunu söylüyor.

Bu parçada Empedokles'in görüşüyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Varlıkların, sınırlı sayıda öz maddenin karışımına indirgenebileceği
B) Kök maddelerin karışımı fikrinin çok sayıdaki görüşü etkilediği
C) Aşkın olduğu yerde, nefretin de zorunlu hale geldiği
D) Dört temel madde arasındaki birleşmenin ve ayrılmanın gözlenmesinin güç olduğu
E) Varlıkların kabul edilmesinde, başında ne ise ona döneceği varsayımının bulunduğu

6. Maddi dünya, sahip olduğu düzeni ve belirliliği her şeyden önce idealar dünyasına borçludur. Kare, üçgen, ağırlık, beyazlık vs. ideaların maddi dünyada ortaya çıkan görüntüleridir, soluk kopyalarıdır; maddi dünyaya, sahip olduğu düzen ve belirliliği kazandıran temel öğelerdir.

Platon'un bu görüşü aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Duyusal dünyanın düzeni ile ideaların düzeni arasında ilişki kurulamaz.
B) İdeaların özellikleri akılla değil, duyusal verilerle kavranır.
C) Duyusal dünya, ideaların varlıklara yansımasıyla oluşur.
D) Duyusal dünyanın varlıkları, idealar kadar gerçektir.
E) İdealar, düzen ve belirliliğini yitirse de duyusal dünyanın düzeni devam eder.

7. Varlık konusunda MÖ 6. yüzyılda, Ege'de Miletli Thales, öğrencisi Anaksimandros ve onun öğrencisi Anaksimenes, doğa'nın bütün çeşitliliği, değişirliği ve farklı varlıklar karşısında, bütün bu farklılıkların ve değişimin oluş ilkesini açıklamaya yönelik düşünceler ortaya koymuşlardır. Thales bu ilkenin "su" olduğunu söylemiştir. Suyun, bütün doğal hayatın içinde başladığı ortam olduğu düşüncesi bugün de kabul görmektedir. Thales bu gözlemlerini doğal yaşam ortamının özelliklerinin çeşitlenişini, farklılaşmasını da açıklayan temel maddi bir ilke olarak ortaya koymuştur. Öğrencisi Anaksimandros bu ilkenin su olamayacağını, suyun da bu çeşitlenmenin bir parçası olduğundan hareketle parçanın bütünü, sonlunun sonsuzu açıklayamayacağına dayanan bir akıl yürütme geliştiriyor. Ona göre doğanın çeşitliliğinin ardındaki maddi ilke, "sınırsız" ya da "sonsuz"dur. Anaksimenes'e göre ise, ana madde soluksal bir madde olan "hava"dır.

Bu parçadan hareketle varlık felsefesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birbiriyle çelişen rasyonel görüşlere rastlanır.
B) Düşünürler, kendisinden önceki görüşlere kayıtsız değildir.
C) Bugün de kabul gören yaklaşımlar ortaya çıkmıştır.
D) Ortak sorunlara ilişkin açıklamalarda işbirliğine gidilmiştir.
E) Görüşlerin biçimlenmesinde gözlem ve izlenimler etkili olmuştur.

8. "Bazı ağaçların yaprakları kışın dökülür." önermesi anlamlı bir önermedir. Çünkü, gözlem yoluyla doğrulanabilir. "Yalan söylemek kötüdür.", "Bu resim güzeldir.", "Tanrı evrene içkindir." önermeleri anlamlı değildir; çünkü gözlem yoluyla doğrulanamaz. Buna rağmen her iki tür önerme de felsefe irdelenmektedir.

Bu parçaya göre, anlamsız önermelerin anlamlı önermelerden ayrılan yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Terimlerden meydana gelmeleri
B) Mantıksal olarak tasarlanabilmeleri
C) Felsefeye konu olmaları
D) Belirli bir konuya odaklanmaları
E) Değer içermeleri veya metafizik nitelik taşımaları

9. Aktif bir tavır sergileyen insan, bir nesneye yönelerek o nesnenin bilgisini elde edebilir. Bunun gibi her şeyi bilme arzusunda olan insan da, tüm varlıkların bilgisini araştırabilir.

Bu parçaya göre bilgi edinmenin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutluluğa ulaşma düşüncesini pekiştirme
B) Varlığı anlama ve kavramaya çalışma
C) Nesnelerin izlenimlerinden hareketle soyutlamalar yapma
D) Duyu organlarının uyarılmasını sağlama
E) İnsanın yaşantısında farklılık oluşturma

10. Evrendeki her şey ayrıdır; değişik bir şey yoktur. Evren ne düşünce ile kavranabilir ne de üstüne bir yargıya varılabilir. Hiçbir dayanağımız yoktur, hiçbir tarafa yönelemeyiz. Gerçeği doğrudan doğruya bilemediğimize göre, gerçek üstüne yargılardan sakınmalıyız.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığa ulaşana kadar her şeyden kuşku kullanılmamalıdır.
B) Varlığın olduğunu savunmak olanaksızdır.
C) Sürekli kuşku, varlığı çıkmazlarda aramaktır.
D) Varlığın olduğunu savunan görüşlerden kuşku kullanılmamalıdır.
E) Varlığın duyularla algılanması kuşku götürmeyen bir durumdur.

11. Çevremizde gördüğümüz tüm varlıklar duysal dünyayı oluşturur. Bunlar, ideaların kopyalarıdır. İdealar dünyasında değişme olmadığı halde, duysal dünyadaki her şey sürekli değişir. Duysal dünyadaki her şey maddi cinstendir.

Bu parçaya dayanarak duysal dünya varlıkları ile ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Asıllarının yansımaları olarak vardır.
- B) Durağanlık niteliği taşımazlar.
- C) Evrensel dönüşümün sabit unsurlarıdır.
- D) Varlıklarını ideallara borçludurlar.
- E) Varlıklarını duyularla duyurur.

12. Buda'ya göre, evrende insanın bağlanabileceği hiçbir şey yoktur; çünkü madde ve ruhta da sürekli olan hiçbir şey yoktur. Evrende ancak olaylar vardır, bunlar da geçici olarak bir araya gelip, yalan ve boş bir kişilikle, yalan ve boş bir dünya yaratır.

Buda, bu görüşünde aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Bütün varlığın bir hiç olduğuna
- B) Varolan herşeyin kararlı gerçekliğinin bulunduğu
- C) İnsanın doğayı kontrol altında tuttuğuna
- D) Mutluluğun, korkulardan kurtulmaya bağlı olduğuna
- E) Duyumların, duyumlayanın o anda içinde bulunduğu duruma bağlı olduğuna

13. Platon'a göre, dünyada gördüğümüz herşey (insan, varlık) gerçek olan idealar aleminden yansımış bireşim gölge varlıklardır. Bu varlıkların asılları idealar aleminde. Şu halde bizler, gerçek varlıkları değil, onların bu dünyada yansımış gölgelerini algılamaktayız.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi idealar aleminin bir özelliğidir?

- A) Somut gerçekliği vardır.
- B) Deney ve gözlemlerle ortaya konur.
- C) Duyular aleminin dışında bir alan oluşturur.
- D) Tek tek varlıklar olarak ortaya konulabilir.
- E) Sürekli değişen objelerin dünyasıdır.

14. Demokritos, bundan yaklaşık 2500 yıl önce, elinde herhangi bir deneysel doğrulama olanağı olmaksızın bugünkü atom anlayışının ilk şeklini ortaya koymuştur. Var olan bir şeyin sonsuza kadar bölünemeyeceğini, sonsuza kadar bölünen ve bir sıfır değerine inecek olan varlık parçalarından ne kadarını bir araya getirirsek getirelim, herhangi bir büyüklüğü meydana getiremeyeceğimizi düşünmüştür. O halde bu bölünme bir yerde durmalıdır.

Buna göre, Demokritos'un görüşüyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Varlıkların kökeni hakkında bilgi verir.
- B) Günümüzde, bilimin varlığa yaklaşımıyla benzerliği vardır.
- C) Varlığın tek tip bir yapıda olabileceğini savunmaktadır.
- D) Doğruluğu, ortaya konduğu dönemde nesnel olarak belirlenmiştir.
- E) Varlıkların nedenlerini açıklarken bir yerde durulması gerektiğini savunmaktadır.

15. Anaksagoras evren görüşüne, başlangıçtaki maddesel halin bir tasviriyle başlıyor. Başlangıçta maddi varlıkların hepsinin birbiriyle karışmış halde olduğunu; bu karışma Nous dediği ussal ve ilahi ilkenin dönme hareketi verdiğini belirtiyor. Böylece dönme hareketiyle, elementer parçacıkların birbirleriyle birleşme ve ayrışma içinde nitelik farklılıkları gösteren orantılı karışımlarının oluştuğunu söylüyor.

Bu parçada, Anaksagoras'ın görüşüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Karşıt görüşler arasındaki uzlaşma
- B) Doğada olup bitenlerin yadsınmasına
- C) Evrendeki varlıkların benzer nitelikler taşıdığına
- D) Varlıkların karmaşa durumuna, yönlendirici bir ilkeyle düzen kazandırılmasına
- E) Varlıklar üzerine olan görüşlerin çelişki taşıdığına

Zirve

Bolum

4



Ahlak Felsefesi

1. Aç bir insanın yerde para bulduğunu düşünelim. Parayla ekmek mi almalı, sahibine mi vermeli, daha çok ihtiyacı olanlara mı vermeli, yoksa binlerce çocuğun ölümüne neden olabilecek bir eylemi önlemek için mi kullanmalı? Bergson'a göre, burada insanın nasıl eylemde bulunacağına "sezgi" karar verir.

Bergson'un bu görüşü aşağıdaki yargılardan hangisini destekler?

- A) İyiyi ve kötüyü insana sezgileri bildirir.
B) İyi ile kötü her zaman ayrılmaz.
C) Bilgi, iyi ile kötüyü ayırmada sezgiden üstündür.
D) İyinin bilgisi sezginin dışındadır.
E) Sezgi, doğru bilginin ölçütüdür.

Zirve

2. Bir davranışın ahlâki bir davranış olabilmesi için önce, kişinin buna inanıyor olması gerekir. Ancak belli bir biçimde davranışın "ödev" olduğu düşünüldüğü zaman, ahlâksal bir davranıştan söz edilebilir. Ahlâksal olarak doğru bir davranış belirleyen şey niyettir, eylemin sonucu değildir.

Bu görüşe dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ahlâksal davranış hazzla ulaşarak sağlanabilir.
B) Ahlâksal davranışta önemli olan, davranışın faydasıdır.
C) İnsanlar kendi çıkarlarını ahlâk yasalarına uyumla sağlayabilir.
D) Ahlâki davranış, bireyin beklentilerine uygun olanı yapmasıdır.
E) Ahlâksal davranış, kişinin vicdanında görev sorumluluğu hissetmesidir.

3. "Gülmemeli, and içmemeli, göz dikmemelisin. Jestlerinde ve sözlerinde, kuvvetin göstergesi olan ölçü ve dengeyi koru. Komşusunun testisini bir köle kırınca, bu olağan bir kazadır dersin; karısını kaybederse bu herkesin başına gelir dersin. Eğer bu şeyler senin için söz konusu ise başka türlü düşünme, kendini sokak eğlencelerine terk etme. İhtiyarlıkta da gayretini artır, zira zamanın yakındır ve çağrılmak üzeresin."

Epiktetos'un bu görüşünün temelini aşağıdakilerden hangisi oluşturur?

- A) Hayatla olan tüm bağı koparma istemi
B) Hazlarını hayata geçirme istemi
C) Eğitimde ispatı değil, iknayı ön plana çıkartma istemi
D) İşinin gerektirdiği ödevleri geciktirerek, ahlâklı olma istemi
E) Tutkulardan kaçınarak, ölçülü eylemlerde bulunma istemi

4. Hazcılık, hazzın yaşamdaki tek gerçek ya da en yüksek iyi olduğunu savunan öğretilerdir. Yani haz ahlâkına göre gerçekten iyi olan tek şey, insanın alacağı hazzdır. Bu öğretiye göre insan eylemlerinin ahlâki değeri, onların hazzla yol açıp açmamasıyla belirlenir. Buna göre bir eylem, o eylemi gerçekleştiren kişi için bir hazzın doğuşuna yol açıyorsa, bu eylem ahlâki bakımdan iyi ve değerli bir eylemdir.

Hazcılık öğretisine göre bir eylemin ahlâki bakımından değeri aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Toplumun kurallarına uygunluğuna
B) Tanrının buyruklarına uygun olmasına
C) Bütün baskı unsurlarını kabullenmesine
D) Ahlâk yasasına uygun olmasına
E) Bireyin gerçekleştirdiği eylemin sonucuna

5. İnsanın doğru, erdemli ve mutlu yaşamasının temeli, dünyaya bağlı olmamasıdır. İnsan ne devlete ne de Tanrılara bağlı olarak yaşamalıdır. İnsan sadece kendi kendine dayanarak ve güvenerek yaşamak zorundadır. Böyle yaşamasını sağlayacak güç ise akıl gücüdür, aklı ile düşünebilmesidir.

Bu parçaya dayanarak aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bu dünyada insanı mutlu edecek bir durum söz konusu değildir.
B) İnsan, aklıyla bütün varlığı kavrayamaz.
C) Gerçeğin bilgisine ulaşmak, yaşananlardan haz duymakla gerçekleşir.
D) İnsan, bütün insanların mutlu olmasıyla hazzla ulaşır.
E) İnsan, aklı sayesinde kendini tutkulardan sıyrarak mutlu bir yaşama ulaşabilir.

6. Evrensel ahlak yasasının olamayacağını savunan filozoflar, toplumda her bireyin kendine özgü duygu, düşünce ve ihtiyaçlarının bulunduğunu; dolayısıyla bireylerin bu ihtiyaçlarını gidermek amacıyla sürekli çaba harcarken diğer insanların ihtiyaçlarını dikkate almayacaklarını dile getirmişlerdir.

Bu parçada evrensel ahlak yasasının olmaması bireylerin hangi özelliğine dayandırılmıştır?

- A) İnsanların kendi çıkarlarını korumalarına
B) İhtiyaçların sınırlı olarak karşılanmasına
C) İhtiyaçların sürekli değişmesine
D) İnsanların erdemli yaşamaya çalışmalarına
E) İnsanların gerçeğin bilgisini aramalarına

7. Kant'a göre bir eylemin ahlâki ve iyi olabilmesi için onun, ödevin sonucu olması gerekir. İnsanın gerçek amacı, akıllı ve özgür bir varlık olarak kendisine düşen ödevi yerine getirmektir. O, insanın iradesinin de, eyleminin de kesin ölçüsünün hiçbir koşula bağlanmamış olan ödev olmasını ister.

Kant'a göre bir eylemin ahlâki olmasının ölçütü nedir?

- A) Bilgili olma
B) Çıkarına uygun eylemde bulunma
C) Görev duygusuyla hareket etme
D) Ölçülü yaşama
E) Bedensel arzuları doyurma

8. Epiküros için haz, canlının doğal amacıdır. Ona göre haz vücudun ızdıraptan, ruhun huzursuzluktan kurtulmasıdır. Bedenin doğal ve zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması insanı mutluluğa götürür.

Buna göre Epiküros'un mutluluk anlayışı aşağıdakilerden hangisine dayanır?

- A) Erdemli olmak için uzun yaşamalıdır.
B) İnsan, geleneksel düzene ayak uydurduğu zaman haz duyar.
C) Ruh sükunetine ermek için, insanlar acı veren durumlardan kurtulmalıdır.
D) Tanrı tarafından yaratılmış olmak insanın özgürlüğünün temelidir.
E) Duyumlara ve deneyimlere dayanan bilgi, hiçbir zaman ortaya konamaz.

9. Çokca alış verişin yapıldığı bir yerde, satıcı, herkes için değişmez bir fiyat koyar. Satıcı bunu ödev gereği ve dürüstlük ilkesinden hareketle yapıyorsa, bu yapmanın ahlâksal bir değeri vardır. Ancak satıcı bu eylemini, ödevden dolayı değil de doğrudan doğruya bencil bir amaçla yapıyorsa, bu eylemin ahlâksal değeri yoktur.

Bu görüşünde Kant, bir eylemin ahlâki olmasını aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

- A) Eylemin, ahlak yasasına saygıdan dolayı yapılmış olmasına
B) Eylemde yönelinen amacın güdülere bağlı olmasına
C) Eylemin kişisel çıkarlara uygun yapılmasına
D) Eylemin bir koşula bağlı olarak gerçekleşmesine
E) Eylemin, beklentilere uygun düşmesine

10. Bağımsızlığa ve mutluluğa ulaşmamızı sağlayan araç, bir "duygusuzluk" haline girmektir; yani doğal eğilimlerden, duygulardan kurtulmaktır. Duygusuzluk sayesinde, bütün kuruntulardan ve batıl inançlardan sıyrılırız. Özgürlük de budur.

Kıbrıslı Zenon bu görüşünde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) İnsan, tutkularından arındığı ölçüde özgür olur.
B) Özgürlükle mutluluk arasında bağ kurulamaz.
C) Bilgi, insanı varlığı sorgulamaya götürür.
D) Gereksiz korkular insanı eleme yöneltir.
E) Varlık, doğal olanla doğal olmayan arasında bir yeredir.

1. "Ahlâk yargıları bir değeri dile getirirler. Bunlara biçim değiştirmiş yargılar gözüyle bakabiliriz. Örneğin; 'Yalan söylemek kötüdür.', 'Ölçülü yaşamak iyidir.' yargıları, aslında 'yalan söyleme', 'ölçülü yaşa.' biçiminde birer buyruktan başka bir şey değildir."

Bu parçada ifade edilen görüş, ahlâk felsefesiyle ilgili hangi gerçeği açıklamaktadır?

- A) Ahlâk yargıları toplumdan topluma değişir.
B) Ahlâk yargıları toplum içinde zamanla değişir.
C) Ahlâk yargıları bilim ve din yargılarından farklıdır.
D) Ahlâk yargıları, eylem alanıyla ilgili yargılardır.
E) Ahlâk yargıları kültürel niteliklidir.

2. Sokrates: "Bilgi, insanları doğru eyleme, bilgisizlik yanlış eyleme götürür. Bilginin yolunu izleyen erdemli ve mutlu olur. Öyleyse ahlâklılıkla mutluluk aynı şey demektir." görüşünü savunur.

Aşağıdakilerden hangisi Sokrates'in bu görüşüne uygundur?

- A) Evrensel ahlâk yasası yoktur.
B) Herkes için aynı kalan ahlâk yasası, ödev duygusuyla hareket etmektir.
C) Ahlâki eylemin amacı mutluluk, kaynağı ise bilgidir.
D) Hazzı aramak, acıdan kaçmak ahlâkın temel amacıdır.
E) Mutluluğu sağlayan erdem, doğaya uygun yaşamaktır.

3. Tarlasına tohum atmış olan çiftçi, yağmurun yağmasını dört gözle bekler ve bu olay gerçekleştiğinde de onu "iyi" olarak niteler. Buna karşılık aynı yağmuru, çömleğini kurutmak için dışarıya, güneşe çıkarmış olan çömlekçi hiç de "iyi" olarak görmeyecektir.

Bu parçada, bir olayın iyi olarak değerlendirilip değerlendirilmemesi aşağıdakilerden hangisine göre gerçekleşmiştir?

- A) Kişisel çıkara
B) Teknolojik gelişmelere
C) Ahlâki özelliklere
D) Toplumsal değişmeye
E) Varlığın sunuluş biçimlerine

4. Farabi'ye göre bilgi, insana eylemlerini oluşturma çağı yasayı verir. İnsanın bu bilgiye uygun hareketi iyi, uygun olmayan hareketi kötüdür. Farabi şu sözlerle bu görüşünü tamamlar: "Söz konusu bilgiye uygun hareket et ki, hem kendin hem de başkaları için iyi olanı yapmış olarsın."

Farabi'nin bu görüşleri aşağıdaki felsefi alanlardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Sanat felsefesi B) Ahlâk felsefesi
C) Varlık felsefesi D) Bilgi felsefesi
E) Bilim felsefesi

5. Stoacılar göre ahlâkın amacı, insanın kendindeki doğal akli buldurmak ve bunu yaşayışıyla göstermesini sağlamaktır. Ahlâklılıkla yaşayışa engel olan, arzu ve ihtiraslardır. Onlardan kurtulmadıkça mutlu olunamaz. İnsan ihtiraslarının esiri olunca ruhsuzlaşır, katılaşır, merhametsiz olur, sevmeyi unuttur.

Stoacılar göre ahlâkın amacı nedir?

- A) İnsanı hazzıya ulaştırmak
B) İnsanın bencilliğini korumak
C) İnsanın doğal akla uygun davranmasını sağlamak
D) İnsanı yararlı olanı aramaya yöneltmek
E) İnsanın, kuralları reddetmesine çalışmak

6. • Sokrates, bilginin insanı erdemli hale getireceğini, doğru bilgiye ulaşan insanların birbirlerine kötülük yapamayacaklarını belirtir.
• Kant, insanın kendi eylemlerinin bir başkasının davranışları için ölçü niteliği taşıması gerektiğini vurgular.

Bu iki filozof, düşünceleri ile aşağıdakilerden hangisini ifade etmeye çalışmışlardır?

- A) Davranışların amacının mutluluk olduğunu
B) İnsanlar için geçerli ortak ahlâk yasalarının olabileceğini
C) Bazı ahlâk kurallarının daha önemli olduğunu
D) Ahlâki eylemlerin niteliğinin kişilere göre değişebileceğini
E) Ahlâki değer yargılarının toplumlara göre değişebileceğini

7. Epikürosçu düşüncede vücudun istek ve özlemleri aç kalmamak, susamamak, üşümemektir. Mutluluk vücudun ızdıraptan, ruhun huzursuzluktan kurtulmasına bağlıdır. Bu durumda ne olacağını umabilen kimse, mutlulukta Zeus ile yarışabilir.

Epiküroscuların bu görüşünü aşağıdaki yargılardan hangisi destekler?

- A) Geçmişteki acı yaşantılar insanın değerini artırır.
B) Haz ve acı insanın gereksiz duygularıdır.
C) Hayatın amacı, vücudun ve ruhun acısızlığıdır.
D) Gelecek için güven içinde bulunmak insanın hazzını azaltır.
E) Bir eylemin doğaya uygunluğu, mutluluğun temel koşuludur.

8. Aristoteles için en yüksek erdem, doğru olan ortayı bulmaktır. İnsan, aklını doğru kullanmak koşuluyla bu ideali gerçekleştirebilir. Sonuçta bu en yüksek erdeme sahip olan mutluluğa ulaşmış olur.

Aristoteles'in bu düşüncesinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her insan zorunlu olarak mutlu olmak durumundadır.
B) Toplumsal koşullar insanların mutluluk kavramına bakışını etkilemiştir.
C) Mutluluk, insanın kendi geçmişiyle uyumsuzluğundan doğar.
D) Mutluluğa insan kendi gücü ile varabilir.
E) Mutlu bir yaşam insanları barışa götürür.

9. Eylem ve yapıp ettiklerimizi bizimle bilen, sadece içimizde işittiğimiz bir ses olan vicdandır. Fakat insan yüksek değerlere açık değilse, vicdan, kişiyi bir işi yapmaktan alıkoymayabilir. Çünkü bu durumda vicdanın zor kullanan bir gücü olmayacaktır.

Bu parçada vicdanın işlevi olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilmektedir?

- A) Bilgi bakımından birikim sağlaması
B) İnsanın doğasını kontrol etmesi
C) İyi ve kötüyü ayırmada değerlendirme gücü sunması
D) Bireye, tutkularını gerçekleştirme gücü vermesi
E) İnsanın doğasını zenginleştirilmesi

10. Ahlâk felsefesi, insanın eylemleriyle ilgili problemler üzerinde düşünmenin, bu problemlerin gerekli kıldığı sorulara cevap aramanın bir sonucudur.

Aşağıdakilerden hangisi ahlâk felsefesinin ele aldığı problem alanını belirtir?

- A) Eylemlerde, iyi ve kötü yargısını neye göre veriyoruz?
B) Estetik olanın belirlenmesinde güzelliğin ölçüsü nedir?
C) Devlet bir doğa düzeni mi, yoksa insanların yaptığı bir şey midir?
D) Varlık nedir; prensipleri nelerdir?
E) Bir bilginin doğru ya da yanlışlığı neye göre-dir?

11. Anarşizmde birey çok önemlidir. Bu yaklaşımda devlet ve yasalar olmadan insanlar daha iyi yaşayabilirler ve yaratıcı olabilirler. Devlet ve yasalar insanların davranışlarını kısıtlayan ve belirleyen etkenlerdir. Bundan dolayı devlete karşı çıkılmalıdır. İnsan kendini devletsiz ve yasasız bir ortamda daha iyi gerçekleştirebilir. Sınırsızlık, devletsizlik ve düzensizlik içinde davranışlar daha yaratıcı ve değerlidir.

Buna göre anarşizm, bireylerin kendilerini gerçekleştirmesinde aşağıdakilerden hangisini ölçüt almaktadır?

- A) Düzeni B) Özgürlüğü C) Hukuku
D) Yasaları E) Ahlâki

12. Sevgi, güven, özgürlük, adalet, ahlâk, dürüstlük, yardımlaşma, cömertlik gibi ilk insandan beri değişmeden var olan ve bundan sonra da değişmeyecek olan pek çok değer vardır. Bu değerler bütünüyle yaşantıya yansıdığı zaman mutluluk kaynağıdır; böylece toplumun düzeni sağlanmış olur. Ahlâki değerler insanlık dünyasında her zaman varolmuştur ve olmaya devam edeceklerdir.

Bu görüş aşağıdaki varsayımlardan hangisini desteklemek için kullanılabilir?

- A) Özgür insan, eylemlerinden sorumludur.
B) Toplamlar her dönemde farklı değerlere sahip olmuşlardır.
C) İnsanlar aşırılıktan kaçınarak mutlu olurlar.
D) Tanrı inancı ahlâki değerleri yönlendirir.
E) Evrensel ahlâki değerler vardır.

1. Sokrates'e göre insanlar bilgisiz ve düşüncesiz oldukları için kötüdürler. Eğer akıllarına güvenilebilirlerdi iyiye seçerlerdi; çünkü doğru düşünmek kaçınılmaz olarak doğru davranışı getirir. Erdem, bilgidir. Kimse isteyerek kötülük yapmaz.

Sokrates'e göre insanların iyi veya kötü olarak değerlendirilmelerinde aşağıdakilerden hangisi belirleyicidir?

- A) Çevresinde bulunanları etkileyebilme
B) Görüş bildirirken yansız olma
C) Yaşamla ilgili değişik görüşleri benimseme
D) Sezgilerinde gücü ve güvenilir olma
E) Akla ve bilgiye dayalı seçimde bulunma

2. Bencilik, iyi ve tutarlı değildir; o, evrenselleştirilemez ve ondan evrensel bir ahlâk yasası çıkarılamaz. İnsanlarda şefkat, acıma, yardım, fedakarlık, karşılıksız sevmeye duyguları baskındır. Bunları ahlâki eylem haline getirenler, benciliklerden çok daha fazladır.

Bu parçaya göre benciliğin iyi ve tutarlı olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Filozoflar arasında destek bulamaması
B) Bilimsel verilerle desteklenmemesi
C) Sınırlı sayıda insanda etkin olabilmesi
D) Çağın genel özelliklerine uymaması
E) Rasyonel düşünceyi yansıtmaması

3. Ahlâk felsefesi, belli toplumlarda veya belli dönemlerde ortaya çıkmış ahlâk kurallarıyla değil, ahlâkın temelini ne olduğuyla, farklı ahlâk kuralları arasında seçim yapmamızı belirleyen ölçütlerin neler olabileceğiyle ilgilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ahlâk felsefesinin cevaplamaya çalıştığı sorulardan biri değildir?

- A) Doğru eylem nedir?
B) Bir yaşamı iyi yapan nedir?
C) İnsan olarak ne tür ödevlerimiz vardır?
D) Doğru bilginin ölçütü nedir?
E) İnsan eylemlerinin amacı nedir?

4. "Kişi vicdanı karşısında evrensel ahlâk yasası yoktur; yani bireyin yapıp ettiklerini belirleyen nesnel bir kural söz konusu olamaz."

Böyle bir iddiada bulunan kişiden, aşağıdakilerden hangisinin doğruluğunu kabul etmesi beklenemez?

- A) Bireyin kişisel çıkarı, iynin ölçütüdür.
B) İnsan, eylemlerinde başkasını dikkate almalıdır.
C) İnsan için sadece kendi hazzı önemlidir.
D) İnsanın başkasına karşı gerçekleştireceği hiçbir ödev yoktur.
E) Her insan, kendi yararını genel yararlarla uyuşturmalıdır.

5. Ahlâk, bir toplumdaki bireyler tarafından benimsenerek yaşanan, onların hayatına yön veren kurallar bütünüdür. Etik ise, varolan, yaşanan ahlâk üzerine düşünme, kişisel ve toplumsal düzeydeki ahlâki davranışlarla ilgili çeşitli sorunları inceleme etkinliğidir.

Buna göre, ahlâk ile etik arasındaki farkı aşağıdakilerden hangisi en iyi ifade eder?

- A) Önce etik vardır, sonra ona dayanarak ahlâk oluşmuştur.
B) Ahlâk, kurallar bütünü; etik ise, bu kuralların özünü anlama etkinliğidir.
C) Etik, en yeni ahlâki bulmaya çalışır; ahlâk ise en etkili davranış biçimini belirler.
D) Etik, ahlâkın kaldığı yerden onu tamamlamaya çalışır.
E) Ahlâk, birey ve topluma yön verirken; etik, her türlü düşünceye yön verir.

6. • İnsanın eylemleri iyi dediğimiz bir hedefe mi yönelirler?
• İyi dediğimiz değer nedir?
• İnsan, eylemlerinde özgür müdür?

Bu sorulara cevap arayan felsefe dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahlâk felsefesi
B) Bilgi felsefesi
C) Bilim felsefesi
D) Sanat felsefesi
E) Varlık felsefesi

7. Sorumluluk, insanın yaptığı eylemlerinin sonuçlarını üstlenebilmesidir. Tam bir yetkinliğe sahip olmayanların, eylemlerinden sorumlu tutulması olası değildir. Bu anlamda bilinçli seçimde çocuklar, akıl hastaları veya başkalarının zoruyla davranışlarda bulunan köleler yaptıklarından sorumlu tutulamazlar.

Bu parçaya göre, bir insanın eylemlerinden sorumlu tutulması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Toplumsal koşulları dikkate alarak davranışta bulunmasına
B) Davranışları hakkında bilgiye sahip olmasına
C) İradesini kullanabilecek özgürlüğe sahip olmasına
D) Eylemlerinin sonuçlarını vicdanında duyabilmesine
E) Davranışlarının ahlâki iyiye uygun olmasına

8. Jean Paul Sartre'a göre, insan dışındaki tüm varlıkların özü varlığından önce gelir. Tebeşir, yazmak için; ağaç, fotosentez yapmak için vardır. Oysa sadece insanda durum tersine döner. Yani insanın varlığı, özünden önce gelir. Bu da, insanın yaşam sürecinde kendi seçimini kendisinin yapması ve özgürlüğü demektir.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) İnsan doğal zorunlulukları aşamaz.
B) İnsanın bilgisi, onun özgür olmasına yetmez.
C) Özgürlük aynı zamanda sorumluluk demektir.
D) Eylemler insanın seçimine göre değildir.
E) İnsan kendini ne yaparsa, o olacaktır.

9. Kant, özgür olduğumuzdan dolayı sorumlu olmadığımızı, tersine sorumlu olduğumuzdan dolayı özgür olmamız gerektiğini ileri sürer. Kant'a göre içimizde, kesin bir şekilde varlığını hissettiğimiz bir ödev duygusu vardır. Bu duygu "yapmalısın", "etmelisin" şeklindeki kesin buyruklarla kendini belli etmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kant'ın ahlâki görüşünün temelini oluşturur?

- A) Ahlâki eylemin sonucu
B) Vicdanın insana bildirdikleri
C) Bireylerin sorumluluktan kaçınması
D) Yararlı olan eylemin aranması
E) Hayatın kolaylaştırmaya çalışılması

10. Faydacı ahlâk anlayışına göre yaşamda en değerli olan eylem, yararlı olandır. Kötüye veya zarara neden olan eylem ahlâki değildir. Hazzın ve yararın niteliği ve niceliğinin belirlenmesi için önemli bazı ölçüler vardır. Örneğin bir yarar, kısa süreli fakat yoğunsa tercih nedeni olamaz. Hazzın yoğun, uzun süreli, kesin ve saf olması onu değerli yapar.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Ahlâki davranış, sonucuna göre değerlendirilir.
B) Uzun süreli ve kalıcı olması, hazzı değerli kılar.
C) Yararı olmayan eylemler ahlâki değildir.
D) Ahlâki eylemde, hazzın niteliği ve niceliği önemlidir.
E) Mutluluğun yolu, ancak erdemli yaşamaktan geçer.

11. "Aklın olmadığı yerde, insan yaşamaktan zevk alamaz. Yaşamın zevklerine düşüncesizce kendini kaptıran insan mutlu olamaz. Mutluluk, özü gereği ruhun değişmez bir sükunet içinde olmasından başka bir şeyde bulunmaz."

Bu görüş, felsefenin bölümlerinden daha çok hangisiyle ilgilidir?

- A) Estetik
B) Metafizik
C) Ontoloji
D) Epistemoloji
E) Etik

12. Farabi: "Aristoteles'in eserlerinden yazılı şeyleri bilip ona göre davranmayan bir kimse, Aristoteles'in öğretilerine uygun davranan fakat onları bilmeyen insandan üstündür. Bilgi, ahlâki davranıştan daha üst aşamadır. Başka türlü olsaydı, ahlâki davranışlar hakkında yargıda bulunamazdık." demektir.

Farabi'nin bu parçadaki görüşünü aşağıdaki yargılardan hangisi desteklemektedir?

- A) İnsanlar eylemlerini ahlâk kurallarına göre düzenlemelidir.
B) Bilgi, bütün erdemlerin gerekli koşuludur.
C) Akıl, bir eylemin niteliği hakkında karar verebilir.
D) Ahlâki eylemin amacı mutluluktur.
E) İnsanların davranışlarının sonucuna bakarak yargılamada bulunulmalıdır.

1. Varoluş, eskiden kitaplıklarımızın kitaplarında tozlaştırılmıştı; bugün onu kitaplardan çıkarıp yeniden yaşama itmeliyiz. Bugünkü kültürümüzün eksikliği, doğruların çok az dile getirilmesinde veya çok az yaygınlaşmasında değil, doğruların çok az yaşanmasındadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi sorgulanmaktadır?

- A) Varoluşun yaşam içinde işlevsel kılınmaması
B) İnsan yaşamının tehlikelerle dolu olması
C) Evrensel ilkelerin belirlenmesi
D) İnsana değer verilmesi
E) Özgürlüğe sınır konulması

2. İnsanın, kendisine sunulandan her zaman daha fazlasına ihtiyacı olma olasılığı çok fazladır. Çünkü insan aklının sınırları henüz bilinmediği gibi, herkes için gerçek mutluluk kesitinin haritası da kolayca çizilemez. Yaşamın anlam ve amaç boyutunun ölçüsü, herkesin kendi aklı, kendi potansiyelleri ve kendi heyecanlarıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan, kendini gerçekleştirme olanağından yoksundur.
B) Eylemleri sınırlayan evrensel değerler vardır.
C) Sorumluluk, insanın omuzlarında bir yüküdür.
D) Mutluluk, kişisel özgürlük alanındadır.
E) İnsan, doğasının zorunluluklarını aşamaz.

3. Pazarlamada dürüstlük ve doğru sözlülük; satıcılıkta karakter ve yetenek; reklamcılıkta güvenilirlik ve davranış kontrolü; girişimcilikte cesaret ve kendine güven niteliklerinin var olması bir erdemdir.

Bu parçaya göre erdem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zamana uygun davranışlarda bulunulmasıdır.
B) Eylemlerin yaşam için işlevsel olmasıdır.
C) Farklı iş alanlarının farklı nitelikler gerektirmesidir.
D) Bir işin gerektirdiği niteliklerin taşınmasıdır.
E) Düşüncelerin zaman içerisinde çeşitlenmesidir.

4. Sadece iyiyi istemekten yola çıkan bir eylem eğer bilgiyle aydınlatılmamışsa kötüyü istemek kadar zarar verebilir.

Bu cümlede vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstemek bilmek kadar önemlidir.
B) Eylem, insanı doğruya götürür.
C) Bir eylemin olumsuz sonuç vermesi istenir bir durumdur.
D) Bilmek, her zaman egemen olmak değildir.
E) Bir eylem bilinçli yapıldığı sürece iyidir.

5. İnsan her şeyden önce çıplak bir varoluştur. Doğuşunda ne iyidir ne kötü, ne bilgilidir ne bilgisiz, ne dürüsttür ne de suçlu. Bir insan ne olmuşsa odur, kendinden ne yapmışsa odur. Kendi özünü kendi eylemleriyle oluşturur. Onda varoluş, özden önce gelir.

Sartre bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisini savunmaktadır?

- A) Her insan belli niteliklerle dünyaya gelir.
B) Toplumsal yasalar insanı mutlu kılar.
C) İnsan, yaşam içinde kendi istenciyle var olur.
D) İnsanın eylemlerini sınırlayan yetkin bir güç vardır.
E) İnsan özgürlüğünü ancak toplumsal kurallar sınırlar.

6. Kant, iyinin ve kötünün, doğrunun ve yanlışın anlamını, ne olduğunu belirlemeyi amaçlar. Bu nedenle Kant'ın ahlak felsefesi "ne yapmalıyız?" sorusu etrafında yoğunlaşır. Kant'a göre dünyada en mutlak iyi, görev bilinciyle ve ahlak yasasına olan saygıyla ortaya çıkan insan istencidir. Bir ahlaki davranış bencil bir çıkar için veya başkalarına olan bir duygudaşlık için değil, sırf ahlak yasasına olan saygıdan dolayı yapılan eylemdir.

Bu parçaya göre Kant'ın ahlak anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yararcı ahlak
B) Duygu ahlakı
C) Haz ahlakı
D) Ödev ahlakı
E) Özgürlük ahlakı

7. Asıl eşitlik, bireylerin özgürlüğünde ortaya çıkar. Bu, her insana saygı duyma anlamına gelir. Öyle bir saygıdır ki, insanın araç olarak kullanılmasına izin vermez; insanın, insan olarak görülmesini gerektirir.

Bu parçada, eşitlik ile aşağıdakilerden hangisi arasında bir ilişki kurulmaktadır?

- A) Sorumluluğu paylaşma
B) Koşulsuz olarak iyiyi isteme
C) Herkesin yararına olanı arama
D) Toplumsal sözleşmenin gereklerini yerine getirme
E) İnsan olmanın değerini koruma

8. Erdem, duru düşünmeye, kendi kendini dizginleyebilmeye, istek dengesine dayanır. Erdeme götüren bir kılavuz vardır. Onun sayesinde dolambaçlı yollara sapmaz, varacağımız yere gecikmeyiz. Bu, "orta yol"dur;

Bu parçaya göre erdeme ulaşmanın koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sorumluluk alma
B) Özgür eylemde bulunma
C) Ödev bilinciyle hareket etme
D) Aşırılıklardan kaçınma
E) Çıkar gözetmeden yaşama

9. Bir kişinin, golfta yapılan sayı hakkında yalan söylemek ya da doğruyu söylemek arasında seçim yapması gerektiğinde dürüstlük ilkesi o kişiyi doğruyu söylemekle yükümlü kılar. Yalan söyleyerek çok para kazanabilecek bir insan doğruyu söyleme yükümlülüğü ve para hırsı arasında bocalayabilir. İnsanlar kişisel kazançlar için kabul edilmiş ahlaki standartları sık sık çiğnerler; fakat biz bu tavırları ahlaksızlık olarak görür, onaylamayız.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi ahlaksızlık olarak nitelendirilen davranışların ortaya çıkışının nedenidir?

- A) Eylemlerin iyi niyetle yapılmaması
B) Toplumsal değerlerin paylaşılması
C) Bazı ahlaki kuralların açıklığa kavuşmaması
D) Ahlaki ilkeler ile kişisel çıkarların çatışması
E) Eylemlerde özgür seçimlere değer verilmesi

10. – Ahlaklılık buyruğu kesin bir nitelik taşır.
– Ahlaki yükümlülük, aklın iradeye kabul ettirdiği bir yasa olarak verilir.
– Yasa saygısı, tek davranış güdüsü olmalıdır.

Bu görüşlere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Davranışlar için ahlaki bir ölçüt yoktur.
B) Etik yaşamın varlığından söz edilemez.
C) İyi ve kötü konusunda bir yargıya varılamaz.
D) Erdemli davranış, mutluluk verendir.
E) Evrensel ahlak yasası vardır.

11. Erdem, arzunun yokluğu, isteklerden bağımsızlıktır. Erdem, dünyada olup bitenlerin değişmelerinden bağımsız kalan biricik şey olduğundan, mutluluğa götürecek tek yoldur. Erdemden başka iyi olmadığı gibi, erdemsizlikten başka kötü de yoktur.

Bu görüşü benimseyen birinin aşağıdakilerden hangisini reddetmesi beklenir?

- A) Evrensel ahlak yasasının yokluğunu
B) Erdemin, ahlaki olanı belirleyen ölçüt olduğunu
C) Mutlak bir ahlaki değer var olduğunu
D) İnsana eylemlerinde yol gösterecek iyinin erdem olduğunu
E) Erdemli yaşamın arzulardan kaçınmaya bağlı olduğunu

12. Pek çoğumuz ahlaklılık üzerine düşünür, ahlaki yaşam hakkında konuşuruz. Ancak düşünce ve konuşmalarımız genellikle tutarlı ve sorgulayıcı olmanın uzağında kalır. Oysa etik düşünürü, ahlaklılığın ilkelerini sistematik bir tarzda ve tutarlı bir biçimde ortaya koyar; görüşlerini temellendirmeye çalışır.

Bu parçaya göre ahlak üzerine düşünce üretmede aşağıdakilerden hangisi belirleyici değildir?

- A) Akıl ilkelerine uygun düşünce üretme
B) Ahlakın özüne yönelme
C) Düşüncenin dayanaklarını sistemli olarak ortaya koyma
D) Ahlaki problemleri irdelleyici tavır sergileme
E) Geleneksel ahlak değerlerine sıkı bağlılık duyma

13. İnsanoğluna iyinin ve kötünün ne olduğunu anlatacak ve kabul ettirecek üstün otoriteler yoktur. İnsan yapayalnızdır ve yaşamının anlamını, bağlanacağı değerleri yeni baştan özgürlük içinde kendisi yaratmak durumundadır.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yargılardan hangisiyle çelişir?

- A) İnsan, ahlak alanında hazır besleneceği kaynaklardan yoksundur.
B) İnsan, kendisine sunulan ahlaki değerleri olduğu gibi benimsemek zorundadır.
C) İnsan, değerleri hazır bulmaz.
D) Mevcut değerleri insana aktarmanın bir yolu yoktur.
E) Yeni değerler oluşturma insan için bir zorunluluktur.

14. Bir eylemin değeri, kendi başına iyi olan yasaya bağlıdır. Bu, kendi başına amaçtır. Hiçbir sınırlama tanımaksızın her koşul altında mutlak iyi olan değer, yalnızca "iyi istenç"tir. İyi istençten kaynaklanan eylemin değeri erişilmek istenen amaçta değil, kararı verdiren ahlaki yasadadır.

Bu parçaya göre ahlaki eylemin değeri aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Mutluluk amacı gütmesine
B) İyi ile sonuçlanmasına
C) Bir nedene dayanmasına
D) Ben sevgisinden kaynaklanmasına
E) Bilinçli olarak bir ilkeden hareket edilmesine

15. Farabi "Aristoteles'in eserlerinde yazılı şeyleri bilen, fakat buna göre davranmayan bir kimse, Aristo'nun öğretilerine göre davranan, fakat öğretilerini bilmeyen kişiden erdemce daha üstündür." der.

Farabi bu sözüyle aşağıdaki düşüncelerden hangisini vurgulamıştır?

- A) Bilgi, erdemlerin başıdır.
B) İnsanı mutluluğa iyi eylemler götürür.
C) İnsan, özünde iyidir.
D) Yanlış bile yapıyor olmak, en büyük yanlıştır.
E) Toplumsal değerleri benimseyen kişi, ahlaki iyiye ulaşmıştır.

16. İdealar, hiç değişmeyen, hep kendi kendisinin aynı kalan, öncesiz ve sonrasız varlıklardır. Onlar görülemez, ancak kavranabilir. "İyi ideası" varolan ideaların en yücesidir. Bir eylemin "iyi" ya da "kötü" oluşunu, iyi ideasına uygunluğu belirler.

Bu görüşü benimseyen bir kişinin aşağıdakilerden hangisini reddetmesi beklenir?

- A) Genel bir ahlâk yoktur.
B) Ahlâki eylem amaçsız değildir.
C) Evrensel ahlâk yasası vardır.
D) İyinin ölçütü, düşünsel bir ilkedir.
E) Etik yaşam vardır.

17. Sartre'a göre, kişinin eylemlerini belirleyen evrensel bir ahlak yasası yoktur. Çünkü kişi, değerlerini kendisi yaratır, kurallarını kendisi koyar ve onlara uyar.

Bu parçada Sartre, evrensel ahlak yasasının olmayışını öne sürerken aşağıdakilerden hangisini dayanak almaktadır?

- A) Doğuştan gelen bilgileri
B) Özgür bireysel istenci
C) Toplumun yararını
D) Gösteriştin sakınmayı
E) Sorumluluğun olmayışını

18. Erdem ahlaki insanın nasıl eylemesi gerektiğini söylemeye çalışır. Erdemler etiği ilk olarak Eski Yunan'da ortaya çıkmıştır. Platon, insanların sahip olması gereken dört erdem olarak basiret, adalet, cesaret ve uymayı göstermiştir. Aristoteles'te ahlaki erdem, aşırı uçlar arasındaki altın ortadır. Ona göre her ahlaki erdem, iki uçtaki kusurun ortalamasıdır. Örneğin cesaret erdemi, korkaklık ve gözü karalık gibi kusurların ortasında yer alır.

Buna göre "ahlaki erdem" temel olarak aşağıdakilerden hangisini ortaya koymaktadır?

- A) Kişi haklarını
B) Doğru bilginin ölçütlerini
C) Özgür seçimin koşullarını
D) Yapılması istenen davranışı
E) Çoğunluğun yararını

1. Sokrates'e göre, "Bilen insan kötülük yapmaz." Demek ki, bilgi mutluluğun kaynağıdır. Bilgi, insanı kötülüğten ve yanlış eylemden koruduğuna göre, bilgiye dayanan insan mutlu olacaktır.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlu olmak için doğaya uymak gerekir.
B) Mutlu olmak ile ahlaklı olmak özdeştir.
C) Tanrısal buyruklar mutluluğu getirir.
D) Özdenetim yapanlar mutluluğa ulaşabilir.
E) Mutlu olmak ödevi uymaya bağlıdır.

2. • Sana yapılmasını istemediğini sen de başkasına yapma.
• Aynı zamanda genel bir yasa olmasını isteyebileceğin bir kurala göre hareket et.
• Genel kural olacak şekilde davranış ve eylemlerde bulunan birisi ahlaklıdır.

Bu belirlemelerde bir insanın eylemlerinde aşağıdakilerden hangisini ölçüt alması gerektiği vurgulanmaktadır?

- A) Evrensel ahlak yasasını
B) Kendi beninin çıkarlarını
C) Güçlü olanın isteklerini
D) Sınırsız özgürlüğü
E) Bedensel hazların doyurulmasını

3. İnsan, doğası gereği acıdan kaçınır, hazza yönelir, mutluluğa erişmek ister. Ancak kişinin mutluluğu, çevresindeki insanların mutluluğu ile ilişkilidir. Kişi, mutluluğu ancak üyesi bulunduğu yarar sağlayan şeyi yapmakla bulabilir. O halde; 'tek insan için değil, 'herkes için faydalı olan' yasa olarak kabul edilmelidir.

Bu görüşü savunan kişiye göre, ahlaki eylemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal yarar elde etme
B) Doğru bilgiye ulaşma
C) Ödevini yerine getirme
D) Mutluluğa ulaşma
E) Özgürlüğünü elde etme

4. Kütüphanede ders çalışmanın ahlaki bir boyutu yoktur. Fakat kütüphanede ders çalışırken başkalarını rahatsız edecek biçimde gürültü yapılırsa ve uyarılar dikkate alınmazsa davranış ahlaki boyut kazanır. Çünkü bu, başkalarının haklarını dikkate almamaktır.

Buna göre bir davranış hangi durumda ahlaki nitelik kazanmaktadır?

- A) Tek başına bulunulan bir yerde yapıldığında
B) Belirli bir gereksinimi karşıladığında
C) Toplumsal nitelik kazanmaya başladığında
D) Eğitimle ilgili bir eylem olarak yapıldığında
E) Toplumsal ortamlardan soyutlandığında

5. Ahlak alanı, "iyi" kavramının belirleyiciliğinde insanın toplumsal bir varlık olarak sorumluluklarını tartışır ve insana davranış açısından bugünüyle ve geleceğiyle ilgili doğruları göstermeye çalışır.

Bu parçada ahlakın aşağıdaki niteliklerinden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Mantıksal olması
B) Sistemli olması
C) Öznel olması
D) Kesinlik taşıması
E) Normatif olması

6. "İyi", sözünden herbirimizin bir şey anladığına kuşku yok. Ama bu "iyi"nin ne olduğunu tanımlamak söz konusu olunca, bunun pek de kolay olmadığı görülür. Herkes kendine göre tanımlayacaktır bu kavramı. Tanımlamalar birbirine uymayacak, hatta bazen birbiriyle çelişecektir. Nitekim çeşitli ahlak öğretilerinin "iyi"yi tanımlaması değişiktir. "İyi", haz olur, mutluluk olur, ödevi yerine getirme, doğruluk, sevgi vb. olur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) İyinin taşıdığı evrensel nitelik
B) İyi eylemlerin kazandırdıkları
C) Erdemliliğin iyilikle kazanılabileceği
D) Vicdanın iyiliğe yönelik olduğu
E) İyi kavramının tanımındaki öznellik

7. Okyanusta yol almaya çalışan bir yelkenli için rüzgarlar terstir; ama yelkenci, usta manevralarla zigzag yaparak ilerlemeyi başarır. Bunun için onun mucizevi bir biçimde rüzgarların yönünü değiştirmeye ihtiyacı yoktur. Sadece akıllı bir biçimde doğa yasalarını kullanmayı bilmesi yeter. Okyanus iyiyi, kötüyü bilmez. Dalga, rüzgarı ve ayı takip eder ve kaptan bir yelkeni açtığında rüzgar onu belli bir açıya göre iter. Yelkenci yelkene yön verir, dümene asılır ve rüzgarın kendi gücünü kullanarak rüzgara karşı ilerler.

Bu görüşleri savunan bir düşünürün aşağıdakilerden hangisini reddetmesi beklenir?

- A) İnsan, eylemleriyle kendi yaşamına yön verir.
B) İnsan, eylemlerinde koşulları karşısına almaya çalışmalıdır.
C) İnsan elinde olanı ve olmayanı bilerek eylemde bulunur.
D) İnsanın karşılaştığı zorluklarla mücadelesi, aklından ve koşullardan yararlanmasını bilmede yatar.
E) Birey, doğanın kendisine sunduğu olanaklardan yararlanarak hedefine yol alır.

8. Hiç tanımadığı bir çocuğun, olası bir kaza durumunda otomobilin altında kalmasını önlemek için kendisini tehlikeye atan kişi, bunu görev bildiği için yapmıştır.

Bu parçadaki kişi aşağıdakilerden hangisine uygun davranmıştır?

- A) Haz ahlakı B) Fayda ahlakı
C) Özgürlük ahlakı D) Benci ahlak
E) Ödev ahlakı

9. Beni çevreleyen, beni sınırlayan, beni belirleyen her şeyden sıyrılmışsam, yani belirlenmişliklerimden kurtulmuşsam, o oranda da özgürüm demektir.

Bu sözleri söyleyen kişi özgürlüğü aşağıdakilerden hangisine bağlamaktadır?

- A) Aşırı uçlar arasında denge kurmaya
B) Arzular doğrultusunda eylemde bulunmaya
C) Belirli bir ilkeye uygun biçimde davranmaya
D) Doğadaki nedenselliğe uygun davranmaya
E) Eylemleri kendi istencine göre belirlemeye

10. İnsan özgürlüğe mahkumdur. İnsan özgür seçimleriyle kendisini tanımlar. Buna göre insan, kendisini yoktan var etmez, fakat bir dizi tercih ve karar aracılığıyla, varoluşunu belli bir öze dönüştürür, yani kendi özünü oluşturur.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan, kendi seçimlerinin eseridir.
B) Sınırsız özgürlük olumsuzlukların nedenidir.
C) İnsan, başkalarının da sorumluluğunu üstlenir.
D) İyi seçim yapamayanlar cezalandırılmalıdır.
E) İnsanın özü, varoluşundan önce gelir.

11. Hukukun amacı adaleti gerçekleştirmektir. Buna karşın ahlakın amacı "iyi"yi gerçekleştirmektir. İnsanlık tarihi boyunca temel ahlaki değerlerin bir çoğu zaman içerisinde hukuksal norm haline gelmiştir. Yasalar, genellikle yapılmaması gereken insan eylem ve davranışlarını belirlemiş ve sınırlamıştır. Bir başka ifadeyle, insanların eylem ve davranışlarının ahlaki ölçütleri, hukuksal norm haline dönüştürülmüştür.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Hukuk, kaynağını ahlaktan almıştır.
B) Hukuk, ahlak normlarını belirlemiştir.
C) Hukuk, ahlaklılığın ölçütlerini belirler.
D) Ahlak ve hukuk, sınırsız özgürlüğü sağlar.
E) Hukuk olmadan ahlak da olmaz.

12. Herbir ahlak görüşü kendi amacını en üstün görür, başkalarının da aynı savda olduklarını bilmezlikten gelir, onlarla aynı düzeyde olmayı kabul etmez. "Benim ilkelerim mutlak bir doğruluğu dile getirmiyor, ister uyun onlara, ister uymayın." diyen bir ahlak yeryüzünde görülmüş değildir. Hepsini insanların kendi kurallarına uymalarını ister.

Bu parçada ahlak ile ilgili aşağıdaki niteliklerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Toplumsal yaşamdan kaynaklanması
B) Toplumlara göre değişmesi
C) Aynı toplumda zamanla değişmesi
D) Olması gerekeni ortaya koyması
E) Her toplumda görülmesi

1. Özgür irade yanılıgısı, eylemimizi oluşturan nedenleri bilmememizden kaynaklanır. Sarhoş durumda olan bir insan özgür bir kararla gevezellik ettiğini zanneder; oysa bunun nedeni, dürtüsüne karşı koyma gücüne sahip olmamasıdır ve sarhoşluğu geçtiğinde o, düşüncesizce söylediği sözlerinden pişman olacaktır.

Bunları söyleyen kişi felsefenin aşağıdaki alanlarından hangisine ilişkin bir görüş ortaya koymuş olur?

- A) Bilgi felsefesi B) Bilim felsefesi
C) Varlık felsefesi D) Ahlak felsefesi
E) Siyaset felsefesi

2. - III. Richard'a "kötü" diyoruz; çünkü o, önüne çıkan herkesi öldürdü.
- Avrupa'nın bu konudaki suçluluğunu gidermek istercesine, yaşamını Afrikalılara adayan Albert Schweitzer'i "iyi" olarak adlandırırız.

Bu belirlemelere göre, iyinin ve kötünün ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylemi kimin yaptığı
B) Eylemin yapıma sıklığı
C) Eylemin yapıldığı ortam
D) Eylemin miktarı
E) Yapılan eylemin niteliği

3. Herşey önceden belirlenmiştir; insanın önceden belirlenmiş olanları hiçbir şekilde değiştirmeye gücü yoktur. İnsan, rüzgarın önündeki yaprak gibidir. İrade içten ve dıştan gelen etkenler tarafından belirlenir. İnsan karar alırken içinde bulunduğu koşulların etkisindedir. Bu koşullar serbest karar vermeyi önler.

Bu görüşleri savunan bir kişinin aşağıdakilerden hangisini reddetmesi beklenir?

- A) Bireyin eylemlerinden sorumlu tutulamayacağını
B) Bireyin eylemlerinde özgür olduğunu
C) Bireyin, istencini eylemine yansıtamadığını
D) Bireyin, yazgısının önüne geçemeyeceğini
E) Bireyin, eylemlerinin iç ve dış koşullarla yönlendirildiğini

4. İnsan, kendi varoluşunu ancak özgürce davranarak gerçekleştirebilir. Ancak bu özgürlük sınırsız değil, sorumlulukla belirlenmiştir. İnsan insanlığını kendisi yapar, değerlerini kendisi yaratır, yolunu kendisi seçer. Bu nedenle seçiminde tek başı nadır ve sorumluluklar da kendisininindir.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İnsan ahlaksal olanı yadsımalıdır.
B) Bireyin mutluluğu çevresindekilere bağlıdır.
C) Gelişmiş kişilik, erdemli davranışları seçer.
D) Eylemler konusunda sınır tanınmamalıdır.
E) İnsan, eylemlerinin sonucuna katlanmalıdır.

5. Boş zamanımı müzik dinleyerek, eğlenerek geçirebileceğim gibi, yardıma ihtiyacı olan birisine yardım ederek de geçirebilirim. Ben içimden gelen sezgiye uyarak eğlenmekten vazgeçip yardım edersem, ahlaki olanı (iyi) yapmış olurum.

Bu sözleri söyleyen bir kişinin aşağıdakilerden hangisini reddetmesi beklenmez?

- A) İnsanın bencil arzularını doyurması gerektiğini
B) Tüm değerlerin görel olduğunu
C) Evrensel ahlak yasasının varlığını
D) Eylemlerdeki özgürlüğün sınırsız olduğunu
E) Özgürlüğün insana sorumluluk yüklemeyi

6. Aynı zamanda genel bir yasa olmasını isteyebileceğimiz bir ilkeye göre hareket etmeliyiz. Bu ilke, neyi yapmamız gerektiğini değil "neyi istememiz" gerektiğinin önem taşıdığını belirtir. Burada "yapma" değil, "isteme" önemlidir. Dışarıdan gelen bir buyruk ya da emir değil, aksine "ben"den gelen bir "iç isteme" eylemlerde daha önemlidir.

Bunları söyleyen kişiye göre, ahlaki eylemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğru bilgiyi arama
B) Yararın peşinden koşma
C) Ödevini yerine getirme
D) Mutluluğa ulaşma
E) Başkalarını anlama

7. İrade ve ahlaki eylemler bir kişilik ürünüdür. İnsan bilgi birikimini zenginleştirerek, kişiliğini geliştirerek ve aklını kullanarak özgürleşebilir. Sonuç olarak kişiliği gelişmiş olanlar, gelişmemiş olanlardan daha özgürdür.

Bunları söyleyen kişinin görüşü, ahlak felsefesi ile ilgili aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uymaktadır?

- A) Determinizm B) İndeterminizm
C) Otodeterminizm D) Hedonizm
E) Egoizm

8. Yaşam kendini kurma, kendini var etme kavgasıdır. İnsan yaptıklarından ve ne olduğundan sorumludur. Çünkü, kendi özünü kendisi koyar. Değerlerini kendisi yaratır, kurallarını kendisi koyar ve onlara uyar.

Bu parçaya dayanarak insanla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Özü varoluşundan önce gelmektedir.
B) Toplumsal yaşam içinde var olur.
C) Özgürce yaptığı eylemlerin sonucuna katlanır.
D) Evrensel ahlak kurallarına uyar.
E) Yaptıklarından sorumlu değildir.

9. Andre Gide'in Prometheus'unda, bir kahvehane- de çalışan garson şöyle der: "Uzun zaman, insa- nı hayvanlardan ayıran şeyin, nedeni olmayan bir eylemde bulunmak olduğunu düşündüm... Bu- nunla faydası olmayan bir eylemi mi kastediyorum? Hayır! Nedeni olmayan, hiçbir nedeni ol-mayan bir eylemi kastediyorum, anlıyor musu- nuz? Çıkar, tutku, bunların hiçbirinin rolü olmayacak! Hiçbir çıkar gütmeyen, kendinden kaynakla- nan, hiçbir amacı olmayan, dolayısıyla hiçbir efendisi olmayan bir eylem, özgür eylem, saf ey- lem!"

Andre Gide'in Prometheus'undaki garsona göre özgür eylem nedir?

- A) Tutkuların yönlendirmesiyle oluşan eylem
B) Koşulların etkisiyle oluşan eylem
C) Zorunluluktan dolayı gerçekleştirilen eylem
D) Baskı altında olmadan gerçekleştirilen eylem
E) Toplumsal yönlendirmeyle oluşan eylem

10. Dini yargılar inanca dayalıdır. Bir dine inanan ki- şî, o dinin yargılarını benimsemiş demektir. Oysa ahlak yargıları insanın özgür seçimine dayanır ve onun davranışlarına irade egemendir. Dini yargı- lar değişmez. Oysa ahlak yargıları zamanla ve toplumlara göre değişir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konu- su edilmektedir?

- A) Ahlak yargılarının dini yargılara olan desteği
B) Dini yargıların ahlaka yaptığı katkıları
C) Ahlak yargıları ve dini yargıların eksiklikleri
D) Ahlak yargılarıyla dini yargılar arasındaki fark
E) Ahlak yargılarının ve dini yargıların çekişmesi

11. Sorumluluk, özgürlükle yakından ilgilidir. Ancak irade özgürlüğü varsa sorumluluk söz konusudur. Dürüst davranmadığımızda artık insanların bize güvenmemeleri sonucuna katlanmamız sorumlu- luktur. Kararlarında özgür olamayan, özgürce se- çim yapamayan insanın davranışlarından sorum- lu tutulması söz konusu olamaz.

Bu parçaya göre sorumluluğun ön koşulu aşağı- dakilerden hangisidir?

- A) Seçme olanağına sahip istenç
B) Ödevi yerine getirme zorunluluğu
C) Bilinçaltı etkenlere uygun davranma
D) Toplumsal normları dikkate alma
E) Hukuk kurallarının gereğini yapma

12. Kendini meyhaneye atan sarhoş, kumar salonu- na koşan kumarbaz özgür değildir. Çünkü sar- hoş yarın hasta olacak, kumarbaz borç altında ezilecektir. Onların istediği bu değildir. Şiddetli, belki bir an için karşı konulamaz olan bir dürtü onlara egemen olmuştur, ama bu dürtü onların kişiliklerinin bütününe ifade etmemektedir.

Bu parçaya göre eylemde özgür olmanın ko- şulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dürtülerin kaçınılmaz isteklerini doyurma
B) Eylemleri istence göre belirleyebilme
C) Zorunluluklardan dolayı eylemde bulunma
D) Eylemin sorumluluğunu üstlenme
E) Toplumsal kuralların baskısına boyun eğme

1. Spinoza'da, düşüncenin ve bedeninin ayrı neden- ler zincirine bağlı olduklarına işaret eden ilkeye göre, tüm davranışlar öznel iç dünyamızın bir yansımasıdır. Sadece günlük edimler değil, rüya, korku vb. akıl dışı olaylar da ruhsal yapının anla- tımlarıdır. Böylece kendinden 300 yıl sonra gelen Freud'un psikanalitik görüşünü önceleyen Spi- noza, ruhsal sorunların gerçek kaynağını da gös- termiş oluyordu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer ve- rilmemiştir?

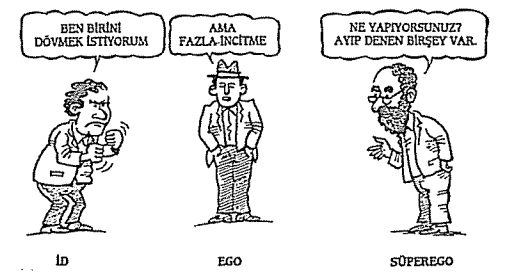
- A) Düşünce ve bedenin nedensel ilkelerinin ay- nı olduğuna
B) Davranışlar üzerinde tinsel ilkelerin etkili oldu- ğuna
C) Ortaya konan görüşlerin daha sonraki düşü- nürleri etkilediğine
D) Ruhsal sorunların temel bir kaynağa indirge- nebileceğine
E) Ruhsal yapının, yaşamın bütününde etkili ol- duğuna

2. Nietzsche, canlı olanın, yaşayanın bulunduğu her yerde güçlü olma isteğinin olduğunu söyler. Yaşamın temel nedeni, güçlü olma isteğidir. İnsa- noğlu yalnızca kendini korumak ve yaşamak iste- mez; insanoğlunun asıl istediği, daha güçlü ol- maktır. Bu evren, güçlü olma isteğinin hüküm sürdüğü bir evrendir. İnsan için mutluluk hazda değil, güçlü olmaktır. Böyle bir mutluluğa var- mak ise, sert bir disiplini gerektirir; çünkü insan, hayvani içgüdülere, basit hazlara kapıldığı süre- ce güçten yoksun kalır.

Nietzsche, bu görüşünde aşağıdakilerden han- gisini vurgulamaktadır?

- A) Yaşamın temelinde, güçlü olma isteğinin yat- tığını
B) Varolan her şeyin bir yanılgıdan ibaret oldu- ğunu
C) Özgürlüğün elde edilmesinin mümkün olma- dığını
D) Bireyin, doğruya ancak kendi çabaları ile ula- şabileceğini
E) Mutluluğun elde edilmesinde bilgeliğin önem- li olduğunu

3.



Yukarıdaki resim id, ego ve süperego arasındaki etkileşimi göstermektedir.

Buna göre süperego, ahlak felsefesi ile ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisini örneklen- dirmektedir?

- A) Özgürlük B) Fayda C) Vicdan
D) Ahlaki eylem E) Ahlaki karar

4. İnsanlar ahlak üzerinde kendi kendine yargılama yapabilecek duruma gelmelidir. Her insan kendi kararlarını kendi özgür düşüncesi ile verebilmeli- dir. "Gözlerimi kaparım ödevimi yaparım." düşün- cesi, bu açıdan bakıldığında, ahlaka uygun değil, hatta ahlaka aykırıdır. Ödev bilinci toplum için ge- rekli, yerinde bir şey, ama bu ödevi kör itaatle ye- rine getirmek kötü; insan artık "gözlerimi açar ödevimi öyle yaparım" diyebilmelidir.

Bu parçada ahlak konusunda aşağıdakilerden hangisi önerilmektedir?

- A) Sorgulayıcılık ve farkındalık kazanma
B) Kurallara mutlak biçimde uyma
C) Özgürlük konusunda sınır tanımama
D) Kuralları bilimsel verilerle karşılaştırma
E) Kurallara uymada başkalarını model alma

5. En yüce haz, olabildiğince çok insana en yüksek düzeyde fayda sağlayan hazdır. İnsan yalnızca kendi hazzını ya da mutluluğunu değil, birlikte yaşadığı diğer insanların da yararını ve mutlulu- ğunu düşünmelidir. O halde insan, herkes için faydalı olan ilkeyi kabul etmelidir.

Bu görüşte olan bir kişinin aşağıdakilerden hangisini kabul etmesi beklenir?

- A) Bireysel hazzın önemli olduğunu
B) Evrensel ahlak yasasını
C) Eylemlerin ben sevgisinden kaynaklandığını
D) Değerleri gücün belirlediğini
E) İnsanın, değerleri kendisinin belirlediğini

6. "Ölmek mi; ölüyorum ama inleyerek değil! Hapiste yatmak mı; yatarım ama yakınlıkla değil! Sürgün mü; giderim. Kim beni tebessümle yola koymaktan alıkoyabilir? Bildiğimi açıklayamazsam, zincire mi vurulacağım? Kimse bana istemediğim şeyi açıklatamaz! İstencim değil, ayaklarımı zincire vurabilirler ancak!"

Epiktetos bu sözlerinde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) İnsan ruhunun bağımsızlığının engellenemeyeceğini
B) Her toplumun, kendine ait nitelikler taşıdığını
C) Özgürlüğün insana sorumluluklar yüklediğini
D) Her yönetimin meşru bir kaynağa dayandığını
E) Toplumsal birlikteliğin engellenmesinin mümkün olamayacağını

7. Her hangi bir eyleme karar verirken çeşitli motifler karşısındayız. Bu motiflerden birini seçmemiz eylemimizi ahlak bakımından iyi ya da kötü yapar. İşte ahlaksal düşünüş derken genel olarak bundan anlaşılın, bu motifler arasındaki düzendir; motifler arasındaki bağlantının iyi kurulmuş olmasıdır. Ancak, bu şekilde bir insanın iyi düşünüşüne varabilmesi için motiflerin hangisinin aşağı, hangisinin üstün olduğunu bilmesi gerekir. Bu konuda karar vermesine yardımcı olan hakem, vicdandır.

Bu parçaya göre, vicdan aşağıdakilerden hangisi konusunda karar verilmesine yardımcı olur?

- A) Güzel veya çirkin nesne
B) İyi veya kötü eylem
C) Basit veya karmaşık görüş
D) Doğru veya yanlış bilgi
E) Doğal veya doğaüstü olay

8. Aynı ahlaki eylem çeşitli çağlarda, çeşitli uluslarda birbirinden ayrı değerlendirmelere bağlı olabiliyor. Hatta aynı ahlaki eylemi başka başka kişiler başka başka değerlendiriyor. Tek bir insan, iyi ve kötü üzerinde, kendi çağından ve kendi çevresinden başka türlü düşünebiliyor.

Bu parçada ahlaki eylemle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Toplumsal yaşamdan kaynaklanır.
B) Toplumsal yaşamdaki etkileşimden oluşur.
C) Toplumsal kurallardan bağımsız olamaz.
D) Toplum, zaman ve birey açısından görelidir.
E) Erdemlilik idealine yöneliktir.

9. Korkak, kendi kendini korkak yapar; kahraman ise kahraman. Korkak ya da kahraman olmak insanın elindedir. Nitekim korkak her zaman korkaklıktan kurtulabilir, kahraman her zaman kahramanlıktan çıkabilir.

Bu parçadaki düşünceleri savunan bir düşünür aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) İnsan, içinde bulunduğu koşullara göre davranır.
B) İnsan, eylemlerinden sorumlu değildir.
C) İnsan, eylemlerinde özgürdür.
D) İnsan eylemleri üzerinde nedensellik egemendir.
E) İnsan toplumsal koşulların dışına çıkamaz.

10. Spinoza'nın monist (tekçi) felsefesinin özlü anlamında, maddi ve manevi dünya bir bütündür. Bir şey her şeydir ve herşey de bir şey. Her şey tek bir Tanrısal tözden gelmekte ve evren onun öncesiz sonrasız yasalarına göre işlemektedir.

Spinoza'nın bu görüşüne dayanarak aşağıdakilerden hangisine varılabilir?

- A) Evren, iki değişmez unsurun ahenkli uyumluğunu verir.
B) Evren olgusal bir nitelikte olup, bilimsel olarak incelenebilir.
C) Ruhumuzun derinliklerinde yalnız kavramlar değil, doğrular da yer alır.
D) Her şey tek bir yasa tarafından yönetilmektedir.
E) İnsanın, düşüncesinin dışında, bağlanabileceği bir gerçeklik yoktur.

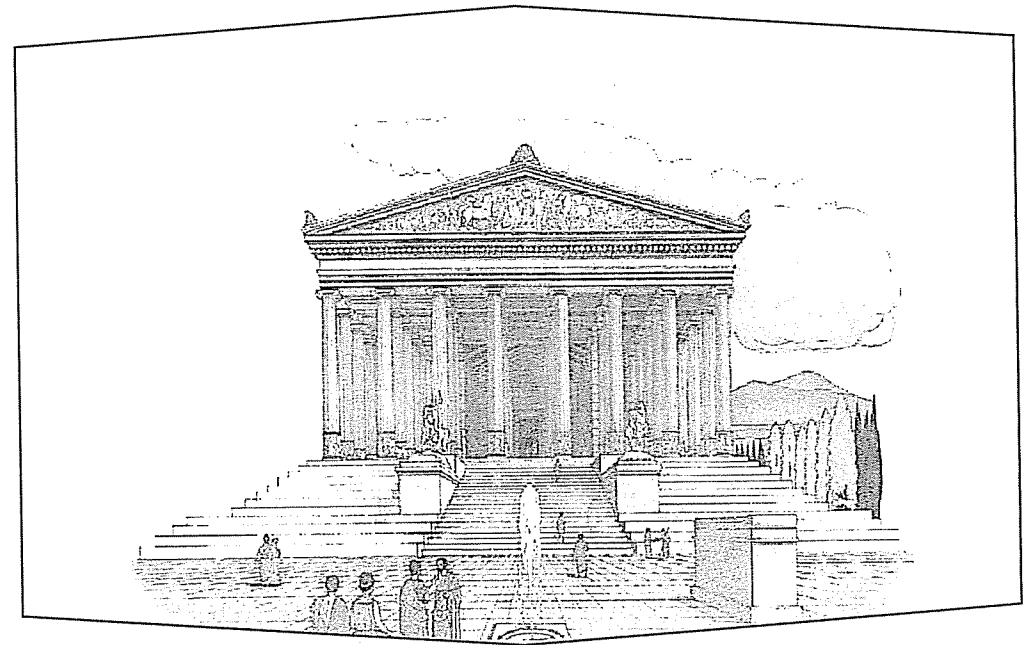
11. Stoacı düşünürler evrende birlik ve uyum gördüler; onlar için evren canlı bir Tanrıdır. Bu büyük bütünün bir parçası olarak insanın kendini evrensel uyumun güdümüne bırakması, istencine yasa ve akıl karşısında boyun eğdirmesi, rolünü oynaması ve Tanrının istencinin gerçekleşmesine yardım etmesi ödevidir. Tüm bunları kendi kişisel çıkarı ve haz uğruna değil, ama bütünün eksiksizleşmesi uğruna yapmalıdır.

Stoacı düşünürler bu parçada aşağıda verilenlerden hangisini savunmaktadırlar?

- A) İnsan, yaşamda her şeyi sorgulayabilmelidir.
B) Evrende ulaşılabilecek bir amaca yer yoktur.
C) İnsan, eylemlerini evrenin bir parçası olduğunu bilerek gerçekleştirmelidir.
D) Tanrısal istence uymak kişi özgürlüğünü sınırlar.
E) Evrendeki karmaşa, Tanrıların işe karışmamasının sonucudur.

Bolum

5



Sanat Felsefesi

1. Filozoflar ilkağdan bugüne kadar, güzelliğin ne olduğunu sorgulamışlar, bizim dışımızda ve bizden bağımsız bir varlığın olup olmadığını irdemişlerdir. Güzellik kavramının, tek ve somut nesnelerin dışında bağımsız olarak var olduğunu düşünen Platon, bu dünyada duyular ve algılar yoluyla kavradığımız ve hayran olduğumuz güzel-liklerin akılla kavranan idealar dünyasında bulunan gerçek güzelliklerin soluk taklitleri olduğunu söylemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Platon'un sanat görüşünü yansıtmaz?

- A) İdealar dünyası güzelliğin belirleyicisidir.
B) Sanattaki güzellik, idealar dünyasındaki güzelliklerin taklidi niteliğindedir.
C) Duyusal varlıkların güzelliği gerçek değildir.
D) İdealar dünyasında güzelliğe akılla ulaşılabilir.
E) Güzellik her insanda hayranlık uyandırmaz.

2. Bir sanat eserinin güzelliği konusunda birbirine karşıt yargılar verilebilir, ama bunlardan yalnız biri doğrudur; çünkü eser hem güzel hem de çirkin olamaz. Venüs heykeli, dünyada hiçbir insan kalmasa, yine aynı güzellik niteliğini taşıyacaktır. Öyle ki mermerin sertliği, boyu, şekli gibi heykelin güzelliği de bizim dışımızda var olan kendi başına bir niteliklidir. Bu görüşe nesnelci görüş adı verilir.

Buna göre sanatta nesnelci görüş aşağıdakilerden hangisini ifade eder?

- A) Estetik yargılarda duyguların ağırlığını
B) Ortak estetik yargıların varlığını
C) Sanata çıkarsız yaklaşımın gerekliliğini
D) Sanat eserinin yorumlanmasının imkânsızlığını
E) Herkesin estetik bir yargıya sahip olamayacağını

3. Bir ayakkabıcının yaptığı iş, zanaattır. Zanaat, aynı cinsten ürünü ortaya koymaktır. Sanat ise özgün bir ürün ortaya koymaktır. Bu anlamıyla ayakkabıcı bir zanaatkârken, ressam bir sanatçıdır; çünkü ressamın ürünü olan resim bir sefere özgü yaratılmış özgün bir sanat eseridir. Ayakkabıcı, belli bir modelden binlerce ayakkabı üretirken, sanatçı kendine özgü tekrarı olmayacak bir eser ortaya koymaktadır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sanat eseri tektir.
B) Zanaatkarın yaptığı, birbirinin aynısı olan ürünlerdir.
C) İnsan eseri olan her ürün sanat eseri değildir.
D) İnsan eseri olan nesnelerin, insanda uyandırdığı duygular aynıdır.
E) Sanat eserinin bir eşi daha yoktur.

4. Bir sanat anlayışına göre, sanat eseri fiziksel bir şey değil, sanatçının zihninde yaratılan bir şeydir. Sanatçı, duygu yükü bulunan birtakım izlenimler almakta, bunları söze, renge veya sese çevirmeye çalışmaktadır. Bütün bunlar sanatçının ruhunda olmaktadır.

Bu sanat anlayışının temelinde aşağıdaki varsayımlardan hangisi yer alır?

- A) Sanat, sanatçının nesneleri taklit etmesinden doğar.
B) Sanat, doğanın olduğu gibi yansıtılmasına dayanır.
C) Sanat, gündelik yaşamı ve onun bağımlılıklarını aşmanın bir yoludur.
D) Sanat da oyun gibi, insanı özgürlük dünyasına götürür.
E) Sanat etkinliği, özel bir yetiyle biçimler üreten hayal gücüyle açıklanabilir.

5. Kişi, olgudan kalkarak coşkuya varan bir bilme ile varlık alanına adeta doğrudan bir katılış içinde bulunur; onu yeniden yaşar veya meydana getirir. Söz konusu olan, kişisel anlık yaşayış hallerine dayalı bir biliş, bir vaziyet alıştır. Burada, mantık ilkelerine dayalı akıl yürütmeler, genel ve geçerli özellikler taşıyan kavram ve tavırlar yerine, sezgilerden ve yaratıcı hayal gücünden kaynaklanan subjektif bir bilgi ortaya çıkar.

Bu parçada felsefenin alanlarından hangisi anlatılmaktadır?

- A) Siyaset B) Bilim C) Din
D) Estetik E) Ahlâk

6. Estetiğin yöneldiği şey doğruluğu amaçlayan mantığın tersine, güzelliktir. Estetik, insan tarafından yapılmış olan ya da doğada bulunan güzel şeylere yönelir; bizim güzel dediğimiz şeylerle ilgili tecrübelerimizde ve yargımızda sözkonusu olan değerleri, tarzları, tavırları ve standartları analiz eder.

Aşağıdakilerden hangisi estetiğin sorduğu sorulara örnek olamaz?

- A) Güzellik ne anlama gelir?
B) Güzeli güzel yapan nedir?
C) Güzellik nerede bulunur?
D) Güzel günler geçti mi?
E) Güzelliğin ölçütleri nelerdir?

7. Bir deniz kıyısını, oraya yapacağı otel için seyreten bir işadaminin bakışı estetik değildir. O, söz konusu deniz kıyısını ekonomik olarak kendisine getireceği fayda ve değerle ilgili olarak seyretmektedir. Buna karşılık, aynı deniz kıyısını bu tür- lü bir amacı olmaksızın, sadece kendisi için seyreten bir insanın bakışı estetik bir özellik taşır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Estetik tavır B) Duyusal baskı
C) Sanat yapısı D) Değer çatışması
E) Düzen arayışı

8. Gerek doğada, gerekse sanatta karşılaştığımız bazı objeleri biz "güzel" ya da "çirkin" olarak yargılarız. Acaba biz bu değerlendirmeyi neye göre yapmaktayız? Doğada bulduğumuz güzel ile sanatta karşılaştığımız güzel aynı mıdır? Bu tür değer yargılarımızın geçerliliği nedir?

Değerler alanına ilişkin bu sorular aşağıdaki felsefe disiplinlerinden hangisine aittir?

- A) Etik B) Epistemoloji C) Estetik
D) Metafizik E) Ontoloji

9. Kimi düşünörlere göre güzellik ve zevk duyguları kişilere göre değişebilmektedir. Aynı tarz resmi sevenler bile, farklı sanatçıları ya da farklı üslupları tercih edebilmekteler. Kimi düşünörlere ise, sanat eserinin güzelliği ya da çirkinliği konusunda kişilere göre değişmeyen ortak beğeni duygusunun olduğunu kabul ederler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine ilişkin bir açıklama yer almaktadır?

- A) Güzellik ile iyi arasındaki ilişki
B) Doğa ile sanat arasındaki ilişki
C) Sanatın yapaylığı veya doğallığı
D) Ortak estetik yargıların olup olmadığı
E) Estetikteki güzellik problemi

10. Herkesin farklı bir beğenisi vardır. Biri dağlardan, biri denizlerden hoşlanır. Görölür ki herkesin beğenisi farklıdır ve her beğeni de geçerlidir. Operayı beğendiğini söyleyen bir kişinin bu beğenisi sorgulanamaz.

Bu görüşün dayandığı temel varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Estetik duygusu tüm insanlarda aynı olarak vardır.
B) Beğeni açısından insanlar arasında ortak bir yön vardır.
C) Beğenin ölçüsü olabilecek bir kural ya da ilke yoktur.
D) Beğeni yargıları nesneldir.
E) Ortak estetik yargılar vardır.

11. Güzellik, sanatta var olmadan önce doğada vardır. Ancak doğadaki güzelliği bulmak için sanata ait bilginin olması veya sanatsal duyurunun oluşması gerekir. Yıllarca güzel bir doğa parçası içinde yaşayıp da bunun farkına varamayanlar, oradaki güzelliği görmek için gelenleri de yadırgayanlar vardır. Buradan anlaşılan, güzelliği kavrama estetik bir duyur veya tavır ile mümkün olabilmektedir.

Bu parçadan aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- İnsanlar belli bir kültürel birikimden sonra doğadaki güzelliği fark etmişlerdir.
- Doğadaki güzellik her zaman sanattaki güzellikten üstündür.
- Varlığın gerçek yapısı, ona çıkar düşüncesiyle yaklaşıldığında kavranabilir.
- İnsanlar sanatı algılayışlarında, kişisel beğenilerinin dışına çıkarlar.
- Güzellik her zaman hoş duygular oluşturmayabilir.

12. Kant, "hoş" ile "güzel" arasındaki ayrımı vurgularken, hoş olanın bireysel zevklere yol açtığını, güzelin ise ortak evrensel beğeniye yol açtığını belirtmektedir. Bu nedenle, güzel, hoş indirgenemez; çünkü güzel herkes için güzeldir, hoş ise bir tek kişi içindir. Güzel hiç bir zaman yarar gözletmez. Güzel ne duyulur bir yararla ne de ahlâksal bir yararla ilişkilidir. Kısaca güzelin, hoş olanla ve iyiyle bir ilgisi yoktur. Kant'a göre güzellik bir beğeni olarak öznel, fakat bireyler arası iletişim bağında evrensel bir yargıdır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- Ortak estetik yargıların varlığı, öznel evrensele geçişle olanaklıdır.
- Estetik yargılar matematik ve fizikteki gibi nesnel değerlerdir.
- Estetik, hoş olan ile güzel olan arasında yer alan bir yargı gücüdür.
- Yargı gücü, bireyler arası ilişkide evrensel olan unsurları öznel yapar.
- Akıl, bir yargı gücü olarak estetiği ele alır ve analiz eder.

13. Bir eser, izleyici ya da okuyucuda duygu uyandırabilir. Ancak bu, estetik yaşantı için ne gerekli, ne de yeterli bir koşuldur. Duygu ve heyecan bazen estetik yaşantıya eşlik edebilir; ama bu duygu ve heyecanın estetik yaşantıya bir şeyler mi kattığı, yoksa ondan bir şeyler mi yitirdiği tartışılabilir. Bu nedenle estetik yaşantı durumunu bir duygu ya da heyecan diye adlandırmak yanlıştır. Estetik yaşantı zevke yönelik ya da başka bir çıkara bağlı olmayıp, kısa süreli ve gelip geçici olmayan, uzun süreli, kendi içinde amaçlı bir yaşantıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi estetik yaşantının belirleyici bir özelliğidir?

- Kişinin bir nesneyi kendi ölçütlerine dayanarak beğenmesi
- Kişinin hoşuna giden bir nesnenin çoğunluk tarafından da beğenilmesi
- Kişinin beğenisinin nesnenin bütününe değil, belirli özelliklerine yönelik olması
- Kendine göre bir süresi olmakla birlikte, zevke ya da yarara yönelik olmaması
- Kişinin bir nesneyle ilgili beğenisini başkalarıyla paylaşmak istemesi

14. Schillere göre, sanat ile oyun arasında önemli bir benzerlik vardır. Sanat da oyun da kendisinden başka bir amaca yönelmez. İkisi de pratik fayda peşinde koşmaz. Estetik deneyi yaşayan insan, oyun oynayan insan gibi özgür bir varlıktır. İnsan, kelimenin tam anlamıyla insan olduğu zaman oynar ve dış dünyanın sıkıntılarından kurtularak rahatlar.

Bu parçaya dayanarak sanat ile oyun arasında nasıl bir benzerlik kurulabilir?

- Her ikisi de yaratıcı hayal gücüne dayanır.
- Her ikisi de doğal olanın yansıtılmasına dayanır.
- İkisi de insanları psikolojik baskı ve sıkıntılardan uzaklaştırır.
- Her ikisi de yapma bir eser olarak ortaya konur.
- İkisi de insanın günlük yaşamını kolaylaştırır.

1. Doğada mükemmellik yoktur. Mükemmelliği yaratan sanatçıdır. Eğer sanatçı hayal gücünü ve yaratıcı düşüncesini kullanmazsa mükemmelliğe ulaşamaz ve eseri de estetik bir değer taşımaz.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- Sanat eseri, fizik ötesi bir özellik taşımalıdır.
- Sanat bir oyundur, sanat eseri de onun ürünüdür.
- Sanatçı, eserlerinde doğayı taklit eder.
- Sanat eseri, sanatçının yaratmasıdır.
- Sanatçı, eserlerinde idealleri taklit eder.

2. Sanatçı, daha baştan sanata eğilimlidir; onun kişilik özellikleri bu yönde gelişmiştir. O başkalarından, bu özelliğiyle ayrılır. Ancak o, çok zaman sanıldığı gibi üstün insan değil, bir insandır; üstün bir varlık olarak algılamaz kendini. Çünkü böyle bir algılama, yaratıcılığın tüm büyüsunü bozacaktır.

Bu parçaya dayanarak aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- Düşünce dünyası her zaman güzel arayışı içerisindedir.
- Her sanat eseri, üretiminin niteliklerini taşır.
- Sanatçı, kişiliğinde taşıdığı sanata yakınlık ile başkalarından ayrılabilir.
- Doğadaki güzel arayışı her zaman bir ürün olarak ortaya çıkmayabilir.
- Sanatçı, insani nitelik olarak toplumdan yalıtılmış durumdadır.

3. Bir sanat eserinin veya genel olarak doğanın duysal değerleri, alımlayıcının estetik bir nesneyi sırf duysal özellikleriyle kavradığında hoşlandığı değerlerdir. Altından yapılmış bir heykelin görme veya dokunma duyuruna hoş görünen özellikleri, onun duysal değeridir.

Bu parçaya göre, duysal değerlerin temel ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- Nesnelerin birbiriyle uyumlu olması
- İnsan hayatına faydalı olması
- Düşünce ürünü olarak ortaya çıkması
- Sürekli olarak kendisini yenilemesi
- Duysal bakımdan hazza yol açması

4. Platon ve Aristoteles'e göre sanat, sanatçının nesneleri taklit etmesiyle doğar. Taklitte kullanılan araçlara göre de taklit türleri ortaya çıkar. Sanatın yöneldiği, varlık ve doğadır.

Bu düşünceleri savunan filozoflara göre sanat için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Sanatçının hayal gücünün ürünüdür.
- Doğal olanın eserlere yansımasıdır.
- Duyuların coşkunluğunun sonucudur.
- İnsanın idealindeki güzelliği oluşturma çabasıdır.
- İnsanın kendi güzelliğini eserlere taşımasıdır.

5. Estetik varlığı meydana getiren unsurlardan biri, "estetik değer"dır. Her estetik faaliyet, belli bir estetik değer ortaya koymak ister. Bir estetik varlık karşısında estetik tavır alan insan, bu tavrını estetik değer olarak dile getirir: "Bu heykel güzeldir." gibi.

Buna göre estetik değer için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Belirleyici olarak güzelliği ölçüt alır.
- Çoğunluğun ortak beğenisini yansıtır.
- Estetik varlığın bir bölümüne yönelir.
- Güzel olanın aynı zamanda doğrulukla bağını kurar.
- Estetik nesnenin yararını öne çıkarır.

6. Croce'a göre, sanatçı doğada olmayan mükemmelliği eserinde ifade edebilir. Önce doğadan temel izlenimleri alır, bunları sentezden geçirir. Sanatçının zihninde ve ruhunda anlam kazanan bu izlenimler bir kez yaşanan estetik deneyimlerdir. Sanatçı, belleğinde daha fazla tutamayaacağı bu estetik deneyimleri dışlaştırarak bir sanat ürünü meydana getirir.

Croce, bu parçada aşağıdakilerden hangisini açıklamaktadır?

- Güzelliğin ne olduğunu
- Sanatın amacını
- Sanat eserinin oluşumunu
- Sanat eserinin yararını
- Sanatçı olmanın koşullarını

7. Sanatı tanımlamak, sinema veya fotoğrafçılık gibi yeni sanat biçimlerinin ortaya çıktığı çağımızda oldukça güçleşmiştir. Nitekim bu durum bazı filozofları, sanatın tanımlanamayacağı görüşüne götürmüştür. Çünkü onlara göre sanat eserleri arasında çok büyük farklılıklar vardır. Bu ise hepsi için geçerli olacak ortak bir sanat tanımına ulaşmayı, ortak bir payda belirlemeyi olanaksız hale getirir. Bununla birlikte güzellik konusu üzerinde düşünmüş olan birçok filozof, sanatın tanımlanabileceğini düşünmüş ve onu farklı şekillerde tanımlamışlardır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Değişik nedenlerden dolayı sanatı tanımlamak zordur.
- B) Filozoflar sanatın tanımı konusunda farklı sonuçlara ulaşmışlardır.
- C) Sanat, daha çok doğada rastladığımız bir kavramdır.
- D) Sanat eserleri birbirinden farklı nitelikler göstermektedirler.
- E) Sanatın tanımlanamayacağını ifade eden filozoflar, sanattaki çeşitliliği ölçü almışlardır.

Zirve

8. Bir yapının anlam düzenini oluşturan düşünce öğeleri hiçbir zaman bir yansızlığa tanıklık etmezler. Yansız olmayan bir dünyada, sanatçının yansız olması olanaksızdır. Sanatçının ortaya koyduğu görünüm, kişilikler, olaylar yansız değildir. O, özellikle insana göstermek istediği şeyi tam bir yanlılıkla seçer, tam bir yansızlıkla yapıtında sergiler.

Bu parçada sanat etkinliğiyle ilgili aşağıdaki görüşlerden hangisi dile getirilmektedir?

- A) Sanatçı, toplumdan edindiği değerlerden arındığında eserinde güzelliği yakalar.
- B) Her sanatçı, farklı güzellik anlayışını kabul etme eğilimindedir.
- C) Sanatçı eserini seçerken yanlı, yansırken ya da sunarken yansız olacaktır.
- D) Sanat eseri, bütünüyle sanatçının dünyaya bakışını yansıtır.
- E) Sanat eseri, sanatçının sahip olduğu değerlerden tümüyle bağımsızdır.

9. Sıcak bir yaz günü, soğuk bir içecek hoşumuza gider. Bu, duyuşsal bir hoşlanmadır. Oysa dinlediğimiz bir müzik parçasından alınan haz, bu türden bir haz değildir. Duyuşsal hoşlanmalar duyuşsal uyarıcı var olduğu sürece devam eder. Estetik haz ise, örneğin dinlediğimiz bir müzik parçası bitse bile devam eder. Duyuşsal hoşlanma duyuş alanında doğar ve yine duyuş alanında kaybolur. Buna karşılık estetik haz duyuş temeline dayanır; ama duyuş alanına bağlı değildir.

Bu görüşte olanların, "Güzel, hoş a gidendir." anlayışına yaklaşımlarının nasıl olması beklenir?

- A) Her zaman hazzı öne çıkaran estetik tavır sergilerler.
- B) En üstün iyiliğin haz olduğunu savunarak desteklerler.
- C) Hoşlanmanın konusu olan her varlığın sanat değeri taşıdığını belirtirler.
- D) Duyuşsal ve estetik hazzın farklı olduğunu ileri sürerek karşı çıkarlar.
- E) Değerlerin her zaman değiştiğini belirterek şüpheciler davranırlar.

10. Sanat eseri, hangi türden olursa olsun kendisi ile kaynaşanı derinden etkiler; aynı romanı seven, aynı konseri birlikte dinleyen insanlar arasında kendinden bir yakınlaşma olur. Böylece onun etkisi bireyden topluma yayılır. Tiyatrodasınız, sahnede beğendiğiniz bir oyun var; perde inince alkışlıyorsunuz, alkışlarken de göz ucuyla yanınızda bakmaktan kendinizi alamıyorsunuz. Onlar da sizin gibi alkışlıyorsa, duyduğunuz heyecan o oranda artacaktır. Alkışlar salona yayıldıkça duyduğumuz heyecan daha da artacaktır.

Bu parçada sanat eseri hangi yönüyle ele alınmaktadır?

- A) Sanat eserinin, toplumsal uyumu pekiştirme
- B) Sanat eserinin kişisel yaklaşımlarla oluşturulması
- C) Psikolojik sorunların, sanat eserine yoneltmesiyle azalabileceği
- D) Sanat eserinin, sanatçının toplumla olan etkileşiminin ürünü olabileceği
- E) Bireysel farklılıkların sanat eserine farklı bakış açısı getirebileceği

1. Sanatın içeriği olan doğa, birey ve toplum bağlamındaki gerçekliğin yansıtılması ve bu gerçekliğin yaratıcı yöne kaydırılmasıyla açığa çıkar. Bu durumda iki gerçeklikle karşı karşıya geliriz. Bunlardan ilki sanata yansıttığımız gerçekliktir; yani doğasal ve toplumsal gerçekliktir. İkincisi ise sanat yapıtına yansıyan, aynı zamanda yaratıcı süreçten geçerek yeniden var edilen gerçekliktir. İlki ham bir gerçeklikken, ikincisi belli işlemlerle yeniden yaratılan gerçekliktir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Sanattaki içerik, salt nesnel gerçeklik olarak ele alınabilir.
- B) Sanata yansıyan gerçeklik ile yansıma sonrası sanat yapıtında oluşan sanatsal gerçekliğin içeriği farklıdır.
- C) Sanatta içerik, görünmeyen yanı oluşturur ve baskın unsurdur.
- D) Sanatçı herhangi bir olayı tasarımlarken onları duygu, düşünce ve içinde bulunduğu kumandan bağımsız ele alır.
- E) Sanat yapıtına nesnel içerik yansıdığında, sanatçı bunu basit bir taklit olarak vermeye çalışır.

2. Her seyirci, her dinleyici estetik zevkini, bu zevki bulduğu yerde alır ve zevklerin çeşitliliği çok renkli, çok kıvrımlı bir yelpaze üzerinde sıralanır. Sanattan hoşlanan birinin zevkini incelemenin imkansız olduğu söylenebilir. Çünkü ortada tek değil, binlerce zevk vardır. Sanatçıların ortak bir psikolojisi olmasına karşılık, seyircilerin her biri ortak bir ölçü olmaksızın kendi tarzında zevk duyar.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Sanat anlayışını geliştirebilmek için sanata eleştirel bakmak gerekir.
- B) Uzun zaman diliminde oluşturulan yapıtlar çoğunluk tarafından beğenilir.
- C) Sanattaki beğeni, göreceli bir nitelik taşımaktadır.
- D) Bir sanat yapıtı ancak, yapıtın sanatçısı tarafından yorumlanabilir.
- E) İzleyiciler tüm sanat yapıtları üzerinde ortak görüşlere varırlar.

3. Hangi çağda olduğunu bilemediğimiz ve yaratıcısının adını taşımayan bir sanat eseri ile karşılaşırız. Bu eseri ait olduğu çağa yerleştirmek için, bilinen yanlar var; bu bilinen yanlardan hareket ederek, sanat eserini "determine etme"ye çalışırız.

Bu parçada "determine etme"ye yüklenen anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eseri koruma yollarını araştırma
- B) Eseri çoğunluğa maletme
- C) Eserde emeği geçenlere teşekkür etme
- D) Eserin taşıdığı nitelikleri açığa çıkarma
- E) Eserin kusurlarını gözden geçirme

4. Sanatın ahlaksal işlevi önyargıyı yok etmek, gözü görmekten alıkoyan etkenlerden kurtarmak, alışkanlık ve geleneklerden kaynaklanan peçeleri yırtıp atmak, anlama yetisini mükemmelleştirmektir. Bunun yolu ise, sanat yapıtlarını anlama yetisini eğitmektir.

Bu görüşte, sanattan beklenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan doğasını yansıtması
- B) İzleyen kişiyi geliştirmesi
- C) Doğadaki güzelliğe anlam kazandırması
- D) Düş gücüyle keşfedilebilecek bir dünya kurması
- E) İnsana hoş duygular yaşatması

5. Doğruluk, varlığın, evrenin yapısını, iç sayılarını ifade eder. Nasıl doğru ölçüler müziğin güzelliğini yansıtır, doğru orantılar da mimari bir yapıtı güzel kılar. Şu halde, "Güzellik doğrudur."

Shaftesbury'nin bu görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çirkin olandan kalkarak güzele varır.
- B) Güzellik ile doğruluğu özdeşleştirir.
- C) Gerçeklik yargısını beğeni yargılarından ayırır.
- D) Beğenin ölçüsü olabilecek her tür ilkeyi yadsır.
- E) Doğruluk yargısının her zaman değer yargısı olmayacağını savunur.

Zirve

6. Thomas Munro'ya göre; "Sanat, doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisidir."

Bu görüşe göre, sanatla ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Farklı güzellik anlayışlarını kabul etme eğilimini geliştirir.
- B) Bir benzeri daha olmayan ürünlerin oluşmasını sağlar.
- C) Duyusal etkileme gücü oluşturmaya yöneliktir.
- D) Gerçekliğe bağlı kalarak eser üretir.
- E) Yaşamın değerinin anlaşılmasına ortam hazırlar.

7. Sanat, insanı ayrıcalıklı yapan değerleri yüceltir; insanın, insanla el ele vererek altından kalkamayacağı hiçbir zorluğun olamayacağını anımsatır.

Bu görüşe göre sanatın işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hoşgörü ve dayanışmayı sağlama
- B) Bilinmezi bilinir kılma
- C) Düşünceye değer verme
- D) Akıl ilkelerini etkin kılma
- E) Düşünceyi gelişmelerden arındırma

8. Bu gün hiç kimse "Rafaello'nun resim sanatını devam ettireceğim." diyemez; çünkü o ressam, belli bir görüş biçimi ve geleneği, teknik vb. gibi kendi çağının içinde ortaya çıkan resimle ilgili problemleri ele alıp işlemiştir. Bu günün ressamı başka bir düzeyde olan insan başarıları içinde bulunuyor. Her sanatçı gibi ressam da herşeyden önce bir çağın kültürünün insanıdır; o, çağın teknik, renk ve bütün insan başarılarının olanaklarından yararlanır. Nitekim Rafaello de kendi zamanının teknik ve olanaklarından yararlanmıştı.

Bu parçada bir sanatçının hangi yönü üzerinde durulmaktadır?

- A) Maddi çıkar duygusu ile hareket etmemesi
- B) İnsanlığın ortak sorunlarını dile getirmesi
- C) Çağının anlayışını yansıtması
- D) Düş gücünü harekete geçirmesi
- E) Estetik tavırla hareket etmesi

9. Madem ki bilgilerimiz duyularımıza bağlıdır; o halde herkesin kendi duyularıyla oluşturduğu bilgiler, verdiği yargılar doğrudur. Hiç kimse kendi duyularının daha doğru bilgiler vereceğini savunamaz. Zevk ve beğeniye dayanan estetik yargılarda ise hiç söyleyemez.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Estetik yargılar genellik ve zorunluluk taşır.
- B) Duyusal beğeniye dayanan yargılar geneldir.
- C) Estetiğin yorumu uzmanlığa dayanır.
- D) Beğeni, ortak estetik duygulara dayanır.
- E) Ortak estetik yargılar söz konusu değildir.

10. Bir kartpostal veya sıradan bir resim üzerindeki zeytin ağaçları bana uykuyu, tatili düşündürür; onlar benim için ancak bir tatil nesnesidir. Oysa Van Gogh'un zeytin ağaçları, büyüleyici bir varlığa sahiptirler; onlar kendi kendilerine yeterler. Onlar kelimenin gerçek anlamında beni alıp götürürler, kırırlar, kendi evrenimden koparırlar.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi öne sürülmektedir?

- A) Var olmanın anlamı sanatçıya göre değişir.
- B) Gerçek sanatçı, yapıtlarında doğanın gizemini yansıtır.
- C) Sanat, doğadaki gerçekliğe farklı bir anlam kazandırır.
- D) Sanatçı, yapıtında kendi kişiliğinin ipuçlarını verir.
- E) Sanatın amacı ölçülü olanı ortaya koymaktır.

11. Bir şiiri, bir romanı okumuş olan, bir müziği dinlemiş olan, bir resme bakmış olan insan o şiirden, romandan, müzikten ve resimden önceki insan değilse artık bu yapıtlar sanat yapıtı adını almaya hak kazanmış, kendilerinden beklenen görevi yerine getirmiş sayılırlar.

Bu parçaya göre bir yapıtın sanat yapıtı olarak değerlendirilmesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Pratik bir yarar amacı taşımamasına
- B) Dünyayı alışıldandan daha farklı yansıtmamasına
- C) Kendisini izleyeni değiştirmesine
- D) Belirli bir yöntemle oluşturulmamasına
- E) Kurmaca bir dünya sunmasına

12. Bir nesnenin resmi, o nesneyi oluşturan parçalar arasındaki düzenli ilişkinin yeniden üretilmesidir. Dans, düzenli devinimdir. Mimari düzenli bina yapımıdır. Matematik, parçalar arasındaki uygun ilişkiyi belirleyerek binanın hem sağlam olmasını hem de göze güzel görünmesini sağlar.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Sanattaki uyumsuzlukta bir güzellik vardır.
- B) Alışılmışın dışında olanlarda uyum vardır.
- C) Sanattaki kurmaca dünya uyumsuz olabilir.
- D) Sanatsal yaratımda uyum ve düzen istenmez.
- E) Uyum ve düzen güzelliğin temel özelliğidir.

13. Sanatçının yaptığı şey, durumları belli sınırlar içinde göstermek; sayısız olaylar ya da olabilecek olaylar arasından en önemlilerini çekip çıkarak onlara yeni boyutlar kazandırarak değerlerini belirtmek, başka insanların da onların anlamlarını görebilmesini sağlamaktır.

Buna göre sanatçının amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Olayları olduğu gibi sanatına yansıtmak
- B) Önemli olaylarla ilgili farkındalık sağlamak
- C) Olaylardaki eksik yönleri sanatında gidermek
- D) Olayları kurmaca dünyada ifade etmek
- E) Olayların sonuçlarını oyun haline getirmek

14. Franz Kafka, "sanatçı anlatış, iç dünyanın dışa nesnelleşmesidir, bu ise görünmez evreni görünür kılmaktır" demektedir. O sanatı, düşünsel boyut irdelemesiyle bireyin soyutu somutlaştırma çabalarının nesnel sonucu olarak alır.

Bu parçaya göre sanatın oluşumundaki temel gereklilik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatçının, sanatı ile ilgili olarak aldığı eğitimin nitelikli olması
- B) Sanatçının, mutlaka belirli bir sanat yaklaşımını benimsemesi
- C) Sanatçının, yaşadığı dönemin toplumsal koşullarını yadsıması
- D) Sanatçının, içsel değer ve algılanımlarını dışa vurabilme yetisi
- E) Sanatçının, doğa güzelliğini sanat güzelliğinden üstün tutması

15. Leonardo da Vinci, Rafael, Mikelanj insanlığın üstün tiplerini, atletleri veya muhteşem güzellikteki kadınları resmetmişlerdir. Klasik müzik, ses uyumlarının ağır basmasını aramaktadır. Heykelticilik, çok özel olarak hemen hemen her zaman kendileri bakımından güzel olan modelleri temsil etmeye önem vermiştir.

Bu parçada sanat eserinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İzleyicisini geliştirir.
- B) Belirli bir sanat yaklaşımını temsil eder.
- C) Öz ile biçim arasında denge kurar.
- D) İdeal olanı yansıtır.
- E) Pratik yarar amacına dönük değildir.

16. Aristoteles, "Şiir sanatı, şairlerin karakterlerine uygun olarak iki yön alır; çünkü ağırbaşlı ve soylu şairler, ahlakça iyi ve soylu kişilerin iyi ve soylu hareketlerini taklit ederler; bayağı karakterli şairler ise, sıradan insanların hareketlerini taklit ederler." demektedir.

Aristoteles'in bu parçadaki görüşünde anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyi sanat, izleyicisini geliştirir.
- B) Sanat, toplumsal koşullardan etkilenir.
- C) Sanatçı, sanatında doğal olanı tamamlar.
- D) Sanatçının eğitimi sanatından anlaşılır.
- E) Sanatçının kişiliği sanatını etkiler.

17. Sanat tarihinde klasik olmuş resimler, heykeller, binalar; edebiyat, müzik gibi alanlarda bütün dünyada değerli bulunan eserler varsa, bu, beğenilerde benzerliğin bulunduğunu gösterir.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Sanat türlerinde ortak olan, kurmaca dünyadır.
- B) Estetik tavır, çıkar amacı gütmeyen tavidir.
- C) Estetik nesne, sanatçı tarafından yorumlanır.
- D) Doğadaki nesneyi estetik yapan insandır.
- E) Ortak estetik yargılar vardır.

1. Romantikler büyüleyen derin ve ıssız ormanlar, dev dağlar, dibi görünmeyen uçurumlar, Mme de Sevigne için, "korkunç ıssızlıklar"dan başka şeyler değildir. Doğal güzellik, o halde her şeyden önce kişisel bir duyguya cevap veren, bizde sevinç duygusu uyandıran şeydir. Lalo, "Doğada güzel diye adlandırdığımız şey, her şeyden önce kendisiyle en büyük mutlulukla birlikte olacağımızı hissettiğimiz şeydir" der.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi güzelliğe yönelik tavrın belirleyici bir özelliğidir?

- A) Kişinin hoşuna giden bir nesnenin çoğunluk tarafından da beğeniliyor olması
B) Kişinin bir nesneyi kendi ölçütlerine dayanarak beğenmesi
C) Kişinin, ilgi duyduğu nesneye çıkar gözetmeyen bir beğeni ile yönelmesi
D) Kişinin beğenisinin nesnenin bütününe değil, belirli özelliklerine yönelik olması
E) Kişinin, bir nesne ile ilgili beğenisini başkalarıyla paylaşmak istemesi

2. Güzellik,

- Hegel'e göre, mutlak ruhun nesnelere yansımasıdır.
- Schopenhauer'e, göre mutlak iradenin kendisini dışlaştırmasıdır.
- N. Hartman'a göre tinin maddede kendini göstermesidir.
- Baumgarten'e göre duyumsal bilginin mükemmeliğidir.
- B. Croce'a göre mutluluk veren bir biçimleniştir.

Bu tanımlardan hareketle güzellik ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe tarihi boyunca güzellik sorunu sadece sanatçıları ilgilendirmiştir.
B) Filozofların güzel hakkındaki yorumları birbirlerinin aynısıdır.
C) Filozoflar, doğadaki nesnelere estetik tavır ile yaklaşır.
D) Sanatçılar, sanat eserinde kendi yaratıcı güçlerini ortaya koyarlar.
E) Filozoflar güzel hakkında farklı yorumlar yapmışlardır.

3. Güzel bir tablo karşısında duygulanmayan, çok güzel bir konseri, bir tiyatro oyununu alkışlayamayan, güzel bir şiirden ruhu kıpırdamayan kişiler karşısında sanat eserinin bir değeri yoktur. Bazı estetikçiler, esas estetik olayın insanların ruhunda meydana gelen özel duygular olduğunu iddia ederler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Estetik haz B) Ödev bilinci
C) Kuşkucu tavır D) İdeal düzen
E) Estetik yargı

4. Sanatçının bilinci, özel olarak sanat için geliştirilmiştir; yetkin duyarlıkları ve kavramsal zenginliğiyle belirgindir. Sanatçı insanı duygu ve düşünce düzeyinde iyi tanıyan kişidir. Onun bilinci, düşünsel yetkinliğini her şeyden önce felsefenin sağlayacağı verilerden kazanacaktır. Demek ki sanatçının özel bir görüşe ulaşmış olması büyük ölçüde felsefenin yöntemleriyle sağlanabilir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Sanatın felsefeye etkisi
B) Sanatın diğer alanlardan bağımsızlığı
C) Felsefenin sanata katkısı
D) Sanat ve estetik farkı
E) Felsefe ve sanat arasındaki sınır

5. Sanatsal yaratımın sırrı, sanat eserinin malzemesinde, kaynaklarında değildir; tersine bu malzeme, bu kaynakları alıp götürren, onları sanat eserlerine dönüştüren esrarlı atımdır. Sanatın mucizesi, hiçbir zaman yalnızca bu verileri yansıtmaması, onları her zaman dönüştürmesi, bir başka dünyanın içine sokmak üzere onları içinde yaşadığımız dünyadan koparmasıdır.

Bu parçaya göre sanatsal yaratımın temelinde aşağıdakilerden hangisi bulunmaktadır?

- A) Sanatçının yaratma gücü
B) Sanat eğitiminin kazandırdıkları
C) Sorunları kavrama isteği
D) Sanatsal gelişimin sonuçları
E) Sanat eleştirmenlerinin yönlendirmeleri

6. Sanat, normları parçalar ve mükemmel olanın bilgisine sezgi yoluyla ulaşmaya çalışır. İnsanın yaşam biçimini belirleyen normlar sürekli değişir ve değişmelidir. Kalıcı olan normlar değil, yaşamın mükemmele ulaşma güdüsüdür. Sanatsal yaratı, işte bu güdünün insani özde ortaya çıkışı biçimidir.

Bu parçaya göre sanatsal yaratı nedir?

- A) Hoş olanı estetik değer olarak görmektir.
B) Güzellikle doğruluğu eşdeğer kılmaktır.
C) Yaşamı bir oyun olarak görmektir.
D) Doğadaki varlıkların yansıtılmasıdır.
E) Sanatın, ideal olanı oluşturmalarıdır.

7. Güzellik;

- Schopenhauer'a göre mutlak iradenin kendisini dışlaştırması,
- N. Hartman'a göre tinin maddede kendini göstermesi,
- Baumgarten'a göre duyumsal bilginin mükemmeliği,
- Benedetto Croce'a göre ise, mutluluk veren bir biçimleniştir.

Yukarıdaki düşüncülerin görüşlerinden hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Güzellik, estetik tavrın sonucu oluşur.
B) Güzelliğin mutlak bir tanımı yoktur.
C) Estetik değeri nesnelere güzellik kazandırır.
D) Güzelliğin ne olduğu konusunda uzlaşılabilir.
E) Güzellik, biçim ve orantıda aranmalıdır.

8. Estetik olaylar da, tıpkı bilgi olayında olduğu gibi, bize süje ile obje arasındaki ilgiyi gösterir. Estetik olay da aynı şekilde estetik olarak algılayan süje ile bu süjenin estetik algı ile kendisine yöneldiği varlık, doğa ya da sanat eseri dediğimiz obje arasındaki ilgidir. Estetiğin görevi, bulanık ve karmaşık olan duyusal bilginin mükemmelliğini araştırmaktır. Duyusal bilginin mükemmelliği güzellik adını alır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Estetik nesnenin değeri
B) Estetik tavrın koşulları
C) Estetiğin inceleme konusu
D) Estetikle ilgili yaklaşımlar
E) Estetiğin yaşamdaki işlevi

9. "Hamlet" tragedyası karşısında:

- Bir edebiyat tarihçisi, Hamlet ve Danimarka Prensi arasındaki ilgiye yönelebilir, bunu araştırmak ister.
- Bir başkası, Hamlet'in ahlaksal kişiliğine hayran olur, onunla ilgilenir.
- Üçüncüsü kişi ise, tragedyayı beğeniyle seyreder, salt bir haz duymak için ona yönelir.

Bu kişilerden hangisi estetik tavır içindedir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I. ve III E) II. ve III.

10. Müzikte, resimde heykeltraşlıkta, mimaride doğru veya yanlış olduğu söylenebilecek herhangi bir önerme söz konusu değildir. Bir resim, bir melodi önerme olmadığı için doğru ya da yanlış da olamaz.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sanatta estetik değer, bireylerin değerlendirmelerinden kaynaklanır.
B) Sanat alanlarının eserleri akıl ilkeleriyle değerlendirilemez.
C) Estetik tavrda belirleyici olan çıkar amacı gütmemektir.
D) Sanat alanlarının eserleri izleyicilerini geliştirmektedir.
E) Estetikte sanat alanlarının değerlerini sorgulama söz konusudur.

11. Nasıl ki bir sanatçı, dış dünyadan aldığı izlenimleri bir senteze, bir ifadeye ulaştırıyorsa, aynı şey onun ortaya koyduğu eserden izlenimler alan bireyler için de söz konusudur. Bireyler de sanatçının eserlerinden kendi ruhsal yapılarına göre farklı izlenimler alırlar ve farklı sentezlere ulaşırlar.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Sanat eserlerinde var olan, insan doğasıdır.
B) Ortak estetik yargılara ulaşılabilir.
C) Ortak estetik yargılar yoktur.
D) Güzellik, belli bir düzen ve oranı gerektirir.
E) Beğeni, bireyleri aşan bir haz oluşumdur.

1. Sanatsal yaratımın sırrı, sanat eserinin malzemesinde, kaynaklarında değildir; tersine bu malzeme-yi, bu kaynakları alıp götüren, onları sanat eserlerine dönüştüren esrarlı atılımdadır. Sanatın mucizesi, hiçbir zaman yalnızca bu verileri yansıtmaması, onları her zaman dönüştürmesi, bir başka dünyanın içine sokmak üzere onları içinde yaşadığımız dünyadan koparmasıdır. Ne kadar bunalımlı olursa olsun gerçek bir sanat, bir düzeni, bir birliği, tutku ve köleliklerin başlangıçtaki karmaşasını özgün bir uyuma, yüksek bir tutarlılığa dönüştürmeyi ortaya koyar.

Bu parçaya dayanarak sanatsal yaratımla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Değerini kullanılan malzemelerin özelliklerinden alır.
B) Temelinde, malzemeleri dönüştüren bir bilinç bulunmaktadır.
C) Kullandığı verilerle kurmaca bir dünya oluşturur.
D) Belirli bir düzeni ve uyumu gözetir.
E) Daima başka şeylere doğru dönüşerek var olur.

2. Bence eğer doğayı taklit ederseniz ünlü bir sanat adamının şu doğru sözlerine kulak verin: "Modele benzetmek kolay bir çabadır. Fotoğrafa benzetmek başarılı bir sonuç gibi gözükabilir, ne var ki böyle bir benzetiş fotografik bir aksedisten başka birşey değildir; ancak bu benzetiş yaratıcı bir sezgi ile elele verirse bir sanat eseri niteliğine bürünür."

Bu parçadaki görüşleri öne süren kişi aşağıdaki düşüncelerin hangisini savunmaktadır?

- A) Doğanın taklit edilmesinde her şey olduğu gibi yansıtılmalıdır.
B) Sanatsal yaratım oluşturmak doğadan alınan izlenimlere bağlıdır.
C) Sanatsal yaratımın bir oyun süreci olduğu unutulmamalıdır.
D) Doğanın taklit edilmesinde belirleyici olan sanatçının yaratıcı gücüdür.
E) Sanatsal yaratımda sanatçının nesnel davranması gerekir.

3. – Yunan vazoları geometrik yasalara uygundur. Bu yüzden de soğuk ve cansızdırlar.
– Japonlar çok defa çömlekçi çarkından doğal olarak çıkan kusursuz şekli bilerek bozarlar, çünkü onlarca gerçek güzellik bu kadar düzensizli değildir.

Bu belirlemelerden hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangine varılabilir?

- A) Doğru olan şeyler aynı zamanda güzeldir.
B) Güzellik anlayışı toplumlara göre değişir.
C) Güzellik belirli bir orantı ile ortaya çıkar.
D) Güzellik, doğal dünyadaki nesnelerdedir.
E) Güzellik olgusal dünyada bulunmamaktadır.

4. Sanat yapıtları, sanatçının ruhunda bir an için meydana gelen bir ifadenin maddi görünüşleridir. Sanat adına ortaya konan her ifade tarzı bireysel bir nitelik taşır.

Bu parçada sanat yapıtının hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) İnsan doğasını yansıtmaması
B) Sanatçının duygularını yansıtmaması
C) İzleyen kişiyi geliştirmesi
D) Gerçeğin kavranmasına yardımcı olması
E) Bir yarar gözetilerek yapılmaması

5. Her sanat eserinin estetik değeri vardır. Çünkü, sanatçının kendine özgü duyguları, heyecanları, hayal gücü ve yetenekleri eserinde birleşmiştir. Sanat eserinin en önemli özelliği tek olmasıdır. Çünkü, sanatçı eserini oluştururkenki duyguları ve hayal gücünü bir kez daha aynen yaşayamaz.

Bu parçaya dayanarak sanat eseri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Estetik bir tavır sonucunda oluşur.
B) Sanatçının duygularını dile getirir.
C) Bir eşi daha bulunmaz.
D) Öznellik taşır.
E) Eskidikçe daha çok değer kazanır.

6. Sanat eserinin en önemli özelliği, insanlarda ortak bir duygu oluşturmaktır. Sanat eserinde ortaya konan güzellik, her türlü çıkardan uzak, haz duymayı sağlar. Bir şeyden haz duyan kişi, başkalarının da aynı duyguya varmasını ister. Ortak duygu, zorunlu bir estetik duygudur.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortak estetik yargıların varlığı
B) Ortak estetik yargıların yokluğu
C) Estetiğin uzmanlık gerektirdiği
D) Sanattaki dünyanın kurmaca olduğu
E) Sanatın, izleyen kişiyi geliştirdiği

7. Sanatın ne olduğu konusu çağlara, toplumlara, üzerinde durulan sanat alanına göre bazı değişiklikler göstermektedir. Sanat, insancıl bir etkinlik ve insanı etkileyen her şey sanatı da etkilemektedir. Sanat, sanatçıya bağlı bir ürün olarak sanatçının kişiliğinden ve orijinalliklerinden de büyük ölçüde etkilenir. Ama bütün sanat eserleri kişilerde estetik bir zevk ve heyecan uyandırır; beğenilir, takdir edilirler.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sanat anlayışı görelidir.
B) İnsan ve sanat arasında etkileşim vardır.
C) Sanatın biçimlenmesi sanatçıya göre değişir.
D) İnsanlar sanat eserlerinden etkilenirler.
E) Sanat toplumun yararına yöneliktir.

8. Bazı sanatçılar ve onların ortaya koyduğu eserler çok seyretiliyor, dinleniyor ve okunuyorsa, bunlarda herkesin kabul ettiği yüksek estetik değerler var demektir. Kant, duyuşsal beğeniye dayanan bazı yargıların tamamen sınırlı ve kısa süreli kişisel yargılar olduğunu, ama gerçek estetik yargıların duyuşsal olmaktan çıkıp düşünsel düzeye çıktığını, kişisel olmaktan çıkıp zorunlu hale geldiğini savunmaktadır.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatçının yaratıcılığı orijinaldir.
B) Estetik, hayal gücü ve oyundan kaynaklanır.
C) Estetik haz, insanın hissettiğidir.
D) Herkesin zevki, beğenisi farklıdır.
E) Ortak estetik yargılar vardır.

9. Genelde doğa güzelliği estetik dışı bir şeydir; ama onun hoşla giden, bize zevk veren yönlerini bir estetik obje olarak görüyorsak, o doğa parçası güzeldir. Yani güzelliğin kaynağı doğa ve madde dünyası değil, insanın kendi iç dünyasıdır. Çünkü insan çevreye bakarken bir hayvan gözleriyle bakmıyor; onun psikolojik durumu, yaşı, mesleği, ümitleri, hayalleri vs. bakışa etki etmekte, onun güzel veya çirkin görmesini etkilemektedir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Güzelliğin değeri
B) Güzelliğin ne olduğu
C) Güzelliğin kaynağı
D) Güzellikle ilgili görüşler
E) Güzelliğin nitelikleri

10. Sanat yapıtında gerçeklik, göre göre alıştığımız dış kabuklarından sıyrılır. Olağan zamanlarda görmediğimiz gizlerini, içini açar bize. Renkler, biçimler, tonlar, çizgiler aracılığı ile bir tuval üzerine aktarılmış doğa görünümü, gerçeklikte taşıdığı pratik anlamını yitirir, sanata özgü bir yansıyış içinde değişir.

Bu parçaya dayanarak sanat yapıtıyla ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yaşamın değerini anlamamıza yardımcı olur.
B) Gerçeği olduğu gibi kavratır.
C) Sanatçının düş gücüne bağlıdır.
D) Bir yarar gözetilerek yapılmaz.
E) Doğal olanı farklı bir anlayışla yansıtır.

11. Sanatçı, evrendeki ve varlıklardaki gizli uyumu yakalayıp onu eserinde yansıtmak ister. Güzellik, bir varlıkta karşıtların gerilimine dayanan bir uyumdur. Evrendeki bu uyum sanat eserlerine de yansır, onlar da güzel olur.

Bu parçada sanat eserinin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması gerektiği belirtilmektedir?

- A) Sanatçının duygularını yansıtmaması
B) Evrenin yapısındaki genel dengeyi yansıtmaması
C) İzleyen kişiyi geliştirmesi
D) Bir yarar gözetilerek yapılmaması
E) Gerçeğin kavranmasına yardımcı olması

1. Sanatı oyun olarak gören anlayış, sanatla oyun arasında bir benzerlik kurar. Bu anlayışa göre çocuk nasıl oyun oynarken sadece özgür bir şekilde oyunu düşünür, başka bir şey düşünmezse; sanatçı da eserini yaratırken özgürce bu eseri yaratmayı düşünür. Çocuğun oyun oynarken amacı nasıl sadece oyun oynamaksa, sanatçının amacı da sadece eserini meydana getirmektir. Örneğin bir tiyatro oyununda, oyuncular için oynadıklarının, seyirciler için de seyrettiklerinin dışında bir amaç yoktur.

Bu parçada "sanat" ile "oyun" arasında nasıl bir benzerlik kurulmaktadır?

- A) Her ikisi de taklit yoluyla ortaya konur.
B) Her ikisi de yaratıcı hayal gücüne dayanır.
C) Her ikisi de insanı günlük baskı ve sıkıntıdan kurtarır.
D) Her ikisi de yapma bir eser olarak ortaya konur.
E) Her ikisinde de günlük yaşamda kullanılmak amacıyla üretim yapılır.

Zirve

2. Sanatçının ortaya koyduğu görünüm, kişilikler, olaylar yansız değildir. Bir yapının anlam düzenini oluşturan düşünce öğeleri hiçbir zaman bir yansızlığa tanıklık etmezler. Yansız olmayan bir dünyada sanatçının yansız olması olanaksızdır. Sanatçı seçerken yanlı, yansıtırken ya da sunarken yansız olacaktır. O özellikle insana göstermek istediği şeyi tam bir yanlılıkla seçer, tam bir yansızlıkla yapıtında sergiler. "Bütün bu olanları görün, bu insanlara bakın ve karar verin" der gibidir.

Bu parçadan çıkarılacak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatçı öznel olarak aldığı duyguyu, nesnel bir biçimde dışlaştırma durumundadır.
B) Sanatçı, çalışmalarının hiçbir aşamasında duygularına yer vermez.
C) Sanat eseri, toplumsal niteliklerin dışlaşması sonucunda gerçeklik kazanır.
D) Sanatçı, eserinde topluma yönelik mesaj verme çabasında olduğunu gizler.
E) Sanatçı, eserinde, kendi eğilimlerini başkasına ait eğilimler olarak sunar.

3. Güzellik sadece renkte, kokuda, boyada aranmamalıdır. Bu güzellikler duyu organlarına yöneliktir. Duyu organları ise doyumsuzdur. Bugün güzel olarak nitelendirdiğimiz şeyler, yarın alışkanlıklardan dolayı çirkin gelebilir. Güzellik, duyları aşan aklın belirlediği ölçülerde olursa değişmez.

Bu parçada, aşağıdaki düşüncelerden hangisi savunulmaktadır?

- A) Duyu organlarına haz veren nesneler güzeldir.
B) Gerçek güzellik, duysal verilerde ortaya çıkar.
C) Aklın ortaya koyduğu güzelliklerin dışında mutlak güzellik yoktur.
D) Güzelliğin fark edilmesi, belirli bir bilgi donanımı gerektirir.
E) Güzellik kavramı sadece sanat eserleri için geçerlidir.

4. Her güzel şey, bir insan, bir heykel ölüme, unutulmaya mahkumdur; ancak "Güzellik ideası"nın kendisi yok olmaz. İçinde bulunduğumuz dünyada güzel diye nitelediğimiz şeyler geçici olduğu halde, Güzellik ideası mutlak, değişmez ve aynı kalır. Çocuğu için canını veren anneyi, vatani uğruna ölen askeri ele alalım: Bunların eylemlerindeki ortak ilke "İyilik ideası"dır. Bir mimari şaheseri, Sophokles'in bir trajedisıyla karşılaştıralım: Bunların paylaştıkları ortak öz "Güzellik ideası"dır.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Her varlık, gerçekliğini kendini oluşturan idea kavramından alır.
B) İdealar her zaman varlık üzerinde etkili olamayabilirler.
C) Evren, başka türlü tasarlanamayan bir nitelik gösterir.
D) İdealar sürekli kendini yenileyen canlılıktadır.
E) Gerçek olan, evrende gördüğümüz tek tek nesnelerdir.

5. Dewey'e göre sanatsal yaratım, kişiliğini, bilgisini ve hayal gücünü ortaya koyan sanatçıyla, müzik, dans, mimari, tiyatro, roman vb. cinsten malzeme bir araya getiren çevrenin birleşmesinin sonucudur. Bu nedenle çevre sanatçıyı besler; sanatçı da çevreyi biçimlendirir.

Dewey'in bu görüşünden aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Sanatçı, eserini ortaya koyarken çevreden bağımsız değildir.
B) Her türlü ürün, sanat eseri olarak değer kazanabilir.
C) Sanatçı, varlığın özünü ortaya koymaya çalışır.
D) Sanat her zaman işlevsel olana yönelir.
E) Her eser, özgür bir yaratım olarak ortaya çıkar.

6. Eskiçağ düşünürleri için "güzel", insanın istemesinden, hoşlanmasından, yaratmasından ve seyretmesinden bağımsız bir şeydi. Kendi başına, bağımsız olan bu değerlere özne yoldan ulaşılmazdı.

Bu parçada, aşağıda verilenlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Eski çağın estetik anlayışının nesnel olduğu
B) Sanat anlayışının her dönemde sorgulandığı
C) Eskiçağ düşüncesinde, güzelin ne olduğuna ilişkin görüşlerdeki ortak özgenin uyum olduğu
D) Asıl güzelliğin, duylarla algılanan varlıkla sınırlı olduğu
E) "Güzelin", doğada hiçbir çıkar gözetmeden hoşlanmaya karşılık geldiği

7. – Platon, güzelin iyi, iyinin güzel olduğunu ileri sürer. Bundan dolayı "güzel"i açıklamak istediği zaman "iyi"yi rahatlıkla onun yerine kullanmaktadır.
– Xenophanes'e göre güzel, iyi olduğu gibi, iyi de güzeldir. Bir şeye elverişli olan her şey, iyi ve güzeldir.

Bu iki görüş aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Güzel ve iyi özdeş kavramlardır.
B) Güzel, iyiden kesin olarak ayrılmaktadır.
C) Güzel, bir objenin en son biçimidir.
D) İyi ile güzelin beraberliği, yalnız geçmiş yüzyıllarda düşünülebilir.
E) İyilikten önce her şeyin güzelliği fark edilir.

Zirve

8. "Şiir güzeldir" sözü estetik bir yargıdır, bir bilgi değildir. Eğer elimizde güzelliğin kendisinin bir kavramı olsaydı ve ona bakarak nesnelerin güzel olup olmadıklarına karar verseydik, o zaman bu bir bilgi olabilirdi. Ancak böyle bir kavramımız yok. Güzellik söz konusu olduğunda duylar ve duygular işe karışır. Oysa bilgide, akıl söz konusudur. O yüzden doğru ile güzel farklıdır.

Bu parçada savunulan düşünce aşağıdakilerden hangisinde ifade edilmektedir?

- A) Güzellik ve doğruluk arasında ortak noktalar vardır.
B) Bilginin doğruluğundan, estetik bir tavırla kavranan varlığın ise güzelliğinden söz edilebilir.
C) Birey, estetik nesneye çıkar amaçlı yaklaşmalıdır.
D) Estetik tavır, bireyin güzel olana aklın yönlendirmesiyle tepkide bulunmasıdır.
E) Güzellik, sanatın dışında da kullanılan bir kavramdır.

9. Duygunun, dilin yardımıyla ideal düzeyde konuşabilmesi, herşeyden önce kişinin edebi bir yeteneğe sahip olabilmemesini gerektirmektedir. Örneğin, büyük acı ve ıstırapla sarsılan sanatçıların duygusal yaşantılarını gereği gibi duyurabilmeleri, sanatta ve edebiyatta büyük çapta eserlerin meydana gelmesine olanak sağlamıştır.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Bir sanat eseri, ancak ahlâki kusursuzluğa erişebildiğinde mükemmel olur.
B) Bir sanatçı, ürettiği eserini önce kendisi eleştirmeli ve yorumlamalıdır.
C) Sanat eseri aşkın bir mesaj içerdiğinde derin etkiler meydana getirebilir.
D) Sanat eseri, yaşananların sonunda hayal gücü ve yaratıcı yeteneğin kullanılmasıyla ortaya çıkar.
E) Sanat eseri, sanatçının kendini zorlamasıyla ancak varlık kazanabilir.

1. Sanatı irdeleyen filozoflar, güzelliğin ne olduğu, güzelliğin kaynağı ve niteliği konusunda farklı görüşleri savunmuşlardır. Burada öncelikle doğadaki güzellikle sanattaki güzellik birbirinden ayırt edilir; çünkü bu iki güzellik birbirlerinden farklıdır. Örneğin ağaçlarıyla, çiçekleriyle, ırmağıyla ve gökyüzüyle bir doğa parçasının güzelliği, böyle bir manzaranın resmini yapan ressamın yaptığı tablodan mutlak olarak farklı olacaktır.

Bu parçadan aşağıda verilenlerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sanat eseri, doğadaki güzelliği sanatçının yorumuyla yansıtabilir.
B) Doğadaki güzellik insandan bağımsız ve önce olan bir nitelik taşır.
C) Doğa güzelliği her zaman sanattan daha üstün tutulmuştur.
D) Sanat güzelliği insan ürünü olarak ortaya çıkar.
E) Sanat güzelliği doğa güzelliğinden yararlanabilir.

Zirve

2. Sanatkar, geniş bir soyutlamayla işe başlar; bu soyutlamayı, uygun özel nesneler haline getirerek, somutlaştırır, onu realitede ortaya koymak zorundadır; izleyici, o özel nesnelerin algılar, onları bütünleştirir ve bu özel nesnelerin içinden geldiği soyutlamayı anlayarak daireyi tamamlar. Bir izleyicinin veya okuyucunun bu tepkisinin asıl anlamı: "Hayat, benim gördüğüm şekliyle, budur (veya bu değildir)"dir demektir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Sanatçının sanat eserinde ortaya koyduklarını izleyici anlayarak tamamlar.
B) Sanat hakkında bilgi sahibi olmak için sanata eleştirel bakmak gerekir.
C) Yapımı çok zaman ve emek gerektiren yapıtlar çoğunluk tarafından beğenilir.
D) Sanat yapıtları ancak o ürünü yaratan sanatçılar tarafından açıklanabilir.
E) Üzerinde görüş birliğine varılan yapıtların sanat değeri vardır.

3. Bir şiir, yazılışı ve işlediği özel konu ile şairinin kendi özel geçmişi açısından yorumlanmalıdır. Bir sanat eserinde, o eseri yapan sanatçının geçmişi, özel hayatı etkisini gösterir.

Bu parçaya dayanarak sanat eseri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yaşamın değerinin anlaşılmasına yardımcı olur.
B) Başka sanat yapılarından ele alınmamış bir konunun işlenmesini destekler.
C) Farklı beğeni anlayışlarını kabullenmeye ortam hazırlar.
D) Sanatçının yaşantısından etkilenir.
E) Alımlayıcılarının beğeni anlayışlarını geliştirir.

4. "Sanat, bilim ve felsefe alanında genel kavramlar ortaya koymaz; sanat tek olan, bir eşi olmayan bir şeyi işler, onu bütün tekliği ile kavramağa çalışır; fakat böyle bir şeyi kavramak için herhangi genel bir kural ele vermez. Kavranılan şey, yanlışlık ve doğruluğa kayıtsızdır."

Parçadan hareketle sanatla ilgili yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sanatın konusu tek tek nesnelerdir.
B) Sanatı, bilim ve felsefeden ayıran şey doğruluk kaygısı taşımamasıdır.
C) Sanat genel kurallardan yola çıkar ancak genel yargılar ortaya koymaz.
D) Sanatın herhangi bir nesnesi için doğruluk ya da yanlışlıktan söz edilemez.
E) Her bir sanat nesnesi, eşi olmayan bir nesnedir.

5. Bir sanat yapıtı, bir düşünme ve güzellik durumu yaratmaktan başka bir amaca hizmet etmez; bu halin zevki, öylesine şiddetli; öylesine derinlemesine kişiseldir ki; insan, bu hali, başka hiçbir amaç araç olmayan bir şey gibi, başlıbaşına yeterli bir deney gibi yaşar. Pratik amacı hiçbir zaman düşünmez.

Bu parçada bir sanat yapıtının hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) İnsan doğasını yansıtması
B) Sanatçının duygularını dile getirmesi
C) İzleyen kişiyi geliştirmesi
D) Oluşturulurken bir yarar gözetilmemesi
E) Bir eşinin daha bulunmaması

6. Sanattaki çalkantılar ve dalgalanmaların en iyi ifadesi biçime yansır. Bu nedenle de biçim, tarihsel bir nitelik olarak karşımıza çıkar. Örneğin Antik Yunan dönemindeki bir sanatsal biçim Ortaçağ'ın sanatı 'gotik'ten farklıdır. Yine bir 'barok' veya modern sanat, hem birbirlerinden hem de bir öncekilerden değişik biçimlerde karşımıza çıkar.

Bu parçada aşağıda verilenlerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Sanat toplumsal niteliklerden bağımsız bir yapı gösterir.
B) Her sanat eseri sanatçıdan bir duygu yansımasıdır.
C) Her sanat eseri güzel olacak diye bir kural yoktur.
D) Toplumsal yapıdaki değişimler sanat üzerinde de etkide bulunur.
E) Sanat eğitimle değil, duygu ve yetenekle gerçekleşen bir etkinliktir.

7. Bugünkü insanlık kültürü farklı merkezler etrafında gelişen tarihsel kültüre dayandığı için, dünyanın farklı bölgelerinde farklı kültürler yaşamaktadır. Sanat eserleri kendi kültür yapıları içinde ortaya çıkarlar. Bu eserleri değerlendiren estetik beğeniler de kültürden kültüre değişir, yani görecelidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Coşkunun, beğenileri yönlendirdiği
B) Beğenilerin akıl ilkelerince desteklendiği
C) Beğenilerde, doğrunun ölçüt alındığı
D) Beğenilerin zorunlu bir genellik taşıdığı
E) Beğenilerin değişkenlik gösterdiği

8. Güzellik, basit ve genel olarak "hoşa giden şey" olarak tanımlanınca, insanlar yemeyi, koku almayı ve diğer fizik duyguları da sanat olarak görerek yanlış bir kabule sürüklenmiş olmaktadır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Hoşa gidenden sadece ruhsal haz alınır.
B) Hoşa giden ile güzellik aynı şey değildir.
C) Güzelliğin temelinde duyuşsal algılama vardır.
D) Hoş olan şeyler bazen insanı alçaltabilir.
E) Güzellik ile hoş olan arasında benzerlik vardır.

9. Güzelin ne olup olmadığı konusunda en doğru görüşleri, en doğru sezgileri ortaya koyabilecek kişi, güzelin yaratıcısı olan sanatçıdır. Kendi estetiğinin gerçek yaratıcısı olan sanatçı, güzelin gerçek yaratıcısı olan sanat uzmanının bilimselleştirici çalışmaları için veriler sağlar. Sanatçı olmasaydı, güzel de olmayacaktı; dolayısıyla estetikçi de olmayacaktı.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Bilinç, sanat alanında etkinleştikçe kendini kavramaya çalışır.
B) Her güzel, evrende farklı bir değere sahiptir.
C) Estetik, her zaman sanatçıyı yönlendirmeye çalışır.
D) İnsanın, güzele değer verdiği oranda düşünce dünyası gelişir.
E) İnsanın güzele ulaşmasında en önemli basamak, sanatçıdır.

10. Sanat felsefesinde "güzel" kavramı aşağıdaki-lerden hangisine karşılık gelir?

- A) Estetik değere
B) Erdeme
C) İdeal düzene
D) Estetik tavıra
E) Estetik suyeje

11. Her beğeni kabul etmek güzellik üzerine tartışamayacağı sonucunu doğurur ki bu da değer anarşisinden başka bir şey değildir. Çünkü böyle bir anlayış güzellik için belli bir ilkenin ve kuralın olmadığını savunur, bir düzensizliğin varlığını kabul eder. Bu da beğeniler ve zevkler arasında bir tutarlılığın bulunmadığı sonucuna bizi götürür.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi yerilmektedir?

- A) Her beğeni kabul etmek tartışmaları engeller.
B) Beğenin ölçütü olacak kural ve ilkeler yoktur.
C) Güzellik için belli ilkeler ve kurallar bulunmalıdır.
D) Beğeniler ve zevkler arasında tutarlılık bulunmalıdır.
E) Güzellik bir düzen içerisinde yorumlanmalıdır.

Zirve

12. Van Gogh ile Cezanne, Provence'in resmini yapmışlardır. Van Gogh'ta bu, acı çeken, trajik bir Provence'tır. Onun resimlerinde yanan meşaleler gibi yerden fıskıran selvi ağaçlarına, dalgalı doğa içinde kasılmış kollar gibi eğri büğrü dallara sahip zeytin ağaçlarına bakınız. Van Gogh'un manzara resimleri, kendisinin parçalarıdır, fırtınalı iç dünyasının dışarıya yansımalarıdır. Cezanne ise bunun tersine Provence'ı yorumunda denge, düzen ve aydınlık peşinde koşan bir ruhu yansıtır. Onda manzara açık, mantıklı bir doğayı ortaya koyar. Evler, ağaçlar tutarlı bir bütün içinde düzenlenir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat eserinde akıl ve mantık doğruları aranmamalıdır.
- B) Sanatçı, eserinde duygularını olduğu gibi yansıtamaz.
- C) Sanat eserinde sanatçılar aynı durumu, farklı biçimlerde yorumlarlar.
- D) Sanat eserleri doğru veya yanlış olarak değerlendirilemezler.
- E) Aynı sanatçı, aynı sanat eserini yeniden oluşturamaz.

Zirve

13. Estetik, doğa ve sanat ayrımı yapmadan güzele yönelir. Sanat felsefesi ise yalnızca sanata ve sanattaki güzelliğe yönelir. Sanat felsefesinin konusu sadece insan ürünü olan eserlerdir. Sanat eserinin oluşturulmasında dini, ahlaki, sosyal, psikolojik bir çok etken vardır. Sanat felsefesi bunları da ele alır. Böylece doğadaki güzelliği konu edinen estetiğin bir dalı olarak karşımıza çıkar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Her türlü güzelin sanat felsefesinde kendine yer bulabildiği
- B) Estetiğin kapsamının sanat felsefesinden daha geniş olduğu
- C) İnsanın, kendi eserine mutlaka güzel değerini verdiği
- D) Bir eserin oluşumunda farklı niteliklerin bir araya gelmesi gerektiği
- E) Duygusal yoğunluğun estetikte daha fazla gerçekleştiği

14. Güneşin batışının güzelliğinden ya da bir kuşun güzelliğinden söz ettiğimiz gibi, bir şiirin, bir besnenin güzelliğinden de söz ederiz. Bu ve benzeri bir çok şeyi güzel ya da çirkin olarak değerlendiririz. Bu durumda estetik açıdan sorulması gereken, "Acaba doğadaki güzellikle sanattaki güzellik birbiriyle örtüşür mü? sorusudur. Bununla, doğada güzel olan herhangi bir nesnenin bir sanat yapıtı haline getirildiğinde güzelliğinin devam edip etmeyeceği sorgulanır. Kuşkusuz bu soruya olumlu yanıt veremeyiz. Çünkü, doğada güzel olan bir nesne, bir sanatçının elinde çirkin bir nesneye dönüşebileceği gibi, çirkin olan bir nesne de bir başka sanatçının elinde çok güzel bir esere dönüşebilir.

Bu parçaya dayanarak estetikle ilgili aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğal olanla sanatın örtüşmesi zamanla gerçekleşir.
- B) Güzellik değeri doğada ve sanatta bütünüyle örtüşmez.
- C) Güzellik, matematiksel olarak orantılı olmalıdır.
- D) Güzele, çıkar gözetmeyen bir beğeni ile yaklaşılmalıdır.
- E) Güzelin sorgulanması için nesnel bir bakış olmalıdır.

15. Kant'a göre;

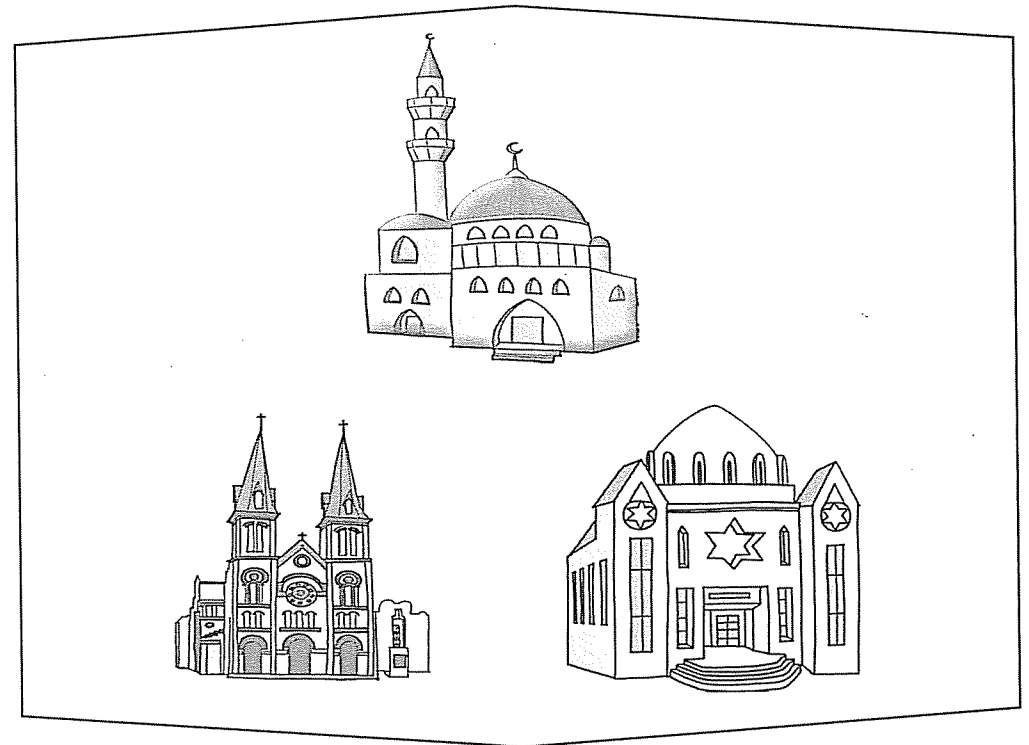
- "Bu yargı doğrudur" derken, ben bu yargının herkes için doğru olduğunu söylemiş oluyorum.
- "Bu eylem iyidir" derken belirtilen, onun herkes için iyi olduğudur.
- "Bu yapıt güzeldir" derken, onun herkes için güzel olduğunu söylüyorum.

Kant, bu görüşlerini aşağıdaki yargılardan hangisine kanıt olarak ileri sürmektedir?

- A) Aynı nedenler ayrı sonuçlara yol açar.
- B) Evrensel bir bilgi yoktur.
- C) Doğru, iyi ve güzel farklı alanları ifade eder.
- D) Doğrunun, iyinin, güzelin alanı herkes için geçerlidir.
- E) Değer yargıları bireyin içinde bulunduğu duruma göre değişir.

Bölüm

6



Din Felsefesi

1. Dinde herşeyin cevabı verilmiştir; inanç sahibi kimse bu cevaplara inanmış, onları doğru diye benimsemiştir. Evreni kim yaratmıştır? İnsanoğlu nereden ve nasıl türemiştir? İyi ve kötü nedir? Ölümden sonra ruhlarımız ne olacaktır? gibi sorulara dinlerde inceden inceye cevap verilmiştir. Bunlar, her dinin kutsal kitabında ve din öğretisinde açıklanmıştır. İnançlı kimse, bu sorulara verilecek cevapları hazır olan kimsedir.

Bu parçada dinin hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Dogmatik olması
- B) Sorgulayıcı olması
- C) Tutarlı olması
- D) Sorulara önem vermesi
- E) Hakikate yönelmesi

2. İçinde yaşadığımız dünyada kötü olan bazı şeylerin ve kötülüğün var olduğu yadsınamaz. İnsan varlıkları, başka insanlara kötülük etmekte, acı vermekte ve yaşamlarını sona erdirmektedirler. Bu, bilinçli bir kötülüktür ve ahlaki bir problem olarak ortaya çıkar. Bir de, doğal felaketler dediğimiz ve kötü diye nitelediğimiz şeyler vardır; depremler, salgın hastalıklar ve açlık da insanların yaşamlarına son verebilen ve bundan dolayı kötü diye nitelenen oluşumlardır. Ateist, işte bu noktada insanın nasıl olup da mutlak olarak iyi olan bir Tanrının var oluşuna inanabileceğini sorar.

Bu parçaya göre ateist, aşağıdakilerden hangisini gerekçe göstererek Tanrının varlığını sorgulamaktadır?

- A) İnsanların özgür olduklarını
- B) Tanrının her şeyi bilmesinin mümkün olmadığını
- C) Ahlakın, bir Tanrının varlığını gerektirmemesini
- D) Evrende meydana gelen olumsuzlukları
- E) Evrenin mükemmel düzenini

3. Filozofların birey olarak dini inançları olabilir; bazılarının yoksa da en büyük filozofların dini inançları vardır. Ancak onlar felsefi savlarını dine başvurarak desteklemeye kalkmazlar. Felsefe sizden inanmanızı ya da boyun eğmenizi değil, ussal olarak rıza göstermenizi ister. Felsefe, tek başına aklın bizi nereye kadar götüreceğini görmeye çalışır.

Bu parçada felsefe ile inançlar arasında nasıl bir ilişki kurulmaktadır?

- A) Filozof, düşüncesini inancından ayrı tutmasını bilen kişidir.
- B) Felsefede inancın hiçbir anlamı yoktur.
- C) Felsefe, temel niteliğini insanların inançları üzerine kurar.
- D) Felsefede inançlar giderek önemini kaybetmektedir.
- E) Filozof, inancı yersiz gören insanlar arasından çıkar.

4. Teoloji de din felsefesi gibi dini ve Tanrıyı konu alır. Tanrının varlığını ve özelliklerini, evrenle ve diğer yaratılanlarla ilişkilerini ele alıp inceler. Ama bunu yaparken belirli bir dinin kutsal kitabına ve peygamberlerine bağlı kalır. O, dini temellendirmeyi, açıklamayı ve o dinin inananlarının inançlarını güçlendirmeyi amaçlar. Temellendirmeye çalıştığı dini sorgulamaz, daima yanında olur.

Bu parçada teoloji ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Kendine konu yaptığı dini savunmaya çalıştığı
- B) İnançla ilgili konuları saptırdığı
- C) Her türlü bilgiyi sorguladığı
- D) Düşünceye büyük önem verdiğini
- E) Yaşam içerisinde işlevsel olan alanlara yöneldiği

5. Din varolduğundan beri, din üzerinde düşünme ve tartışma da varolagelmıştır. Gerçi bir şey üzerine düşünme, tartışma teknik anlamda "felsefe yapma" olmayabilir. Bu bakımdan din hakkında söylenmiş pek çok hikmetli sözleri felsefe olarak nitelendirmeyebiliriz. Din felsefesinin varlığı için, dinsel düşüncenin de felsefi çabaların da belli bir düzeye ulaşmış olması gerekir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Din üzerindeki tartışmalar din tarihi kadar eskidir.
- B) Her türlü tartışma ve düşünme felsefe olarak nitelenemez.
- C) Filozoflar belirli bir Tanrı anlayışı üzerinde uzlaşmamışlardır.
- D) Din hakkındaki yorumların ve düşüncelerin hepsi felsefe değildir.
- E) Din felsefesinin ortaya çıkması için dini ve felsefi düşüncenin olgunlaşması gereklidir.

6. İdealist felsefe geleneğine bağlı filozofların çoğu, genelde dine, özellikle de Tanrıcılığa felsefi bir temel bulmaya çalışmıştır. Bu anlamda felsefe, yüksek düzeyde bir ilahiyat olarak karşımıza çıkmaktadır. Analitik felsefe geleneğine bağlı bir düşünür için ise filozofun işi, dinin temel iddialarını, özellikle dil ve mantık açısından analiz etmek ve eleştirmektir. Hatta o, bu etkinliği bir felsefe etkinliği olarak bile görmek istemez.

Bu parçadaki durum aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Filozoflar, din konusunu kendi genel felsefi anlayışı içinde ele alır.
- B) Felsefenin alanındaki konular sadece din ile sınırlanabilir.
- C) Din, insan yaşamındaki en önemli kurumlardan biri olarak varlığını sürdürür.
- D) Din felsefenin temelinde, insanların inandıkları dinlerin sayıca fazla olması bulunur.
- E) Din, insanın içindeki inanma ihtiyacının bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

7. Günümüzde, din ile felsefe ilişkisinde bir egemen taraf bulma veya yaratma yerine, birbirlerini anlamaya çalışan iki bilgi türü olarak ikisine de gerekli önem verilmeye çalışılmaktadır. Amaç, dinin kendi içinde kalınarak dini anlamak ve kişiyi, Tanrı ile olan ilişkisinde özgür bırakmaktır. Din gerçeğini gözardı etmeden, dine felsefi açıdan yaklaşılmaya çalışılmaktadır. Bunun sonucunda çağımızın insanı ne dini, felsefeye ne de felsefeyi dine tercih etmektedir. Aksine ikisine de varolma hakkı tanınmaktadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Dine felsefi açıdan yaklaşma, dini, felsefenin konusu yaparak onun üzerine eleştirel, akılcı ve genel düşünmektir.
- B) Zamanımızda din ile felsefeden biri, diğerine tercih edilmemekte, ikisine de gereği kadar önem verilmektedir.
- C) Ortaçağ boyunca din, felsefeyi egemenliği altına alarak, akla, inancı temellendirme görevi yüklemiştir.
- D) Din, ilk insanın varlığını, dünyasını ve yaşamını sorgulama ve anlama sürecinde oluşmuş bir inanma şeklidir.
- E) Din, insanlara tüm var olanların ne olduğunun anlamını mutlak ve değişmez olarak sunan inanç sistemidir.

Zirve

8. Bir düşünürün göre, "zorunlu varlık" kavramı tıpkı "yuvarlak kare" kavramı gibi, bir karşıtlığı içermektedir. Zorunlu önermeler kabullenici bir yapıda olan önermeler olup, hiçbir zorunlu varolma gibi bir durumu içermeyiz. Zorunluluk mantıksal çıkarımlar ve dildeki kurallar için sözkonusudur. Varlığa ilişkin yargılarımız ise zorunlu değil, mümkündürler. Bu durumda "Tanrı zorunlu olarak vardır." önermesi kendi içinde karşıtlığa yer vermemekte, dolayısıyla anlamsız olmaktadır.

Bu parçadaki görüşler aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaya yöneliktir?

- A) Evrenin sınırlarının olduğunu
- B) Tanrı'nın birliğini
- C) Varlığın değişkenliğini
- D) İnsanın anlama yetisinin üstünlüğünü
- E) Tanrı'nın yokluğunu

9. Descartes, zihninde bulunan Tanrı kavramından, Tanrının varlığına; Tanrının varlığından, Onun kendisini aldatmayacağına; o halde nesnel şeylere aitmiş gibi görünen bilinç içeriklerinin gerçekten nesnel şeylere ait olduğuna, onları doğru bir şekilde yansıttığına geçmektedir.

Buna göre Descartes, Tanrının varlığını nasıl kanıtlamaktadır?

- A) Bilinenlerden hareketle öteki bilgilere adım adım geçerek
- B) Gerçek olanları, gerçek olmayanla bir sayarak
- C) Bilinebilir olanları yadsıyarak
- D) Bütün gerçekliği duyumlayarak
- E) İnsanın anlama yetisini yadsıyarak

10. Skolastik felsefe, kiliseye bağlı olan, yani kilisenin denetiminde bulunan okullarda okutulan konuları, uygulanan yöntem ve hakim olan zihniyeti temsil eder.

Bu parçaya göre skolastik dönemde felsefenin aşağıdakilerden hangisine dayandığı söylenebilir?

- A) Eleştirel yaklaşıma
- B) Dini öğretilere
- C) Bilimsel tutuma
- D) Bilginin evrenselliğine
- E) Zıtlıkların birlikteliğine

11. Protagoras, "Tanrılar üzerinde bilgi edinmede çaresizim; ne var oldukları ne de var olmadıkları ne de ne şekilde oldukları üzerine ..." demiştir.

Protagoras'ın bu sözüne temel olan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) En yetkin olan Tanrının, varlıktan yoksun olacağını düşünmek çelişkiye neden olur.
- B) Tanrı evrenden ayrı değil, evrenin kendisi ya da süreçleridir.
- C) Tanrının hem var hem de yok olduğunu gösteren birtakım ipuçları vardır.
- D) Tanrının ya da doğa üstü bir gücün varlığından söz edilemez.
- E) Tanrının var ya da yok olduklarını gösteren hiçbir ipucu yoktur.

12. Tanrının varlığı çeşitli şekillerde kanıtlanabilir. Örneğin, dünyada hareket eden şeyler vardır. Hareket eden şey, hareketini bir hareket ettiriciden alır. Hareket ettiricinin kendisi de hareketliyse, o da hareketini bir başka hareket ettiriciden alır. Bu böyle sürüp gider; ama bu dizi sonsuza kadar gidemez. Demek ki hareket etmeyen bir hareket ettirici vardır ki, o da Tanrıdır.

Bu kanıt aşağıdakilerden hangine dayanak olabilir?

- A) Her varlık, mutlak anlamda varoluş zorunluluğu taşımaz.
- B) Tanrının varolması zorunludur.
- C) Her insan kendini inançla sınırlamaz.
- D) İnsanların Tanrıya olan bakışları değişkendir.
- E) İnsanlar bilinmeyenlere karşı ilgisiz kalırlar.

13. Dinlerde inanç, ibadet ve ahlâkla ilgili birçok yargı, sorgusuz inanılması gereken doğrulardır. Bu demektir ki dinler, umudu ve inanmayı belli kaynaklara bağlarlar ve sonuçta inanma sorununu çözmüş olurlar.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi dinlerin belirleyici bir özelliğidir?

- A) Tanrının niteliklerini belirleme
- B) Dogmalardan hareket etme
- C) İnancı, akla dayalı yorumlama
- D) Evrenin, kendi yasalarına göre işlediğini varsayma
- E) Temel inançlar üzerinde kapsamlı düşünmeye dayanma

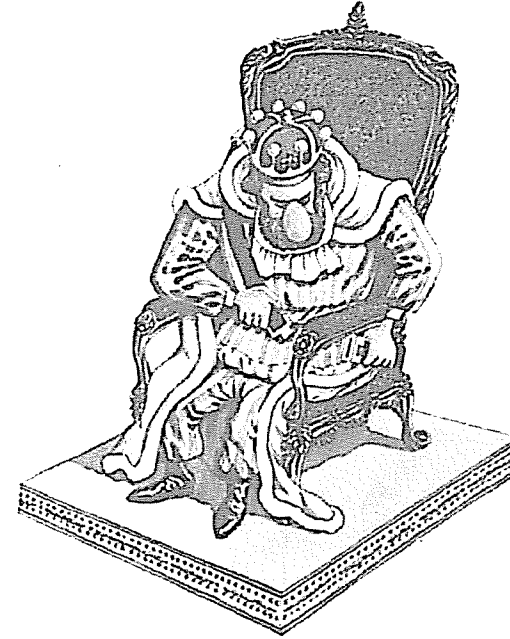
14. Tanrı aşkın varlıktır; tüm güçleri kendinde barındırmaktadır. Tüm iyiliklere sahiptir ve tüm akıl ondadır; mutlak birlik, mutlak akıl ve mutlak istenç; yani mutlak tindir. O mutlak kutsaldır ve kötülükten uzaktır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmektedir?

- A) İncanın kaynağına
- B) Tanrı'nın niteliklerine
- C) Kötülük sorununa
- D) Evrenin yaratılış sürecine
- E) Yaşamın amacına

Bölüm

7



Siyaset Felsefesi

1. Hobbes'e göre, herkesin herkesle savaşının yarattığı durum insanın varlığını sürdürme isteğine aykırıdır, dolayısıyla tehlikelidir. Bunun için insanlar herkesin güvenliğini sağlayan bir düzeni aramışlardır. Doğa nimetlerinden yararlanırken zora başvurmadan vazgeçmek üzere birbirlerine söz vermişler, zora başvurma yetkisini ve gücünü, boyun eğecekleri bir otoriteye devretmek için aralarında anlaşmışlardır.

Hobbes'un bu görüşünün temelinde aşağıdaki varsayımlardan hangisi vardır?

- A) Devlet, yapma bir kurum olarak sözleşmeyle kurulmuştur.
- B) Devletin amacı, yurttaşların ahlakça olgunlaşmasını sağlamaktır.
- C) Devletin varlık nedeni insanların kendi kendine yetmemesidir.
- D) Filozoflar her zaman ideal düzen arayışı içinde olmuşlardır.
- E) İnsanın doğal yapısından yola çıkarak doğal düzene ulaşamaz.

2. Siyaset felsefesinde, siyasetle ilgili ilkeler, normlar belirlenirken bunların uygulanabilirliği göz önünde bulundurulmaz. Uygulanabilirliği olmayan sistemler, pratik olarak değer taşımazlar da felsefi olarak belirli bir değeri vardır. İdeal devlet düzenleri siyaset felsefecileri için her zaman düşünebildikleri bir alan olmuştur.

Bu parçaya dayanarak siyaset felsefesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Toplumu ve devlet düzenini sorgular.
- B) Sadece olanı değil, olması gerekeni de belirler.
- C) Bireysel hakların neler olduğunu ortaya koyar.
- D) İktidarın kaynaklarını açıklar.
- E) Hukuk kurallarının, sosyal düzeni sağlama-daki rolünü irdeler.

3. Campanella'nın "Güneş Ülkesi"nin başında, seçimle gelen, kesin ve karşı konulamaz yetkileri olan bilge bir rahip bulunur. Bu ülkede özel mülkiyete yer yoktur. Herşey devletin mülkiyetindedir. Birlikte üretilir, birlikte tüketilir. Zorunlu çalışma dört saattir. Böylece insanlar öğrenmeye, güzel sanatlarla uğraşmaya, Tanrıya bağlanmaya daha çok vakit bulacaklar ve mutlu olacaklardır.

Campanella, "Güneş Ülkesi"nde aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Toplumsal yaşamı ideal biçimde düzenlemeyi
- B) Çağına göre ileri olan toplumları taklit etmeyi
- C) Özgür düşüncenin gerçekleştirilmesini
- D) Toplumdaki gelenekleri değişmelere karşı korumayı
- E) Olumlu ve olumsuz gelişmeleri bir arada tutmayı

4. • İnsan içgüdülerinin devleti ortaya çıkardığını söyleyen Aristoteles, devletin kaynağının insan doğasında aranması gerektiğini söylemiştir. Ona göre, insanların devlet düzeni altında yaşama eğilimleri vardır.
- Marx, devletin doğuşunda temel faktörün sınıf mücadelesi olduğunu söylemiştir. Bu görüşe göre, her toplumda diğer sınıfları kontrol altında tutan bir yönetici sınıf bulunmaktadır.

Aristoteles ve Marx'ın devlet anlayışlarından hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Düşünürler, devlet gereksinimini farklı nedenlere dayandırmaktadırlar.
- B) Devletin oluşumunda Tanrısal irade, büyük rol oynamıştır.
- C) Her topluluk kendilerini yönetecek kişilere devleti kurma görevi vermiştir.
- D) İnsanlığın geleceğiyle ilgili beklentiler devleti oluşturmuştur.
- E) Yeryüzünde devlet olmadığı dönemler anarşi oluşmuştur.

5. – En kötü devlet, devletsizlikten iyidir.
– Devletin çıkarları için bireyin hakları feda edilebilir.

Bu düşünceler aşağıdaki yargılardan hangisiyle bağdaşmaz?

- A) Devlet, toplumsal düzenin varlığı için gereklidir.
- B) İnsanların çıkarları devletin çıkarlarından sonra gelir.
- C) İnsanlar devlet olduğunda daha uyumlu yaşayabilirler.
- D) Devlet, insan doğası ile çatışır.
- E) Her toplum, bir devletle düzene kavuşur.

6. Platon'a göre, tek insan ile devlet arasında benzerlik vardır. İnsan, bir mikroorganizmadır; devlet ise makroorganizma. Devlette bulduğumuz sosyal sınıflar da insanda bulunan bazı yetilerin karşılığıdır. Örneğin işçi sınıfı insandaki beslenme güdüsüne, koruyucu sınıf insandaki iradeye, yöneticiler sınıfı da insandaki akla karşılıktır.

Platon bu görüşüyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Devletin oluşumunda toplumsal sözleşmenin önemini
- B) İdeal bir düzenin olamayacağını
- C) Devletin genişleme düşüncesinden kurtarılması gerektiğini
- D) Devletin gereksizliğini
- E) Devletin, insan doğasına uygunluk gösteren doğal bir yapı olduğunu

7. Marx, devletin doğuşunda temel faktörün sınıf mücadelesi olduğunu ileri sürmüştür. Bu görüşe göre, her toplumda gelecekte diğer sınıfları kontrol altında tutan bir yönetici sınıf bulunacaktır. Bunların görevi, çatışan sınıfların ihtilal yoluyla toplumda mutlak egemenliğini sağlamaktır.

Bu parçada Marx, devletin varlığını hangi temel faktöre dayandırmıştır?

- A) Doğal düzenin devamına
- B) Ahlak düzenine
- C) Sınıflar arası çatışmaya
- D) Yasal düzenlemelere
- E) Teknolojideki gelişmelere

8. Siyaset felsefesi, belirli bir toplumu veya devleti betimlemez; devleti ve toplumu genel olarak değerlendirir ve onun kavramlarını çözümlemeye çalışır. Siyaset felsefesi devlet, düzen, adalet, egemenlik, meşruiyet, hak, hukuk, yönetim, yasa gibi kavramları açıklamak ve çözümlemek ister.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmektedir?

- A) Siyaset felsefesinin amacı ve konusuna
- B) Siyaset felsefesinin ortaya çıkış nedenine
- C) Siyaset felsefesinin diğer felsefi disiplinlerden farkına
- D) Siyaset felsefesinin uygulama yönüne
- E) Siyaset felsefesinin ahlakla olan ilişkisine

9. Lider ya da otorite, egemenliğini karizmasından, yani gerçekleştirmiş olduğu olumlu işlerden kazandığı güçten alır. Bu egemenlikte, liderin olağanüstü nitelikler taşıdığına, onun, toplumu esenliğe ulaştıracağına inanılır.

Bu parçada siyaset felsefesinin hangi sorusuna açıklama getirilmektedir?

- A) Sivil toplumun anlamı nedir?
- B) Meşruiyetin ölçütü nedir?
- C) İdeal düzen kurulabilir mi?
- D) Egemenliğin kullanış biçimleri nelerdir?
- E) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

10. Siyaset felsefesinin amacı, kavramsal çözümlemeler yapmak ve bazı normlar ortaya koymaktır. Oysa siyaset bilimi, siyasi olguları inceler. Örneğin siyaset felsefesi, en iyi yönetim şeklinin ne olduğunu ortaya koymaya çalışırken; siyaset bilimi, dünyanın çeşitli ülkelerindeki yasama organlarının nasıl işlediğini araştırır.

Bu parçaya göre siyaset felsefesini, siyaset biliminden ayıran temel fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Siyasal kurumları incelemesi
- B) Siyaset alanının özünü belirlemesi
- C) Siyasete ait kavramlardan yararlanması
- D) Devletin yönetim biçimini incelemesi
- E) Farklı yönetim biçimlerini karşılaştırması

11. Diyalog, farklı düşüncelerin birleşmesi değil, yarımlaşmasıdır. Diyalogla, dostluğun temelleri atılmıyor; çünkü dostluk subjektif bir olaydır. Sınırları belli değildir. Diyalog, anlaşmadır; bir kısım prensiplere sadık kalmadır. Diyalog, karşısındaki düşünceyi kendi konumunda kabul ederek birlikte yaşayabilmenin, varolabilmenin yollarını aramadır.

Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Dostluklar, insanların unutamadıkları birliklikleri oluştururlar.
- B) Dostluk her zaman diyalogtan daha önemlidir.
- C) Diyaloglar farklı düşüncelerin bir arada olmasına zemin hazırlar.
- D) Diyalog, insanın kendi fikirlerinden taviz vermesi anlamına gelir.
- E) Özgür düşüncelerin olabilmesi, insanların birbirinden kopmasıyla mümkündür.

Zirve

12. Thomas Hobbes, devletin ortaya çıkış nedenini şöyle açıklar: "İnsan her şeyden önce kendi varlığını ayakta tutmaya çalışır. Bu nedenle herkes ister istemez birbirinin düşmanı olur. Böyle olunca bütün insanlar karmaşadan kurtulmak için kendi güç kullanma yetkilerini, kendi üzerlerindeki bir kuruma beraberce anlaşılarak devrederler. Bu kurumun adı devlettir."

Thomas Hobbes'a göre devletin oluşumunun koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanların uzlaşarak bir toplumsal sözleşme yapmaları
- B) Bazı insanların, diğerlerinin üzerinde zorla denetim kurması
- C) Tanrının egemenliğinin bütün insanlara kabul ettirilmesi
- D) İnsanların daha verimli ve erdemli bir duruma gelmelerini sağlama düşüncesi
- E) Tek başlarına yetersiz olan insanların gruplaşmalarını sağlama düşüncesi

13. Siyasal iktidarın, kendisini doğuran güç, öge ya da düşünceye bağlı kaldığı sürece meşru olduğu söylenebilir. Kaynağını insanların ihtiyaçlarından, dinden ya da toplumsal sözleşmeden alan iktidar, kendi meşruiyetini de temellendiren bir hukuk sistemi oluşturur. Buna göre, siyasal iktidarın her eylemi kendisinin oluşturduğu hukuk sistemine uygunluğu ölçüsünde meşru olmak durumundadır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Meşruluk, yasalara uygunlukla sağlanabilir.
- B) Meşruluğun tek ölçütü dinsel misyonu yerine getirmektir.
- C) Meşruluğun temelinde farklı ölçütler vardır.
- D) Meşruluk, iktidarların kendi varoluşlarını temellendirmesidir.
- E) Meşruluk, siyasal iktidarın, temellendiği düşünceyle çelişmemesidir.

14. – Stoacılar'a göre gerçek yasa, doğayla uyum içinde olan, tüm insanlar arasına yayılmış bulunan, değişmez, ebedi doğru akıldır.
- John Locke'a göre yasa, devletin kurulmasından önce, doğa düzeni içinde bulunan tüm insanların sahip oldukları haklardır.

Bu parçada Stoacılar ve Locke'un ortak görüşü olarak aşağıdakilerden hangisi verilmektedir?

- A) Devletin görevinin bireylere hizmet etmek olduğunu öne sürmektedirler.
- B) Devlet yapısının, insanın doğası ile zaman zaman uygunluk gösterdiğini savunmaktadırlar.
- C) İnsanın, doğa durumunda temel haklara sahip bulunduğunu belirtmektedirler.
- D) İnsanlar için değersiz olarak kabul edilecek temel toplumsal kuralları araştırmaktadırlar.
- E) İnsan uygarlığının ürünü olan herşeyi değerli saymaktadırlar.

1. Bir düşünür'e göre, adalet toplumun ilk erdemidir. Öyle adalet sistemi kurulmalı ki herkes sonuçtan memnun kalsın. Demokratik sistemlerde bireyler, adalet ilkesinin belirlenmesinde, yasaların yapılmasında ve yönetimin denetlenmesinde çeşitli yollarla etkili olmalıdır.

Düşünürün bu görüşünde aşağıdaki düşüncelerden hangisini savunduğu söylenemez?

- A) Adalet, bireysel mutluluğun bir koşuludur.
- B) Bir toplumda herkes halinden memnun yaşayabilmelidir.
- C) Çağdaş demokratik ülkelerde yönetimi belirleyen güç, bireylerdir.
- D) Yöneticiler devletin çıkarını, yurttaşların çıkarlarından üstün tutmalıdır.
- E) Yöneticilerin denetlenmesi, onları daha iyi yönetimde bulunmaya zorlar.

2. Siyaset felsefesi, iktidarın kaynağını, kazanılışını, elde tutulmasını, kişi ve devlet ilişkisini ele alır. Aynı zamanda siyasi kurumların farklılığı üzerine derinliğine düşünmeye dayanır.

Buna göre, siyaset felsefesi aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt aramaz?

- A) İktidar kaynağını nereden alır?
- B) Devletin işlevi ve sorumluluğu nelerdir?
- C) Meşruiyetin ölçütü nedir?
- D) İyinin kaynağı nerededir?
- E) İdeal düzen olanaklı mıdır?

3. Thomas More, ideal düzeni kendisinin "Ütopya" adını verdiği bir adada tasarlamıştır. Bu ada sakinleri parayı bilmezler; aile reisleri gereksinim duydukları eşyaları şehrin çarşısından parasız olarak alabilirler. Tüm üretilenler toplumun ortak malıdır. Çünkü mallar kişiye ait olursa hırs, bencilik, eşitsizlik olacağı ve toplumu acıların saraçağına inanırlar.

Bu parçaya göre Thomas More, ütopyasında aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmeyi amaçlamıştır?

- A) Toplumdaki gelenekleri eleştirmeyi
- B) Mutlak özgürlüğün yaşanmasını
- C) Özel mülkiyeti ortadan kaldırmayı
- D) Aile ilişkilerinin düzenli olmasını
- E) Devleti etkisiz bir konuma getirmeyi

4. Thomas Hobbes'a göre devlet, insanların uzlaşıp anlaşarak oluşturdukları bir kurumdur. İnsanlar, varlıklarını güven altına almak için birbirlerine söz vererek uzlaşıp anlaşmışlar ve kendi güç kullanma haklarını devlete devretmişlerdir.

Bu parça, aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Devlet, insandaki mekanizmaların büyütülmesiyle var olmuştur.
- B) Devlet, insanlar üzerinde baskı unsuru olduğu için yıkılmalıdır.
- C) Devlet, insanlar arasında yapılan toplumsal sözleşme sonucunda var olmuştur.
- D) Mükemmellik doğada kaldığı için, ideal bir devlet düzeni kurulamaz.
- E) Devlet, yalnızca bazı insanların üstünlüklerini gösterebilmeleri için vardır.

5. Platon ve Aristoteles'e göre iktidar, insanların korunmaları, temel gereksinimlerini karşılamaları, ahlaki bakımdan uygun davranışlar sergileyebilmeleri ve kendi kendilerini gerçekleştirebilmeleri için vardır.

Buna göre Platon ve Aristoteles, iktidarın amacı olarak aşağıdakilerden hangisini görmektedirler?

- A) İnsanların birbirlerine göre konumunu belirlemek
- B) İnsanları mutlu bir yaşam için hazırlamak
- C) Varoluşun gerçek amacını kavratmak
- D) İnsanların sosyal sınıflarını belirlemek
- E) Var olan her türlü deneyimi paylaşmak

6. Platon'a göre devleti kurduran doğal bir neden vardır; o da hiçbir insanın kendi kendine yetmesi ve gereksinimlerini gidermek için başkalarının yardımını istemesidir. Devletin amacı, insanların yaşayışlarını kendilerine mutluluk sağlayacak biçimde düzenlemektir.

Platon'a göre, devlet kaynağını nereden almaktadır?

- A) İnsanın doğal yapısından
- B) Dini inanışlardan
- C) Bireylerin ortak iradesinden
- D) Toplumsal sözleşmeden
- E) İnsanlar arasındaki çıkar çatışmalarından

Zirve

7. Platon bireylerden oluşan devleti, insanla kıyaslandığında çok büyük bir organizma olarak görür. İnsandaki üç parçalı ruh anlayışını aynen devlete yansıtır. Devletin de üç parçası yani üç sınıfı vardır. Devletin sınıflarından biri yöneticilerdir. Bu sınıfın görevi yönetmektir, erdemi bilgeliktir. İkinci sınıf bekçiler ve askerlerdir. Bunlar devletin savunmasını yaparlar; dolayısıyla erdemi cesarettir. Üçüncü sınıf, çalışanlar sınıfıdır. Bunlar toplumun ihtiyacını üretmek için çalışmaktır. Erdemleri ölçülü olmaktır.

Platon'un bu görüşünden devletle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Otorite, devletin namusudur.
B) İnsan doğası ile devletin yapısı arasında paralellik vardır.
C) Toplum, içinde bulunduğu devlete göre biçimlenir.
D) İnsan ancak özgür bir devlette kendini gerçekleştirebilir.
E) Filozoflar, düşünceleri ile devletlere yol gösterici olmuşlardır.

8. George Orwell, "1984" adlı eserinde totaliter bir rejimin yönetimi altındaki bir dünyada var olan yaşam biçimini ve bireyin bastırılmışlığını ele alır. Bu dünyada herkes korku içindedir. Herkes sürekli izlenir. İzinsiz, düşünmek bile yasaktır. İnsanların özel hayatı söz konusu değildir. Dünya "Büyük Birader" in zorbalığı altında tüm güzelliğini yitirmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Modernizm, tüm olumsuzlukları ortadan kaldıracaktır.
B) Baskıcı rejimler dünyayı yaşanmaz kılar.
C) İnsanlar yaşam görüşlerinde yönetime destek olurlar.
D) Teknoloji, insanların kendilerini geliştirmelerini sağlar.
E) Baskı altındaki insanlar daha mutlu olurlar.

9. Siyaseti konu edinen filozoflar arasında, devleti bir iyilik olmaktan çok, kötülük; bir özgürlük aracı olmaktan çok insanların doğal, gönüllü birliklerine aykırı düşen hatta ona engel olan bir baskı aracı olduğunu savunanlar olmuştur. Örneğin bazı Sofistler, Kynikler, Proudhon ve Marx farklı gerekçelerden yola çıkarak devletin hiç de yararlı bir kurum olmadığını, hatta kesinlikle zararlı olduğunu ve dolayısıyla ortadan kaldırılması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Bu parçadaki görüşler siyaset felsefesiyle ilgili aşağıdaki sorulardan hangisini cevaplamaya yöneliktir?

- A) Devleti kimler yönetmelidir?
B) Devlet gerekli bir kurum mudur?
C) Birey ile devlet ilişkisi nasıl olmalıdır?
D) Bireysel haklar nelerdir?
E) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

10. Hobbes'a göre, insan özü itibarıyla bencil bir varlıktır; amacına ulaşabilmek için herşeyi yapabilir ve bu durum toplumda savaş ortamına neden olabilir. İnsan aynı zamanda akıllı varlıktır. Bu bencilik halinin kendine zarar verdiğini görebilir. Böylelikle insanlar barışın kendi çıkarlarını korumada daha önemli olduğunu anlayıp toplumda barışı sağlayabilecek bir gücün varlığını gönüllü olarak kabul ederler.

Bu görüşünde Hobbes aşağıda verilenlerden hangisini savunmaktadır?

- A) Toplumsal yaşamdan kopma insan gerçekliği ile uzlaşmaz.
B) İnsan kendine dönüp, kendi duygularını tanıyabildiği ölçüde insandır.
C) Devletin varlığı insanın doğal yapısının sonucudur.
D) Devletin yönetiminde en büyük görev idarecilerindir.
E) Toplumun koyduğu kurallar insanın benliğini geliştirir.

Zirve

1. Devlet, iç ve dış güvenliği sağlama gibi temel işlevini yerine getirirken içeride ve dışarıda güç kullanma hakkına sahiptir. Bu hak ona, içinde yaşayan insanların ortak rızasıyla verilmiştir.

Bu parçada söz konusu edilen güç kullanımı-na ilişkin "ortak rıza", aşağıdakilerden hangisine dayanak oluşturmaktadır?

- A) Meşruiyetin temellendirilmesine
B) Bürokrasinin yaygınlaşmasına
C) Demokrasinin varlığına
D) Hukukun evrenselliğine
E) Devlet otoritesinin yadsınmasına

2. Bu evren güçlü olma isteğinin egemen olduğu bir evrendir. İnsan için mutluluk hazda değil, güçlü olmaktır. Böyle bir mutluluğa varmak, disiplini gerektirir. Böylece insan, hayvanların içinde bulunduğu durumdan sıyrılarak yükselir ve gerçek insan varlığına ulaşır. İşte bu, "üstün insan" dır. Yaşamın temelinde güçlü olma isteği varsa, eşitlik, toplumsal barış ve çıkarlarda uyum söz konusu olamaz.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) İnsan, istekleriyle vardır.
B) Var olmak, bilmektir.
C) İdeal bir düzen yoktur.
D) Erdem hazda aranmalıdır.
E) Güçlü olmak, evrensel barış için bir araçtır.

3. Felsefi antropoloji, insanın varlık koşullarını incelediğinde, devleti bir varlık koşulu olarak görüyor; devlet kurmayı da insan olmanın bir özelliği olarak gösteriyor.

Bu görüşte devletin varlığı aşağıdakilerden hangisine dayandırılmıştır?

- A) İnsan doğasına
B) Nüfus artışına
C) Yenilik isteğine
D) Bilimsel etkinliklere
E) Kutsal inançlara

4. Machiavelli eserlerinde, siyasal yaşamın gerçeklerini düşünsel bir dürüstlikle ele aldı ve değer yargılarına yer vermeden açıkladı. Bu tutumuyla Newton'un doğa bilimi alanında sonuçlandırdığı bilimsel atılımı benzer bir atılımı, siyaset bilimi alanında gerçekleştirdi.

Bu parçada Machiavelli ile ilgili aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Yöntem kullanması
B) Anlama ve bilme amacını tatmin etmesi
C) Düşünsel hazza değer vermesi
D) Siyasi alanda öze yönelmesi
E) Nesnel olana yönelmesi

5. Etik alanda insanların eylem ve yapıp etmelerini, ilişkilerini yöneten ilkeler olduğu gibi, bir topluluk içinde yaşayan insanların eylemlerini, birbirleriyle ilişkilerini yönetip düzenleyen kural ve uygulamalar da vardır ki, bunların hepsi birlikte hukuk sistemi adını alır. Hukuk sistemini düzenleyen ve uygulayan güç ise, devlettir.

Bu parçaya göre devletin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulusal birlik anlayışını yaygınlaştırma
B) Toplumsal düzeni kurma ve koruma
C) İnsan doğasını etkin kılma
D) Yurttaşları vicdan sahibi kişiler yapma
E) Beslenme, barınma gibi temel gereksinimleri giderme

6. İnsanlar topluluk halinde, bir devletin sınırları içinde ve birtakım hukuk kurallarına uyarak yaşarlar. Sofistler, toplumsal koşulların, hukuk düzenlerinin, devlet şekillerinin zaman içinde değiştiğini ve bunların her devlette başka başka olduğunu kavramışlardır. Bu gözlemlerden sonra Sofistler, devlet ve hukukun değişken koşulların eseri olduğu sonucuna varmışlardır.

Sofistler bu parçadaki görüşlerinde aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) İdeal düzenin olanağını
B) Devletin, aşkın bir güce dayandığını
C) Devletin gözlenemez bir yapıda olduğunu
D) İdeal bir düzenin olamayacağını
E) Hiçbir devlet olanağının bulunmadığını

Zirve

7. Hukuk, devlet yüzünden vardır; devletin sınırları nerede bitiyorsa, hukuk oraya kadar gider.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Devlet ile hukukun birbirini tamamladığı
B) Hukukun devletten bağımsız olmadığı
C) Ahlakî ve hukukî yükümlülüklerini yerine getiremeyen devletin varlığını uzun süre devam ettiremeyeceği
D) Hukukun, devletin yazılı kurallarını içerdiği
E) Hukukun, devletin oluşumundan önce oluştuğunu

8. Sofist düşünürlere göre yasalar, zayıflar ve çoğunluk tarafından güçlülere sınırlamak amacıyla yapılmıştır. Bu nedenle kurallar, doğal adalet ilkesini bozmaktadır. Doğal haklar, daha güçlülerin haklarıdır.

Sofistler bu görüşlerinde aşağıdakilerden hangisini yadsımlamaktadırlar?

- A) Toplumsal yaşamın devlet eliyle düzenlenmesini
B) İdeal düzenin olanaksızlığını
C) Devletin varlığının irdelenmesini
D) Doğal haklara saygılı olunmasını
E) İnsan uygarlığının sorgulanmasını

9. Bireyin kendine özgü hakları vardır. Bireyin hakları, bütün adına ve kendini bütünle özdeşleştiren devlet adına gözardı edilemez. Ancak bu haklar bireye, toplum ve devlet karşısında bir takım ödevler yükler.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Bireyin hak ve sorumlulukları, devletin ona verdikleriyle sınırlıdır.
B) Bireyin vazgeçilemez hakları ve yükümlülükleri vardır.
C) Devlet, yurttaşlar adına hak ve yükümlülükleri temsil eder.
D) Hak ve yükümlülükler dengesi güçlü olanlardan yana bozulabilir.
E) Bireyin hakları ve yükümlülükleri doğaüstü güçlerden kaynaklanır.

10. Devlet bir amaç değil, toplum düzeninin korunmasını sağlayan araçtır.

Bu düşünce devlet yönetiminde aşağıdakilerden hangisine değer verildiğini gösterir?

- A) Yönetilenler üzerindeki otoritesinin pekiştirilmesine
B) Otoritesinin güçlü gösterilmesine
C) Başka devletler yanında saygınlığının korunmasına
D) Kökleşmiş bir yönetim geleneğinin oluşmasına
E) Varoluş amacına uygun işlev görmesine

11. İnsan hakları, ırk, din, dil ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin tüm insanların yararlanabileceği haklardır. Bu haklardan yararlanmak bakımından yurttaş ve yabancı arasında fark yoktur. İnsan hakları, her bir bireye bağımsız seçim yapma ve yeteneklerini geliştirme özgürlüğü sağlar. Bu özgürlükler başkalarının haklarına saygılı olmak ve bu hakları çiğnememe zorunluluğu ile dengelenmektedir. Bir başka deyişle, birçok hakkın yanında bir sorumluluk da bulunmaktadır.

Buna göre "insan hakları"nın dayanağı aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Eşitlik B) Özgürlük C) Adalet
D) Güç E) Doğal hak

12. Bakunin devletin, insanlığın ilkel dönemlerine ait bir kurum olduğunu ve günümüzde insanlar uygar oldukları için artık ona gereksinim kalmadığını ileri sürmüştür.

Bakunin'in bu görüşü aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Devletin varlığı ve yapısı, insanın psikolojik yapısı ve özelliklerine uygundur.
B) Yönetim sorumluluğu, bir gruba paylaştırılırsa devleti yönetme kolaylaşır.
C) Devletin yapısı, dayandığı kavramların niteliğine göre değişir.
D) İnsanlığın içinde bulunduğu gelişim çizgisi, devletin varlığını gereksiz kılmıştır.
E) İnsanların, devletin gereğine inanarak onu korumaları gerekir.

13. Demokratik toplumlarda bireyler, özgürlüklerini söz ve karar haklarını özgürce kullanabilmek için örgütlenirler. Bu örgütlenmeler, devlet etkinliği ve denetimi dışında gönüllü bireyler tarafından oluşturulur. Bunlar, mesleki örgütler olduğu gibi, belli düşünceler etrafında meydana gelen gruplar da olabilir. Bunlara sivil toplum denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sivil toplumun tanımı olabilir?

- A) Bireylerin toplum içindeki eylem ve davranışlarını düzenleyen ilkelere dir.
B) Devletin yurttaşlarla iletişimini sağlayan memurlar ve bu sınıfın çalışma biçimidir.
C) Kendi haklarını savunabilmek için örgütlenmiş insanlardan oluşan demokratik yapıdır.
D) Bir toplumda hukuk sisteminin bireylere verdiği yetkidir.
E) İktidarı elinde bulunduranın toplumu idare etmesidir.

14. Aristoteles, devlette yurttaşların maddi bakımdan zenginliğe ulaşmaları, ama daha çok ahlâki bakımdan gelişmeleri ve olgunlaşmaları gerektiğini savunur. Devlet, bunun için vardır. Yani, ona göre, devlet yönetimleri kendi başlarına iyi ya da kötü değildir, ancak söz konusu amacı gerçekleştirebilmesine göre, iyi ya da kötü devlet vardır.

Aristoteles'e göre devletin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yurttaşlarının güvenliğini sağlamak
B) Yasalar yaparak uygulamaya koymak
C) Yurttaşlarına erdemi kazandırmak
D) Erdemli insanları yönetici yapmak
E) Suçluları cezalandırmak

15. Demokratik toplumlarda egemenlik, yazılı yasalarla belirlenir ve iktidar sahibi yasalarla belirlenmiş bir hukuk sistemi içinde egemenlik gücünü kullanır. Demokrasilerde hem yönetenin hem de yönetilenlerin hak ve görevleri yasalarla düzenlenmiştir.

Bu parçaya göre demokratik toplumlarda meşruluğun dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aşkın gücün buyruklarına uyma
B) Yurttaşların lidere duydukları inanç
C) Toplumsal yapıda sahip olunan güç
D) Lider tarafından oluşturulan kurallar
E) Düzeni sağlayan resmi normlar

16. Günümüz dünyasında egemenlik, sınırsız yetki ve denetim hakkından çok insan hakları, yurttaşların hukuk önünde eşitliği, hak ve ödevlerden eşit bir biçimde yararlanma gibi durumlarda sınırlanan bir unsur olarak dikkat çekmektedir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi egemenlik karşısında daha üstündür?

- A) Bireysel haklar
B) Toplumsal gereksinimler
C) Bürokratik yapı
D) Devlete yönelik tehditler
E) Devletin kurumsal yapısı

17. Toplumun, kendi arasında bir sözleşme yaptıktan sonra güç kullanma ve yargılama yetkisini devlete vermesi söz konusudur. Ancak bir sözleşme ile oluşan egemen, sözleşmeye taraf değildir. İnsanlar egemen lehine kendi haklarından vazgeçmişlerdir. Bu vazgeçme nedeniyle egemen, topluma veya insanlara karşı yaptıklarından dolayı sorumlu değildir ve bir hesap vermez.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal sözleşme devletin ortaya çıkışını sağlayan olumlu bir durumdur.
B) Toplumsal sözleşmenin devleti bağlayıcılığı söz konusu değildir.
C) Toplumsal sözleşmede bireyler devletin tüm kurallarına uymayabilirler.
D) Toplumsal sözleşmedeki özgürlük anlayışı diğerlerine göre daha geniştir.
E) Toplumsal sözleşme olmadan da insanlar güvencedir.

18. Hukuk kurallarına ve yasalarına uygun yönetilen devlet, meşru bir devlettir. Kurumlara dayanan, kurumsallaşan iktidar hukuk iktidarındır. Hukuk kurallarına dayanmayan iktidarlara, keyfi hareket ederler. Oysaki iktidardaki kimseler tutkılardan ve bireysel çıkarılardan kurtulmalıdırlar.

Bu parçaya göre bir yönetimin meşruluğu aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Tanrısal buyrukları yerine getirmesine
B) Toplumdaki belirli sınıfların çıkarlarını gözetmesine
C) Yasalara uygun eylemde bulunmasına
D) Üyelerinin gereksinimlerini karşılamasına
E) Kendinden başka bir güç tanınamasına

Zirve

Zirve

1. İnsan mutlak bir özgürlük durumu içinde varolamaz. Mutlak bir özgürlük durumunda insanı dışarıdan belirleyen ve sınırlayan hiçbir güç olamayacağından, her insan neyin iyi olduğuna kendisi karar verir ve kendi çıkarlarını hayata geçirmeye çalışır. Bu ise tam bir çıkar çatışmasına, hatta insanlar arasında bir savaşa yol açar. Fakat böyle bir durum tüm insanlara zarar vereceğinden, insanlar bir araya gelerek aralarında bir anlaşma yaparlar. İnsanlar bir uzlaşma ve anlaşmaya dayanarak, ortak iradelerini temsil edecek bir gücü, kendileri için hakem ve yönetici olarak tayin ederler. Bu hakem de devlettir.

Bu parçaya göre devlet nasıl oluşmuştur?

- A) Yöneticilerin benimsemesiyle
B) Bürokrasinin işlemesiyle
C) İdeal düzen arayışının sonucunda
D) Toplumsal sözleşme yapılmasıyla
E) Yasaların günün koşullarına uydurulmasıyla

Zirve

2. Kuvvete başvurma nedeninin geçerliliği, meşruiyetin sağlandığı konusunda yeterli bir hukuksal dayanak oluşturamaz. Bazı durumlarda henüz bir kuvvete başvurma eylemi gerçekleşmemiş olmakla birlikte, bunun ortaya çıkması durumunda insanlık değerinin çiğneneceği konusunda ciddi kuşku varlığı da kuvvet kullanma yolunun hukuksal olarak tartışmalı bir nitelik almasına yol açabilir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi meşruiyet konusunda yeterli değildir?

- A) Devletin belirli bir yönetim biçimiyle yönetilmesi
B) Güç kullanma gerekçesinin haklılığı
C) Hukuk normlarının bireyler için bağlayıcı olması
D) Toplumsal isteklerin göz önünde bulundurulması
E) Toplumsal normların evrensel ilkelerle uyumunun sağlanması

3. İlike olarak hukuk, yasalar olmadığı takdirde insanlar arasında kaçınılmaz olarak ortaya çıkacak olan şiddetin yerine toplum halinde barış içinde yaşamayı olanaklı kılacak kurallar ve sözleşmeleri yaşama geçirmeyi amaçlar. Ancak şiddet, hukukun kendisinin ta merkezinde, kaynağında, siyasal gücün işleyişinde ve hukuku ihlal edenlere karşı öngörülen yaptırımlarda mevcuttur.

Bu parçada, hukukun hangi yönünden söz edilmektedir?

- A) Belirli kavramları temel alarak yasalar oluşturmaya çalıştığından
B) Her tür devlet düzeni için gerekli bir sistem olduğundan
C) Devletin yönetim yapısı üzerinde etkili olduğundan
D) Yapısının, dayandığı temel kavramlara göre değiştiğinden
E) Toplumsal düzeni sağlamak için şiddeti içerdiğinden

4. Ücretlinin, işvereninden sözleşmesinde belirtilmiş olan ücreti ve ücretli tatil iznini isteme hakkı vardır. Ona bu ücreti ödemesi ve bu ücretli tatil iznini vermesi ise işverenin ödevidir. Öte yandan işverenin ücretliden haftada 45 saat işyerinde hazır bulunmasını istemeye hakkı vardır ve bu çalışma saatlerini yerine getirmesi de işçinin ödevidir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Herkes herkese karşı görevini yerine getiririrse, devlet şiddet kullanmaz.
B) Yönetilenlerin, başkalarından hak isteme durumları olamaz.
C) Birisi için hak olan bir durum, bir başkasının onunla ilgili ödevine karşılık gelir.
D) Hak çiğnenirse, yönetilen, yönetene itaat etmek zorunda değildir.
E) Bireysel hakları çiğnemek ceza görmeyi gerektiren bir suçtur.

5. Ne olursa olsun, felsefe her zaman toplum üzerine ve toplumsal örgütlenme düşüncesi üzerine görüşler üretmek zorundadır.

Bu zorunluluk aşağıdakilerden hangisinin oluşumuna ortam hazırlamıştır?

- A) Bilgi felsefesinin
B) Siyaset felsefesinin
C) Ahlak felsefesinin
D) Varlık felsefesinin
E) Bilim felsefesinin

6. Doğal durumun olumsuz yönleri, insanların hukukun ve devletin yönetimi altına girmeleri için bilerek ve isteyerek bir sözleşme yapmalarını sağlamıştır. Toplumsal sözleşmenin amacı, düzeni ve yasayı oluşturmak, doğal durumun belirsizliklerini ortadan kaldırmak ve bireyin haklarını koruyacak kurumları yaratmaktır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğal durum, istenen bir şey değildir.
B) İnsanlar kendi aralarında uzlaşmışlardır.
C) Devletin amacı toplumsal düzeni sağlamaktır.
D) Devlet, üyelerinin çıkarlarını korumalıdır.
E) Devletin hakları üstünde başka hak yoktur.

7. Çağdaş demokrasi, çoğunluk oylarına sahip bir iktidarın yetkilerinin sınırsız olmaması gerektiğini savunurken, bireyin haklarının iktidara karşı korunması gerektiğini savunan bir sistemi ifade etmektedir. Çağdaş demokrasilerde yöneticilerin sınırsız güç ve yetkilere sahip olmadığı herkes tarafından kabul gören bir yaklaşımdır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi çağdaş demokrasilerde görülen özelliklerden biri değildir?

- A) Çoğunluk sağlamanın sınırsız güç olmaması
B) Bireyin temel haklarının güvenceye alınması
C) Devletin bireyden üstün tutulması
D) İktidar sahiplerinin yetkilerinin, yönetilenlerin aleyhine olmaması
E) Yönetenlerin mutlak bir güce sahip olmaması

Zirve

8. Tanrı insanları yaratmış ve onlara bazı sorumluluklar yüklemiştir. Bunların yerine getirilebilmesi için insanların toplum halinde yaşamaları zorunludur. Toplum halinde yaşamak için de kurallara ve bu kuralları uygulama gücüne sahip insanlara ihtiyaç vardır. Bu insanlar, peygamberler veya onların vekilleridir. O halde iktidar sahipleri, aslında Tanrı'nın vekilleridir.

Siyasal düşünce ile ilgili bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Bürokrasinin gelecekteki durumu
B) İdeal düzeni engelleyen nedenler
C) Bireyin devlet açısından önemi
D) Bireyin temel haklarının nitelikleri
E) Egemenliğin kullanılış biçimleri

9. İktidarın meşru olabilmesi için mevcut yasalara uyması ve onları aynen uygulaması gerekir. Bir iktidar, meşru yoldan iktidara gelebilir ancak, bundan sonra da yasalara uyması gerekir. Bunu yapmadığı zaman meşruiyetini kaybedebilir. Bu nedenle bir devletin meşruluğu, halkoyuna dayanıp dayanmamasına bağlıdır. Meşruiyetin kaynağı, halkın özgür iradesi ve oyudur.

Parçaya göre, devletin meşruluğunun dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yasalarla düzeni sağlama
B) Bireylerin ihtiyaçlarını giderme
C) Yurttaşların desteğini alma
D) Bireysel istekleri dışlama
E) Başka toplumları örnek alma

10. Bodin, yaşadığı dönemin ataerkil yapısından hareketle devletin ailelerden meydana geldiğini ve ailede de babanın egemenliğinin sınırsız olduğunu ifade ettikten sonra, aile ile devlet arasında bir bağlantı kurarak, devletin egemenliğinin de sınırsız, mutlak ve sürekli olması gerektiğini savunmuştur.

Bodin'in bu parçadaki devlet anlayışının kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşadığı dönemin toplumsal yapısı
B) Bilimsel çalışmaların bulguları
C) Bireysel haklara uygunluk
D) Eğitimin gerekliliği
E) Erdemlilik ve devlet ilişkisi

1. - Thomas More, Ütopya adlı eserinde özel mülkiyetin olmadığı, herkesin devlet adına çalıştığı, paranın geçerli olmadığı, herkesin altı saat çalışıp geri kalan zamanında bilim ve sanatla uğraştığı bir toplumsal düzen tasarlamıştır.
- Campanella, Güneş Devleti adlı eserinde ailenin olmadığı, her şeyin ortak olduğu, eşlerin devletçe seçildiği, herkesin dört saat çalıştığı bir toplumsal düzen tasarlamıştır.

Bu iki düşünürün toplumsal düzen anlayışları için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Erdemliliğin ve sorumluluğun önemini savunmuşlardır.
- B) Ulusal birlik anlayışını temel almışlardır.
- C) Toplumsal değişimde çalışmanın önemini vurgulamışlardır.
- D) Devlet yapısında toplumsal sözleşmeyi ege-men kılmışlardır.
- E) Günümüz koşullarında gerçekleşmesi olanaksız yaklaşımlardır.

Zirve

2. Hem adaleti hem de özgürlüğü içeren bir anlayışla ideal bir düzen kurulabilir. Bu bakımdan bireylerin mülkiyet haklarını ve özgürlüklerini vermemiz gerektiği gibi, devletin, bireylerin asgari şekilde geçimlerini de sağlaması gerekir. Bu bakımdan devletin iş, sosyal güvenlik, eğitim, konut ve sağlık gibi alanlarda bireylerin temel ihtiyaçlarını gidermesi gerekir.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yargılardan hangisi ile çelişir?

- A) İdeal düzende adalet ve özürlik birlikte var olabilir.
- B) İdeal düzende bireyler her bakımdan eşit bir duruma getirilmelidir.
- C) İdeal düzende bireylerin temel hakları güvence altına alınmalıdır.
- D) İdeal bir düzenin oluşturulabilmesi olanaklar içerisinde.
- E) İdeal düzende devlet, gerektiğinde yurttaşların geçimine katkıda bulunur.

3. Devlet olmadan toplumsal düzen sağlanamaz, insanın yaşamasına olanak kalmaz. İnsan, yaşamasını sağlayacak çeşitli kurumları nasıl oluşturmuşsa aynı şekilde devleti de oluşturmuştur. Nasıl bilgi sahibi olmadan insanın yaşamasına olanak yoksa, aynı şekilde devlette düzeni sağlayan resmi normlar olmadan da insanın yaşamasına olanak yoktur.

Bu parçada toplumsal yaşamda aşağıdakilerden hangisinin gerekliliği vurgulanmaktadır?

- A) Devletin iç ve dış bağımsızlığının
- B) Devleti oluşturan bireylerin varlığının
- C) Devlette hukuku oluşturacak kuralların
- D) İdeal düzeni kurgulamanın
- E) Devletin ekonomik sistemini belirlemenin

4. Bireylerin siyasi otoriteye karşı kendi haklarını ve özgürlüklerini savunabilmek için oluşturdukları demokratik yapıya, sivil toplum denir. Bu nedenle sivil toplum, demokrasilerin vazgeçilmez bir parçasıdır. Sivil toplum, devlet etkinliği ve denetimi dışında gönüllü bireyler tarafından oluşturulur. Toplum oluşturulan bireylerin, iktidarı elinde tutanlara karşı konumunu belirler.

Bu parçaya dayanarak sivil toplumla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Devlet yapısı dışındaki örgütlenmelerdir.
- B) Demokratik bir işleyiş biçimi vadir.
- C) Devletin çıkarlarını koruma amacına yöneliktir.
- D) Etkinlikleri gönüllülük temeline dayanır.
- E) Demokrasinin olmazsa olmazlarından.

5. İnsanlar toplum sözleşmesi adı verilen bir uzlaşma ile anlaşmaya vararak, ortak iradelerini temsil edecek bir gücü kendileri için hakem ve yönetici olarak tayin ederler. Buradan da anlaşılacağı gibi, devletin doğal bir temeli yoktur. Devlet, insanların birbirlerine karşı koruyacak ve kendilerini geliştirmelerine olanak verecek bir araç olarak ortaya çıkar.

Bu parçaya dayanarak devletle ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Doğal düzenin destekleyicisidir.
- B) İdeal toplumsal düzeni temsil eder.
- C) Büyük bir organizmadır.
- D) Yapma bir kurumdur.
- E) Bireysel özgürlükleri artırır.

6. Günümüzde devletin görevi, bireyleri, kurumları korumak ve bunların birbirleriyle ilişkilerinde yetki ve özgürlüklerinin sınırlarını çizmektir. Devlet, yasalarla haklı olanla haksız olanı, neyin yapılması neyin yapılmaması gerektiğini belirtmek zorundadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi devletin görevlerinden biri değildir?

- A) Bireysel hakları sınırlamaya çalışmak
- B) Bireylerin hareket alanını belirlemek
- C) Kurumların yetki sınırlarını belirlemek
- D) Yasalarla olması gerekeni ortaya koymak
- E) Haklı ve haksız belirlerken yasaları ölçüt olarak kullanmak

7. Devletin varlığı birey içindir ve bireylere dayanır. Birey ve devlet birbirlerini gerektiren iki kavramdır. Devletin var olmasının nedeni, farklı düşünce, istek ve çıkarlara sahip olan bireylerin bir araya gelebilmesi için üstün bir otoriteye gereksinim duymalarıdır. Bu nedenle bireyler, devlet olmadan var olamaz.

Bu parçaya göre devletin varlık nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireylerin devlete uyma zorunluluğu
- B) Bireylerin çıkarlarına ulaşma isteği
- C) Dış tehlikelere karşı güvenliği sağlama amacı
- D) Ekonomik kalkınmayı gerçekleştirme amacı
- E) Bireylerin varlıklarını devam ettirme isteği

8. Yasama;

- Halkın yaşamı ve malı üzerinde dilediği şeyi yapamaz
- Düşünmeden alınan isteğe bağlı kararlar ile bir güç kullanamaz
- İnsanların izni olmadan onların mülkiyetinin hiçbir parçasını alamaz
- Yasa yapma gücünü başkasına devredemez,

çünkü, yalnızca halk yasama gücünü kullanacakları belirleme hakkına sahiptir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Halk adına yetki kullanımının sınırlı olduğu
- B) Devlet gücünün sınırsızlığı
- C) Hukukun her türlü kararı alabileceği
- D) Devletin doğal bir kurum olduğu
- E) Bireysel hakların vazgeçilmezliği

9. Devlet, halka rağmen herhangi bir hak ileri süremez. Bu bakımdan mutlak egemenliğe sahip değildir. Aksine devlet, onu kuran toplumun amaçlarının gerçekleşmesinde sadece bir araç durumundadır. Devlet daha çok doğal yasaları uygulamakla görevlidir. Yasalar zaten doğal olarak vardır ve devlet, bu yasaları sadece keşfederek uygular.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet denilen siyasal topluluğun temelini ne olması gerektiği belirlenmelidir.
- B) Tüm özgürlükçü ideallerin temelinde bir egemenlik anlayışı bulunmaktadır.
- C) Doğal yasalardan yola çıkan devlet, toplumun amaçlarını gerçekleştirmede bir araçtır.
- D) Devlet, kendisini temsil ettiği toplumsal yapıdan daha güçlü olmalıdır.
- E) Devlet gücünün sınırsız egemenliği tartışılmaz ve sınırlanamaz.

10. Yönetim, doğal durumda herkesin kendi davasının yargıcı olmasından doğan tatsız durumlarda bir çözüm aracıdır. Yönetim anlaşmazlıklarda taraflardan birini oluşturuyorsa, çözüm kendiliğinden ortadan kalkar; çünkü hem yargıçtır hem de davacı.

Bu parçada sözü edilen sorunun çözümü için aşağıdakilerden hangisi gereklidir?

- A) Yönetim ve yargı ilişkisinin pekiştirilmesi
- B) Yönetimin yurttaşlarca belirlenmesi
- C) Yönetimin meşruluğunun sağlanması
- D) Yargının bağımsızlığının oluşturulması
- E) Sivil toplumun desteklenmesi

11. "Bir devletin düzeni anayasaya göre oluşturulur. Böyle bir devlette her davranışta meşruiyet aranır. Bu meşruiyetin belirleyicisi anayasaya bağlıdır. Anayasa herkesi bağlar. Vatandaşları da, siyasi partileri de bağlar. Bunun dışına çıkıldığı zaman meşruiyet ortadan kalkar."

Bu sözleri söyleyen kişiye göre meşruluğun dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düzen için güvence olacak yasaların bulunması
- B) Eylemlerin yasalara uygun olması
- C) Normların yönetenler tarafından benimsenmesi
- D) Bireysel isteklerin her şeyin üstünde tutulması
- E) Uluslararası anlaşmalara uygunluğun gözetilmesi

Zirve

1. • Sofistik öğretiyi savunan bazı düşünörlere göre, kanunlar, zayıflar ve çoğunluk tarafından güçlüleri sınırlamak amacıyla yapılmıştır; bu nedenle kurallar doğal adalet ilkesini bozmaktadır. Doğal haklar daha güçlülerin haklarıdır.
- Sofistik öğretiyi savunan diğör bazı düşünörlere göre ise kanunlar, azınlıktaki güçlü ve ayrıcalıklı kişiler tarafından yapılmaktadır. Güçlü kişilerin diğörlere karşı kanun dayatmaları kendilerinin lehinedir; çünkü böylece kanunları daha kolayca çiğneyebilirler.

Bu iki bilgide ortak olarak savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar zor kullanma haklarını başkalarına devrederek yaşarlar.
- B) İnsan doğası ile uyum içinde olan yenilikler önem taşır.
- C) İnsanlar için her zaman geçerli olabilecek kurallar kaçınılmazdır.
- D) Kanunlar, sınıf çıkarlarının korunabilmesi için kullanılan araçlardır.
- E) İnsanlar doğuştan sahip oldukları erdemleri geliştirmek için otoriteye gereksinim duyarlar.

2. Sokrates "Adalet nedir?" diye sorduğunda, aradığı sadece sözcüğün tanımı değildir. Adil sözcüğünü hemen her insan, karar, yasa ve anlaşma için kullandığına göre, bu, hepsinin paylaştığı, adalet dediğimiz ortak bir özellik bulunduğuna gelir. Platon'un açığa çıkarmaya çalıştığı şey, bu ortak özelliğin niteliğidir. O, adalet denen şeyin, maddi olmamakla birlikte gerçekten var olduğuna ve bu soyut gerçekliğin doğasını keşfetmeye çalıştığına inanmaktaydı.

Bu parçada, Sokrates'le ilgili aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) İnsanların sözleşmeye dayalı devletlerde yaşadığını belirtmektedir.
- B) Her anlayışın bireylere göre değiştiğini savunmaktadır.
- C) Düşünce dünyasının yeniliklere her zaman açık olduğunu göstermektedir.
- D) Kültür alanındaki varlıkların insanlar için değişken anlamlar içerdiğini göstermeye çalışmaktadır.
- E) İnsan yaşamında etkili olan ortak değerlerin varlığından söz etmektedir.

3. Locke, insanların doğaları gereği iyi olduklarını ve yaşam, özgürlük, mülkiyet gibi temel haklarla doğduklarını kabul eder. Bireyler doğuştan getirdikleri haklarını korumak için yönetme yetkisini devlete devrederler. Kısaca ona göre bireylerin birbirleriyle anlaşarak yetkilerini bir organa devretmesi suretiyle devlet oluşur. Bu devlet tek bir gücün değil, çoğunluğun egemen olduğu bir devlettir.

Bu parçaya dayanarak Locke'un aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenemez?

- A) İnsanlar olumlu özelliklerle donatılmıştır.
- B) Doğuştan hakları korumak devletin görevidir.
- C) Devlet bireylerin uzlaşmalarıyla oluşur.
- D) İnsanlar çıkarları için sürekli savaşırlar.
- E) Devlet, demokratik yapıda olmalıdır.

4. Hukuksal eşitliğin temelinde, ahlaki bir ilke olan "insan onuru bakımından eşitlik" düşüncesi yatar. Bu çerçevede her birey, insan olmak bakımından eşit değere ve eşit saygıya hak kazanmaktadır. Dolayısıyla insanlar, hukuk karşısında eşit tutulmalıdır. Bunun temel koşulu da hukukun tarafsızlığıdır.

Bu parçaya göre bireyler arasında hukuksal eşitlik oluşması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Hukukun bilimsel verilere dayanmasına
- B) Hukukun nesnelliğine
- C) Bireysel sorunların türüne
- D) Devletin yönetim biçimine
- E) Birey devlet ilişkisinin niteliğine

5. Devlet bireye hiçbir şekilde müdahale etmemelidir. Özgürlüğün sınırı başkasının özgürlüğünün başladığı yerdir. Başkasının özgürlüğünü kısıtlamadıkça hiçbir bireyin ekonomik, siyasal, düşünsel veya dinsel özgürlükleri kısıtlanmamalıdır. Özgürlükçü bir toplum hem mutlu bireyler yaratır, hem de toplum ve devlet zengin olur.

Bu parçadaki görüş, siyasal düşünce tarihiyle ilgili aşağıdakilerden hangisinin sorgulanmasına dayanır?

- A) Bürokrasinin gerekliliğinin
- B) Devlet ekonomi ilişkisinin
- C) İktidarın kaynağının
- D) Birey devlet ilişkisinin
- E) Meşruiyetin kaynağının

6. Platon, Devlet adlı ünlü yapıtında "Çömlekçi zengin olmamalı, çömlekçi zengin olursa çömlekçiliği bırakır. Çömleksiz ne yaparız sonra?" demektedir. İşte Platon devleti böyle bir yapıya oturtmaktadır. Amaç, çömlekçiye hem çömlek yaptırmak hemde topluluğun mutluluğunu sağlamaktır.

Bu parçaya göre Platon'un devlet görüşü aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

- A) Belirli bir grubu iktidara getirmeye
- B) Toplumsal düzeni sona erdirmeye
- C) Bireysel arzularla toplumsal mutluluk arasında denge kurmaya
- D) Yapay bir kurum oluşturmaya
- E) Bireyler arası eşitsizlikleri gidermeye

7. Eski Mısır'da firavunlar doğrudan Tanrısal gücün temsil yetkisinin kendilerinde var olduğunu halka kabul ettirme çabası içinde olmuşlardır. Böyle bir durumda iktidar yetkisinin kaynağını kendilerinde görmeleri nedeniyle, yetkinin sınırlanması gibi bir problem ile uğraşmamışlardır.

Bu parçaya göre mısır firavunları iktidarın kaynağını aşağıdakilerden hangisine dayandırmışlardır?

- A) Yetkin güce
- B) Bireylerin korunma ihtiyacına
- C) Toplumsal sözleşmeye
- D) Toplumsal geleneklere
- E) Demokratik ilkelere

8. Siyasal otoritenin meşruiyetinin temel dayanağını oluşturan yönetilenlerin rızası, egemenlerin yönetmek için başvurmak zorunda oldukları ya da dikkate almak zorunda oldukları bir öge olarak siyaset felsefesi içerisinde gereken öneme sahiptir. Nitekim Locke, toplumun, kendine duyulan güvene ihanet eden bir egemene karşı direnme hakkını kullanılabileceğini belirtmiştir.

Bu parçaya göre, meşruluğun dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düzeni sağlayan yasaların bulunması
- B) Normların tüm bireylere yönelik olması
- C) Normların yurttaşlarca yadsınması
- D) Toplumsal desteğin sağlanmış olması
- E) Bireysel isteklerin dikkate alınması

9. Aristoteles'e göre yasama ve yürütmeye adalet, gelir düzeyine göre eşitlik ve her kesimin kendi konumundan hoşnut olması iyi bir yönetimin temel ilkeleridir. Bu ilkeler bütün yurttaşların ve kölelerin yasalara tam uyumu ile anlam kazanır.

Buna göre Aristoteles, adil bir yönetimi aşağıdakilerden hangisine dayandırmıştır?

- A) İnsanlar arasında eşitsizliğe uygun görevlendirmeye
- B) Yönetim biçimleri arasındaki uygun seçime
- C) İnsanın doğal eğilimlerine uygun yönetimine
- D) Yönetim ilkelerine bağlılık ve yasaya uyma
- E) Yöneticilerin belirlenmesinde uygun seçime

10. Bazı düşünörlör, içinde yaşadıkları toplumsal düzeni eleştirmiş ve gerçekleşme şansı çok fazla olmayan düşsel bir toplum yapısı tasarlamışlardır. Bu düşünörlör, insanın, dolayısıyla toplumun kuruluşunun ancak tasarladıkları bu toplum yapısına geçilmesiyle olanaklı olduğunu savunurlar. Bu tasarlanan toplum yapısına "ütopya" denmektedir.

Buna göre ütopyalar aşağıdakilerden hangisinin örneklerini sunmaktadır?

- A) Bürokrasinin gereğinin
- B) Sivil toplum modellerinin
- C) Devlete boyun eğme nedeninin
- D) İdeal düzenin olabirirliğinin
- E) Devletin varlık nedeninin

11. İlke olarak hukukun işlevi, yasalar olmadığı takdirde insanlar arasında kaçınılmaz olarak hüküm süreceğ olan şiddetin yerine, toplum halinde barış içinde yaşamayı mümkün kılacak kurallar ve sözleşmeleri geçirmektir. Ancak şiddet, hukukun kendisinin ta merkezinde, kaynağında, siyasal gücün işleyişinde ve hukuku ihlal edenlere karşı öngörülen yaptırımlarda mevcuttur.

Bu parçada hukukun hangi yönünden söz edilmektedir?

- A) Belirli kavramları temel aldığından
- B) Devletin yönetim biçimini etkilediğinden
- C) Amacının, uygulamalarıyla geliştiğinden
- D) Temel kavramlarına göre yapılandığından
- E) Toplumsal değerlerden kaynaklandığından

12. Siyaset felsefesi toplum, devlet ve hükümet için ideal normlar ve ölçütler koymaya çalışırken, siyaset bilimi hükümetlerin nasıl işlediğini ve insanların oy vererek, aday olarak, seçmen tercihlerini etkileyerek siyasi amaçlarına nasıl ulaştıklarını araştırır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesini siyaset biliminden ayırır?

- A) Toplum ele alması
- B) Toplumsal yaşamı dışlamaması
- C) Sistemli olması
- D) Olması gerekene yönelmesi
- E) Yöntem kullanması

13. Toplumsal yaşamda, bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyecek ve yaptırım gücü olarak kurallara, yasalara ihtiyaç vardır. Bu kurallar ve yasalar sayesinde toplum düzene kavuşur. Şu halde yasaları ve bu yasalardan oluşan hukuk sistemini düzenleyen, bu yasalara uyulmaması durumunda bunlara uyulmasını sağlayacak bir güç gereklidir. Bu gücün adı devlettir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Devletin gerekliliği
- B) Devletin yapısı
- C) Devletin kurumları
- D) Devletin çeşitleri
- E) Devletin yönetim biçimi

14. Devletin kaynağıyla ilgili en eski görüşe göre, devlet, Tanrı tarafından yaratılmış ve yönetme yetkisi belli kişilere veya gruplara verilmiştir. Eski Mısır ve Babil’de, din adamları iktidarın kullanımında önemli roller oynamışlardır. Ortaçağ’da Hristiyan din adamları, devletin Tanrı eseri olduğunu ve yeryüzü devletinin Tanrı buyruklarına göre yönetilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Her devletin ortak kurallara dayandığı
- B) Yöneticilerin davranışlarını sınırlayan kuralların zorunluluğu
- C) İlahi temele dayalı bir devlet anlayışı
- D) Yasaların herşeyin üstünde olması gerektiği
- E) İnsanlar arasındaki ilişkinin, bireyleri devletin oluşumuna götürdüğü

15. • Gerçek özgürlük yeteneklerin geliştirilebildiği sınıfsız bir ortamda söz konusudur.
- Devlet, insanların temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra, onlara ruhlarını olgunlaştırmaları için gerekli boş zaman sağlamaya çalışmalıdır.
 - Herkesin kendisini geliştirmek ve gerçekleştirmek için özgürlüklerden eşit bir biçimde yararlanma hakkının bulunmadığı koşullarda özgürlükten söz edilemez.

Bu açıklamaların ortak noktası aşağıdaki yargılardan hangisinde belirtilmiştir?

- A) İnsanların mutlu olabileceği bir düzen arayışına yönelmiştir.
- B) Devletin gerekliliğine işaret edilmiştir.
- C) İnsanlara tanınan haklara sınırlama getirilmesi istenmiştir.
- D) Mutluluğun hiçbir şekilde gerçekleştirilemeyeceği vurgulanmıştır.
- E) En önemli ihtiyacın eğitim olduğu açıklanmıştır.

Zirve

16. Korku ütopyaları, insanları baskıcı yönetimlerin tehlikelerine karşı uyarmak isterler. Korku ütopyalarında düşünür ideal bir düzene varmaz. Olup bitenlerin aynı seyri izlemeleri halinde gelecekte insanları bekleyen tehlikeleri betimler. Bu ütopyalarda korku verici bir dünya tasvir edilir. İnsan, modern dünyayı sarsan sorunlar üzerinde düşünmeye çağrılır.

Bu parçaya dayanarak, korku ütopyalarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılmaz?

- A) Gelişmeler halinde insanlara mutsuzluk getireceği varsayılır.
- B) Geleceği karanlık gösterir.
- C) İnsanlığın geleceğiyle ilgili olumlu beklentileri yansıtır.
- D) Gelecekte insanların yaşayabilecekleri tehlikelere işaret ederler.
- E) Yaşanan olumsuzluklardan hareket eden düşsel yaklaşımlardır.

Bölüm

8



Bilim Felsefesi

1. Bilimsel önermelerin tümü ya doğrudan ya da dolaylı gözlenebilir olguları dile getirir. Bilimde hiçbir hipotez ya da kuram, gözlem ya da deney sonuçlarına dayanarak kanıtlanmadıkça doğru kabul edilmez. Doğru kabul edilmesinin koşulu, nesnel ölçütlerle sınanabilir ve tekrarlanabilir nitelikte olmasıdır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim, insanın çevresinde olanları anlama ve açıklama gereksiniminden doğmuştur.
B) Bir konunun bilimsel olarak nitelendirilebilmesi doğruluğunun ispatlanmasına bağlıdır.
C) Bilimsel bilgi, olayların birbirleriyle ilişkilerini açıklayarak bu olayların denetlenmesini sağlar.
D) Bilimsel bilgiler doğru olarak kabul edilen varsayımlardan hareket eder.
E) Bilim, aynı türden olguların ortak yönleriyle ilgilenir, genelleyicidir.

2. Bilim tarihi araştırmalarına yönelmiş olan araştırmacılara, bu işin nasıl yapılacağı öğretilmelidir. Yine de yöntem bilgisi, çoğu kez yapıldığı gibi usta çırak ilişkisine terk edilebilecek kadar değersiz bir bilgi olarak görülmemelidir. Çünkü ustanın veya bir gün usta olacak çırağın yeteneksiz olması durumunda, usta çırak zincirinin bir halkasında bilginin niteliksizleşerek değerini kaybetme tehlikesi vardır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilimsel bilgiye gereken önemin verilmediği
B) İnsanların, temeli olmayan bilgilere güvenmesi gerektiği
C) Bilimde, araştırma sonuçlarının büyük önem taşıdığı
D) Her türlü bilginin sorgulanması gerektiği
E) Yöntemsel araştırmaların, bilimin gereklerine uygun ele alınması gerektiği

3. Bilim, bir etki olmaksızın boşluğa bırakılan cisimlerin yerin merkezine doğru düştüklerini incelemiş ve bunu yasa olarak formüle etmişse, hiç kimse çıkıp da, "Bir taş boşlukta hiçbir yere dayanmaksızın durmaktadır." diyemez; bilim böyle bir iddiayı kabul etmez.

Bu parçaya dayanarak bilimle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimde yasaları bulunmuş olgular anlatım bakımından kesinlik kazanırlar.
B) Bilimin ortaya koyduğu bilgiler her yerde aynı ölçüde kabul edilmez.
C) Bilimsel bilgiler birikimli olarak ilerleme gösterir.
D) Bilim, gelecekte ortaya çıkabilecek olaylarla ilgili öngöründe bulunur.
E) Bilimsel bilgiler zaman içinde değişme gösterebilir.

4. Thomas Kuhn, belirli bir paradigmayı benimseyen ve bu paradigmayla bilim yapan bilim adamlarının, daha sonra yavaş yavaş bir takım anormalliklerle, uyumsuzluklarla ve uygunsuzluklarla karşılaştığını savunur. Çünkü zaman geçtikçe söz konusu paradigmanın çözemediği problemler ve cevaplayamadığı sorular ortaya çıkmaya başlar.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Paradigmanın benimsenmesi yoğun tartışmalar sonucunda gerçekleşir.
B) Paradigmalar doğaüstü güçlerin açıklanmasına yönelir.
C) Paradigmalar, bilim adamlarının görüşlerine geçerlilik kazandırır.
D) Paradigmalar, bütün problemleri ve sorunları çözüme kavuştururlar.
E) Paradigmalar belirli bir bilim dalında ortaya konan kuramsal açıklamalardır.

5. Bilime ait metinler, günlük dille yazılmış olan metinlerdir. Bu metinlerin simgesel mantık diline çevrilerek denetlenmesi yapılmalıdır. Bu denetlemlerde metinlerin tutarlılıkları ve geçerlilikleri sınanmalıdır. Söz konusu metinler ancak simgesel mantığın denetiminden geçerlerse bir anlam içerdikleri kabul edilebilir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin gerekli olduğu belirtilmiştir?

- A) Aklın bilme yetisinin sınırlanmasının
B) Dilin mantıksal analizinin
C) Düşünmenin geliştirilmesinin
D) Bilginin sorgulanmasının
E) Eğitimin sürekliliğinin

6. "Bilimde değişmez yasa ve kurallar yoktur." diyen bir bilim adamının temel görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim tüm sorulara cevap veremez.
B) Bilim sürekli kendini yeniler.
C) Bilimsel yöntemler tek başına yeterlidir.
D) Bilimin konuları her zaman aynı kalır.
E) Bilimin yasalara ulaşması uzun uğraşlardan sonradır.

7. Bilimi bir ürün olarak gören mantıkçı pozitivistler, bilimin sonuçlarına değer verirler. Onlara göre bilim, düzenli bilgilerden oluşur. Bilgiler, önerme denilen dil ifadelerinde yer aldığından, bu yaklaşıma göre bilim bir bakıma bu önermeleri inceleme, araştırma ve çözümleme demektir.

Mantıkçı pozitivistlerin bilime yaklaşım biçimi aşağıdakilerden hangisinde belirtilmektedir?

- A) Bilim, bilim adamları topluluğunun bir etkinliği olarak ortaya çıkar.
B) Bilimsel etkinlikler bir süreç olarak değerlendirilmelidir.
C) Bilimi anlamak için, bitmiş çalışmalara ve yazılmış metinlere bakmak gerekir.
D) Bilimi anlamak için, gerçekleştirildiği kültürel ortam dikkate alınmalıdır.
E) Bilimsel kuramların seçimi, bilim adamlarının psikolojik ve sosyolojik tercihlerine bağlıdır.

8. Oksijenin, demiri paslandırdığını biliyorsak, demirden yapılmış eşyaların su veya hava gibi içinde oksijen bulunan ortamlarla temas etmesini önlemeye çalışırız.

Bu bilgide bilimin amaçlarından hangisi dile getirilmiştir?

- A) Nesnel gereklilikleri belirlemek
B) Öndeyide bulunmayı sağlayarak olayları kontrol altına almak
C) Olgular arasındaki ilişkileri neden - sonuç açısından karşılaştırmak
D) Merak ve hayret duygularını tatmin etmek
E) Toplumların uygarlık düzeylerini yükseltmek

9. Bilim, pek çok olayı bir araya getirerek ve yeni yasalar keşfederek insanın doğadaki gücünü artırır. Böylece, birlikte çokluğu ortaya koyar ve düşünce tasarrufunu gerçekleştirir.

Bu parçada, bilimin düşünce tasarrufu sağlama aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Mantık ilkelerini kullanmaya
B) Eleştirel olmaya
C) Nesnel tavrı sergilemeye
D) Genel yasalara ulaşmaya
E) Üretime dönüşmesine

10. Bilim, evreni anlamak için bilgi elde etme etkinliği olarak tanımlanabilir. Bilim sayesinde evreni, toplumu, insanı kısaca bizimle ilgili olan veya olmayan her şeyi anlayabilmek mümkündür. Buradan da anlaşılacağı gibi bilimin önemi, bizim düşünme etkinliğinde bulunmamızı sağlamasıdır. Bilen ve anlayan varlık olarak insan, bilim, felsefe ve sanat üretmeden duramaz.

Bu parçaya dayanarak bilim ve insan arasındaki ilişkiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilim, insanlığın önemli bir etkinliğidir.
B) Bilim, nesneleri ve olayları anlamamızı sağlar.
C) Bilim, insanı düşünmeye yönelten bir etkinliktir.
D) İnsan, evrendeki pek çok etkinliğini bilime borçludur.
E) Bilim, felsefe ve sanattan daha anlamlı bir etkinliktir.

11. Bilim, insanın evreni anlamasına olanak veren önemli bir etkinliktir. Bilim sayesinde insan doğal ve toplumsal gerçekliği anlayabilir, davranışlarını buna göre düzenleyebilir; öte yandan insanoğlu bilim sayesinde teknoloji üretebilir. Bu teknolojiyle doğal güçleri denetimi altına alarak yaşayışını kolaylaştırabilir ve daha yüksek bir düzeye getirebilir. Bilim bundan dolayı bir toplumun itici gücüdür; toplumun üretim biçimini ve gelişmesini önemli ölçüde etkiler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Bilimin yapısı B) Bilimin özellikleri
C) Bilimin sınırları D) Bilimin yöntemleri
E) Bilimin değeri

12. Bacon: "Bilim, bir takım boş savaş ve tartışmalar ile birbirini yemeye çalışan insanların bir tutkusu değil; belki doğayı kavrama, insanın evren üzerindeki denetimini sağlama çalışmasıdır. Bu nedenle doğa kanunlarını öğrenelim. Ancak bu yolla doğanın efendisi olabiliriz." demiştir.

Bacon, bu düşüncesi ile aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Bilim bir tutku değildir.
B) Bilmek, egemen olmanın sonucudur.
C) Doğayı kontrol edebilmek, doğa yasalarını bilmeyi gerektirir.
D) İnsan, evrene her zaman hakim olmuştur.
E) Doğa kanunları, doğanın kavranmasıyla oluşur.

13. Bilimsel yargılar nesnel içeriğe sahiptir. Kültürel yapıları farklı olan insanlar bile bilimsel yargıları değiştirmeden kabul ederler. Oysa ahlaki değer yargıları her kültür ve toplum içinde farklı kabul edilirler. Başka bir toplumda yanlış değerlendirilebilirler.

Buna göre, bilimsel yargıların ahlaki yargılardan farklı olarak herkes tarafından kabul edilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çağın ihtiyaçlarına öncelik vermesi
B) Sürekli kendini yenilemesi
C) Toplumsal yaşamın karmaşık olması
D) Pratik hayata etkide bulunması
E) Olguların mutlak bilgisine dayanması

14. Auguste Comte'a göre bilimler doğrudan doğruya olgulardan hareket etmeli, onların arkasındaki sebeplerle uğraşmamalıdır; çünkü bilimler olaylar arasındaki yasaları ve değişmez bağlantıları araştırır. Her bilim varsayımlarla çalışır, ama varsayımlar geçici olmalıdır; bunların yerlerine olgular konulmalıdır.

Comte'a göre, bilimsel araştırma aşağıdakilerden hangisini içermez?

- A) Bilimsel bulguların temelinde olgular yer alır.
B) Bilimlerin amacı doğruyu araştırmaktır.
C) Bilim, metafizik alanı inceleme konusu yapmamalıdır.
D) Tüm bilimlerin üzerine kurulacağı temel alan, gözlenebilen olaylardır.
E) Bilim, problemlerin çözümünde sezgilerden yararlanmalıdır.

15. Bilim, olayları incelerken şu sırayı izler: Önce kendi alanı içine giren olayları toplar; sonra onları betimler. Bu safhada analiz ve sınıflamalar vardır. Olayların açıklanmasında, önce onların meydana geliş sebeplerini arar; yasalarını formüle eder.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Bilimlerin felsefeyle ilişkisine
B) Bilimlerin yöntem aşamalarına
C) Bilimin pratik yararına
D) Bilimsel bilginin niteliklerine
E) Bilimin değerinin artmasına

16. Bilimin ortaya koyduğu bilgiler her yerde, her bilim adamı tarafından aynı şekilde kabul edilir. Bu, bilim adamının duygularından, değer yargılarından arınık olmasına, araştırmalarını yansız olarak gerçekleştirmesine bağlıdır.

Bu parçada bilimin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Pratik değerinin olması
B) Nesnel olması
C) Tekrarlanabilir olması
D) Birikimli ilerlemesi
E) Yöntemli olması

1. Mantıkçı ampirizm; "Bir önerme karşısında bulunduğumuz zaman, doğruluğundan ancak doğrularla emin olabiliriz" der. Bu düşünceye göre, bir önerme doğrudan ya da dolaylı olarak doğrulanabilir. Doğrulanamıyorsa o önerme ne doğrudur ne de yanlıştır, anlamsızdır.

Bu parçaya göre mantıkçı ampirizm aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Bir önerme yanlışlanmadığı sürece doğrudur.
B) Bir önerme doğrulanmadığı zaman da geçerli kabul edilir.
C) Bilgide yöntem, doğrulamadır.
D) Bir önerme bazen doğru, bazen yanlıştır.
E) Bilimsel nitelik taşımayan önermeler doğrulanamaz.

2. Mantıkçı ampiristlere göre, bir önermenin denetlenebilmesi ve ispatlanabilmesi, onun doğrulanmasına bağlıdır. Doğrulanma ilkesinin incelenmesi aynı zamanda bilimin yapısı ve işleyişi hakkında bilgi verecektir. Bu bakımdan doğrulama kavramı aynı zamanda deney ve gözlem yapmak işlemini de içerir.

Mantıkçı ampirizme göre bir önermenin doğrulanması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Deney ve gözlem yoluyla denetlenmesine
B) Önermeler arasında ilişki kurulmasına
C) Dil ile ifade edilmesine
D) Farklı görüşler tarafından eleştirilmesine
E) Bir düşünceye dayalı olarak ortaya çıkmasına

3. "Kendi payıma ben, hangi otoriteye, hangi mantığa sığınırca sığinsın, tekeli her türlü bilim yorumuna düşmanım. Bilime tapanların, bilim yobazlarının düşmanıyım. Bilimin işlevini anlamadan, hangi kaygılarla olursa olsun, bilimi bir düşman belleyenlerinde düşmanıyım."

Bu parçada bilimle ilgili aşağıda verilenlerden hangisinin yanlışlığına işaret edilmektedir?

- A) Bilimin, gelişmenin aracı olarak kullanılmasına
B) Bilimin güncelleştirilmesine
C) Bilimden yararlanılmasına
D) Bilimin sorgulanmasına
E) Bilimsel gelişmelerden bilinçsizce kaygı duyulmasına

4. "Bilimler gözlem ve deneye dayanmalıdır. Sağlam bilgi ancak bu yolla elde edilebilir."

Francis Bacon'un bu görüşüne göre, "doğaya egemen olmanın yolu" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğanın yasalarını bilmek
B) Otoritelere dayanmak
C) Bir dinin ilkelerini benimsemek
D) Ahlaklı ve erdemli olmak
E) Skolastik felsefeye bağlanmak

5. Gözümüzün önünde olup biten olgular ruh veya maddeyle değil, ancak başka olgularla açıklanabilirler. Bu nedenle bilim, sadece deney ve gözlemlerin konusu olan duyulduğumuz varlık alanlarıyla uğraşmalıdır.

Bu görüşte olan biri aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Olguların, bilimin ilgi alanının dışında tutulmasını
B) Bilimin, olguları konu edinmesini
C) Bilimin, zihnin soyutlamalarını öne çıkarmasını
D) Metafizik varlık alanlarının, bilimsel araştırma için temel yapılmasını
E) Bilimin her türlü varlığı konu edinmesini

6. Bir olayın, kendinden önce gelen bir neden olmaksızın meydana gelebileceği, sıkı belirlenimci birisi için kabul edilemez bir durumdur. İnsanlar doğal dünyanın bir parçasıdır; insanın her edimi ya da kararı doğal olayların bir türünden başka bir şey değildir; dolayısıyla onun da bir nedeni vardır.

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu görüşü destekler?

- A) Evrende doğal bir neden olmadan hiçbir şey gerçekleşmez.
B) Bir olayın birden çok nedeni vardır.
C) Bilgiye ulaşmada kullanılan yöntem önemlidir.
D) Düşünce, gerçekle uyduğu ölçüde doğrudur.
E) Evrende meydana gelen her olayın ardında Tanrısal irade vardır.

7. • Newcome, atmosfer basıncında çalışan ilk pistonlu buhar makinesini icat etmiştir.
- J. Watt, buhar makinesini geliştirerek sanayinin hizmetine sunmuştur.
- Faraday, elektrik motoru ve dinamoyu yaparak araçları ve sanayideki üretimi seri hale getirmiştir.

Bilim adamlarının bu çalışmaları bilimsel bilginin hangi özelliğine örnektir?

- A) Öngörüye dayalıdır.
- B) Belirli yöntemlerle elde edilir.
- C) Birikimli olarak ilerleme özelliğine sahiptir.
- D) Olgular üzerinde nedensellik ilişkisi kurar.
- E) Akıl ve mantık ilkelerine dayanır.

8. Bilimsel bilgiler, aklın olaylar hakkında duyduğu devamlı ilgi ve meraktan doğmuşlardır. Röntgen, adı ile anılan ışınları; Pasteur, mayalanmayı yapan küçük canlı varlıkları aynı merakla bulmuştur. Bilim tarihinde rastlantılar hariç, bilginlerin duymuş oldukları merakla bulunmuş olan pek çok gerçek vardır.

Bu parçada temel olarak bilimin hangi özelliği anlatılmaktadır?

- A) Akıl ilkelerine uygun olması
- B) Gerçeği anlama ve bilme isteğine dayanması
- C) Olanı olduğu gibi bildirmesi
- D) Birikimli olarak ilerlemesi
- E) Deney ve gözleme dayanması

9. Bilgi edinme yarışında bilimin yerini bugüne kadar hiç bir şey tutamamıştır. Bilim, artan gözlem ve fikirlerle her konuda gittikçe daha doğruya adım adım yaklaşır. Bilinecek şeyler sonsuz olduğundan, bilim de sonsuzdur. Bilimde ne bir son durak ne de bir son söz vardır. Bilim insanlığı sürekli yücelten bir etkinlikler.

Bu parçada bilimin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Birikimli ilerlemesi B) Kesinlik taşıması
- C) Evrensel olması D) Olgusal olması
- E) Uygulanabilir olması

10. Bir çok bilim felsefecisine göre, bilimin konusu yalnızca olgulardır. Özellikle de doğal olgulardır. Matematik ve mantık gibi disiplinler herhangi bir olguyu konu almadıkları için bilim değildirlir. Onlar yalnızca bilimsel düşüncenin birer aracı veya dilidirlir.

Bu görüşe göre aşağıdakilerden hangisi bilimin konusunu oluşturur?

- A) Somut nesneler dünyası
- B) Dil ile ifade edilen yargılar
- C) Soyut tasarımlar
- D) Düşünsel varlıklar
- E) Metafizik kavramlar

11. Bilim sayesinde hastalıklar tedavi ediliyor, nükleer enerji kullanılabiliyor, doğa insan hayatını kolaylaştırıcı şekilde yönlendirilebiliyor. Uçak, telefon, televizyon, bilgisayar gibi insan yaşamını kolaylaştıran ürünler bilimsel çalışmalarla elde ediliyor. Bu yönüyle, bazı olumsuz sonuçları olsa bile bilim, insanoğlunun vazgeçemeyeceği alandır.

Bu parçada bilimin hangi niteliği üzerinde durulmaktadır?

- A) Birikimli ilerlediği
- B) Yaşamdaki işlevi
- C) Giderek zararlı olduğu
- D) Anlama merakına dayandığı
- E) Yöntem kullandığı

12. Bilimsel çalışma, bir sorunu karşılaştığımızda başlar. Bu sorunun araştırılmasında ilk adım, onu netleştirerek formüle etmeye çalışmaktır. Bir sonraki evre, söz konusu sorunun olası çözümü üzerinde kafa yormaktır. Ondan sonraki evre ise, bu çözümü deneyden geçirmektir. Eğer deneyler çözümümüzü yanlışlarsa, yeniden düşünmemiz gerekir; doğrularsa, sorunu çözmek üzere harekete geçebiliriz demektir.

Bu parçada bilimin önemi aşağıdakilerden hangisine dayandırılmıştır?

- A) Yönteminin çeşitli evrelerden oluşmasına
- B) Problem çözmedeki işlevselliğine
- C) Merak duygusunu tatmin etmesine
- D) Birikimli olarak ilerlemesine
- E) Farklı uzmanlık alanlarının oluşmasına

1. – Aristoteles için bilim, duyu organlarımızın bizi varlıklarından ve değişimlerinden haberdar kıldıkları nesnelerden ve olaylardan hareket ederek, zihnimizin bulabildiği yasalardır.
- Einstein'a göre bilim, her türlü düzenden yoksun duyu verileri ile mantıksal olarak düzenli düşünce arasında uygunluk sağlama çabasıdır.
- Russell'e göre ise bilim, gözlem ve gözleme dayalı akıl yürütme yoluyla önce dünyaya ilişkin olguları, sonra bu olguları birbirine bağlayan yasaları bulma çabasıdır.

Aristoteles, Einstein ve Russell'in bilim tanımlarında ortak olarak vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezginin olgusal bilgileri verebileceği
- B) Duyusal verilerin düşünce ile düzenlenmesi
- C) Duyu verilerinin, duyularla denetlenmesi
- D) Duyusal verilere güvenilmemesi gerektiği
- E) Duyuların sezgilerden güç aldığı

2. Diyelim ki, elimizde bir bilgi birikimi var. Bunlar kuramlardan, çok sayıda önermelerden oluşuyor. Bunlar daha önce türlü sınamalara tabi tutulmuş ve bugüne kadar her sınamayı geçmişler; yani henüz reddedilmemişler. Bunlara dayanarak henüz sınamaya tabi tutulmamış yeni bir önerme, yani bir hipotez oluşturulabilir. Fakat oluşturulan hipotezin bilimsel değer taşıması doğrulanabilmesine bağlıdır.

Bu görüşü savunan düşünürü göre bilimselliğin ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirli bir bilim görüşünün belirlediği ilkelere uygunluk
- B) Bilim adamlarının beklentilerinin birbirlerine uygunluğu
- C) Bilimsel süreçte belli adımlar izlenerek sonuçta varılması
- D) Bilimsel araştırmaların ortaya koydukları pratik sonuçlar
- E) Yetkili bilim çevrelerinin onayı

3. Başlangıçta bilimler felsefenin içinde yer almaktadır; filozoflar aynı zamanda çoğu noktada bilim insanlarıydılar. Fizik'i ve Metafizik'i yazan Aristoteles bunun tipik bir örneğidir. Bilginin gelişimi, özerk dallara ayrılması ve her bölümün kendi içinde çok daha fazla uzmanlık gerektirmesiyle zaman içinde bilimler felsefeden ayrılmaya başladı. Önce doğa bilimleri denilen bilimler, sonra giderek sosyal bilimler ayrıştılar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine ilişkin bir açıklama yer almaktadır?

- A) Felsefenin, bilimin ana kucağı olduğuna
- B) Bilimin, felsefe ile rekabetten güç aldığına
- C) Filozofların bilimi yadsıdığına
- D) Bilimin felsefeyi beslediğine
- E) Felsefenin, varlığını bilimin içinde sürdürdüğüne

4. Bir hipotezi çürütecek kanıtın bulunamamış olması, o hipotezin doğru olduğunu gösterir.

Bu görüşe göre bir hipotezin doğruluğunun ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basit açıklamalar getirmesi
- B) Yanlışlanmamış olması
- C) İşlevsel olması
- D) Yöntemli olması
- E) Var olana yönelmesi

5. 1919 yılı, görelilik kuramı bakımından anlamlı bir yıldır. Bu kurama göre, güneşin yakınından geçen ışık ışınları; güneşin yerçekimi alanının etkisine girerek eğilmeye uğrarlar. O yıl, bu kuramı sınamaya elveren bir güneş tutulması oldu. Ölçümlerin verdiği sonuçlar söz konusu, ışınların eğildiğini gösteriyordu. Popper'ı büyük ölçüde etkileyen, kuramın öndeyisinin doğru çıkması değildi. Onu asıl ilgilendiren şeydu: Öndeyinin doğru çıkması halinde, kuram derhal reddedilecekti.

Buna göre söz konusu kuramla ilgili çalışmalarda Popper'ı ilgilendiren aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuramın yanlışlanması
- B) Kuramın doğrulanması
- C) Kuramın anlamlılığı
- D) Kuramın temelindeki dayanaklar
- E) Kuramın nedensellik anlayışı

6. Yeniçağda değişik doğa bilimlerindeki değişimler, bu bilimlerin felsefeden tek tek ayrılması sonucunu doğurmuştur. Bu durumda etkinlik alanı giderek daralan felsefenin neyi inceleyeceği konusu ortaya çıktı. Bazı filozoflar ve bilim adamları, felsefenin bilim üzerinde düşünmesini, bilimin mantığını yapmasını istediler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yönelik bir açıklama yapılmaktadır?

- A) Bilimin yöntem sorununun çözümüne
B) Bilimin felsefenin konusu oluşuna
C) Bilimin felsefe ile ortak yönlerine
D) Bilim ve felsefenin farklılıklarına
E) Bilimin tarihinin başlamasına

7. İyi kuramlar, temellendirilmesi yapılabilen kuramlardır. Hiçbir kuram bütün kuşkulardan uzak, tam bir kesinlik düzeyine ulaşamaz. Bilim adamı kuramları değerlendirirken; kuramların test edilebilir olup olmadığına, diğer kuramlara uygun düşüp düşmediğine, açıklamalarının diğer kuramlarla desteklenip desteklenmediğine bakar.

Bu parçaya göre, iyi kuram olmanın temelinde aşağıdakilerden hangisi yer almaktadır?

- A) Öndeyide bulunmaya olanak sağlama
B) Basit açıklamalar getirme
C) Gerçeklenme olasılığını içinde taşıma
D) Geniş kapsamlı olma
E) Kendi içinde tutarlı olma

8. Bilimde elde edilen genellemeler yeni gözlem veya deney sonuçları ile karşılaştırarak doğrulanır ve sonuçları doğru ya da yanlış sayarak yeni genellemeler yapılır. Bu genellemelerin dayandığı gözlemsel önermelerin hepsi doğru olsa bile, kendisi yanlış olabilir. Çünkü varılan sonuç, gözlem yolu ile sağlanan kanıt ve belgelere dayalı olmakla beraber, onları aşan ve henüz gözlemi yapılmamış, nesne ve olguları da kapsamına alan bir genellemedir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi irdelenmektedir?

- A) Öndeyi B) Kuram C) Hipotez
D) Tümdengelim E) Tümevarım

9. Bir kuramdan çıkarılan sonuçların doğrulandığı görülürse, kuram geçici olarak sınavdan başarılı çıkmış demektir. Onu bir kenara itmenin nedeni olmadığının görmüşüz demektir. Buradan, olumlu bir kararın kuramı ancak geçici bir süre için ayakta tutabileceği sonucu çıkar. Çünkü olumsuz kararlar onu daha sonra her zaman ortadan kaldırabilir.

Bu parçada bir kuram için aşağıdakilerin hangisinin her zaman olası olduğu vurgulanmaktadır?

- A) Benimsenmenin
B) Faydasının
C) Üzerinde uzlaşmanın
D) Doğrulamanın
E) Yanlışlamanın

10. Bilginin saptırılması kötü bir şeydir; çünkü ahlaki olarak yanlış bir şey olan yalanı içinde barındırır. Ayrıca bilginin saptırılması, hataları ortaya çıkarır ve bilimde önemli bir rol oynayan güven ortamına zarar verir. Bilim adamları ahlaki yükümlülükleri tatmin etmek ve halkın bilime olan desteğini güvence altına almak için topluma karşı sorumluluk sahibi olmalıdırlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Bilimde kullanılan yöntemler
B) Bilimsel gelişimin aşamaları
C) Bilimde etik tavrın gerekliliği
D) Bilimsel tavrın olumsuzlukları
E) Bilimsel araştırmaların tekrarlanması

11. Bilim adamları, gözledikleri olgu ya da olayları sadece açıklayan genellemeler ileri sürmekle kalmayıp, geleceğe yönelik öndeyilerde bulunurlar. Örneğin, Türkiye'deki elektrik tüketimine ilişkin bugünkü verileri değerlendirerek, "Türkiye'nin 2040'lı yıllardaki elektrik gereksinmesine yönelik kestirimlerde bulunma" bir öndeyide bulunma etkinliğidir.

Buna göre öndeyi nedir?

- A) Olgular arası ilişkileri betimlemektir.
B) Doğa olaylarına basit açıklamalar getirir.
C) Olgularla ilgili önermelerin doğrulanmasıdır.
D) Olgularla ilgili bilinenlere dayanarak tahminlerde bulunmadır.
E) Doğruların zamana göre değişmesidir.

1. Kimya, simyadan doğmuştur. Simya; oğullarına, tarlasının bir yerinde altın gömülü olduğunu, arayıp bulmalarını söyleyen adamın durumuna benzetilebilir. Oğulları aradıklarını bulamamışlardı ama, asmaların köklerini eşeledikçe, elde ettikleri ürün bol olmuştu. Böylece altın elde etmek için yapılan araştırmalar ve çabalar, sayısız yararlı keşif ve öğretici deneye ışık tutmuştu.

Bu parçada simyanın aşağıdakilerden hangisi bakımından yararlı olduğu belirtilmektedir?

- A) Bilinenlerden hareketle bilinmeyenlere ulaşmada
B) Doğaüstü inançlardan hareketle doğal nedenlere ulaşmada
C) Evrenin bütünlük içinde varolduğunu anlamada
D) İnsanların doğaüstü ile bağını güçlü tutmada
E) Düşünceyi, varlıklardan üstün tutmada

2. Hiçbir kuram, şu veya bu kişi tarafından geliştirildiği için savunulamaz. Bilim insanları bir kuramı, o gün karşılaşılan sorunları en iyi açıkladığı için kabul ederler. Ve bir gün deney ve gözlem sonuçlarının kuramla geliştiğini görürlerse kuramın yanlış olduğunu ilan etmekte hiçbir sakınca duymaz, aksine bunu yapmaktan büyük keyif alırlar.

Parçadaki yoruma göre, bir kuramın varlığının sürmesi için aşağıdakilerden hangisi gereklidir?

- A) Bilimsel bulgularla uygunluğunun gösterilmesi
B) Belirli bir ulusun bilim adamı tarafından geliştirilmesi
C) Başka gözlemlerden yararlanılarak oluşturulmuş olması
D) İnsanlığa günlük yaşamda işe yarayacak bilgiler sunması
E) Başka bir kuramın görüşlerini desteklemesi

3. İnsana bu kadar faydasının yanında bilim, zararlı amaçlar için de kullanılabilir. Bu durumda insanın yaşamını kolaylaştırabilen bilim, yaşamı tehlikeye de sokabilmektedir. Örneğin atom bombası böyle bir tehlikeyi beraberinde getirmektedir. Ancak zararlı sonuçlardan sorumlu olan bilim değil, onu üretenler ya da zararlı amaçlar için kullananlardır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanlar bilim sayesinde bilme ve anlama ihtiyaçlarını giderir.
B) İnsan, bilim sayesinde doğal güçleri denetim altına almıştır.
C) Bilimin bulguları zaman içinde değişikliğe uğrayabilir.
D) İnsanlığın bilimi kullanım biçimi, ahlaksal nitelik taşır.
E) Bilim, bilim adamları topluluğunun gerçekleştirdiği bir etkinliktir.

4. İlk astronomi gök sistemi olan Batlamyus sisteminde yer merkezde, Güneş, Ay ve diğer gezegenler onun etrafında dairesel olarak hareket ederler. Daha sonra Kopernik yerin merkezde olamayacağını, ancak Güneş'in merkezde olabileceğini yaptığı çalışmalarla ortaya koymuştur. Kepler de yörüngenin dairesel olamayacağını; gezegenlerin, odaklarından birinde güneş bulunan elips şeklinde yörünge çizdiklerini ortaya koymuştur. Bu şekilde astronomi sistemleri ile ilgili bilgilerde gelişmeler olmuştur.

Bu parça bilimin hangi niteliği örneklendirilmektedir?

- A) Kesinlik taşıması
B) Tekrar edilebilir olması
C) Teknolojiye uygulanabilmesi
D) Birikimli olarak ilerlemesi
E) Akıl ilkelerine uygunluğu

5. Kuhn, bilimi anlamaya yönelik çalışmasında çıkış noktası olarak "paradigma" adını verdiği kavramı kullanır. Paradigma, belli bir bilimsel yaklaşımın doğayı ya da toplumu sorgulamak ve onlarda bir ilişkiler bütünü bulmak için kullandığı açık ya da üstü kapalı tüm inançlar, kurallar, değerler, kavramsal ve deneysel araçlardır.

Buna göre paradigma aşağıdakilerden hangisi tarafından ifade edilebilir?

- A) Betimleme B) Hipotez C) Kuram
D) Yanlışlama E) Doğrulama

6. Paradigma, belli bir bilimsel yaklaşımın, doğayı ya da toplumu sorgulamak ve onlarda bir ilişkiler bütünü bulmak için kullandığı açık ya da üstü kapalı tüm inançlar, kurallar, değerler, kavramsal ve deneysel araçlardır. Paradigmada bilime ait temel sorular ve onlara verilebilecek cevapların genel çerçevesi çizilmiştir. Paradigma aynı zamanda bilim adamları için dünyaya bakılan bir standartlar ve ölçüler yumağı olduğu gibi, gerçekliğin belirli kurallara göre algılanmasını kavranmasını ve genelleştirilmesini sağlayan bir şablondur.

Bu parçaya dayanarak paradigma ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Sorun çözmede kullanılan bakış açısidir.
B) Değer yargılarından etkilenir.
C) Mutlak doğruluk değeri taşırlar.
D) Bir soruna yaklaşımın sınırlarını belirler.
E) Gerçekliğin araştırılmasının kurallarını belirler.

7. Bilim, kurumsal bir yapıdır. Bilimi yapan da insandır. Bilim aynı zamanda, üretim süreçlerinin içindedir. Bilginin yaşama geçirilmesinde, kültürel ve teknolojik platformlarda kullanılmasında o günün değer yapılarıyla iç içedir. Bundan dolayı bilim, günlük çıkar çatışmalarından bağımsız olamaz. Yapılan birçok inceleme ve sorgulamalar belgelenmiştir ki, bilimsel araştırmalarda istismar ve yetkiyi kötüye kullanma açıkça vardır.

Bu parçada bilimsel çalışmalarda aşağıdaki-lerden hangisi ile karşılaşılabileceği belirtilmektedir?

- A) Betimleme eksiklikleri
B) Yöntem uyumsuzluğu
C) Finansman eksiklikleri
D) Ahlaksal sorunlar
E) Uygulanabilirlik sorunları

8. Bilim olgularla hareket eder ve ulaştığı sonuçları olgularla temelleştirir. Felsefe ise eskiden beri olguların yanında mantıksal çözümlemeye, kavramsal düşünme ve bazen de spekülasyona dayanır. Felsefede mantıksal çözümleme o kadar önemlidir ki, Russel 1914 yılında mantığı, felsefenin özü olarak nitelemiş, Carnap ise, felsefeyi mantıktan ibaret saymıştır.

Bu parçaya dayanarak felsefe ve bilimle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilgi edinmede farklı yöntemleri kullanırlar.
B) Aynı sorulara farklı yanıtlar verirler.
C) Aralarındaki rekabetten güç alırlar.
D) Toplumsal değişimlerden aynı ölçüde etkilenirler.
E) Birbirlerinden karşılıklı olarak yararlanırlar.

9. Bilimsel düşünme belli bir kafa disiplini gerektirir. Bu disiplini kazanmış bir kimse her şeyden önce gerçeğe döndüktür; olaylara saygılıdır. Yargıların- da tutarlı ve dengeli olmasını bilir; olgulara dayanmayan uluorta genellemelerden kaçınır; akla ya da ortak duyuya ne kadar yakın görünürse görünsün hiçbir konuda ön yargılara, dogmatik inançlara saplanmaz.

Bu parçaya dayanarak bilimsel düşünce ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Otoritelerin bilgilerini doğru kabul eder.
B) Olgusal dünyadaki olaylara döndüktür.
C) Çelişkilere düşmemeye çalışır.
D) Metafizik yargılardan kaçınır.
E) Nesnelliği ilke olarak benimsemiştir.

10. Bilim adamı yaptığı deney, gözlem ve elde ettiği bulguları, diğer meslektaşları tarafından doğruluğunun kontrol edilebilmesi ya da araştırmanın aynen veya kısmen tekrarlanabilmesi düşünce- siyle açık seçik olarak raporlaştırır. Böylece bilim adamı yaptığı çalışmaları dünya çapında tartışmaya açmış olur. Bilim bu özelliği nedeniyle bütün ulusların paylaşabilecekleri ortak bir yaşam biçiminin koşullarını hazırlar.

Bu parçada bilimin hangi niteliği vurgulanmaktadır?

- A) Birikimli olarak ilerlemesi
B) Evrensel olması
C) Sistemli ve düzenli olması
D) Mantık ilkelerine uygun olması
E) Olaylar arasındaki ilişkileri açıklaması

1. Bilmeyen bir insanı, bilinmeyen her şey şaşırtır. Çocuk, kurulan bir oyuncağın neden hareket ettiğine şaşırr. Oyuncağın işleyişini bilse, oyuncağın neden hareket etmediğine şaşırr. Bu bakımdan bilimde de nedenlerin bilinmesi çok önemlidir.

Bu parçaya dayanarak bilimle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Yetersiz kaldığı durumlar söz konusu olabilir.
B) Olguları nedensellik bağlamında ele alır.
C) Felsefe ile karşılıklı olarak birbirlerini beslerler.
D) Bilim adamlarının niteliklerinden etkilenir.
E) Toplumsal yapıdan bağımsız bir işleyişi vardır.

2. - I. kişi: Bilimin köken ve gelişimini inceleyen bilim tarihi, bilimin kimliğine ilişkin istediğimiz bilgileri bize sağlayabilir; öyleyse ayrıca bilim felsefesine ne gerek vardır?
- II. kişi: Bilim tarihinin, bilimin zaman içindeki oluşumuna ilişkin bize pek çok şey öğrettiği doğrudur, ancak felsefe açısından sorun bil- giyle bitmiyor. Felsefe açısından sorun; "bilim" denen etkinliğin mantıksal çözümleme gerek- tiren anlamı, yöntemi ve kavramsal yapısıdır.

II. kişiye göre bilim felsefesinin gerekliliği aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Bilimi çok boyutlu değerlendirme isteğinden
B) Bilimin, hızlı bir ilerleme göstermesinden
C) Bilimin uygulama alanlarının çokluğundan
D) Bilimsel düşünceyi sınırlama isteğinden
E) Bilimin kökeninin belirlenmesi zorunluluğundan

3. Bilimle ilgili eserler günlük dille yazılmış metinlerle oluştuklarından, çözümleme işlemini kolaylaştıracak bir tekniğe gereksinim vardır. Bu da söz konusu metinleri sembolik mantık diline çevirmekle sağlanır. Yani "Doğru" ve "Yanlış" değerleri ile çözümlenir. Böylece incelenen metnin genel geçerli olup olmadığı ortaya çıkarılabilir.

Bu parçada savunulan görüşe göre bilimsel metinlerin sembolik mantık diline çevrilmesi aşağıdakilerden hangisini sağlamaya yöneliktir?

- A) Nesnellik B) Öznellik C) Karmaşıklık
D) Dakiklik E) Sınırlılık

4. Bilimin insandan bağımsız bir iç işleyişi, doğrulama ve keşif mantığı vardır. Çünkü bilimi oluşturan bilgiler, mantığın düşünme ve çıkarım kurallarına uygun olmak zorundadır. Bilimsel bilgiler kendi içlerinde tutarlı, çelişki taşımayan, geçerli ve doğrulanmış bilgilerdir.

Bu parçada bilimin insandan bağımsız olması aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) Düşünme ilkelerine uygun olmasına
B) Felsefeden yararlanmasına
C) Teknolojiye uygulanabilmesine
D) Tekrarlanabilir olmasına
E) Birikimsel olarak ilerlemesine

5. Bacon'a göre bilimde doğruya ulaşmanın tek yolu vardır. Bilimsel çalışmalar olguların tek tek gözlemlenile başlar. Bu şekilde somut olgulardan genellemelere, hipotezlere ulaşılır. Bu hipotezlerin deney ve gözlem yoluyla sınanmasıyla daha genel sonuçlar, nedensellikler gösteren bilimsel yasalar ortaya konur. Bilimde doğru ve etkin yol budur.

Bacon bu parçadaki görüşlerinde bilimsel çalışmalarda aşağıdakilerden hangisinin kullanılmasını gerektiğini vurgulamaktadır?

- A) Yardımlaşmanın B) Tekrarlamanın
C) Yanlışlamanın D) Tümevarımın
E) Tümdengelim

6. Bilimler felsefeden ayrılınca, sınırları belirli bir inceleme alanına ve bu alana uygun araştırma yöntem ve tekniklerine sahip olmuşlardır. Daha kesin ve nesnel sonuçlar ortaya koymaya başlamışlardır. Onların ortaya koyduğu bazı bulgularla doğal ya da toplumsal çevrenin denetim altına alınmasına yol açan bilgiler üretilebilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilimlerin felsefeden ayrılınca kazandıkları özelliklerden biri değildir?

- A) Araştırma alanlarının belirginleşmesi
B) Var olan bilgilerle yetinmemesi
C) Olanı olduğu gibi ortaya koyması
D) Sonuçlarının uygulanabilir olması
E) Bulgularının denetlenebilir olması

7. - Ay tutulmasının sonunda ortaya çıkan gel - git olayının nasıl oldukları kadar, niçin oldukları da bilimi ilgilendirir. Eski tanımlardaki gibi bilim sadece "ne" ve "nasıl" sorularına değil, "niçin" ve "neden" sorularına da cevap arar.
- Bilimde gel - git olayı ile ilgili olgular arasındaki ilişkilerden ve bu ilişkileri dile getiren genellemelerden yararlanılarak, henüz oluşmamış bir olgu önceden kestirilmeye çalışılır.

Bu belirlemelerde söz konusu edilen kavramlar sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Açıklama - Öndeyi
B) Doğrulama - Kuram
C) Öndeyi - Yanlışlama
D) Anlamlılık - Olgusalılık
E) Paradigma - Nedensellik

8. Kış aylarının soğuk, yaz aylarının sıcak gitmesinde beklentimize aykırı düşen bir nokta yoktur. O yüzden de bu olgu karşısında çok azımız hayrete düşer ve açıklama gereği duyarız. Oysa bir yıl beklentimizin tam tersine, yaz ayları soğuk ve kış ayları sıcak geçerse, böyle bir durum hepimizi hayrete düşürür. Hemen bir açıklama aramaya başlarız.

Buna göre olgularla ilgili açıklama yapma zorunluluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Evreni bütünsel kavrama anlayışından
B) Beklentilerle gerçeklerin uyuşmamasından
C) Bilimsel gelişmeleri görme isteğinden
D) Bilimsel yöntemlerle ilgili kuşkulardan
E) Bilimsel anlayışın yenilenmesi ihtiyacından

9. Bilim, insanlara nesnel yasaların bilgisini verir ki, insanlar pratik eylemlerini gerçekleştirebilmek için bu bilgiye gereksinim duyarlar. Bir başka deyişle bilim, temelde insanın kendisini ve çevresini daha iyi tanıyıp gerektiğinde etkileyebilme, egemen olma, biçimindeki doğal istek ve güdüsünden kaynaklanmaktadır.

Bu parçaya göre insanların bilimsel çalışma yapmalarının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilme ve anlama ihtiyacını gidermek
B) Toplumsal farklılıkları anlamak
C) Bilimi felsefeye üstün kılmak
D) Doğayı denetim altına alma isteği
E) Doğal olayların nedenlerine inmek

10. 1919 yılı, görelilik kuramı bakımından anlamlı bir yıldır. Bu kurama göre, güneşin yakınından geçen ışık ışınları; güneşin yerçekimi alanının etkisine girerek eğilmeye uğrarlar. O yıl, bu kuramı sınamaya elveren bir güneş tutulması oldu. Uzaydaki bir yıldızın yerini önce gece, sonra gündüz saptama yoluyla, yıldızın güneşe yakın olması halinde, gönderdiği ışınları güneş tarafından eğilip eğilmediği araştırılabilecekti. Ölçümlerin verdiği sonuçlar söz konusu ışınların eğildiğini gösteriyordu.

Bu parçada bilimsel kuramın hangi yönü söz konusu edilmektedir?

- A) Ekonomik olma
B) Geniş kapsamlı olma
C) Olgularla tutarlı olma
D) Yaygın olarak benimsenme
E) Önceki kuramları geçersiz kılma

11. Bilimin sonuçlarının geçerliliği ve kesinliği her an, isteyen herkes tarafından denetlenebilir. Bu denetim sürecinde, yanlış olduğu anlaşılan bilgiler kendiliğinden ayıklanır; yerine yenisi konulur. Bundan dolayı bilimler bundan elli yıl öncesine göre çok ileridedir.

Bu parçada bilimi niteleyen hangi özellikten söz edilmektedir?

- A) Mantık ilkelerine uygun olmasından
B) Birikimli olarak ilerlemesinden
C) Sistemli ve düzenli olmasından
D) Kuramsal temele sahip olmasından
E) Teknolojiye uyarlanabilmesinden

12. "Bütün kuğular beyazdır." genellemesinde, bir nesnenin kuğu olması ile beyaz olması arasında değişmez bir ilişki bulunduğu dile getirilmektedir. O halde, kuğu olan bir nesnenin aynı zamanda beyaz olduğunu belirleyen her gözlemimiz, bu genellemeyi doğrulayıcı bir kanıt sayılacaktır. Şimdi bütün gözlemlerimizin, kuğu olan nesnelerin aynı zamanda beyaz olduğunu gösterdiğini varsayalım. Bu durumda söz konusu genelleme geniş ölçüde doğrulanmış sayılabilir.

Bu parçadaki varsayımın kanıtlanması için nasıl bir yol izlenmiştir?

- A) Bilim adamlarının görüşlerine başvurulmuştur.
B) Nedensellik ilkesi temel alınmıştır.
C) Özel bir yargıdan özel bir yargıya varılmıştır.
D) Genel yargıdan tekil sonuçlar çıkarılmıştır.
E) Tek tek olgulardan genel bir yargıya gidilmiştir.

1. Bir değişim süreci içinde her gün yeni bilimsel bilgiler, yeni bilim alanları ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bilime, herhangi bir anda tekniğin verdiği en iyi imkanlarla gözlenebilen, denenebilen ya da var olan bilgilere dayalı olarak akıl yürütme kurallarıyla geçerliliği kanıtlanan yeni bilgiler eklenir.

Bu parçada bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Birikimli olarak ilerlemesi
B) Olgusal olanı ele alması
C) İnsanlığın ortak etkinliği olması
D) Eleştirel bakış açısına dayanması
E) Öndeyide bulunmaya olanak vermesi

2. Bilim felsefesi, bilimlerin yöntemini, temel kavramlarını, birbirleriyle olan karşılıklı ilişkilerini inceler. Ayrıca bilimin belli bir kültür içindeki yerini, dinle, sanatla, ahlâkla olan ilişkilerini açıklar. Bilimin mantıksal yapısını ve işleyişini analiz eder, verilerini değerlendirir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Bilim felsefesinin doğuşu
B) Felsefenin bilime verdiği değer
C) Bilim felsefesinin konusu
D) Bilimin insan yaşamındaki önemi
E) Felsefenin bilime farklı yaklaşımları

3. İlkçağ'dan günümüze bilime birbirinden farklı yaklaşan iki görüş ileri sürülmektedir. Bunlardan bilime olumlu yaklaşan görüş, bilimi, bilgiye giderek tek yol, yaşamın en güvenilir yol göstericisi saymaktadır. Bilime olumsuz yaklaşan görüş ise, bilimden korkan, zararlı sayan ve ondan kuşkulanan düşünürlerin anlayışıdır.

Bu iki görüş, temelde aşağıdakilerden hangisini belirlemeye yöneliktir?

- A) Bilimin felsefeyle ilişkilerini
B) Bilimin değerini
C) Bilimin doğuşunu
D) Bilimin özelliklerini
E) Bilimin yöntemlerini

4. Bilimin bir ürün olduğunu öne süren mantıkçı pozitivistlerin aksine, bilimi bir etkinlik olarak kabul edenler, bilimin tarihi ve toplumsal boyutunu öne çıkarmaktadırlar.

Bu görüşte olanların aşağıdaki sorulardan hangisine cevap araması beklenir?

- A) Bilimsel bulguların değeri nedir?
B) Bilim adamlarının bilimsel süreçteki rolü nedir?
C) Bilimsel yasaların geçerliliği var mıdır?
D) Bilimsel verilerin anlaşılabilirliği neye bağlıdır?
E) Bilimin sonuçlarının doğrulanması nasıldır?

5. Bilimsel kuram, kendi içinde tutarlı olan tam ve bağımsız bir bütündür. O, belli alanda belli bir olgu türüyle ilgili bilgileri, genellemeleri bir düzene sokar.

Bu parçada bilimsel kuramların hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Mantıksal bir sistem olduğu
B) Olgulardan farklılık gösterdiği
C) Kesinleşmemiş olduğu
D) Açıklayıcı bilgilerden oluştuğu
E) Belli bir hipoteze dayandığı

6. Kuhn'a göre paradigma; belirli bir gerçekliğin algılanmasını ve açıklanmasını sağlayan kuramsal bir çerçevedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi paradigmanın özelliklerinden biri değildir?

- A) Bilim adamlarının olguları algılayışlarını belirleyen bir çerçeve sunar.
B) Bilime ait temel soruların cevaplanmasında bir hareket noktasıdır.
C) Bilimsel konuların insanlar tarafından anlaşılmasını kolaylaştırır.
D) Bir bilim dalının inceleme alanının sınırlarını belirler.
E) Felsefi bir sistemde anlam kazanır.

Zirve

Zirve

7. Bilim, gözlem ve deney yoluyla doğrulanabilir olan önermeler sağlar. Buna karşın metafizik, gözlem ve deney yoluyla belirlenemeyen, dolayısıyla ne doğrulanabilecek ne de yanlışlanabilecek olan önermelerden oluşur. Örneğin, evrende bir amacın olduğunu belirten bir önerme gözlem ve deney yoluyla belirlenemez.

Buna göre, bir önermenin bilimsel nitelik taşıması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) İnsanların duygularını ifade etmesine
- B) Gerçeklenme içeriğinden yoksun olmasına
- C) Anlamlı bir yargı olmasına
- D) Olgusal olarak sınanabilir olmasına
- E) Farklı anlamlar taşımasına

8. Filozof Demokritos'a kadar götürülen, maddenin yapısının parçacıklardan meydana geldiği anlayışı, on yedinci yüzyılda bir grup bilim adamı tarafından "Korpüskül Kuramı" olarak yeniden ve boyut kazandırılarak ele alınmıştır.

Bu parçadaki örnek bilimle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Bilimsel çalışmalar uygun olan ortamlarda gelişme gösterirler.
- B) Eski bilgiler yeni bir bakış açısıyla yeniden ele alınabilir.
- C) Bilimsel çalışmalarda içinde bulunulan kültürel ortam etkilidir.
- D) Her bilim alanının kendine özgü ve müdahale edilemez bir sistematığı vardır.
- E) Bilimsel problem çözmede, farklı çözüm geliştirmenin anlamı yoktur.

9. Kuhn'a göre, bilimlerde eski kuramın terk edilip yeni kuramın kabul edilmesinde, bilim adamının ve bilim topluluğunun sahip olduğu değerler, istekler; kısaca bazı öznel faktörler etkili olmaktadır. Yeni kuram kabul edildiğinde, bilim adamı eskiden gördüğü fenomeni artık farklı görecektir.

Bu görüş aşağıdaki yaklaşımlardan hangisinde temsil edilir?

- A) Ürün olarak bilim
- B) Bilimde pozitivist düşünce
- C) Bilimsel yöntemin kaynakları
- D) Rasyonel bir etkinlik olarak bilim
- E) Etkinlik olarak bilim

10. Bilimlerde, araştırma yapılan alandaki olguları açıklamak amacıyla oluşturulmuş olan hipotez ya da hipotezlerden, olgusal olarak sınanabilir sonuçlar çıkarma ve söz konusu sonuçları yeni gözlem verileri ile karşılaştırma işlemine "doğrulama" denir.

Buna göre, bilimde doğrulama aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Çok sayıda hipotez oluşturulmasına
- B) Hipotezlerin gerçeklere uygunluğunun araştırılmasına
- C) Çok yönlü araştırma çabasına girilmesine
- D) Deneyimli araştırmacıların görüşlerine başvurulmasına
- E) Süreçten çok, sonuca önem verilmesine

11. Bilimsel yöntemin kapsamını belirleyen temel ölçüt, incelediği nesnelerin olgusal olmasıdır. Örneğin, ruhun varlığı veya yokluğu problemi gözlem ve deney yoluyla çözümlenemediğinden, bilimin konusu olamaz. Suyun belirli koşullarda kaynadığı ise gözlem ve deneyle doğrulanabildiği için bilimseldir.

Bu parçada bilimin hangi yönü vurgulanmaktadır?

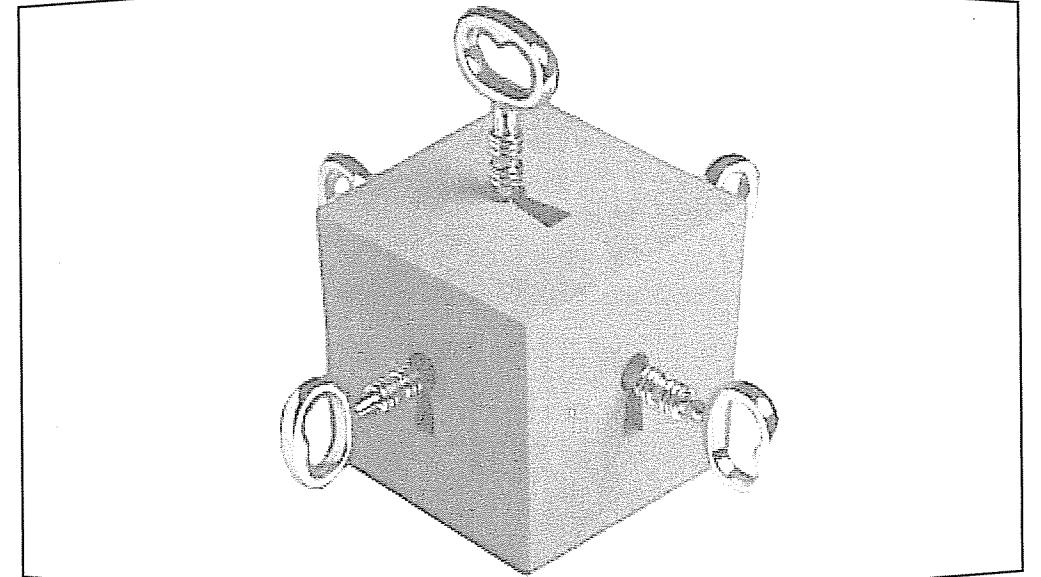
- A) Sonuçlarının kesin olması
- B) Gelişim ve değişime açık olması
- C) Eleştiri ve sorgulamaya açık olması
- D) Sonuçlarının genellenebilir olması
- E) Somut ve nesnel durumları incelemesi

12. Pek çok kimse için bilim felsefesi, bilimin ulaştığı sonuçlara dayanan bir dünya görüşü oluşturma çabasıdır ya da öyle olmalıdır. Bu beklenti yerinde olsa bile, izlenen yerleşik tutumu yansıtmamaktadır. Bilim felsefesi ne yöntemi ne de amacı bakımından o türden bir çalışma olarak nitelenebilir; amacında önceliği, gerçekliğe ilişkin bütüncül bir görüş oluşturmak değil, bilimi düşünsel bir etkinlik olarak anlamaktır; yönteminde spekülasyon değil, analittiktir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Bilim felsefesinin nasıl anlaşılması gerektiği
- B) Bilim felsefesinin bilim tarihine katkısı
- C) Bilim felsefesinin ortaya çıkış koşulları
- D) Bilimin pratik değeri
- E) Bilimin yol açtığı olumsuzluklar

Zirve



Cevap Anahtarı

Bölüm 1**Felsefeyle Tanışma**

Test - 1	1-B	2-A	3-E	4-B	5-B	6-A	7-E	8-B	9-D	10-E	11-C	12-A	13-E	14-E	15-C	
	16-A															
Test - 2	1-A	2-C	3-C	4-E	5-D	6-A	7-E	8-E	9-C	10-A	11-D	12-A				
Test - 3	1-D	2-A	3-D	4-B	5-D	6-D	7-E	8-B	9-C	10-B	11-B	12-A				
Test - 4	1-A	2-E	3-D	4-E	5-A	6-C	7-D	8-B	9-C	10-D	11-B	12-E				
Test - 5	1-B	2-B	3-D	4-E	5-C	6-B	7-C	8-E	9-B	10-E	11-C	12-E				
Test - 6	1-E	2-D	3-A	4-D	5-A	6-C	7-D	8-E	9-C	10-E	11-B	12-D				
Test - 7	1-A	2-C	3-A	4-A	5-E	6-A	7-B	8-A	9-A	10-B	11-D	12-C	13-C			
Test - 8	1-B	2-A	3-B	4-E	5-C	6-B	7-A	8-D	9-C	10-D	11-A	12-C	13-B	14-E	15-B	16-A
	17-E															
Test - 9	1-D	2-D	3-D	4-C	5-B	6-E	7-D	8-B	9-C	10-C	11-D	12-A	13-A	14-C	15-D	16-D
	17-B	18-E														

Bölüm 2**Bilgi Felsefesi**

Test - 1	1-D	2-A	3-D	4-A	5-A	6-D	7-E	8-B	9-D	10-D	11-A	12-D	13-B	14-A		
Test - 2	1-B	2-B	3-C	4-A	5-D	6-C	7-C	8-B	9-A	10-A	11-C	12-B	13-A			
Test - 3	1-C	2-E	3-D	4-E	5-B	6-A	7-C	8-E	9-C	10-D	11-C	12-C				
Test - 4	1-B	2-B	3-A	4-C	5-B	6-C	7-C	8-B	9-D	10-B						
Test - 5	1-A	2-B	3-B	4-D	5-C	6-A	7-D	8-A	9-D	10-E	11-D	12-B				
Test - 6	1-A	2-B	3-A	4-E	5-A	6-A	7-C	8-B	9-A	10-D	11-C	12-D				
Test - 7	1-D	2-B	3-E	4-A	5-C	6-E	7-C	8-A	9-E	10-A	11-E	12-E				
Test - 8	1-D	2-B	3-A	4-E	5-B	6-D	7-D	8-B	9-D	10-D	11-C					
Test - 9	1-A	2-C	3-A	4-D	5-A	6-A	7-E	8-B	9-C	10-A	11-C					
Test - 10	1-E 17-B	2-A 18-A	3-E	4-B	5-E	6-D	7-B	8-E	9-D	10-B	11-C	12-D	13-D	14-E	15-E	16-E

**Bölüm 3****Varlık Felsefesi**

Test - 1	1-A	2-D	3-A	4-B	5-B	6-C	7-E	8-C	9-A	10-C							
Test - 2	1-D	2-D	3-A	4-B	5-C	6-A	7-C	8-E	9-D	10-B	11-A	12-A					
Test - 3	1-A	2-B	3-D	4-E	5-B	6-D	7-B	8-E	9-A	10-B	11-C	12-E					
Test - 4	1-C	2-C	3-D	4-A	5-A	6-D	7-A	8-E	9-E	10-A	11-D	12-A					
Test - 5	1-D	2-D	3-C	4-B	5-A	6-C	7-D	8-E	9-B	10-B	11-C	12-A	13-C	14-D	15-D		

Bölüm 4**Ahlak Felsefesi**

Test - 1	1-A	2-E	3-E	4-E	5-E	6-A	7-C	8-C	9-A	10-A							
Test - 2	1-D	2-C	3-A	4-B	5-C	6-B	7-C	8-D	9-C	10-A	11-B	12-E					
Test - 3	1-E	2-C	3-D	4-E	5-B	6-A	7-C	8-E	9-B	10-E	11-E	12-B					
Test - 4	1-A	2-D	3-D	4-E	5-C	6-D	7-E	8-D	9-D	10-E	11-A	12-E	13-B	14-E	15-A	16-A	
	17-B	18-D															
Test - 5	1-B	2-A	3-A	4-C	5-E	6-E	7-B	8-E	9-E	10-A	11-A	12-D					
Test - 6	1-D	2-E	3-B	4-E	5-C	6-C	7-C	8-C	9-D	10-D	11-A	12-B					
Test - 7	1-A	2-A	3-C	4-A	5-B	6-A	7-B	8-D	9-C	10-D	11-C						

Bölüm 5**Sanat Felsefesi**

Test - 1	1-E	2-B	3-D	4-E	5-D	6-D	7-A	8-C	9-D	10-C	11-A	12-A	13-D	14-C			
Test - 2	1-D	2-C	3-E	4-B	5-A	6-C	7-C	8-C	9-D	10-A							
Test - 3	1-B	2-C	3-D	4-B	5-B	6-C	7-A	8-C	9-E	10-C	11-C	12-E	13-B	14-D	15-D	16-E	
	17-E																
Test - 4	1-B	2-E	3-A	4-C	5-A	6-E	7-B	8-C	9-C	10-B	11-C						
Test - 5	1-A	2-D	3-B	4-B	5-E	6-A	7-E	8-E	9-C	10-E	11-B						
Test - 6	1-C	2-A	3-C	4-A	5-A	6-A	7-A	8-B	9-D								
Test - 7	1-C	2-A	3-D	4-C	5-D	6-D	7-E	8-B	9-E	10-A	11-B	12-C	13-B	14-B	15-D		

**Bölüm 6****Din Felsefesi**

Test	1-A	2-D	3-A	4-A	5-C	6-A	7-B	8-E	9-A	10-B	11-E	12-B	13-B	14-B			
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	--	--	--

Bölüm 7**Siyaset Felsefesi**

Test - 1	1-A	2-B	3-A	4-A	5-D	6-E	7-C	8-A	9-D	10-B	11-C	12-A	13-B	14-C			
Test - 2	1-D	2-D	3-C	4-C	5-B	6-A	7-B	8-B	9-B	10-C							
Test - 3	1-A	2-C	3-A	4-E	5-B	6-D	7-B	8-A	9-B	10-E	11-D	12-D	13-C	14-C	15-E	16-A	
	17-B	18-C															
Test - 4	1-D	2-B	3-E	4-C	5-B	6-E	7-C	8-E	9-C	10-A							
Test - 5	1-E	2-B	3-C	4-C	5-D	6-A	7-E	8-A	9-C	10-D	11-B						
Test - 6	1-D	2-E	3-D	4-B	5-D	6-C	7-A	8-D	9-D	10-D	11-C	12-D	13-A	14-C	15-A	16-C	

Bölüm 8**Bilim Felsefesi**

Test - 1	1-B	2-E	3-A	4-E	5-B	6-B	7-C	8-B	9-D	10-E	11-E	12-C	13-E	14-E	15-B	16-B	
Test - 2	1-C	2-A	3-E	4-A	5-B	6-A	7-C	8-B	9-A	10-A	11-B	12-B					
Test - 3	1-B	2-C	3-A	4-B	5-A	6-B	7-C	8-E	9-E	10-C	11-D						
Test - 4	1-B	2-A	3-D	4-D	5-C	6-C	7-D	8-A	9-A	10-B							
Test - 5	1-B	2-A	3-A	4-A	5-D	6-B	7-A	8-B	9-D	10-C	11-B	12-E					
Test - 6	1-A	2-C	3-B	4-B	5-A	6-E	7-D	8-B	9-E	10-B	11-E	12-A					